Inc - 60 (1)
3/2

Ad Reuerendiſſimum in Chriſto patrem. d. d. Auſiam ſancte romãę eccleſie tituli ſancte ſabine pꝛeſbyterum cardinalem: Montis Regalis epiſcopum digniſſimum Leonardus Nogarolus pꝛothonotarius apoſtolicus.

p

RIDIE cum ad te veniſſem pater optime interrogaſti tua illa in omnes humanitate quid nam de beatitudine ip̄a ſentirem: quę non coꝛpoꝛis: ſed animi eſt: an ne intellectu beati efficiantur homines: an ip̄a voluntate: Cui cum omnibus in rebus peritiſſimo reſpondere homini: qui de ſe magna pꝛomitteret facile conuenire iudicaſſem: malui verecunde tacere ꝙ̄ impudenter obtemperare. Tu vero qui in me tantum vales: quantum valere vis iuſſiſti: vt meã ip̄am opinionem litteris mandarem. Qua ex re ne tuum foꝛtaſſe ſugiſſe videar imperium ſtatui moꝛem gerere imperanti. Accipe igitur ineptam ſatis ad quod quęrebas ſentẽtiã: quę ſi tibi tantum non conuenit: me tamen obedientem decuit emendandam: igitur eam tibi trado: ſicq̃ emendandam: vt ęmuloꝛum moꝛſus non magis ip̄e timeam ꝙ̄ muſcarum calces. Te igit̃ patronum ac deffenſoꝛem venerande pater iam pectoꝛe toto accipio: ⁊ dominum caſus complectoꝛ in omnes.

Beneualere te opto.

Liber de Beatitudine editus ꝑ reuerendiſſimū dominum Leonardum de nogarolis prothonotarium apoſtolicū: nobiliſſimū veronēſem ⁊ vicētinū ſacre theologie doctorem eminentiſſimū ac philoſophū excellētiſſimum.

Queritur vtruʒ beatitudo cōſiſtat ī actu volūtatis vel intellectus. Et arguit̄ ꝙ ī actu volūtatis: q̇a btitudo ꝯſiſtit in fruitione: ſm̄ Auguſtinū de trinitate. x°. cap. x°. Vn̄ inquit fruimur bōis cognitis in q̇bus volūtas delectata ꝓpter ſeipaʒ cōquieſcit: ⁊ idem plenū gaudiū ē frui trinitate. Sed fruitio ē actus volūtatis ꝑncipaliter ſaltē ꝑ diffinitionē frui eiuſdē Auguſtini ꝺ doctrina chriſtiana: q̇a ē amore inherere alicui ꝓpt̄ ſe. Item Auguſtinus de doctrina chriſtiana. Sūma merces ē amare deū: vt eo fruamur. Itē. 13°. de trinitate cap̄. viij. Beatus ē q̇ habet quicq̇d vult: ⁊ nihil mali vult: hoc ꝑtinet ad volūtatem. In oppoſituʒ Ioānes. 17°. Hec eſt vita eterna: vt cognoſcāt te verū deū ⁊ queʒ miſiſti Ieſum Chriſtum. Et in pſal. Satiabor cū apparuerit gloria tua: ⁊ iterū adimplebis me leritia cum vultu tuo. Itē Augu. in ſermōe de Iacob ⁊ eſau: Omīa inq̇t opera noſtra ſūt vt mūdetur oculus vt videatur deus. Itē Auguſtinus ꝑ de trinitate cap̄. 8°. Hec. n. nobis cōtēplatio promittit̄ actionū oīum finis: atq̧ eterna ꝑfectio gaudiorum. Iterū ꝑ retractationū: vbi reprobat vel retractat aliqua dicta in libro de beata vita n̄ retractat qꝺ ibi dixerat nō eē beatā vitaʒ niſi cognitionē ꝑfectā. Sed hoc confirmat dicens perfectā cognitionē dei ſolam beatā vitam dicendam eē. Et ꝑ de trinitate cap̄. viij°. Cōtemplatio quippe merces ē fidei. Item ꝓuer. iij. ⁊. viij. de ſapientia: Omīa que deſiderātur huic nō valēt comparari: ⁊ q̇ tenuerit eam beatus. Iteʒ Auguſtinus de ciuitate ꝺi Illa nāq̧ dei viſio tante pulchritudinis viſio ē: ⁊ tāto morī digiſſima: vt ſine hac q̇buſlibet alijs bonis preditū atq̧ abūdantem nō dubitet. plotinus dicēr infeliciſſimū. In iſta q̄ōne opportet ꝑſupponere vnum: qꝺ omnes concedunt: ⁊ preſertim moderni doctores. ſ. ꝙ beatitudo hominis ⁊ angeli cōſiſtit ī opatione illarū potētiarū noſtrarum: que nos cōiūgit optimo ſimplicit̄. Et hec ratio pōt eē: niſi operatio intellectus vel volūtatis: quia alie nulle potētie per ſuū actum poſſunt attingere tale ſimplicit̄ optimū: ⁊ ꝑſupponitur tā quā certum ꝙ neq̧ per habitū neq̧ per paſſionem: neq̧ ꝑ potētiam ſolam: neq̧ ꝑ ſpēm vt diſtinguit̄ ab actu: ſi datur poſſumus cōiūgi optimo ſimpliciter. ⁊ iſta ſentētia pōt colligi. 7. politicorū ⁊ ꝑ ⁊. x. ethicoꝝ. Nam cuʒ obiectū beatitudinis ſit deus ſiue ſub ratiōe eēntie ſue: ſiue ſub rōe bōi ſiue veri: ſiue infiniti: ⁊ ad iſtud obiectū nō poſſit attingē niſi intellectus ⁊ volūtas mediātibus ſuis actibus neceſſario in actibus iſtarū potētiarum erit beatitudo: vel mediātibus actibus iſtis habebit̄ beatitudo. Unde preſuppono vnuʒ cōmune conceſſum ab omnibus ꝙ dupliciter poſſumus loqui de beatitudine. ſ. aut extrinſeca aut intrinſeca: uel aut quo vel gratia cuius: ſiue aut obiectiue: aut quo attingit̄ obiectum. de obiecto apud theologos nō eſt dubium: niſi loqueremur de ratiōe formali obiecti: naʒ omēs ponūt idem obiectū. licet ſit dubium de ratione formali. ⁊ ideo ſolum de actibus mediantibus q̇bus attingit̄ obiectū eſt dubiū ꝓpoſitū: ⁊ per cōſequens vel ī iſtis ſimul vel mediātibus iſtis: vel in aliq̇ iſtorū Unde aut pōit̄ beatitudo in actu intellectus ſolū: aut volūtatis ſolum: aut in ambobus: ⁊ ſi in ambobus: aut ꝙ in quolibet eoruʒ ſit totalis beatitudo: aut in vno totalis: ⁊ in alio partialis: aut ambo ꝑtiales. ⁊ ſi in quolʒ totalis: aut eiuſdē ratiōis: aut diuerſarum: Et ſi ꝑtialis vel in vna totalis ⁊ alia partialis: aut etiā eiuſdē ratōis vel diuerſarum. Et ſi ꝑtialis iterū vtrū tantū in vna q̄tū in alia vel pl⁹ ī vna q̄ ī alia: ſiue id ſit diuerſaruʒ rōnum ſiue eiuſdem: nam ſi eiuſdem erit ꝑfectio accidētalis: ſi diuerſarum rōnum erit eſſentialis diſtinctio in perfectiōe: ⁊ per cōſequēs inter ſe ordinare: ⁊ ꝑ cōſequens principalius erit in vna ꝙ in alia. He ſunt omēs opiniones poſſibiles: non curo nunc diſcurrere de diuerſis actibus in eadem potentia ſiue negatiuis ſiue affirmatiuis: ſiue propter ſe: ſiue propter aliud: ſiue per quem res habetur: ſiue expectatur: nam in omnibus iſtis preſuppono ꝙ ſit in nobiliori actu illius potentie: cuius dicit̄ eē beatitudo: vt diſtinguit Scotus de deſiderio ⁊ amore. ⁊ etiam beat⁹ Thomas. ⁊ ita de notitia ꝑfecta ⁊ imꝑfecta ſiue i-

tuitiua ꝛ abſtractiua. Preſuppono enim ꝙ ꝺ
perfectiori ꝛ vltimo fiat mentio. Iſto ergo
ſtante: quia non oĩa ſoluere cõuenit: ꝑmo
phiſycorum: ſꝫ habẽtia rõnẽ. Ideo dico ꝑ ꝙ
opiones q̃ ponũt ꝙ btitudo ſit eiuſdeꝫ ratio
nis in iſtis duabꝰ potẽtijs: quomodocũqꝫ ſit
non poteſt ſubſtẽtari: quia ſi totaliter ĩ am
babus vna ſupfluerer: cũ ſit eiuſdẽ rationis
ꝛ preterea ſiue ſit totalis ſiue partialis: dum/
modo ſit eiuſdẽ ratiõis tãtum poſſet intendi
vna ꝙ alia ſupfluerer: ꝛ preterea videtur im
poſſibile ꝙ in iſtis duabus potẽtijs: quaruꝫ
vna eſt naturalis ꝛ alia libera: ꝛ vna eſt re/
ceptiua ſpẽrũ ꝛ alia nõ: recipiant aliq̃ eiuſꝺ̃
rõnis. ꝛ etiã q̇a impoſſibile eſt ꝙ in aliq̃ ſint
due opatões prime eiuſdẽ rõnis: que ſint eiꝰ
vltime opatiões ꝛ vltima felicitas: q̇a lꝫ ibi
eẽt aliqua primitas nõ eẽt niſi accidentalis.
Dico ergo ꝑmo ꝙ querẽdum eſt vtrũ in vna
ſola iſtarũ poſſit eẽ beatitudo: ſiue dixeris ĩ
tellectũ ſiue volũtatẽ. ꝛ ꝑmo videtur ꝙ non
poſſit eẽ in volũtate ſolũ: quia nullus vnꝙ̃
hoc poſuit: ꝛ ẽt: q̇a ꝑ oẽs obiectũ beatitudi
nis attingit̃ intriſece ꝑ itellectũ ꝫ̃ neceſſario
in itellectu erit etiã beatitudo. rõnes tamen
oẽs que probabũt. ĩ. ꝙ beatitudo ſit ĩ intelle
ctu ſm viã quã teneo reprobabant iſtã opi/
nionẽ. Ideo dimiſſa illa ſequit̃ ſecunda opio
ſcilicet ꝙ ſit in itellectu tãtũ. cõtra quã opio
nem erũt oĩa argumẽta que ꝓbãt ꝙ ſit ꝑncipa
liter in volũtate. Et arguit̃ tribus argumen
tis cõtra ãbas iſtas opiones. ſ. ꝙ nõ ſit in v/
na ſolũ ſic ꝑmo: q̇a per iſtas duas potẽtias
poſſumus attingere obiectũ beatitudis. ꝫ̃ in
iſtis ambabus cõſiſtet beatitudo. Secũdo
ſic: deus ẽ beatus ꝑ intellectũ ꝛ volũtatem. ꝫ̃
in ambabus ẽ beatitudo: ãtecedẽs patet: q̇a
ꝑ ambas infinite attigit obiectũ beatitudis
Tertio ſic. Intellectus ꝛ volũtas ſunt due
potẽtie. ergo hñt aliqueꝫ finẽ: vel ſunt ad
aliquẽ finẽ: ſed cũ ambe ſint circa infinitum
ꝫ̃ nõ cõtentabũtur niſi in ĩfinito: ſed infini/
tũ ẽ obiectũ btitudinis: ergo ĩ ambabus eſt
beatitudo: q̇a in nullo alio poſſunt cõtẽtari
niſi in ĩfinito. ergo nõ hẽbunt aliũ finẽ ꝙ̃ ve
ram btitudinẽ. Propter iſta argumenta for
taſſe ſunt orte due opiones: cũ viderent ꝙ in
vna ſolũ nõ poſſet eẽ btitudo: ꝛ vnius rei ꝑ
nõ poſſit eẽ niſi vna ꝑfectiſſima opatio ꝛ bea
titudo ſit ꝑfectiſſima opatio poſuerunt q̇ꝺ eſ
ſet in ambabus: ſed ꝑncipalius in vna ꝙ̃ in
alia. ꝛ ideo dixerunt ꝙ lꝫ ꝑ duo eiuſdẽ perfe/
ctionis nõ poſſit eque ꝑmo attingi idẽ obie/

tum. ꝛ iſtud vocat̃ vno mõ eẽ ĩmediatũ. ꝛ
iſto mõ in mediis ĩpoſſibile ẽ ꝙ duobus ĩme
diate attingat̃ idẽ obiectũ. tamen alio mõ in
medijs nõ ẽ incõueniẽs ꝙ attingat̃ ĩmedia/
te ꝑ duos actꝰ: q̇a nõ aliq̃ intermedio attin/
gat: ſꝫ ĩmediate: lꝫ vnũ ſit perfectius reliq̃. ꝛ
iſto mõ in medijs tam itellectꝰ ꝙ̃ volũtas im
mediate attingũt obiectũ btitudis: lꝫ vnuꝫ
ꝑfectius reliq̃: ſicut ſol ꝛ homo ĩmediate at/
tingũt ad gñatione hoĩs: lꝫ ſol ꝑncipaliꝰ ꝛc̃.
Eſt ergo vna opio. ꝛ ẽ magiſtri mei ſingula
riſſimi doctoris ſubtilis Scoti: q̃ põit ꝙ be
atitudo ꝑncipaliꝰ ſit in actu volũtatis ꝙ̃ in/
tellectꝰ: ꝛ nõ declarauit expſſe vtrũ eẽt tota/
lis btitudo in vtraqꝫ potẽtia: ſed ſolum di/
xit obiectũ btitudis poſſe attingi ꝑ ambas
iſtas potẽtias ĩmediate eo mõ in medijs quo
dictũ ẽ. ꝛ ꝙ ꝑncipaliꝰ ſiue perfectiꝰ attingeba
tur obiectũ btitudinis ꝑ actũ volũtatis ꝙ̃ ꝑ
actũ intellectꝰ. ꝛ iſte erat ꝓprie actꝰ fruitiõis
q̇a nõ erat potẽtia ſine actu attingẽs deum
nec erat actus deſiderij: q̇a ille nõ ẽ ꝑfectus:
nec erat actꝰ negatiuus: q̇a ille preſuppõit af
firmatiuũ. nec erat paſſio cõſequẽs actũ vt ꝺ
lectatio ꝛc̃. nec erat actꝰ vſus volũtatis: nec e
rat habitꝰ. nec erat actꝰ volũtatis ſequẽs co/
gnitionẽ abſtractiuã. ſed erat actꝰ ſequẽs no
titiã intuitiuã: que ẽ illiꝰ obiecti ꝑmi. ſ. eſſen/
tie vt exñtis ꝛ pñtis ſb clara viſione: q̇ ẽ ama
re deũ ꝓpter ſeipm. ꝛ iſta ẽ ṽa noſtra ꝛ prin
cipalis btitudo intrinſece ꝛ quo: ꝛ ẽ actus
ꝑfectiſſimus: qui põt eẽ in aĩa noſtra: ꝛ deo
magis gratꝰ: ꝛ nobis erga deũ magis debi/
tus: ꝛ quo magis adheremꝰ deo: ꝛ vnũ effici
mur cũ eo. Pro hac opione arguit̃ multis me
dijs. Et ꝑmo ſic. In nobiliori actu ꝑncipali
us ẽ beatitudo: ſed actꝰ volũtatis ẽ nobilior
actu itellectꝰ: ꝫ̃. maior ẽ conceſſa ab omibus
minor ꝓbat̃: q̇a nobiliori potẽtie debet̃ nobi
lior actus: q̇a nobilitas potẽtie arguitur ex
actibus. ꝛ ꝭo de aĩa vult philoſophꝰ: ꝙ ex di
ſtinctiõe actuũ cognoſcit̃ diſtinctio potẽtiaꝝ
ſed volũtas eſt nobilior intellectu: q̇a impat
alijs potẽtiis: ꝛ ẽ cauſa equoca reſpectu actu
um intellectꝰ. Unde Aug. 14. de ci. volũtas
vnĩ̃ſalis oĩbus potẽtiis. ꝛ ita tenet Anſelmꝰ
ꝛ idẽ arguit de actu: q̇a actꝰ voluntatis eſt cã
equoca actuũ aliarũ potẽtiarũ: ergo ꝑfectiõ
Secũdo arguit̃ ſic. Illud ẽ nobilius quod ẽ
eligibilius: ſed actus volũtatis ẽ eligibilior
ꝙ̃ actus intellectus. ergo nobilior. ꝓbatio
minoris: q̇a illud eſt eligibilius per quod ha
bens ipm eſt melius ſimpliciter: ſed diligẽs

deum eſt bonus ſimpliciter ex parte volunta
tis ⁊ maxime ſi ex caritate: non autem quia
ſic intelligit deum. Unde Aug. 21. de ciui/
tate dei: neqꝫ inquit eſt bonus qui beñ intel
ligit: ſꝫ qui bene diligit. Confirmatur ratio
illud prius diligimus vel plus cuius contra
rium eſſentialiter odimus vel eſt eſſentialiter
odibile. Sꝫ odire deum eſt ſimpliciter odibi
le: non ſic autem eſt odibilis ignorantia con
traria huic ꝙ eſt deum cognoſcere: quia odi
re deum eſt peſſimus actus. Cõfirmatur. 2°.
quia habito illo quod ſufficit ad amare deuꝫ
deum non amare eſt vituperabile non ſic aũt
non intelligere: quia nihil eſt per ſe vitupe/
rabile niſi voluntarium: ⁊ per voluntatem
elicitum vel imperatuꝫ ergo bene velle de dõ
magis eligibile eſt ꝙ̃ bene intelligere deum
⁊ male velle ꝙ̃ falſo intelligere magis vitu/
perabile eſt. Confirmatur. 3. quia grandius
peccatum eſſet velle clare videre deum: ⁊
non ardentur amare ꝙ̃ velle ardenter amare
⁊ parum cognoſcere. Confirmatur q̈rto q̇a
carentia volitionis debite peior eſt ꝙ̃ caren/
tia itellectõis debite ineſſe ꝗ̃ ⁊ volitio melior
intellectione. Item ad principale ſic: volun
tas eſt ſimpliciter melior ꝙ̃ intellectus: ⁊ ꝑ/
fectiori modo poteſt habere in ſe perfectionẽ
boni amabilis ꝙ̃ intellectus perfectionem i/
telligibilis. ergo illud ꝙ voluntas habet in ſe
eſt de ſe nobilius: nam intellectus non ha/
bet obiectum in ſe niſi per ſpeciem: volun/
tas autẽ imediate ⁊ i ſe preſens attingit obie
ctum: ⁊ ita ſequitur ꝑꝑ hoc ꝙ actus volun/
tatis ſit nobilior. Iteꝫ arguitur ſic: poſterio
ra generatiõe ſunt priora perfectione: ſꝫ actꝰ
voluntatis eſt poſterior in generatione ꝗ̃ ⁊c.
Item ſic in eo principaliter eſt beatitudo in
quo eſt fructus vel effectus intrinſecus beati
tudinis: ſꝫ fructus beatitudinis eſt delecta/
tio: iſta auteꝫ eſt in voluntate principaliter
quia ſequitur immediate ex amore. Unde ⁊
ſm. B. T. arguitur: delectatio inquit ſecun
dum philoſophum in. 7. ethi. ad beatitudi/
nem requiritur. Unde in greco nomen bea/
titudinis a gaudio accipitur. Imo ſm pla/
tonicos quia appetitur ꝑꝑ ſe videbatur ipſa
beatitudo. Sꝫ delectatio eſt in voluntate ſi
ue in affectu ergo ⁊ beatitudo. Item arguit̃
ad hominem ſic: optimum volibile eſt nobi/
lioris rationis: ꝙ̃ optimum vel maximuꝫ in
telligibile ſecundum eos ergo ſi optimum in
vno genere eſt nobilius optimo alterius ge/
neris ergo genus continens nobilius: eſt no

bilius alio genere: vt pꝫ in hopicis: naꝫ per
eos reſpectu ſuperiorum voluntatis actus ẽ
nobilior actu intellectus. Item nobiliſſimo
habitui correſpondet nobiliſſimus actus: ſꝫ
voluntas habet nobiliſſimuꝫ habituꝫ: quia
caritatem: nam maior horum eſt caritas: ⁊
nunꝙ̃ excidit ſecũdum apoſtolum. Unde ſu/
premus ordo angelorũ denominatur ab ar/
dore: nec poſſes dicere: ꝙ hec non eſt ita per
fecta in pria: ſic in via ⁊ ꝙ in prĩa viſio diui
na excederet. Sed cum in perfectiori actu ac
nobiliori ſit beatitudo ſequitur ꝙ ĩ actu vo/
luntatis ſit principaliter beatitudo. Contra
hanc opinionem tante auctoritatis arguit̃
ſic. Ille actus eſt nobilior: qui eſt a nobiliſ/
ſimo obiecto: ⁊ ſpecificatur ab illo: ſꝫ actus ĩ
tellectus qui eſt viſio intuitiua eſt ab obiecto
nobiliſſimo ſiue a voluntate ſupplente vicem
talis obiecti ⁊ ſpecificatur ab illo ergo talis
actus erit nobilior omni actu: qui non ſpe/
cificatur a tali obiecto perfectiſſimo: ſꝫ actus
voluntatis non ſpecificatur ab obiecto tali
perfectiſſimo ergo actus intellectus erit no/
bilior actu voluntatis: q̇d autem actus intel
lectus ſpecificetur ab obiecto pꝫ: quia diſtin
guũtur per obiecta per eos: ⁊ hoc in quoli/
betis: ⁊ vndiqꝫ concedit Scotus: ⁊ accipit̃
2°. de anima. q̇d auteꝫ actus voluntatis non
ſpecificetur ab obiecto pꝫ: quia circa diuer/
ſa obiecta ſpecie poſſum habere actus eiuſdẽ
rationis: vt amare canem: ⁊ leporem: ⁊ cir/
ca idem obiectum poſſum habere actus di/
uerſarum rationum: vt amare ⁊ odire. Und
vt declarabo in corpore queſtionis actus vo
luntatis diſtinguũtur ꝑꝑ diuerſum moduꝫ ſe
habendi circa obiectum cauſatum a volunta
te vt amando vel odiendo: vel retrahendo
ſi ab illo vel amando vel volendo ꝑꝑ ſe vel a/
liud vel negatiue vel affirmatiue ⁊c. Ergo
ſequitur ꝙ actus voluntatis nihil habet for
maliter ab obiecto ſpecifice niſi tantum ꝙ̃tũ
voluntas per ſuam vim ſeu potentiam tẽdit
in illud. actus aũt intellectus habet ſuam di
ſtinctionem ab obiecto ꝙ eſt infinitum ⁊ ha
bet formaliter ſuam ſpecificationem ab obie
cto. ſ. non tm̃ actiue: ſꝫ vt eſt illius. ſ. vt ter/
minatur ad illud: ergo eſt ſuſceptiuus maio
ris perfectionis intrinſece ꝙ̃ actus volunta/
tis. Unde lꝫ diceres: ꝙ etiam actus volun/
tatis diſtinguit̃ ab obiecto: q̇a ꝯcurrit acti/
ue ad illum actum: vel ſaltem ille actus depẽ
det ab obiecto ꝯ̃ lꝫ Scotus non ſit iſtius opi
nionis. ſ. ꝙ cõcurrat actiue vt apparet in ho

⁊ declarabiť paulo poſt tñ iſta nõ eſt ſpecifi
catio t̃minatiua de q̃ querimus: q̇a non que
rimus nũc de agẽtibus: ꝫ de termĩo circa ꝙ
ſupra obm nõ poteſt eſſe cã actus voluntatis
niſi vt cognitũ: ꝫ vt cognitũ nõ eſt cã actus
intellectus ꝑ3: q̇a eſſet cognitũ anteꝙ̄ cogno
ſcereť: ꝫ obm diuinũ eſt nobiliꝰ i ſe: ꝙ̄ vt co
gnitũ: g̃ nobilior erit actus intellectus vt eſt
ab obo ꝙ̄ actus volũtatis. Et l3 Gotfredus
põat fantaſma agere in voluntate3 vt moueś
⁊ motu3 ſint diſtincta loco. Tamẽ ipe Sco/
tus reprobat hãc opinionẽ. Et preterea in/
viſiõe beatifica nõ eſt fantaſma neq3 ſpecies.
Jmo Scotus vult ẜm vnã opinione3 ꝙ vi/
ſio beatifica diſtinguať ſpẽ a cognitione cla/
ra ipſius dei: que fit per ſpẽm. L3 tamẽ ſit i/
poſſibile dari talẽ cognitionẽ ẜm me: vt ali
bi ꝓbaui ⁊ aliquid tangã infra: g̃ in viſione
beatifica nõ poterit ſpẽs neq3 fantaſma ali/
quid agere i volũtatem: g̃ ſolum relinquitur
ꝙ eſſet obm qđ nõ põt agere niſi vt cognitu3
quia imediate nõ agit in volũtatem ẜm om/
nes g̃ vel per fantaſma vel ꝑ ſpẽm vel per ſe
ipm vt cognitũ: ꝫ vt cognitu3 eſt imperfecti
us ſe ipo realiter g̃ actus intellectus intuiti/
ue ad quẽ concurrit obiectum realiter vel ſu
plens vicẽ obiecti erit nobilior actu volũtať
ꝫ hec infra melius intelligenť. Jtẽ arguiť ſic
Jlle actus eſt nobilior: qui repreſentat obm
nobiliſſimũ vel eſt quo obiectũ nobiliſſimu3
ſe repreſentat ꝙ̄ ille actus qui non repreſen
tat illud obiectũ: ꝫ ſolu3 tendit i illud. Sic
aũt eſt actus intellectus ꝙ repreſentat vel eſt
quo obiectũ ſe repreſentat: ⁊ actus volũtatis
ſolũ tendit ⁊c. g̃ ⁊c. Jtẽ arguiť ſic: actus ten
dens i obiectũ nõ capit ꝑfectionẽ ab obiecto
ꝫ a mõ tendẽdi i obiectũ: modus aũt tendẽdi
i obiectũ eſt ex ꝑte potẽtie ipfecte. ſ. ipſius na/
ture create: ꝫ ſpecificatio ab obiecto habet ꝑ
fectiõe3 ab obiecto ꝑfecto: g̃ talis actus ẽ ſu
ſceptiuꝰ maioris ꝑfectiõis ꝙ̄ actus volũtatis
maior ꝑ3: quia circa idem obiectum poſſum
habere actu3 ꝑfectum ⁊ impfectũ: imo bonũ
⁊ malum: g̃ hoc ſolu3 erit ex virtute ꝓpria: ⁊
nõ ab obiecto: minor patuit ex predictis. Et
ſi dicať ꝙ ad iſtum actũ cõcurrit caritas que
eſt habitus ſupnaturalis dans meritũ actui
ꝫ. Caritas eſt quid creatũ: g̃ ipfectior obie/
cto beatifico infinito ſpecificante. Jtem: l3 a
ctus ſit magis meritoriꝰ nõ ſequiť ꝙ i ẜba ſua
ſit perfectior: vt declarabo ifra. Jtẽ maiorẽ
perfectiõe3 recipit actus q̃ recipit ab obiecto
infinito imediate ſpecificato: vt i infinitum
eſt ꝙ̄ qui recipit mediate. actus autẽ qui reci
pit a caritate recipit mediate a deo. Jtẽ ſi de
us per ſuã potentiã oſtendẽt mihi obiectu3
beatificũ: ⁊ cauſaret i me actu3 voluntatis ſi
ne caritate quo amarẽ deũ ꝑꝑ ſe. Jmo Sco/
tus in ꝓmo uideť hoc velle: ꝙ poſſet volun/
tas elicere talem actũ: tunc ꝑ3 ꝙ talis actus
põt eſſe eiuſde3 ꝑfectiõis naturalis: ⁊ maio/
ris ꝙ̄ ille cum quo eſt cõiuncta caritas: vt ſi
maiori conatu faciat ex ꝑte voluntatis ꝙ̄ il
lei quo ẽ caritas vel ſaltem ꝑ potentiam dei
g̃ ſi ille actus eſt eque ꝑfectus cum illo i quo
erat caritas: ⁊ iſte eſt ipfectior actu intellectꝰ
intuitiuo: g̃ etiã ille: ꝫ i ꝑfectiori actu eſſẽtia
liter ꝑ te eſt beatitudo: g̃ i actu itellectꝰ ẽ bea
titudo. Jtem arguiť ſic: qñcunq3 ſunt q̇da3
actus eiuſdẽ generis vł ꝓdicamenti vł ambo
qualitates vł ambo relatiões: ⁊ ambo circa
idẽ obiectũ: ⁊ ad iđ obiectũ ⁊ ambo ordinã
tur ad eũdẽ finẽ imediate imediatiõe de qua
loquiť Scotus ⁊ vnus iſtoꝝ nõ põt eſſe effe
ctiue niſi a cã ſupnaturali: ⁊ alius põt eſſe a
cã naturali: ⁊ ambo recipiunť i ſubiecta eiuſ/
de3 generis: ſequiť ꝙ ille actꝰ qui eſt a cã ſup
naturali ſolum ita ꝙ nõ põt eẽ a cã naturali
ẽ ꝑfectius eo q̇ nõ eſt a cã ſupnaturali: ꝫ actꝰ
ituitiuꝰ itellectꝰ beatitudis nõ põt eẽ niſi a ſo
lo đo: ⁊ actꝰ volũtať põt eẽ a creatura: g̃ actꝰ
ituitiuꝰ btificꝰ ẽ nobiliõ actu fruitõis. maiõ ẽ
nõ: mior ꝓbať: ꝙ̄tũ ad ꝓmã ꝑtẽ: q̇a nlla res
finita põt repñtare obm ifinitũ ł illõ q̃ ifini
tũ ſe repſentat. ⁊ maxie cũ ſe volũtarie repſen
tet: ⁊ ꝑpñs ẽt nec cãre aliq̃d qđ repſẽtet ob3
ifinitũ. Probať añcedẽs: q̇a l3 ſit ꝓportio int
rẽ finitã ⁊ ifinitã aliq̃ vt cognoſcẽtis ⁊ cogni
ti ⁊ motiui ⁊ mobił: tñ ipoſſibile ẽ ꝙ aliqua
res finita repſentet ifinitu3 q̇a nihil agit vlť
gradũ ꝓpriũ ꝑ illã maxia3 platõis: ⁊ finitũ nũ
ꝙ̄ repñtabit niſi finitũ. Vñ ẽt arguiť ſic aliq̃
ſpẽs finita põt repſentare ifinitũ ẜb rõe ꝓpa
ifinitať: ⁊ oi ſpẽ finita aliq̃ maior vł ꝑfectiõ
põt creari a đo: g̃ illa repñtabit ꝑfectiꝰ ifini/
to. Jtẽ capianť oẽs ſpẽs repſẽtatiue creturaꝝ
Et arguiť ſic: ꝑfectior creaťa hẽt ꝑfectõrem
ſpẽ3: g̃ ifinitũ ꝑfectiꝰ ifinite ꝑfectiorem ſpẽm
Et ſi dicať ꝙ hoc nõ val3: q̇a idẽ ſeq̃reť đ itel
lectõe dico ꝙ nõ: q̇a qñ itelligo eẽntiã diuia3
ẜb rõe ꝓpa itellectõ ñ repſentat eẽntiã: ꝫ eẽn
tia repſentat ſe ipa3: q̃ repſẽtata videť ꝑ ipa3
itellectiõe3 ⁊ iõ ipoſſibile eſt ꝙ deꝰ cognoſcať
notitia abſtractiua ſub ratioene propria ⁊
vnde ſi ſpecies habet virtutem repreſentandi
⁊ quelibet pars dicit perfectionem: ⁊ requi
rit maiorem perfectionem: ſequitur ꝙ rep/
ſentans infinitum requiret infinitã ꝑfectõe.

hoc modo arguendi ſepe vſus eſt ſcotus: ⁊ in
ꝓmo ad ꝓbandū infinitatē intellect⁹ dei: ⁊ i
quarto reprobādo: ꝙ pena dānatoꝝ remitta
tur: ita ꝙ nō oꝫ ſaluare ꝑ ptes ꝓporciona/
les minus: ⁊ min⁹ accipiēdo. Unde dicit: ꝙ
cū nō ſit maior rō de vno gradu: ꝙ de alio ſi
tāto gradui correſpōdet tātum: ⁊ alteri gra
dui tantūdē correſpondebit. Jmmo ſcot⁹ in
ſo. di. iij. arguēdo ꝯ opinionē. B. L. ⁊ hen/
rici: ⁊ bñ lꝫ ſit ibi aliq̄lis differētia deponen
do vnū habitū i aliquo angelo ꝑ quē vnum
poſſuꝫ cognoſcere rōes pluriū q̇ditatuꝫ. Di/
cit ſcotus ibi: ⁊ ꝓbat: q̇a vbi pluralitas nu/
meralis requirit maiorē ꝑfectiōeꝫ ibi ifinita
pluralitas ſiue ifinitas numeralis ifinitā ꝑ/
fectiōeꝫ: ⁊ exemplificat d̓ pōdere: ⁊ vide ſuā
rōeꝫ ibi de repreſētatiuo q̄ ita cōcludit d̓ ſpe
reſpectu diuie eēntie ⁊c. ⁊ ñ poteris negare
ꝯfirmat ēt illō ꝑ qd̓ dictū ē i ꝓ di. ij. vbi ꝓba
tū ē deuꝫ eē ifinitū ex ifinitate repreſentatoꝝ
ꝑ eēntiaꝫ ſuaꝫ: de itellectione aūt lꝫ ꝑfectius
obm requirat ꝑfectiorē itellectōem nō ſequit̃
ꝙ infinitū ifinitā. ⁊ rō ē q: iſta itellectio nō
habꝫ i virtute ſua obiectum ꝫ ſolū terminat̃
ad obiectū: ⁊ iō bñ hic poſſum⁹ ꝑ ꝓportiōeꝫ i
minus ⁊ min⁹ reſpondere. Et lꝫ terminet̃ ad
obiectū ifinitū nō ſequit̃ ꝙ ipa debeat eē infi
nita: nā obiectū: vt dixi ſe repreſentat: ⁊ nō
ꝑ virtutē ipi⁹ itelligentꝭ ſicut eēt ſi daret̃ ſpes
⁊ iō ſi i virtute ſpei aliq̇d repreſentat̃: neccīo
ſequit̃ ꝙ ſi tātaꝫ hēt virtutē repreſentādi tm̄
dupla neccīo requiret̃ ad repreſentādū duplū
ꝫ nō ſequit̃: ꝙ ſi aliq̇d terminat̃ ad aliquid
qd̓ duplū requirat̃ ſi debꝫ tīminari ad duplū
mai⁹. Lꝫ ꝗ̃ viſio dicat aliquā ꝑfectiōeꝫ: tam̄
in virtute ſui nō videtur obiectū: ꝫ i virtute
obiecti lꝫ mediāte ipa viſiōe cuius terminus
eſt obiectū: ⁊ nō in virtute ꝓpria repreſentās
obiectum: ⁊ ꝑꝑ hoc itellige mirabilit̃ qñ lꝫ
ad hoc ꝙ obiectū ifinitū ſb rōe ꝓpria intelli/
gat̃: nō requirit̃ intellectio infinita: q̇a obie
ctum ſe ipm repreſentat: tñ ſi obiectū infini/
tuꝫ: vel finitū ifinite debꝫ itelligi: bñ requi/
rit̃ intētio ifinita: quia ꝑfecti⁹ ⁊ intenſius in
telligi ē ex pte intelligētis. Et iō itellectio d̓i
ē ifinita: q̇a ſe ⁊ alia intelligit infinite: ⁊ q̇a
nos deū ⁊ alia intelligim⁹ finite ē intellectio
nr̄a finita: intenſius ꝗ̃: ⁊ remiſſius auget in
tellectionē ariſmetrice: ꝫ obiectū ꝑfecti⁹ au/
get geometrice: ⁊ ꝓportionabiliter: rō auteꝫ
hui⁹ eſt: q̇a modus repreſentādi ē ex pte act⁹
ꝫ repñtatio ē ex pte obiecti. Et iō q: intelle/
ctio terminat̃ ad obiectū: ⁊ nō repreſentat. ſ.

ipm obiectū: iō geometrica creſcentia ⁊ ꝓpor
tionalis ſufficit ad creſcere ipi⁹ actus de per/
fectiori obiecto: ⁊ ꝑfectiori in infinituꝫ ariſ/
metrice: ꝫ quia plus ⁊ minus. ſ. ꝙ obiectum
plus ⁊ min⁹ ſe repſentet eſt ex pte intelligētis
iō infinite intelligere arguit ariſmetrice infi
nitateꝫ intellectiōis. Et iō intelligas ſaneꝙ
intellectio nō repreſentat plus ⁊ min⁹: ꝫ me/
diante intellectiōe ſe repreſentat plus vel mi
nus: lꝫ ſemꝑ ſe totū repreſentet: ſed ꝑ vnā in
tenſius: ⁊ ꝑ aliaꝫ remiſſius cognoſcitur. Jtē
ad antecedēs ſi daret̃ ſpēs repreſentās aut eēt
cauſata ab eſſentia diuina: aut a volūtate di/
uina: nō ab eſſentia diuia: q̇a cū illa ſpes ſit
quedā res realis erit creata: ⁊ nō a volūtate
diuina. Et ſic actiones nō erūt ſup poſitoꝝ:
⁊ eēntia vt eēntia ꝓducet: ⁊ creabit qd̓ ē dā
natū: ſicut nō generat: nec generat̃: ⁊ regu/
la ſcoti de vltimate abſtractis valet ad hoc:
Abſtrahendo tamē: ⁊ nō ſoluꝫ nō cōnotan/
do: vt declaraui in multis locis. ⁊ eſſet cauſa
ta neceſſario: ⁊ naturaliter: ⁊ non libere:
que oīa ſunt cōtra ſcotuꝫ: ⁊ oēs alios: ⁊ ita
aliq̄ creature eſſent a volūtate alie ab eēntia
Si ergo dicat̃ ꝙ ſit cāta a volūtate: ergo ſe
quitur ꝙ notitia abſtractiua poſſent itellige
re deum ſub ꝓpria ratione: ſcotus concedit
hoc: ⁊ in 2.° ⁊ in quolibetis arguit quia noti
tia intuitiua: ⁊ abſtractiua eſſent eiuſdē ſpēi
q̇a obiectū vnū: ⁊ potentia vna: ⁊ tūc ſeque
retur ꝙ ꝑ notitiaꝫ abſtractiuam eſſem beat⁹
Dat duas reſponſſiones tenēdo ſm vnā ꝙ ſit
eiuſdē ſpēi: ⁊ ſm aliā diuerſe: ꝫ has reſpon/
ſiones credo alibi ſatis cōfutaſſe: ⁊ Franciſ/
cus in ꝓlogo in. q. 15. ꝑꝑ hoc multuꝫ errauit
de cognitione abſtractiua reſpectu diuie eſ/
ſentie. Unde probaui alibi ꝙ exiſtentia non
diſtinguit̃ ab eēntia neqꝫ formalit̃: neqꝫ mo/
daliter: q: notitia intuitiua eſt exiſtētis: vt
exiſtens eſt: ⁊ viſio beatifica eſt intuitiua: ⁊
cū tota ꝑfectio obiecti beatifici ſit in eēntia
vt eēntia ē: vel ſaltē vt intelligit̃ infinita añ
exiſtentiā: ⁊ per ꝯñs poterit beatificare in il/
lo priori. Ergo ſi diſtingueret̃ viſio beatifi/
ca non eſſet notitia intuitiua. Sꝫ iſta ad lō
gum alibi ꝓbaui: Jdeo ad declarationē iſti
us materie: lꝫ alibi diffuſius dixerim eſt in/
telligēdū: ꝙ lꝫ det̃ ſpēs ſiue i intellectu ſiue
in potēijs ſenſitiuis ꝙ ſpēs nullo modo po/
teſt agere vltra graduꝫ propriuꝫ: ⁊ ideo im
poſſibile ē: ꝙ ſpēs repſentet ſbam: cum ſub/
ſtantia ſit perfectior accidente: ⁊ ideo non
dantur ſpēs que poſſint cauſare cognitionē

alicuius ſub conceptu proprio: niſi accidentium: ⁊ ratio eſt quia qđ poteſt cauſare cognitionem alicuius oꝫ ꝙ in ſe habeat virtutem vel perfectionem illius cogniti: ⁊ ideo ſi ſpecies cuꝫ intellectu agente uel poſſibili poteſt cauſare cognitionē alicuius ſub cōceptu proprio: ſiue ſit notitia intuitiua ſiue abſtractiua: quia non loquor de cognitione per diſcurſum: ⁊ franciſcus dicit arguitiue oꝫ ꝙ in ſe contineat virtutem: ⁊ perfectionem illius obiecti: ſiue formaliter: ſiue virtualiter ſeu eminenter ⁊ ideo cum nulla ſpecies contineat hoc modo ſubſtantiam etiam cum intellectu: quia etiam eſt accidens poterit cauſare cognitionem alicuius ſubſtantie ſub conceptu proprio ⁊ diſtincto. Et ideo quia ſpecies vel viſio ſiue ꝯgnitio cauſata vł i oculo vel in fantaſia vel in intellectu cum ſenſu agente vł cum intellectu poteſt eſſe perfectior albedine vel accidente: viſio poteſt cauſare notitiā albedinis ⁊ non per diſcurſum ſolum: quia poteſt eē perfectior albedine viſa. Tñ iſta vide infra de repreſentante per conceptus communes ſiue in cōi ⁊ in particulari ſiue proprio ⁊ hec dupliciter. ſ. inconfuſo ⁊ diſtincte: ꝫ in ſubſtantijs eſt impoſſibile etiam de mente ſcoti in ꝯo. di. iij. Non curo autem nunc declarare de differentia notitie intuitiue ⁊ abſtractiue: nam ⁊ ſupra hoc Scot⁹ multa dicit: ⁊ franciſcus in predicta queſtione ⁊ inter cetā de abſtractiua dicit ꝙ eſt per ſpecieꝫ ⁊ dicit reſpondendo argumento contra ſe ſi video celum: ꝙ lꝫ ibi cauſaretur ſpecies: tamen viſio non eſt a ſpecie: ſed ſunt duo effectus ordinati ab eodem obiecto ſicut illuminare ⁊ calefacere reſpectu ſolis ⁊c̄. Unde frāciſcus facit differentiam: ⁊ in hoc bene: inter habere notitiam in aliquo repreſentatiuo: ⁊ per aliquod repreſentantium: ſed poſtea quia addit ꝙ abſtractiua eſt ad quiditatem obiecti ⁊ ad ea que per ſe inſunt quiditati ſiue obiecto: ⁊ ex hoc ineſt ei aliquid vt eſt non vt in anima: quia eſſe in anima non cōpetit pro ſe obiecto ſeu quiditati ⁊ ideo vult inferre ꝙ non ad quiditatem vt in repreſentatiuo: quia ſic etiam ad illam ait: in anima. Sꝫ dico ꝙ lꝫ aliqua notitia abſtractiua poſſit eſſe ad quiditatem: tamen non omis eſt ad quiditatem. Unde ſi dormio uel clauſis occulis immaginor albedinem cuius iam habui ſpeciem: certum eſt ꝙ non eſt ad quiditatem: quia fantaſia non cognoſcit quiditates: ⁊ tamen eſt abſtractiua: quia non intuitiua nec diſcurſiua: ideo dico primo ꝙ omis arguitiua ſiue diſcurſiua in nobis eſt abſtractiua in intellectu non econuerſo: ⁊ lꝫ aliquādo abſtractiua ſit ad quiditateꝫ ſiue melius ad conceptus in cōmuni ⁊c̄. quorum in particulari habemus ſpecies: vt bene vult Scotus ⁊ alios conceptus non poſſumus elicere ⁊ iſtoſ poſſumus componere ⁊c̄. Tamen aliqua notitia abſtractiua poteſt eſſe ad obiectum proprium ſub eadem ratione ſub qua erat viſio intuitiua oculi ibi tamen in oculo: lꝫ eſſet notitia intuitiua ⁊ abſtractiua ad idem ſingulare tamen tam in notitia intuitiua ꝙ̄ i abſtractiua eſſꝫ cognitio confuſa: ⁊ lꝫ illud proprium cognoſcatur non tamen ſub ratione propria diſtincta ⁊ perfecta: ꝫ in intellectu: vt ſi angelus cognoſceret albedinē per eſſentiam albedinis intuitiue tūc cognoſceret ſub ratione propria. Sed ſi cognoſceret illam abſtractiue ſecus eſt. Unde Angelus per eſſentiam ſuam poteſt cognoſcere ſubſtantiam: que in ipſa continetur virtualiter tanꝙ̄ in perfectiori; ꝫ hoc ſolum eſt in ſpetie ⁊ non ſub propria ratione in particulari: qꝛ ſic poſſet cognoſcere infinita ſub ratione propria vt deus: vt patuit in. q. de creatione: vide ibi de modo cognoſcendi dei qui cognouit etiam omnia que ego cognoſco: ſed non omni modo quo ego cognoſco: quia non cognoſcit modo vniuerſali ⁊c̄. Et lꝫ cognoſcat quiditatem non ſequitur ꝙ quiditas vłis ſit in re. Et reſpondi argumento Scoti: ⁊ fortificaui ⁊ iterum reſpondi. Reuertendo ego dico ꝙ illa notitia eſt reſpectu obiecti preſentis: illa nō: ⁊ illa intuitiua: illa non: ⁊ iō abſtractiua eſt ad obiectum non preſens: ⁊ ideo lꝫ ſit per ſpetiem ſiue non: ſi terminatur ad obiectum preſens eſt notitia intuitiua Unde lꝫ celum cauſet in oculo meo ſpetiem tamen: quia illa cauſat viſionem que terminatur ad obiectum preſens vocatur notitia intuitiua: ⁊ ſi per diſcurſum cognoſco ſpetiem vel animam meam vel angelum: quorum non habeo ſpetiem tamen forte eſt abſtractiua largo modo. et lꝫ anima ſit preſenſ tamen diceretur ꝙ cognitio non terminatur ad ipam imediate vt pñs. Lꝫ ergo ſpēs albedis cāet q̇a hēt ꝟtutem obiecti cum ſenſu agente poteſt cauſare illam viſionē. Et iō ſenſus agens ⁊ ſpēs ſunt inſimul ita perfecti: vel perfectiores ipa albedine. Non ergo

cauſat celum viſionem in oculo niſi mediate
quia fruſtra videretur ſpēs ſaltem quantuꝫ
ad viſionem: quia non intelligo pꝛopter q̇d
vel quis oꝛdo neceſſario requiratur vt ſit ibi
pꝛimo ſpēs: cum ſubiectum de ſe ſit diſpo/
ſitum ⁊c̄. Unde ſi deus cauſaret viſionem in
oculo meo pꝛeſente albedie: illa notitia oī/
no eſſet intuitiua: lꝫ non eſſet ab albedine.
ita: lꝫ ſit a ſpē que ſupplet pꝛo obiecto: ſicut
deus ſi terminatur ad obiectum pꝛeſens eſt
intuitiua: Sed in ſub̄is: quia ſpēs non poſ
ſunt ſupplere vicem obiecti nō poteſt eē no
titia intuitiua ſb̄e cauſate per ſpēm: ſi ob̄m
nō ſe repꝛeſētat. vnde nō poſſunt caūare no/
titiā pꝛopꝛiam obiecti: cum non habeant ꝟ/
tutem obiecti. Sed deus bene poteſt cauſa/
re notitiam ſb̄e in me que erit pn̄s illa ſe re/
pꝛeſentante: ⁊ erit notitia intuitiua: ſicut ſi
obiectum pꝛeſens cauſaret: vt in angelo.
Et ideo in uia eſt impoſſibile per poten/
tiam noſtram quod aliquo modo habea/
mus notitiam intuitiuam ſubſtantie: Nec
abſtractiuam capiendo ip̄am abſtractiuam:
vt dicit conceptum pꝛopꝛium rei: vel ob/
iecti non pꝛeſentis. Sed vtrum deus poſ/
ſit cauſare notitiam abſtractiuam ſubſtan/
tie: ſcilicet ſub conceptu pꝛopꝛio: illa non
pꝛeſente eſt inueſtigandum: non videndo:
ſcilicet eſſentiā diuinā: quia in illa oīa vi/
dentur intuitiue: nā in infinito omnia cōti
nent̄ perfectiſſime: nō ſic in perfectioꝛi quo/
cūqꝫ alio cōtinet̄ imperfectius: niſi ſit repn̄ta
tiuū pꝛopꝛiū. Unde ſcotus facit differētiam
de cōtinere foꝛmaliter: ꝟtualiter emineuter.
⁊c̄. Sed quero ſi poteſt cauſare viſionem ꝓ
pꝛiam ſb̄e vel eſſentie. ⁊ ꝙ obiectū nō ſit pn̄s
nec videat̄ in eēntia: ⁊ tūc poſſet eē opinio ꝙ
lꝫ nō daretur ſpēs poſſit dari viſio ſub con/
ceptu pꝛopꝛio reſpectu eēntie vel ſb̄e nō pn̄te
obiecto: ſicut poſitū eſt in fantaſia ꝙ poſſum
habere cōceptū pꝛopꝛiū albedinis que nō ſit
pn̄s. Et vt iſta hic infra p oſſis perfecte intel
ligere q̇ a multis credūtur vera ⁊ non ſunt.
Ideo ſcias ꝑ ꝙ impoſſibile eſt ꝙ detur ſpēs
niſi accidentiū: q̇a ſi aliqua ſubſtātia cauſa/
ret ſpēm ſui naturaliter: nō video quare eſ/
ſentia diuina nō poſſet cāre nꝑliter ſpeciem
ſui: ⁊ ſpāliter ſi ſb̄a im̄aterialis poſſet caūare
nam ſi daret̄ in nobis ſpēs ſb̄e anteqꝫ vēiret
ad intellectū trāſiret ꝑ ſenſus: ⁊ tunc ſenſus
poſſet cognoſcere ſb̄am: vel ſi tranſiret ad in
tellectum im̄ediate cauſaretur ſine medio: ⁊

noſtra cognitio oꝛtum non haberet a ſen/
ſu quod eſt contra philoſophum pꝛimo po/
ſterioꝛum: ⁊ ita non reciperetur in intelle/
ctu angeli: niſi pꝛius recipetur in medium.
Et ſi poteſt recipi in medium: ergo etiam
in oculo noſtro. Et licet Scotus in 2.° pꝛo
bet quod aliquid poteſt agere in remotum ⁊
non in pꝛopinquum. licet hoc ſit dubium:
excepta potentia dei infinita quod nō agat:
vel actione eiuſdem rationis: vel diuerſe:
Tamen non curo ad pꝛeſens: ſufficit q̄ȯ de
ſpecie hoc non conceditur ab aliquo ꝙ non
fiat per media ⁊c̄. Unde de hoc tractaui in
quarto de eternitate mundi: ⁊ ego pꝛoba/
ui eſſe impoſſibile: ⁊ magis eſt mirum quo/
modo angelus ſpiritualis cauſabit ſpeciem
in angelum diſtantem niſi per medium: ⁊
tunc res immaterialis recipietur in rem ma
terialem. Non enim extenſe patet: nec
inextenſe: quia ſic poſſet per media tranſi/
re ad intellectum noſtrum. ⁊ ita per ſpeciem
intelligeremus angelum. Pꝛeſuppono etiaꝫ
pꝛo nunc quod nulla potentia ſenſitiua co/
gnoſcat ſubſtantiam. Licet Auerois dicat
ſuam illam animam cogitatiuam cognoſce/
re indiuidua decem pꝛedicamentoꝛum. nam
bene dei gratia ſatis confutaſſe credo illud
in tractatu de anima: ⁊ maxime de relatio/
nibus que ſunt minime entitatis: ⁊ per cō/
ſequens minime cognoſcibilitatis. Unde
etiam ſi ſenſus cognoſceret ip̄as: nō eſſet du
bium quin eſſent in rerum natura: quod ta
men non eſt pꝛobatum ſaltem ſi poſſent co/
gnoſci a ſēſibus particularibus: vt vult Frā
ciſcus in ſuo conflatu: qui in diſtinctione ui
geſimanona pꝛlmi ponit: quod viſus co/
gnoſcat diſtantiam ⁊ oꝛdinem. Nam li/
cet cognoſcat res diſtantes ⁊ medium: non
tamen relationem: ⁊ ita res oꝛdinatas ⁊ nō
relationē oꝛdinis. Et ita eſt intelligendum
illud dictum philoſophi ſecundo de anima
commento ſexageſimoquarto: quod motus
⁊ quies ⁊ cetera eſt ſenſibile ratione: Nam
materialiter bene cognoſcitur a ſenſu: ſed
pꝛo motu foꝛmali: aut nihil eſt: ant vix pau
ci hoc intellexerunt. Illa tamem maledicta
fantaſia Auerois de vnitate intellectus fe/
cit ipſum deuiare in multis a magiſtro ſuo
Et iō dico reuertēdo ꝙ ſpēs cauſat̄ ab acci/
dēte extenſo piramidaliter vſqꝫ ad itellectū
excluſiue ſcilicet vſqꝫ ad fantaſma incluſiue.
Et ideo falſa eſt opinio illoꝛum qui ponunt

ꝙ quidditas rei uaturalis ē obm̄ intellect⁹ in
rōne motiui: q̇a nulla ſb̄a cauſat ſpēm: ⁊ per
ꝯñs non mouet intellectū: ſed cognoſcitur a
nobis ꝑ diſcurſum: quod maxime declarat
materia ꝓma. vtrū aūt cauſet̃ ſpēs in intelle-
ctu a fātaſmate ⁊ intellectu agēte. vide tu o-
piniones quas recitat Scot⁹ et alii nō curo
mō ſufficit mihi ꝓ nunc ꝙ pro ſtatu iſto non
habemus cōceptū proprium alicuius ſubſtā
tie: ſiue ſit notitia intuitiua ſiue abſtractiua
Subſtantia ergo ut declarabo infra non co
gnoſcitur conceptu proprio niſi uel ſeipſam
repreſentet: uel repreſentet̃ ab aliquo ꝙ cōti-
neat ipſam ꝟtualiter uel eminenter: qd̄ dico
quia deus pōt in nobis ut dixi talem conce-
ptum cauſare: repreſentāte ſe tñ ipſa ſb̄a uel
eſſentia ſua: in q̄ cōtinet̃ eminenter ipſa ſb̄a
ſua. Sed eſt dubium utrum aliqua creatura
uel angelus poſſit cauſare de alia ſb̄a uel ſua
talem conceptum ſiue per eſſentiam: ſiue per
uolūtatem repreſentāte tamē ſeipſa ſubſtan
tia: quia ſi nō repſentaret ſe cōceptus qui eſt
accidens: cum nō contineat in ꝟtute ſubſtā-
tiam nō poſſet repreſentare. ſed hoc infra.
Sciasulterius ꝙ falſa eſt imaginatio mul-
torū: ⁊ maxime modernorum ꝙ ſpēs vt ſpēs
repreſentet vniuerſaliter in intellectu. vnde ſi
illa ſpēs vt iſti dicūt repreſentaret vniuerſali
ter: illa repſentatio eſſet falſa: quia obiectū
repreſentat ſe naturaliter ſicut eſt. Ergo cū
ipſa ſpēs precedat actum intellectus falſe re
preſentaret: quia repreſentaret id quod non
eſt in re. Sed quia abſtrahentium non eſt
mendaciū non eſt inconueniēs ꝙ intellectus
ſuo actu ⁊ oꝑatione poſſit intelligere aliquid
vniuerſaliter: ſed non ꝙ ſit repreſentatū ſibi
vniuerſaliter ante intellectionē. nā prima ab
ſtractio ſm̄ Ariſto. 3°. de aīa ē ꝑ intellectū et
nulla abſtractio ē ante oꝑationē intellectus
lʒ ſit cauſatum fortaſſe aliquid īmateriale:
quia trāſitur de ordine materialiū ad īmate
rialia: tamen ante illam operationem ſpēs
non eſt abſtracta ita ꝙ repreſentet vniuerſa-
liter. Lʒ ergo fortaſſe requiratur ſpēs ut cau
ſetur intellectio non requiritur vt repreſen-
tet vniuerſaliter: quia falſa eſſet: cum ſit in
re ante operationem intellectus adhuc non
abſtrahentis. Intellectus enim eſt qui facit
vniuerſalitatem in rebus ꝑ de anima cap. 8.
Scias ergo ꝙ ſpēm repreſentare obiectū
poteſt intelligi dupliciter: aut quando cau-
ſatur intellectio ꝙ intellectus videat obm̄ in
ſpē. ſeu ꝙ ipſa ſpēs repreſentet intellectui ipʒ
obiectum ad hoc vt intelligat: hoc enim eſt
falſum: ⁊ in hoc multi ſunt decepti dicentes
ꝙ ſpēs in intellectu repreſentat vniuerſalit̃.
Et ꝙ ꝑpter rōnem agendi que eſt ipa natura
pōt repreſentare vniuerſaliter: lʒ conditio
agentis ſit ſingularis ⁊c. vt vult etiam Sco
tus i. iij. di. ꝓmi. Dico ergo: nota obſecro be
ne me ꝙ illa ſpēs nō repreſentat aliquid in-
tellectui in ꝓmo actu intellectus: quia ſi rep̄-
ſentaret: aut hoc eſt ꝑ aliquā oꝑationē intel
lectus aut nō: ſi nō: ergo nō repreſentat: q2
nihil repreſentat̃ alicui qd̄ debeat dici repre-
ſentatū niſi cognitū: ergo cognitio ante pri
mā cognitionē. ſed ſi accipiat̃ repreſentari. i.
ſit pñs intellectui: nō dico cognoſcēti illam
ſed vt ſupplens vicē obiecti cum intellectu
agente: vt ambo ſimul poſſint cauſare intel-
lectionē bene dicitur. Unde etiaʒ Franciſc⁹
in ꝓlogo. q. 15. dic̄ ꝙ notitia nō termiat̃ ꝺ re
preſentatiuū: ⁊ ꝙ obiectū nō dicit̃ eē in ſpē ni
ſi quia ſpēs ſupplet vicē obiecti. ⁊ ꝙ ſpēs ſup
plet vicē obi niſi q̄tum ad ꝟtutē motiuam.
Nō dicatur ergo aliquo mō ꝙ ſpēs repreſen
tet: q̇a neceſſario ipſa prius cognoſceret̃ q̄
obiectū. Unde ſi eſt repſentatū intellectui ne
ceſſario cognoſcit̃: ⁊ ideo ſi nō capias repre-
ſentare obm̄. i. cauſat intētionē ꝑ quā cogno
ſcis obiectū decipis. Scotus tamē dicit in 2.
di. iij. ꝙ duplex ē repreſentatiuū cognituʒ et
nō cognitū: ſed iſta ē impropria locutio. Un
de ſi figura ceſaris repreſentat mihi ceſarem
neceſſario video illā figurā tanꝙ obiectum
cognitū: et ita ſpēs neceſſario cognoſcetur vt
obiectū. ſed ut dixi bene pōt eſſe vt cauſet co-
gnitionē: et illa cognitio bene erit vniuer-
ſalis. i. ꝑ illam intelligā vniuerſaliter: lʒ ob
iectum mouens ſit ſingulare: nō ꝗ eſt vniuer
ſalitas in obiecto: vt natura poſſit mouere
vniuerſaliter: q̇a iſta ſunt friuola: ʒ intelle-
ctus intelligit ſingularia vniuerſalit̃. Unde
intelligo ſingularia modo vniuerſali: non
vniuerſalia: ʒ vniuerſaliter. modus ergo eſt
intelligere et nō in re intellecta. Et ideo di-
cit Auerois ꝙ intellectus ē qui facit ⁊c. Ta
liter ergo intelligere nō pōit talia in re. Sʒ
vide iſta ad longum in mea queſtiōe de q̇di-
tatibus intellectus: ergo intelligit rē modo
quo nō eſt: ⁊ nō illum modum eē in re: quia
abſtrahentiū nō eſt mendaciū. Scias er-
go ꝙ obiectū q̇a nō poteſt eſſe in intellectu
cauſat ſpēs ordinate ſemper magis ſpiritua
lizando: ſeu in materializando obiectū quo
uſqʒ veniat ad ſpēm intelligibilē: ſi illa dat̃
q̄ vꝫ dāda: q2 hñt mēoriā ꝺ ꝯiſſ̄ i ſc̄lo vt pʒ ꝺ

diuite mortuo: Luce decimoſexto. ⁊ Augu-
ſtinus. ſuper pſalmo: Fiant filij eius deſerti.
⁊ in libro confeſſionum: quod mortui habēt
mēoriam noſtri. Et gregoriuſ in moralibus
Fundās ſe ſuper pſalmo miſericordias do-
mini ineternum cantabo: quomodo inquit
ineternum miſericordias canit qui miſerie ñ
meminit: hoc ſentit magiſter diſtinctione q̄
dragеſimatertia ⁊ Scotus diſtinctione qua
drageſimaquinta. ambo in. 4. queſtione; ter
a. Et Franciſcus in primo diſtinctione ter-
tia queſtione decima. ⁊ ſic omnes alij docto
res: licet Ariſtoteles dicat. quare ⁊ hoc cor
rupto neq; memoratur neq; amat. Non. n.
illius erant ſed cōmunis: ſecundo de anima
Illa ergo ſpecies facta ſpiritualis ⁊ imateria
lis poteſt cum intellectu ſiue agente ſiue poſ-
ſibili cauſare actum intellectus per quē poſ-
ſum intelligere modo ſpirituali: ſcilicet ab-
ſtracte ⁊ a materia. Et ideo forraſſe anteꝙ̄
veniatur ad actum intelligendi vniuerſali-
ter ⁊ abſtractiue fuit neceſſarium dare ſpēm
ſpiritualem. Et ideo fantaſma non habuit
virtutem faciendi talem actum cognoſcendi
abſtracte maxime ponendo ꝙ intellectio fi-
at a fantaſmate: non concurrente intellectu
agente. Sed de hoc deo dante apparebit
vna queſtio ſatis clara. Aliud ergo eſt dice-
re quod per intellectionem poſſum intellige-
re vniuerſaliter. Et aliud eſt dicere quod ali
qua ſpecies que in rei veritate eſt quid ſingu
lare repreſentet vniuerſaliter. Secunda e-
nim operatio eſt realis ⁊ naturalis ante in-
tellectionem ⁊ non per intellectum. Sed pri-
ma eſt in anima vel ab anima: ⁊ eſt terminꝰ
intellectōis ⁊ modus intelligendi. Unde ſi
deus ſine ſpecie cauſaret illam intellectionē
in intellectu meo: Adhuc ego intellige-
rē vniuerſalit̄. tamen nihil eſſet repreſentans
vniuerſaliter. Scias tamen quod per ac-
cidens aliqua ſpecies poteſt aliquid repreſen
tare: non tamen uniuerſaliter: ſed non in ra
tione ſpeciei: ſed in ratione obiecti: ita qđ ꝑ
accidens repreſentat vt ſpecies eſt. Unde ſi
ſecundum aliquos ſpecies eſſet in ſpeculo: vt
videtur velle Auerois de ſenſu ⁊ ſenſato ita
quod non ſit viſio obiecti per ſpeciem refle-
xam: tunc illa ſpecies vt obiectum repreſen-
taret mihi aliquid ⁊ videretur: nam ſi vide-
derem intuitiue ſpeciem: que eſt in intelle-
ctu meo: illa ſpecies teneret locum obiecti: ⁊
poſſem ilam intelligere ſicut illud obiectum.

Sed tunc non concurrit vt ſpecies: quan-
do ergo concurrit vt ſpecies: non cognoſci-
tur: ⁊ per conſequens non repreſentat. Sco
tus tamen in quolibeto decimoquarto pro-
bat per duas rationes vnam allacem in per
ſpectiua ſua: quod non eſt ibi ſpecies ⁊ cete-
ra. Unde dicit ſi eſſet in ſpeculo: ⁊ eſſet lu-
men ⁊ non obſtaculum poſſet videri ab om-
ni aſpicienti in ſpeculo: quod eſt falſum: q̇a
ſi albedo cauſat ſpeciem ſui in ſpeculo: illa ñ
poteſt videri ab omnibus aſpicientibus in
illo: ſed ſolum ab illis ad oculos: quorū po-
teſt venire ſpecies per angulum reflexum: ⁊
tamen ſi eſſet ibi realiter: hoc non requirere
tur: quia poſſet videri ab omnibus: ſicut ſi
eſſet ibi depicta ſupra ſpeculū: talis videret̄
ab omnibus: Uide quid etiam dixerim in q̄
ſtione de eternitate mundi ſupra illa que di-
cit Scotus in ſecundo diſtinctione duodeci
ma. Ex iſtis apparet quod Scotus in q̄li
beto decimoquarto multum laborat propter
tenere iſtas ſpecies repreſentantes: ⁊ propē
ponere ſpeciem reſpectu eſſentie diuine. Un-
de ibi arguit contra ſe. ⁊ ſi conueniremus in
opinione: facilis eſſet reſponſio. Uult ergo
probare quod naturaliter poſſumus cogno-
ſcere trinitatem. vnde arguit ſic. Intellectus
creatus beatus poteſt cognoſcere naturalit̄
ſuum actum beatificum. ergo ⁊ per illum po-
teſt naturaliter cognoſcere obiectum. conſe-
quentia probatur: tum quia actus eſt natu-
ralis ſimilitudo obiecti: immo videtur expſ
ſior ſimilitudo ꝙ̄ eſſet ſpecies ſimilitudinis
intelligibilis ipſius obiecti: ſi poneretur. Igi
tur obiectum diſtincte poteſt cognoſci ꝑ ipā
vt per naturalem ſimilitudinem ſui: tum e-
tiam: quia non videtur quod actus poſſit co
gnoſci ut eſt huius obiecti: niſi cognoſcatur
hoc obiectum ſub ea ratione ſub qua ipſius
eſt actus: Primo tamen fecit vnum argumē
tum: quod ponam propter reſponſionē. Un
de dicit ſic: per id quod eſt imago propa ali
cuius obiecti videtur diſtincte poſſe cogno-
ſci id cuius eſt imago: ſicut ⁊ ſenſus viſus di
ſtincte cognoſcit obiectū in ſpeculo. aīa autē
eſt imago dei ꝑ Augu. ⁊ Angelū: ſ; Angelꝰ
pōt ex naturalibus diſtincte cognoſcē ſeipm
q̇a ꝑ Augu. aīa de q̄ minꝰ videt̄ pōt cognoſcē
ſeipam. Rñget ſcotꝰ ad iſtđ vltimū qđ eſt ꝓ-
mū in ordie ꝙ nihil cōtiet ſufficiēter: vrtuali
ꝯtīētia ipā notitiā niſi cōtinear obiectū noſci
bile tanꝙ̄ propriū repreſentatiuū eiꝰ: vel rꝑ

ſentatiuum virtuale. Species autem obie/
cti ⁊ ſi ſit diminuta reſpectu eius in entitate
tamen continet ipſum primo modo tan/
quam repreſentatiuum per ipſam formaliter
Sed quando non eſt repreſentatiuum for/
male obiecti: opportet quod virtualiter conti/
neat tale repreſentatiuum proprium. ⁊ quã/
do non eſt tale repreſentatiuum proprium ſi/
cut obiectum cognitũ: tũc opportet quod cõ
tineat aliud obiectũ: quod per ipſum debeat
cognoſci. Iſta reſpõſio in veritate non po/
teſt ſtare: ⁊ petit id quod debet probare: qa
quero quomodo principiũ formale repreſen/
tatiuũ poteſt repreſentare aliquid perfectius
ſe: quia ſi ſic: tunc agit vltra gradum pro/
prium. Unde quero quare minus perfe/
ctum repreſentat hoc tanquã formale repre/
ſentatiuum: ⁊ non magis perfectum. Si di
catur: ꝙ hoc eſt ꝯ formaliter contra: quia
ex hoc nõ fugitur quod habeat virtutem re/
preſentandi illud niſi contineat perfectionẽ
illius formaliter vel virtualiter: ſi perfecte de
bet repreſentare. Unde dico quod repreſen
tatiuum ſi datur vel eſt perfectius: vel equa/
le: ſed nulla ſpecies imperfectior poteſt da/
ri que repreſentet. Unde ego concedo quod
datur ſpecies in accidentibus: que forte con
ſenſu vel intellectu agente eſt perfectior ꝙ ac
cidens extrinſecũ: ſi ad cauſationem illius ſpe/
ciei concurrit ſenſus agens: ſicut cõcurrit ad
ſenſationem: poſito quod ſpecies ſit diſtin/
cta ab actu. Et tunc dico quod non eſſet incõ
ueniens quod cognita illa ſpecie tanꝙ obie/
ctum non vt ſpecies poſſem cognoſcere acci/
dens extrinſecum. Licet ergo ponantur ſpe/
cies ſubſtantie: quia non habemus conce/
ptus proprios ipſius nec abſtractiue nec in/
tuitiue: ſed ſolum per diſcurſum cognoſcimus
illam per conceptus cões ſimul iunctos ⁊c. vt alibi in
multis locis dicit Scotus. Aliud ergo eſt
dicere: hoc terminatur ad illud ⁊ eſt illius: ⁊
hoc repreſentat illud. Licet ergo viſio ter/
minetur ⁊ ſit obiecti: tamen non ſemper re/
preſentat obiectum: loquor de viſione reſpe/
ctu ſubſtantie vel eſſentie diuine: quia aliqs
actus repreſentat obiectum: vt declarabo in
accidentibus. Et licet Auerois commento
quarto. 3. de aĩa dicat: Anima rationalis in
diget conſiderare intentiones que ſunt in vir
tute imaginatiua: ſicut ſenſus indigent in/
ſpicere ſenſibilia. Dico quod ibi declarat ſe ĩ
mediate dicens; ſed tamen videtur ꝙ forme

rerũ extrinſecarum mouent hanc virtutem:
ita quod mens aufert eas a materijs: ⁊ facit
eas primo intellecta in actu poſtquam erant
intellecta in potentia ⁊ cetera. ergo intelle/
ctio terminatur ad obiectum. Unde ⁊ Sco/
tus gloſat illud: neceſſe eſt intelligentem fan
taſmata ſpeculari: ꝙ ſimul fantaſia fantaſia
tur: dum intellectus intelligit. Unde etiam
cõmento quinto magno dicit quod Ariſtote
les propalauit quod per hoc ꝙ intellectus a/
gens exiſtit in anima nobiſcum videmur de
nudare formas a materia primo: deinde in/
telligere eas ⁊ denudare eas nihil aliud ẽ ni/
ſi facere eas intellectas in actu poſtꝙ erant ĩ
potẽtia: quemadmodum comprehendẽ eas
nihil aliud eſt ꝙ recipere eas. Unde etiam cõ
mento quarto dicit ſupra: neceſſe eſt inquan
tum rerum forme ſunt in actu extra animam
vt moueant animã rationalem ſecundum ꝙ
comprehendit eas: quemadmodum ſenſibi/
lia: ⁊ inquantum ſunt exĩtia in actu neceſ/
ſe eſt: vt moueant ſenſus: ideſt vt ſenſus mo/
ueantur ab eis. Et vide etiam cõmentum de
cimũoctauũ ⁊ cõmentum trigeſimũnonum:
vbi dicit: Imagines enim ſunt aliqua ſenſi/
bilia in intellectu: ⁊ ſunt ei loco ſenſibilium
apud abſentiã ſenſibilium ⁊ cetera. Et vide
ibi de affirmatione ⁊ negatione reſpectu re/
rum imaginatarum ⁊c. Et in iſto commento
ſunt aliqua occulta que non poſſum declara
re modo. ⁊ multa alia ſunt commẽta in hac
materia que pertranſeo pro nunc. Tamẽ qa
ibi dicit: Imagines enim ſunt aliqua ſenſi/
bilia in intellectu: ⁊ ſunt ei loco ſenſibilium
apud abſentiam ſenſibilium ⁊ cetera. Non
credas ex his verbis: vt dixi quod primum
intellectum ſit ipſa imaginatio: ſed illa ſpe/
cies vt dixi habet virtutem cauſandi intelle/
ctionem: tamen ſi diceres propter iſta verba
quod intellectus intelligit illam imaginatio
nem primo ſcilicet illum actum: ita ꝙ dum
imaginor: intellectus intelligit quid imagi/
nor: tamen nunquam habebis quod ſpecies
repreſentet. Tamen ad veritatem ſcias: quod
licet intellectus intelligat id quod imagina
ris: non tamen primo intelligit illam ima/
ginationem. Aliud eſt ergo dicere intelligo
quod imaginor: ⁊ nihil aliud intelligo. er/
go primo intelligo illam imaginationem:
vel illud quo imaginor. Aliud eſt ergo lo/
qui de imaginatione: ⁊ de ipſa re imaginata
Et iſta fuit cauſa deceptionis. Et ideo

ideo ad ſm de viſione ꝙ adducit Scotus ſi
cognoſceretur non poſſemus cognoſcere de/
um: neqʒ intelligendo ipſam perfecte nec cum
relatione: quia illa relatio nihil eſt: ⁊ ex hoc
poteſt fieri perfectum argumentum ad pro/
bandū ꝙ relatio nihil eſt. Sʒ hoc dimitta/
mus: Rō autē: quia cognita illa cognitōe
non cognoſcatur obm eſt: quia obm nō tmi
natur ad cognitionem ſecundi cognoſcentis
Sʒ ſi eſſet ſpecies repreſentans uel repreſen/
taret neceſſario cognita illa cognoſceretur
obiectum: quia intelligendo illam perfecte
ita repreſentaret mihi ſicut illi ſi eſt de ſe re/
preſentatiua: q̇a habet in virtute ſua ꝙ poſ/
ſit repreſentare vt dicunt ipſi in notitia ab/
ſtractiua remoto obiecto. Viſio ergo intuiti
ua dei non repreſentat deum: ſʒ deus ſe ipſuʒ
repreſentat ⁊ viſio terminatur ad repreſenta
tum: ⁊ non repreſentat. Per viſionem ergo
video repreſentatum: ⁊ non repreſentatur
repreſentatum: ⁊ non ſequitur ꝙ tanta per/
fectio ſit in viſione repreſentati: quāta in re
preſentato: quia in virtute ſua nihil repre/
ſentat: ⁊ per viſionem video illud repreſenta
tum. Et ideo intellige bene: quia obiectum
ſe repreſentat: ideo bene videtur: ⁊ cognoſci
tur ſic non eſt de ſpē vt dixi tibi ſup. Ex iſtiſ
intellige ꝙ non opportet laborare in reſpon
dendo ſicut facit Franciſcus de maronis in
conflatu di. 2. q. 5. ibi enim Franciſcuſ facit
contra ſe q̄tuor argumenta comparādo obie
ctum ad potentiam ⁊ ita habitum: actuʒ: ⁊
ſpecies: accipit. n. illam regulam quandoqʒ
aliqui termini comparantur adinuicem ⁊ ex
ceſſus in vno arguit exceſſum in alio ſi alteꝝ
ſit infinitum ⁊ alterum ſimiliter erit infinitū
Ubi enim talia ſimul augumētantur ſi vnū
creſcit i infinitum: ⁊ alterum. Reſpōdet ipſe
ꝙ illa regula eſt vera quando augumentum
fit in utroqʒ ſecundum partes eiuſdem quan
titatis. ſ. ariſmetrice: lʒ non ſi ſm partes ei⁹
dem proportionis. ſ. geometrice: ⁊ in hoc be
ne dicit. Sʒ quia replicat contra ſe: ⁊ reſpō/
dendo ponit in ſpetiebus quadruplicem ex/
ceſſum ſecundum ordinem eminentie: vide
ibi: que in veritate lʒ aliquam contineāt ve/
ritatem: tamen non dat cauſam: neqʒ ratio
nem. Ideo dico ꝙ differentia eſt inter termi
nari ad aliquid ſolum: ⁊ terminari ad aliq̇d
⁊ vltra hoc ſpecificari ab illo: ⁊ .iij. termina/
ri ad aliquid ⁊ ſpecificari ab illo: ⁊ cum hoc
repreſentare illud: primo modo actus volun
tatis terminatur ad obiectum ⁊ non ſpecifi/
catur ab illo: ⁊ ideo non opportet ꝙ ſi termi
netur ad maius ꝙ ſit maius neqʒ ariſmetri/
ce: neqʒ geometrice. ſo modo ſe habet actus
intellectus qui non repreſentat particulari/
ter: ſʒ vniuerſaliter ⁊ non ſub ratiōe propria
⁊ ideo ſi terminatur ad maius: quia ſpecifi/
catur ab illo neceſſario oʒ ꝙ ſit maior ⁊ ꝙ
creſcat in maioritate. Sʒ nō ſequitur ꝙ ariſ/
metrice: ſʒ ſolum proportionabiliter ſicut pa
tet de actu per quem intelligo ſubſtantiaʒ ⁊
per quem intelligo accidens: quia ambo illi
actus ſunt accidens ⁊ per ꝯ̄ns vnus non tā/
tum poteſt excedere alium ſicut ſubſtantia ex
cedit accidens. 3°. ſo modo ſe habʒ ſpecies
ſi vniuerſaliter: ⁊ illorum i quibus datur vel
actus. ſ. conceptus proprius perfectioris ſub
ſtantie ſi tunc repreſentaret: quia terminare/
tur ad obiectum ⁊ ſpecificaretur ab illo: ⁊ re
preſentaret illud: ⁊ iſto modo eſt neceſſari/
um ꝙ ſit augumentatio non ſolum propor/
tionabiliter ⁊ geometrice: ſʒ etiam ariſmetri
ce fiat augumentatio: ⁊ ratio eſt quia vt dixi
repreſentare aliud dicit continere tantam ꝑ/
fectionem vel maiorem: ⁊ ideo ſi repreſenta/
tum creſcit in infinitum ⁊ repreſentans ſimi
liter ⁊ ex iſtis vide magnam differentiam in
perfectione inter actum intellectus ⁊ volun/
tatis ⁊ ex iſto intellige bene ꝙ eſſentia diuia
ſe ipſam ſola poteſt repreſentare ⁊ iſta eſt pro
prie notitia intuitiua quando. ſ. res ſe ipſam
repreſentat ex quo ſequitur neceſſario ꝙ ſit
exiſtentis preſentis. Et ſub conceptu propo
⁊ ſi notitia creaturarum ⁊ non exiſtentiū in
uerbo ſit notitia intuitiua tunc ſufficit ꝙ ali
quid repreſentet ſe ipſum puta eſſentia diui/
na in qua repreſentatum perfectius repreſen
tatur ꝙ per ſe ipſum: ⁊ illud tale repreſentās
ſe ipſum omnino repreſentat ⁊c. Et predictiſ
poſſumus probare ꝙ non datur ſpecies re/
preſentans eſſentiam diuinā ſub ratione pro
pria. probatur per te Scote in primo vis eſ/
ſe probatum: ⁊ bene: ꝙ quia deus repreſen/
tat infinita ſub ratione ꝓpria vt vidiſtis i. q.
de creatione eſt infinitus intenſiue; quia que
libet cognitio alicuius ſub ratione propria
requirit certam perfectionem ⁊c. Vide ergo
cum tantam perfectionem dicat repreſentari
infinitum ſub ratione propria quantam re/
preſentare infinita: quia illud infinitum con
tinet perfectionem oīum illorum infinitorū
ſub ratione propria ergo ſi illa ratio repreſē
tādi arguit ifinitatē ſequitꝛ ꝙ ſpēs repreſētāſ
infinitū ſb rōe ꝓpria erit ifinita. Itē āguitꝛ ſic

per te repreſentare aliquid ſub ratione ꝓpria
dicit aliquam perfectionem: ⁊ repreſentare
duo eiuſdem perfectionis dicit maiorem per
fectionem ꝙ repreſentare vnum ſecundum te
ergo poſſe repreſentare perfectius ꝙ a dicet
maiorem perfectionem: ⁊ iterum poſſe re-
preſentare maius ⁊c. ergo repreſentare infi-
nitum maius ariſmetrice dicet infinitam per
fectionē vnde ſemper loquor aſcendēdo ariſ
metrice: ſi enim propter aſcendere in duplo
⁊ in quadruplo ⁊c. vel per vnum gradum ⁊
duos ⁊c. non probat ꝙ repreſentans ſit ma-
ius in infinitum ergo repreſentare vnum pfe
ctiõis vt q̃tuor ⁊ duplũ pfecti⁹ vt q̃tuor. ⁊ ſic
in īfinitũ nõ concludet repñtans eſſe infinitũ
Et ſi dicatur in viſione. a. dicit aliquam p-
fectionem ⁊ viſio. b. maiorem ⁊ ſic in infini-
tum ergo viſio infiniti infinita. Reſponſio
ſpectat ad ſcotum: ſ; ſecũdū me viſio non re
preſentat ſub ratione propria ⁊ in particula-
ri ſaltem ſubſtantiam vel infinitum ergo re
ſpondeant ipſi: ſ; quia ſcotus tangit de co-
gnitione angeli vel anime que eſt imago tri-
nitatis non ſequitur ꝙ intelligam trinitatē
quia non eſt imago perfecte repreſentans: ſ;
diminute nec datur illa relatio ⁊c. oportet ſ;
ꝙ eſſet obiectum eque perfectum vel plus ⁊ il
le relationes non ſunt: vnde licet iſta ſit ima
go neſcirem tamen ex illa ſubſtantia perfecte
cognita declarare ꝙ illa ſit imago: ſ; quia eſt
reuelatum aliquid de trinitate intellectus in
quiſiuit vtrum ſit aliquid aliquo modo ſimi
le: ſ; ſi ex ſe eſſet repreſentatiuū perfecte co-
gnita illa poſſet cognoſcere trinitatem: Et
per hec patet ꝙ ſcotus cum reuerentia nõ be
ne dicit de relatione: quia non poteſt cogno
ſci niſi cognito ſuo termino: ⁊ ita iſta cũ ter-
minetur ad deū non cognoſcitur illo non co
gnito vnde licet dicat ꝙ fundamentum inclu
dit relatonem: ſ; vltra hoc etiam requirit
terminum qui etiam eſt cauſa eius ⁊c. Contra
hoc ego arguo: non capio fundamentum in
ſe: ſ; ipſam relationē tunc ſic. Nullum fini-
tum requirit rem infinitam vt perfecte intel
ligatur vel ſaltem dicens imperfectionem nõ
requirit infinitū iſta relatio eſt finita vl' im
perfecta vel non infinita nec idem realiter i-
finito ergo poterit intelligi non intellecto in
finito: probatur antecedens quia finitū re
quirit minorem perfectionem in intelligi ꝙ i
finitum ergo anteꝙ veniatur ad cognitionē
infiniti potero cognouiſſe omne finitum. Et
ſi dicas ꝙ quia eſt ad talem terminum nõ po
teſt cognoſci ſine tali termino: quia eſt infi-
nitus. Contra tanta eſt intelligibilitas ali-
cuius q̃ta ē ei⁹ entitas: q̃a ſicut res ſe h; ad
eē ita ſe h; ad ꝯgnoſci: ſ; entitas iſtius nõ ē
infinita ergo nec etiam cognoſcibilitas: ⁊ ſi
dicatur ꝙ ſunt due cognoſcibilitates vna re
lationis ⁊ alia termini ſe neceſſario inſequē
tes: vnde ſcotus dicit ibi non ſequitur ꝙ ip;
poſſit perfecte cognoſci niſi eſſet entitas ab-
ſoluta ad cuius cognitionem non requiritur
aliud cognoſci in ratione termini. Contra
iſta ſunt duo entia diſtincta realiter ergo li-
cet relatio non poſſit cognoſci niſi ſua oppo
ſita etiam cognoſcatur tamen de termino vi
detur impoſſibile: quia relatio non dicitur
ad duo vt habetur. 5. metaphiſice ergo ſi di-
citur ad oppoſitum non dicetur ad terminũ
ergo poterit cognoſci illo non cognito. Un
de ſcias ꝙ alibi probaui ꝙ impoſſibile eſt ꝙ
relatio cauſet a t'mĩo neq; in creaturis: neq; i
diuinis ⁊ ꝓbaui maximā inconueniētiā vt ibi
poterit videri. Et ideo obſecro ne derideas
quouſq; videris. Non curo. n. ꝙ non termi
netur ad oppoſitam relationem o Franciſce
quia quero ſi relatio dicatur ad aliquid vel
aſpiciat oppoſitam relationem: nam certū
eſt ꝙ non poteſt intelligi niſi intellecta op-
poſita ſi ergo per te terminatur ad abſolutū
vel ad aliam relationem ſi fundatur aliquan
do in relatione uel reſpectu vt diſtinctio int'
duas diſſimilitudines: quero ergo aut dici-
tur ad illum terminum aut non ſi non ergo
poteſt intelligi ſine illo: ſi ſic ergo dicitur ad
duo dico. n. ꝙ non terminatur ad duo p̃mo
ſecundum eandem rationem ⁊c. Franciſcus
enim. di. xxviij. bene poſuit etiam de mente
Scoti ꝙ ipſa relatio habet ſuum genus ⁊ ſu
as differentias: S; deceptus eſt quia nõ di
ſtinxit inter relatiuum ⁊ relationem nec eſt
inconueniens ꝙ vnum relatiuorum deſcriba
tur per reliquū: ſ; non diffiniuntur proprie
quia includunt res diuerſorum generum: ⁊
ideo inter ipſam non aſpicitur ordo eſſentia-
lis. S; de relatione ſecus eſt: ⁊ ideo non in-
cludit terminum ⁊ propter iſta non bene di-
cta Scotus ⁊ Franciſcus ibi contradicunt.
Unde in prohemio in. q. 15. vult Franciſcus
ꝙ intellectus ſeperatus in puris naturalib⁹
conſtitut⁹ poteſt cognoſcere eſſentiã diuinã
ſub ratione propria: ⁊ illam relationē vt ter-
minatur ad illã: ⁊ Scotus reſpondet argu-
mentis: que Franciſcus vult concludere
de ſpetie actu ⁊ relatione cognita ⁊c. Unde

ex predictis declaraui quomodo de ſpecie eſt
verum ꝛ nõ de actu: licz videatur maximuz fra
ciſco: quia dicit ꝙ eſt ſimilitudo obiecti: ꝛ õ
iſtis dnſa eſt differentia. Sꝫ infra diſtinguã
tibi de duplici actu: ꝛ ſi dicatur de relatione
diuina que non eſt infinita ꝛ tamen non p/
fecte cognoſcitur niſi cognita eſſentia: dico ꝑ
ſupponẽdo hoc eſt verum cum illa relatio ſit
idem eſſentie: ꝛ nõ dicat imperfectionem: ꝛ
impoſſibile ſit aliquid eſſe in rerum natã ꝙ
non dicat perfectionem: nec imperfectionem
ꝛ non ſit idem realiter alicui perfecto nõ po/
teſt perfecte cognoſci niſi etiam cognoſcatur
eſſentia. Tamen declaraui ꝙ illa relatio non
oritur a termino ꝛc. Ideo neceſſario eſt ibi
ita dicendum. Sꝫ nõ in creaturis vbi impoſ
ſibile eſt ꝙ ſint idẽ realiter ꝛ licz eſſent idẽ proba
ui ꝙ omnino diceret imperfectionẽ ex hiſ pa
tet ꝙ repplicationes quas facit Scotus ibi
ꝯ ſe facile ſunt ſolute. ſ. ꝙ licet non cognoſcã
relationem: tamẽ ſi illa ſubſtantia anime ab
ſoluta eſt cognoſcbilis cum ſit imago trinita
tis: ergo cognito illo abſoluto ꝯgnoſcatˀ tri
nitas: licz non cognoſcatur ꝙ ſit imago ſicut
habita ſpetie alicuiˀ: quia repreſentat: licz nõ
cognoſcam ſpetiem: tamem poſſuz cognoſce/
re id ꝙ repreſentat: iam per me eſt reſponſuz
Scotus dicit vt dixi in ꝑma reſponſione: ꝛ
quantum ad primã partẽ bñ dicit ꝙ nihil ꝙ
non ſit formaliter repreſentatiuum niſi con·
tineat virtualiter uel ĩ perfectiõe aliquid ꝛc
non poteſt repreſentare: ꝛ ideo anima nõ po
teſt repreſentare: ꝫ ſpecieſ quia eſt formale re
preſentatiuum: licz nõ contineat ĩ uirtute obie
ctum repreſentatiuum in perfectiõe poteſt p/
fectius ſeꝗ repreſentare: hoc ſecundum eſt fal/
ſum vt declaraui: ꝛ ita de actu quia dicit ꝙ
eſt ſimilitudo obiecti. Et hoc eſt verum vno
modo: tamen aliud requiritur vt declarabo
infra. Arguit ꝙ licet non cognoſceretur rela
tio poſſet cognoſci obiectum ꝛc. quia ſi co/
gnoſcitur vt eſt obiecti neceſſario intelligi
tur obiectum. Ad hoc argumentum iam ſu/
pra reſpondi: ipſe vero reſpondet ꝙ actus ẽ
ſimilitudo cogniti: ꝛ talis non ſufficit ad co
gnoſcendum perfecte id cuius eſt. Replicat
contra ſe: actus in iſto cui ineſt: eſt per ſe ra/
tio attingendi obiectum tanꝙ preſens per il
lum actum: ergo cum ille actus ſit preſentia/
liter notus ille per illum actum notum pote/
rit attingere ad id obiectum: quia per illum
actum ꝛ in illo habet obiectum ſibi preſens.
Reſpondet ſcotus: intellectus cui actus inẽ
per illum vt per rationem proximaz attingẽ
di attingit preſuppoſita tamẽ preſentia obie
cti propria cui autem ille actus eſt cognitus
non habet illum vt ſibi propriam rationem
attingẽdi. Sꝫ ad hoc vt haberet quo forma
liter opporteret habere alium: ꝛ cum hoc p/
priam preſentiam obiecti. Scotus hic bene
dicit: ꝫ non dicat ꝙ actus ille ſeu ſpecies re/
preſentent obiectum. Actus ergo ille non po
nitur vt repreſentet ꝫ vt ſit illiuſ ꝛ ad illud ꝙ
imediate ſe repreſentat ꝙ non poteſt poni de
ſpetie. Idem ergo eſt dicere: ꝙ licz ille videat
illum actumˀ tamen non eſt quo intelligit: qa
non eſt forma ſua per ꝙ intelligat obiectum
preſens ꝛ terminetur ad obiectum. Et ideo
alius qui non habet in ſe illum actum non
poteſt per illum formaliter intelligere obie/
ctum: quia nõ eſt ipſi quo intelligat nec for/
ma eius. Unde aliud eſt dicere intelligo illõ
ꝛ intelligo illo: ꝛ ideo quia eſt quo preſente
ꝛ re preſentante ſe obiecto ab ipſo poteſt in/
telligi obiectum ad ꝙ terminatur itellectio:
ꝫ ille qui intelligit intellectionem ſuuſ termi
nus intellectõis non eſt obiectũ: ꝫ intellectõ
ꝛ non ſequitur intelligo illam intellectioneꝫ
ꝛ mediãte illa intellectõe intelligo obiectum
ergo per ſecundam intellectionem intelligo
obiectum nego ꝯñam: niſi prima intellectio
eſſꝫ talis ꝙ in uirtute ſua contineret obiectũ
ꝛ ideo ſi daret ſpecies repreſentans bene cõ/
cluderet argumentũ ꝙ cognita illa ſpecie co
gnoſceretur obiectum. Concluditur ergo ꝙ
ſpecies que poteſt cauſare con ceptum prop/
um alicuius videtur ĩ virtute con tinere obie
ctum ꝛ ꝑ conſequens illa cognita tanꝙ obie
cto poſſet cognoſci obiectum primũ. Et ideo
forſaſſe diceret aliquis ꝙ cognita viſione vel
ſpecie albedinis que cauſat conceptum prop
um albedinis poſſet cognoſcere albedinẽ: qa
videtur eque perfecta ſicut albedo vel perfe/
ctior: quia ad illam cauſandam: licz ſit effe/
ctus equiuocus concurrit ſenſus agens ꝛc.
Sed veritatem habuiſti in. q. de eternitate
ſ. poſſe cognoſcere. ſpẽm inferiorem ꝛc. Tñ
itelligas ꝙ ſcotus ĩ fo. di. iij. dicit i. q. 9. vbi
facit differẽtiaꝫ de ꝑ ſe repreſentatiuo non co
gnito: ꝛ cognito ꝛ concedit ꝙ per ſe repreſen
tatiuuꝫ non cognitũ põt repreſentare ꝑfectiſ
ſime ſi eſt propria ratio repreſentandi: ſicut
ſpecies albi que ſcilicet eſt imperfectior ipſa
albedine. Dico ergo ꝙ repreſentans ſiue co
gnitum vt eſſentia diuina ſiue non: vt ac/
tus vel in ſenſibus: Uel in fantaſia: vel

in intellectu: de ſpē. n. non loquor quia nō re
preſentat: ſunt perfectiores vel ita perfecte ſi
cut repreſentatum vnde primo de albo ſpeci/
es non repreſentat in notitia intuitiua pri/
mo quia ſpecies nullo modo repreſentat: ſꝫ
tenet vim obiecti diminuti: ſed nec ipſa vi/
ſio: quia obiectum ſe repreſentat: tamen in
viſione abſtractiua vt declaraui in oculo in
ſpecie reflexa illa viſio eſt nobilior ipſa albe
dine: licet cauſet ab illa: quia concurrit ſen/
ſus agens: ⁊ ideo ſpiritualior: vnde etiam i
tellectio albedinis eſt nobilior albedine: lꝫ
cauſetur ab illa: ſꝫ partialiter ⁊ lꝫ viſio eſſet
imperfectior albedine non refert: quia non
repreſentat ſub propria ratione: lꝫ repreſen/
tet illō ſingulare ⁊ ſingulariter: quia non in
cōi: ſꝫ repreſentet in confuſo vt in prohemio
phiſicorum. Non ſic intellectio de qua loq̄/
mur. Scotꝰ ergo ibi ad henricum q̊libeto. iij
q. iij. ⁊ quolibeto. 4.° q. 7. q̇ vult ꝓbare ꝙ an
gelus nec per eſſentiaꝫ ſuā nec per ſpēꝫ ꝓpri/
am pōt conceptu ꝓprio cognoſcere diuinā eſ/
ſentiam: ⁊ hec ꝓbat. q̂. 4. q. 9. Et in iſta ne
gatiua conuenit. B. T. ꝑma parte. q. xij. ar.
7.° Reſpondet ſuis argumētis ⁊ in veritate
lꝫ habeant veram oppinionem: tamen ſua
argumenta non concludunt excepto illo d̄ re
preſentatiuo ad quod voluit reſpōdere: ⁊ nō
bene vt audiſtis: ⁊ ita quādo ibi dicit ꝙ actꝰ
repreſentat eſſentiam falſum eſt de intuitiua
vt. s̄. Unde Joannes de gianduno: lꝫ expſ/
ſe non ponat ſpēꝫ ſbe: tamen defendēdo opi/
nionem dicit horrenda. ſcotus autē ibi pōit
di. inter notitiam intuitiuaꝫ ⁊ abſtractiuam
pulchre. Sꝫ non ponat obſecro ſpēm ſbe vel
deitatis. Ponit aūt ⁊ tres perſuaſiones ad id
probaudum quibus nihil dico niſi ꝙ in ſtatu
naturali vltra videre eſſentiam per ſpeciem:
⁊ abſtractiue angelus potuiſſet habere nobi
liorem intellectionem ipſo homine: ⁊ lꝫ eſſet
nobilitas in intellectu habere talem ſpēm tñ
eſſet ignobilitas dei quia infinitū nō pōt re/
preſentari ꝑ finitū: ⁊ deus nō agit ex̄ ſe nec/
ceſſario nec ſua eſſētia: ſꝫ volūtate libere. Ar
guit ſcotꝰ ꝯ iſtos: ſꝫ ad argu. cōtra. B. T. nō
reſpondeo quia ſunt argumenta ad hominē
excepto vno verbo vbi dicit ꝙ omne: quod
diſcurrit vel omnis diſcurſus ⁊c. Dico ſi non
loquitur ad hominem concedendo ꝙ habeo
non vnum ſimplicem conceptum: ſꝫ plures
qui ſimul iuncti competunt deo vt tu dicis
in primo. Tamen magna diſtinctio poſſet
fieri: ⁊ per iſtud de conceptibus ſimul iun/
ctis reſpondetur ad argumenta contra hen/
ricum: ſed non quantum ad hominem ⁊c.
Ex his patet quid ſit dicēdū ad dubium pri
us motum de cognitione ſine ſpecie reſpectu
ſubſtantie ſiue diuine eſſentie ſub conceptu ꝓ
prio nō preſente obiecto: vtrū. ſ. illā notitiaꝫ
deus poſſit cāre nō preſēte obiecto. ⁊ ſi cau
ſata eſſet notitia abſtractiua: ⁊ non intuiti/
ua: vt dicebat prius de ſpē. Unde vt reci/
tat Franciſcus ꝓlogi. q. xviij. due ſunt opi
niones contrarie: vna volebat ꝙ poſſit eſſe
notitia intuitiua eſſentie per cognitionem
cauſatā a deo inmediate: lꝫ obiectū non ſit
pñs: lꝫ aliqui hāc nō vocēt notitiā intuitiuā
ſed abſtractiuā propter abſentiaꝫ obiecti: ⁊
ſint alij quiꝰ dicant ꝙ ſit qualitas ſiue ſine re
latione ⁊ nō notitia: ſiue ꝙ ſit notitia: non
tamē intuitiua: ⁊ alij ꝙ eſſet notitia intuiti
ua ſine preſentia obiecti. Sed nō curo de vo/
cabulo vtrū ſit appellanda intuitiua vel ab/
ſtractiua ponēdo ipſam eē notitiam. Sed
quero vtrū poſſim cognoſcere eſſentiam ſub
ratiōe ꝓpria: lꝫ eēntia vel ſubſtātia non ſit p̄
ſens: ⁊ hoc de potentia abſoluta dei q̇ videt̄
poſſe ſupplere vicē obiecti. Frāciſcus arguit
ꝙ nō. ⁊ lꝫ bene dicat in hoc ꝙ deus dupliciť
ſe habeat ad actū illū. ſ. in ratiōe cauſantis ⁊
in rōne terminantis: ⁊ lꝫ ſine obiecto poſſit
ſupplere in ratiōe cauſantis: nō tamē in rōe
terminātis. Tamē ſcias vt dixi tibi ꝙ eſſen
tia non cauſat actū ⁊c. concedatur vlterius
ꝙ ille actus poteſt ſepari ab obiecto: ⁊ tunc
nō videbo eſſentiā ſub rōne ꝓpria. Et ideo
ꝓ intellectōe iſtorū eſt ſciendum ꝙ duplex di
citur eē cognitio alicuius ſub ratiōe propria
vna que cōtinet virtualiter ⁊ in ꝑfectiōe ipm
obiectū: alia q̇ ſolū eſt ad obiectū: ⁊ obiectū
ē illud qd̄ ſe repſentat: ⁊ actus nō hēt in ꝟtu
te ſua obiectū: ſicut ē actus q̇cūq̧ ſiue creatꝰ a
deo ſiue nō reſpectu ſbe pñtis: q̇ ſe repreſētat
⁊ tāto magis reſpectu deitatis: ⁊ 3.° poſſet eſ
ſe alia cognitio ſi haberē cognitionē ꝓpriam
alicuius accidētis pñtis ⁊ ſe repſentātis: ita
ꝙ viſio in virtute ſua cōtineret obiectū. ⁊ ob
iectum ſe repreſentaret: vtrū aūt poſſit fieri i
itellectu cognitio accidentis ſb̄ rōne propria
ſicut dicimus ꝙ in fantaſia ē cognitio albe/
dinis ſb̄ ratiōe particulari: ſicut ē in oculo:
Sed hoc eſt in confuſo nō pñte obiecto: q̄a
cognitio cōtinet ꝑfectionē obiecti: ⁊ ꝙ ſit no
titia abſtractiua: quia obiectum non ē pñs
ſatis dictum ē: vtrū in intellectu detur talis
ſpēs repñtans in ꝑticulari ⁊ ꝑticulariter ſub

rōne pꝛopꝛia vide in .q. de creatione ⁊ īfra : ꝫ
reſpectu ſubſtantie vel eſſentie cū obiectum ſe
repꝛeſentat ⁊ actus nō pōt repꝛeſentare per/
fectius ſe diſtincte. Saltē in hoc erit claꝝ ꝙ
nō poteſt eſſe ibi notitia abſtractiua ſub ra/
tiōe pꝛopꝛia obiecti. Poſſet vlterius fortaſſe
ſubtiliter conſiderando dici ꝙ duplex eſt in
uniuerſali notitia abſtractiua vna qñ poteſt
remanere ſpēs ſine obiecto ꝑmo cauſāte : vl
conſeruāte nō pꝛeſente vt ē in fantaſia ⁊ in i
tellectu ⁊c. alia qñ ſpecies non pōt remane/
re niſi obiecto conſeruante ⁊ ſemꝑ conſeruā/
re mediate vel imediate ſiue atenēte vicē obie
cti : lꝫ obiectū non ſit pꝛeſens ad ꝙ termina/
tur vt in viſione in ſpeculo vel ſi demones cō
ſeruant ſpēm in oculo ⁊ hoc accidit ī aliquo
quinqꝫ ſenſuuꝫ ꝑticulariū ꝑꝑ eius iꝑfectionē
reſpectu ſuperioꝝ potētiaꝝ : ⁊ etiam quia po
teſt recipere ſpēm itentionalem vnde in tactu
et guſtu non poteſt hoc accidere : quia non
recipiunt niſi realiter : ad auditus aūt ſi poſ
ſet habere ſpēm itentionaleꝫ ſine reali poſſet
hoc facere ſicut dicit aue. de odoꝛe. Et tūc ē
dicendū ꝙ in ſpeculo non video ſpēm nec vi
deo me reflexe : ꝫ video me notitia abſtracti
ua : quia viſio habet ī virtute ꝙ poſſit repꝛe/
ſentare ⁊c. vnde cū non terminet̄ ad obiectū
vt pꝛeſens nō pōt dici notitia intuitiua. Et
ita in illuſionibus demonū nō ē preſens : q̇a
vnus videt ⁊ alius non vnde ſi in ſpeculo vi/
deo me reflexe. quare nō video me ſicut ſum.
conſequēs falſum : quia oculus ſiniſter appa
ret dexter : nō ſic apparet alias : q̇a video reꝫ
ſicut eſt : ⁊ ideo ꝰm me : quia ſpēs reflectit̄ reſ
repꝛeſentatur ſicut eſt cauſata ab illo latere
tñ non video ītuitiue obiectū : quia viderem
ſicut eſt : nam viſio iſtius intuitiua ſiue recta
ſiue reflexa habet ꝙ ſemꝑ obiectū videtur ſi/
cut eſt : ꝫ eſt repꝛeſentatio abſtractiua que re
preſentat ſicut ſpēs eſt cauſata per reflexionē
vnde lꝫ ſpēs ſit reflexa cum ipſa nō repꝛeſen/
tet non ſequit̄ ꝙ viſio ſit reflexa : ꝫ ſolū ꝙ vi/
ſio eſt cauſata a ſpē reflexa nec opoꝛtet fuge/
re ad fantaſiaꝫ : quia ſibi apparet ī tali loco :
vnde notitia abſtractiua ī intellectu abſtra/
hit ab hic ⁊ nunc : fantaſia nō abſtrahit ab
hic ⁊ nunc tamen nō determinat ſibi hic ꝓ/
pꝛium. ſ. locū : vnde poteſt fantaſiari ī diuer/
ſis locis : ꝫ oculus videns abſtractiue nec io
determiat ꝙ videat talē locū determinatum
ſcilicet vbi ſit reflexio vel vbi radij aliqñ faci
unt appere vltra ſpeculū ita ꝙ vid̄ at ſibi ſic ſi
obꝫ eēt ibi, nā ex illo loco reflectēdo icipit mo
tio que vadit ad oculum ⁊c. ſic fit in obiecto

reali. Et iſto modo poſſet concoꝛdari pla. ⁊
ariſt. de miſſione ⁊ ex miſſionē : q̇a viſio ter/
minat̄ ad illam rem vbi ꝑmo per ſpēm vētit̄
verſus oculū. Uēꝝ aūt freneticis fit viſio in
fantaſia : quia multotiēs vident iſta oculis
clauſis vel in oculo ita ꝙ ſpēs tranſeant a fā
taſia ꝑ neruos obticios vſqꝫ ad oculuꝫ : nec
curo ad pñs. De ebrio tamē Ariſt. in pꝛoble
matibus vbi vnum apparet multa ſoluit : q̇a
non percipit diuerſa tpa ⁊c. vide etiā ariſto.
⁊ aue. de ſenſu ⁊ ſenſato : quia ꝫ iſta notitia ī
ſpeculo cito tranſit ꝰm apoſtolū Jacobum
ideo eſt abſtractiua : poteſt ꝫ dici ꝙ aliqua
eſt potentia que ſolum cognoſcit ītuitiue vt
diuina : aliqua que intuitiue ⁊ abſtractiue ⁊
vt angelus : ⁊ alia que ſolum abſtractiue vt i
tellectus n pꝛo ſtatu iſto vel fantaſia ⁊ cogi
tatiua : ⁊ foꝛte ſenſus cōis lꝫ videat̄ ꝯ ariſt.
⁊ aue. 2°. de aīa ⁊ de ſenſu ⁊ ſenſato. Tamen
uidet̄ extraneum ꝙ eadem res duabꝰ poten/
tijs ſenſitiuis intuitiue videat̄ : vide tu. Dico
ergo ꝙ aliqua potentia cognoſcit abſtracti/
ue abſqꝫ hoc ꝙ q̇nqꝫ ſenſus vel aliquis ſit in
actu cognoſcendi vt fantaſia ꝑfecta : aliqua
non vt fantaſia iꝑfecta : alia eſt que cogno/
ſcit abſtractiue ⁊ non pꝛeſupponit aliā potē
tiam : quia eſt vltima : tamē ꝑꝑ ſui iꝑfectio
neꝫ pꝛeſupponit obiectū cauſans vel ſupplēs
vicem cauſantis vel cōſeruantis mediate vel
imediate : alia eſt que pꝛopter ſui imperfectō
nem non cognoſcit niſi intuitiue ita ꝙ non
cognoſcit abſtractiue nec pōt cognoſcere que
cognoſcit abſtractiua vt diuina que intuiti/
ue cognoſcit oia que cognoſcit abſtractiua :
⁊ ſic iſta eſt perfectiſſima ita illa iꝑfectiſſi/
ma ſi non cognoſcit niſi intuitiue ita ꝙ dece
ptio non ſit in illis : ꝫ in ſenſu tm̄ ⁊c. Tamē
etiam poſſet dici ꝙ per potētiam diuinā vel
angelicam poſſet hoc fieri vt ſi daretur ſpēs
intentionalis in ſenſu tactus lꝫ hoc negetur.
In notitia ergo abſtractiua ponere omnibꝰ
ſemper pꝛeſens ⁊c. eſt imperfectionis : ⁊ ideo
cognitio uiſus ē imperfecta ⁊ fantaſia minꝰ
⁊ intellectus minus ⁊ intellectus minus ta/
men pꝛo ſtatu iſto illa intellectus coniuncti ꝑ
ſupponit potentiam inferiorem eſſe in actu
quia tranſit ad alium oꝛdinē intelligendi. ſ.
vniuerſaliter abſtracte ⁊ non materialter.
Tamen ſimpliciter. ſ. ſeperatus ⁊ angelicus
poſſunt cognoſcere abſtractiue non pꝛeſup/
poſita alia potentia. Dubium vero rema/
net : vtrum viſio iſta in ſpeculo ⁊ viſio obie/
cti pꝛeſentis ſint eiuſdem ſpēi : ⁊ dico aut lo/
queris in viſione diuina : ⁊ patet ꝙ lꝫ ille
b

due eſſent eiuſdem ſpeciei: quia nulla illaruꝫ repꝛeſentat: ꝫ obiectum non ſequitur. Sed habendo vnam ſum beatus quod etiam habendo aliam: imo ſi poteſt eſſe vna numero idem ſequitur: ꝫ ſi ex ſe repꝛeſentaret ſub ratione pꝛopꝛia mihi argumentum concluderet: ſi vero demonſtres viſionem accidentiuꝫ ⁊ illa poſſet perfecte repꝛeſentare ⁊ ſint eiuſdem ſpeciei: ergo ita perfecte cognoſcentur pꝛeſente obiecto ꝙ non pꝛeſente: ꝫ hoc paulopoſt. Sed oꝛitur dubium vtrum notitia: quã habeo de actu meo in mente ſit intuitiua. Franciſcus. q. 2o. pꝛologi dicit ꝙ ſic: q̃a eſt notitia experimentalis: nam per abſtractiuam nihil experimur de ſingularibꝰ. ⁊ ſo quia non poſſumus per cognitionem abſtractiuam cognoſcere ꝙ ineſt obiecto per accidens: quia repꝛeſentatiuuꝫ vni foꝛmiter repꝛ̃ſentat q̃uis ꝙ ineſt per accidens varietᷓ. eſſe autem nũc ineſt obiecto per accidens ſcilicet actui: poſſem enim intelligere illam ratiõem actus lꝫ non eſſet. Et ex iſto poteſt inferere tertium argumentum de veritate contingenti que nõ põt cognoſci per repꝛeſentatiuũ: q̃a repꝛeſentat eodem modo ⁊c̃. Et quartũ etiam de veritate contingenti que non poteſt eſſe per ſe nota iſta aut eſt ꝑ ſe mihi nota actus meus exiſtit ⁊c̃. Addit vlterius ꝙ actus nõ cognoſcitur notitia intuitiua conceptu pꝛopꝛio: ꝫ ſolum in confuſo ſicut dicit de viſu q̇ non videt albedineꝫ conceptu pꝛopꝛio: licet Scotus in. 2o. di. 3. in. 2. pꝛincipali. q. 2. dicat oppoſitum de notitia intuitiua: dicit. n. ꝙ intuitiua eſt intueri rem ſicut eſt in ſe: ſed non curamus de vocabulo. Hanc ſententiaꝫ ſuam confirmat Franciſcus. di. 3. q. 9. ⁊ tũc oppoꝛtet dicere ꝙ ſunt due noticie intuitiue vna ſub conceptu pꝛopꝛio: alia in confuſo q̃ terminatur ad obiectum pꝛeſens: vnde diceretur ꝙ ſicut i noticia abſtractiua poſſum habere foꝛtaſſe: vt dictum eſt: conceptum pꝛopꝛ̃um vltra cõmunem: ita in intuitiua poſſum habere conceptum confuſum vltra pꝛopꝛiuꝫ Et tunc diceretur: nota bene ꝙ quia ſecundum viam Ariſt. quando intellectus agens concurrit ad cauſandum intellectionem: lꝫ obiectum ſit pꝛeſens tamen pꝛopter naturaꝫ intellectus agentis que eſt abſtrahere ꝙ intelligit vniuerſaliter ⁊ tamen eſt intuitiua ſi obiectum ſit pꝛeſens ita ꝙ noticia terminatur ad obiectum pꝛeſens. Et ideo foꝛtaſſe iſto modo demones habent certitudinem de rebus pꝛeſentibus: ⁊ tamen quia intellectus agens concurrit ad talem actum non habent conceptum pꝛopꝛium etcetera. ⁊ talis ſibi eſt maxima triſtitia. Sed ſi poneres ꝙ ſubſtantia ſe repꝛeſentaret ⁊ intellectus agens non concurreret tunc foꝛte poſſet habere conceptum pꝛopꝛium ſaltem angelus vel demõ: tamen ſi iſta eſſet ſimpliciter certitudo declarabo: vnde etiam poſſet poni ꝙ intellectus agens non abſtrahit vniuerſaliter niſi concurrente fantaſmate etcetera: ⁊ tunc ſecundum pꝛimam viam diceretur ꝙ de aliquo non habetur noticia intuitiua per conceptum pꝛopꝛ̃um niſi in deo illum videndo: vel in ipſo videndo alia: quia ad illum actum non concurrit intellectus inſi paſſiue: ⁊ ideo nec etiã intellectus agens: ſi tamen deus lꝫ non viderem illum ei aliquod obiectum eſſet pꝛeſens ⁊ cauſaret in me cognitionem illius obiecti ſub conceptu pꝛopꝛio. Dixit ꝙ nullum accidens continet in virtute ſubſtantiam ⁊ ideo ſi obiectum perfecte debet cognoſci repꝛeſentabit ſe ſub conceptu pꝛopꝛio et cetera reſpectu ſbe: ⁊ dico ſm̃ iſtã viã: ſi in angelis ⁊ in anima ſepara eſt intellectus agens cũ itellectus agẽtis ſit abſtrahere opoꝛtet videre quomodo habeant conceptuꝫ pꝛopꝛium alicuius rei: aut intellectus agens eſt fruſtra in eis: dicere enim ꝙ intellectus agens cũ fantaſmate ⁊ ſine habeat diuerſas operationes videtᷓ extraneum. Sꝫ de hoc infra Niſi dicas ꝙ quando obiectuꝫ peeſens ſe repꝛeſentat tunc non concurrit intellectus agens: vel ſi concurrit non cauſat conceptum cõmunem pꝛopter ꝯcauſationem obiecti ſe repꝛeſentantis Vel foꝛte diceres ꝙ ibi ſunt notitia intuitiua ⁊ abſtractiua ſimul: vel diceres ꝙ quando intellectio non terminatur ad obiectum pꝛeſens ſemper ex natura inecllectus agentis que eſt abſtrahere repꝛeſentat vniuerſalitᷓ vnde Scotus in ꝑmo. di. 3. q. 1. 3. partis dicit de ſpecie: ꝙ lꝫ gignatur ab obiecto: tamẽ quia concurrit intellectus agẽs repꝛeſentat vniuerſalitᷓ. Sꝫ melius erat ſi dixiſſet de actu ꝫ parum poſt dicam oppinioneꝫ meam. Addit vlterius Franciſcus i illa queſtiõe ꝙ nihil aliud in anima: lꝫ ſit pꝛeſens cognoſcitᷓ intuitiue niſi ille actus q2 omnia illa cognoſcuntur arguitiue ⁊ per diſcurſum: ẽ non intuitiue: ꝫ mihi videtur ꝙ me eſſe: ⁊ me viuere: cognoſcitur ita intuitiue ſicut ille actus. Imo dico tibi ꝙ ille actus etiam cognoſcitᷓ arguitiue. ſ. ego intelligo: ergo habeo actuꝫ quo intelligo. Pꝛo declaratione ergo omnium iſtorum eſt ſciendum ꝙ cognoſci intuitiue põt intelligi dupliciter aut nomina-

liter aut verbaliter: nominaliter eſt ipoſſibi le q aliquid cognoſcaṫ ituitiue niſi cognoſcatur cõceptu ꝑprio accipiendo intuitiuam vt diſtinguiṫ ꝯ arguitiuam patet: quia q eſt cognitum per conceptus cõe: lʒ verbaliter cognoſcatur q ſit tamẽ nõ cognoſcitur quid eſt nominaliter niſi diſcurendo ⁊ arguendo ergo nõ eſt notitia intuitiua. Et iſtud voluit fortaſſe dicere Scotus q eſt intuitiua ſub cõ ceptu proprio: vnde ille actus nominaliter ñ ꝯgſciṫ ituitie nec illa entitas nec illa vita: vñ aliq̃ iſtoꝝ nominaliter habentur arguitiue ſm prius ⁊ poſterius ſicut habetur in ꝓhe mio phiſicoꝝ de noticia diſtincta ⁊ confuſa ⁊ quo ad naturam: ⁊ quo ad nos ⁊c. vnde ſi intelligo demonſtro eſſe actum per quẽ intel ligo ⁊ potẽtiam. Unde ruſtici ſciunt ſe intelligere: ⁊ viuere ⁊ neſciunt q̃d ſit ille act⁹ ⁊c. Sʒ verbaliter bene intelligo me eſſe: vel exiſtere: vel intelligere uel viuere: ⁊ etiam ſicut alibi declaraui de. 3°. de aĩa alia eſt cognitio ꝑ cõceptus de rebus ⁊ alia eſt oꝑatio intellect⁹ per quam affirmat vel negat: componit vel diuidit. Iſta ergo compoſitio verbalis ego intelligo me intelligere: ⁊ me eſſe ſequitur im mediate poſito illo actu intellectus: lʒ ſit cõceptus cõmunis ſiue confuſus. Non opʒ ꝗ q ſi intelligo aliquid verbaliter q habeam cõceptuʒ propriũ illius nominaliter ſicut ad currere infero immediate me moueri: lʒ non intelligam conceptu proprio curſum: ita hic quamproximũ intelligo diſcurſu impfectibili in telligo me intelligere ⁊ me eſſe. Nõ eſt ergo iſta certitudo ex cognitione obiecti .ſ. actus: quia .ſ. talis actus eſt cognitus quacũqʒ noticia: quia etiam ſi cognoſcerem conceptu ꝓ prio illum actum: vel me: vel illam exiſtentiam nominaliter: non ſequitur q cognoſcerem illud exiſtere verbaliter: etiam cognita hecceitate ⁊ nũc modo ⁊ exiſtentia ⁊ omnib⁹ vt declaraui contra Franciſcum non ſolum in quiditate cognita: quia illa exiſtentia põt non exiſtere ⁊ illa ſorteitas ⁊ q illa exiſtentia nominaliter aliquãdo exiſtebat: aliquãdo nõ: ⁊ nihil addebaṫ niſi ipamet quẽ nunc eſt: ⁊ ante non erat. Non eſt ergo ꝑꝑ illud q dicit Franciſcus q non poteſt eſſe niſi cognitio intuitiua quando cognoſco ea que inſũt per accidens ⁊ que non iſunt per ſe ⁊c. vnde dico tibi q cognita etiam illa exiſtentia ſub ratione propria nõ ſequitur q itelligas ipam exiſtere. Non ſe tenet ꝗ hoc ex parte obiecti cogniti nominaliter ſiue per conceptum proprium ſiue confuſum: ꝗ eſt ex pte cognoſcentis: quia ſi verbaliter intelligit neceſſario in telligit q eſt exiſtens ⁊ intelligens verbaliter ⁊ vlterius concludit aliquid mediatius ⁊ immediatius ſicut ergo intellecta ratione illa ſortis: non ſequitur ſortes eſt et tamen poſito q ſortes ſit ſortes eſt. Ita lʒ per intellectionem meam poſita cognitione cuiuſcunqʒ ex parte obiecti cogniti non ſequitur q illõ ſit quecunqʒ ratio ſit illa nominaliter ſiue vniuerſalis ſiue ſingularis o Franciſce non loquor de notitia intuitiua quando obiectum ſe repreſentat ſub conceptu proprio: ut i ꝓma ſicut non eſt hic: quia obiectũ .ſ. actus: lʒ ſit preſens non tamen ſe magis repreſentat ꝙ potentia: aĩa: ⁊ illa entitas. Ex nulla re ergo obiectiua cognita nominaliter infero: q illud ſit: ꝗ poſito q ſit verbaliter ex parte cognoſcentis: neceſſario ſequitur aliud verbaliter ſicut ſi ego viuo verbaliter: ego ſum: ⁊ ita ſi intelligo verbaliter intelligo me intelligere ĩmediate ꝑꝑ cõtradictiõem explicitam: multa vero ſequũtur arguitiue non ĩmediate propter contradictiõem nõ explicitam: ꝗ implicitam. Et ideo vt intelligas horum cãm ſcias q hoc accidit quia actus intellectus ꝓpter ſui immaterialitatem eſt ſupra ſe reflexiu⁹: ⁊ ideo neceſſario ſequitur: ſi intelligit ⁊ conſiderat neceſſario ſic ſe intelligere: ⁊ ita vigilare: ⁊ eſſe: ⁊ viuere. De ipſo videre autem ⁊ alijs actibus: ſi vtitur illis: intelligendo tunc ſi conſiderat neceſſario ſequitur ſicut de alijs non quantum ad certitudinem obiecti niſi vel audiri: ꝗ eſt certus i generali q aliquid ſibi apparet: lʒ non ſit certus in qua potentia uel de quo obiecto: ꝗ ſi eſſet aliquod videns vel fantaſians vel vigilans nõ intelligẽs vt canis non ſequitur q ſciat vel cognoſcat ſe vigilare: vel viuere: q̃a ſuus actus non eſt reflexiuus. Ex parte ergo actus intellectus qui eſt reflexiuus ex ſui nãͣ ſcilicet: quia immaterialis ſcitur pricipaliṫ vel verbaliter aliquid certi ex parte cognoſcentis: nõ ex obiecto vel ex aliqua ratione i obiecto cognita nominaliter. Mirꝭ eſt autẽ ſi talis cognitio verbalis certitudinaliter ꝑꝑ reflexionem actus ⁊ non ex virtute obiecti cogniti nominaliter debeat dici notitia intuitiua: quia notitia non terminatur ad obiectum vt pñs: lʒ ſit preſens ⁊ magis eſt dicenda notitia diſcurſiua: ꝗ in eſſentia diuia vbi obiectum ſe ipſum repreſentat ſub conceptu proprio ⁊ notitia termiatur ad obiectum ꝑ

ſens ut pñs ſi ſe repñtat eſt neceſſaria certitu
do de obiecto: ⁊ iſta proprie eſt dicenda no-
titia intuitiua. Dico ergo reuertẽdo ꝙ lʒ de-
us cauſaret in me illam quantitatem met: ꝗ
eſt dum video deum: nõ curo ſiue dicas cum
reſpectu ſiue ſine reſpectu: quia tales fantaſi-
as non do nec taliter fugio: dico ꝙ non vide
rem eſſentiam ſub ratione propria: quia nõ
repreſentat nec continet virtualiter ipſam eſ
ſentiam. Et iſtis pʒ quid ſit dicendũ de con
ceptibus in mente: dico ꝗ ꝙ nulloꝝ habem⁹
conceptum niſi quoꝝ habemus fantaſmata
ſaltẽ in confuſo. non loquor de conceptibus
cõmunioribus. Et ideo quia accidentiuʒ ex
tenſoꝝ habemus fantaſmata ideo ipſorũ in
mente habemus conceptus: ⁊ quia omne ta
le formaliter eſt ens: ideo habemus etiaʒ cõ
ceptum entis. Et ideo bene ſʒ ſcotum ex ſen
ſatis nunꝙ ellicimus inſenſata ita ꝙ hẽam⁹
conceptum cuius non ſit fantaſma ꝓprium:
nel per ſe ⁊ formaliter inferius tamen bene
poſſumus elicere inſenſata arguitiue nõ ha-
bendo alium conceptum: ſʒ componendo in
ſimul diuerſos conceptus: vel eundem cõce-
ptum diuerſo modo cõſiderãdo: vt dicendo
ens non in alio: vel ens in alio: hoc eſt ens ĩ
alio ente: ⁊ ens ad aliõ ens ⁊c̃. Sʒ q2 habeo
fantaſma albedinis bene poſſum habere con
ceptum albedinis vniuerſaliter tamen nõ ſin
gulariter niſi obiectum ſe ipſum repreſentet
modis dictis ſupra. Et ideo bene dicit ariſt.
⁊ Aue. in. 3.° de anima commẽto. 4. ⁊ ideo a-
nima rationalis indiget conſiderare intentõ
nes que ſunt in uirtute imaginatiua ſicut ſen
ſus indiget ĩſpicere ſenſibilia ⁊ in commẽto
39. dicit ꝙ corpus quod eſt vniuerſalius ge-
nus ⁊c̃. ſenſibilium exiſtit in ipſis ſenſibilib⁹
⁊ eſt ul'is forma ſenſibilibus ſecundum ꝙ in
tellectus diſtinguit ⁊ abſtrahit eam a ſenſi-
bilibus ⁊c̃. vnde ſi intellectus habet propriũ
conceptum corporis non intelligas niſi vt in
cludit accidens ⁊ extenſionem: quia ſubſtan
tia non habet conceptum propriũ ⁊ ideo nõ
poſuit de ſubſtantia. Et ex iſto cõmẽto vide
vniuerſalia nõ eſſe ĩ reꝝ natura ex̃ ſʒ ſecundũ
ꝙ intellectus abſtrahit ⁊c̃. lʒ ſcotus in con-
cluſionibus ſuis metafiſice que ſunt. ſ. 350. ⁊
in. q. metafiſice ⁊ in. 2. ſententiaꝝ velit gloſa
re alios textus ꝙ per intellectuʒ cauſatur. 2.
intentio extra in quidditatem per quam cõ-
plete dicitur uniuerſale: ergo contra iſta ſatiſ
eſt argutum alibi commẽto etiã. 155. 2. de a-
nima dicit ſi intellectus erit; ⁊ imaginatio
erit ⁊ non econuerſo: vnde ⁊. 3. de anima co-
mento. 29. nihil intelligit anima ſine imagi-
natione vnde auerois ibi q2 proportio iſtaꝝ
imaginum ad intellectum materialem eſt ſi-
cut proportio ſenſibiliuʒ ad ſenſus ideo ne-
ceſſe fuit vt intellectus materialis non itel-
ligat aliquod ſenſibile abſqʒ imaginatione:
dicit expreſſe ꝙ intellecta vniuerſalia colliga
ta ſunt cũ imaginibus ⁊c̃. ⁊ ſequere totuʒ cõ
mentum ⁊ clare videbis omnia. Et ita vide
cõmẽtuʒ. 31. ⁊. 32. ꝙ autem intelligat ꝙ ne-
ceſſarium ſit habere propriam imaginatiõeʒ
rei quam intelligimus: ne dicẽs ꝙ fantaſior
ſʒ non eſt neceſſariuʒ habere fantaſma illius
ꝙ intelligo: lʒ ratio hoc probet: q2 non eſſet
magis neceſſaria illa imaginatio ꝙ̃ illa ſ ꝓ-
pria nõ requiritur. Tamẽ expreſſe in. 3. cõ-
mento. 39. dicit. Intentio ĩtellecta eadeʒ eſt
cum re quam ſenſus cõprehendit inſenſator
Et ibi intellectus qui viderit aliquid ⁊ intel
lexerit ipſe non intelliget ipſum niſi cõiun-
ctum cum ſua imagine. Bene ꝗ dicit Scot⁹
ꝙ ex ſenſatis ñ ellicim⁹ inſenſata: dico ergo
ꝙ duplex poteſt intelligi actus repreſentans
vel ſub ratione propria vel in cõi ſiue in con-
fuſo: reſpectu ſbe eſt impoſſibile: vt dictũ ẽ:
ꝙ detur talis actus repreſentans ſub cõceptu
proprio: ⁊ ideo nunꝙ actus conceptu ꝓprio
repreſentat ſubſtantiã: ⁊ ideo ſi ſubſtãtia co
gnoſcitur ſicut eſt ipſa ſe repreſẽtat: ⁊ ita ſpe
cies ſi daretur reſpectu ſubſtãtie: lʒ nõ repre
ſentaret: tamẽ haberet ĩ uirtute ꝙ poſſet cau
ſare cõceptum proprium repreſentantem: lʒ
ergo aliquis actus poſſet ꝑ conceptus cõmu
nes repreſentare ſubſtantiam: tñ ſub conce-
ptu ꝓprio eſt impoſſibile: ſʒ reſpectu accidentiũ
diceretur fortaſſe ꝙ põt repreſentare ſub con
ceptu ꝓprio. Sʒ videtur dubium etiã ꝙ non
poſſit repreſentare ſub conceptu ꝓprio: quia
repreſentans aut eſt ĩperfectus: ⁊ tunc vt di-
ctum eſt: nõ põt repreſentare conceptu ꝓprio
aut eſt eque perfectũ ⁊ tunc eſt eiuſdem ſpẽi:
⁊ ſic non erit eius repreſentatiuũ: neqʒ act⁹
cauſatus: ſi vero ſit perfectus: puta viſo co-
lore tunc nõ repreſentabit diſtincte ſʒ confuſe
quia nihil perfectiuſ excepto deo ꝑꝑ infinita
tem continet ita imperfectius vt poſſit illud
ſub conceptu proprio repreſentare: q2 non ẽ
maior ratio de vno ꝙ̃ de alio: res eniʒ aliter
cõtinetur in deo: ⁊ aliter in creatura: vt hẽs
a ſcoto: vnde ſi perfecte cognoſcerẽ ſubſtan-
tiam angeli nõ perfecte cognoſcerem in par-
ticulari imperfectiora ſub ipo. vide alibi. ſ. in

q̄ſtione de creatione. Et vide ꝙ in potentijs
materialibus: lȝ ſit cognitio ī particulari in
eſt in confuſo: dicas etiam ꝙ actus repreſen/
tat: nō ſpēs ⁊ eſt notitia intuitiua quādo reſ
ſe repreſentat quando vero actus repreſentat ē
abſtractiua: ⁊ ideo actus dicit̄ ſimilitudo o
biecti. Tamen etiam ſcias ꝙ in notitia ab/
ſtractiua actus eſt ꝙ: in notitia vero intui/
tiua actus eſt quo: ⁊ obiectū ꝙ: ⁊ in abſtra/
ctiua actus eſt q̄d: ⁊ quo. Et ideo lȝ quo ter
minetur ad infinitum non ſequit̄ ipſum eſſe
virtualiter infinituȝ etiam ſi terminat̄ ad ip/
ſuȝ vt infinitum ⁊ ſub ratione ꝓpria: ſȝ ꝙ ipȝ
bene concludēt virtutē infinitam: ⁊ ideo in
viſione intuitiua dei: q: actus eſt ſolum quo
non timeas argumentū vlterius vide differē
tiam notitie intuitiue intellectus ab alijs po
tētijs vnde dictū eſt ſupra ꝙ notitia intuiti
ua erat duplex quando obiectū ſe repreſen/
tabat confuſe vt color reſpectu viſus: ⁊ quā/
do ſe repreſentat diſtincte: ⁊ hoc ſoluȝ poteſt
eſſe in potentia intellectiua: vnde in notitia
intuitiua in viſu ꝑꝑ eiuſ iperfectionē eſt ſpēſ
media. z. de anima: q: ſenſibile poſitū ſupra
ſenſum non facit ſenſationē vide commento
73. 74. 75. non ſic in intellectu vbi obiectum
poteſt eſſe preſens imediate ⁊ ſe repreſenta/
re in potētijs aūt intrinſecis ſenſitiuis: vel
ſpecies: vel actus obiecti extrinſeci poteſt eē
preſens fortaſſe: non autem vt obiectū ime/
diate cognitū ⁊ ideo non cognoſcit̄ intuiti/
ue. Ulterius intelligas ꝙ ſpecies albedinis ē
iperfectior albedine: quia ſuus effectus tāꝗ
a cauſa totali ⁊ equiuoc⁹: ⁊ ideo ſi viſio albe
dinis eſt ꝑfectior albedine ⁊ ſpē: q: eſt ope/
ratio vitalis non poteſt eſſe a ſola ſpē ꝑꝑ cāȝ
predictam de effectu ⁊ maxime ſi obiectuȝ nō
concurrerit actiue vt videtur velle ariſt. z. de
anima cōmento. 73. vbi vult ꝙ viſus moue
tur a diaphano ſecum continuato. unde aue.
ibi qm̄ cum aer copulatur cū vidente mouet̄
colore quādo illuminatur deinde ipſe mo/
uet viſum: tunc dico ꝙ ꝑꝑ perfectionē ipſius
operationis vitalis que eſt effectus perfectiō
ſpecie ⁊ equiuoce neceſſario eſt dare ſenſum a
gentem aliter effect⁹ equiuoc⁹ eſſet nobilior a
gente totali: vlterius ad cognitionē iſtarum
notitiaꝝ ⁊ actuū eſt notandum ꝓmo ꝙ quan
do obiectum non pōt imediate cauſare noti
tiam ſui cauſat mediate ſpēſ ⁊ ideo ſpēs tenet
locum obiecti vt cauſatiui nō vt repreſentati
ui: q: vt dictū eſt ſenſibile poſitum ſupra ſen
ſum ⁊c̄. ſpecies ḡ cauſat illud quod obiectuȝ
deberet cauſare: obiectuȝ auteȝ debebat cau

ſare cognitionē ſui: ḡ ſpēs ſi obiectū nō po/
teſt eē cauſans imediatū vt dictū eſt cauſabit
aliquid ꝙ poteſt cauſare: iſta ē ſpecies: ḡ ſpe
cies cauſabit actū qui proprie actus dicit̄ no/
tia ⁊ ſimilitudo obi: ḡ actuſ ā proprie quodā
modo ipm̄ obiectuȝ: lȝ diminutū: ḡ ſicut o/
biectuȝ cauſat qn̄ obiectū nō pōt eſſe imedia
tum: ita iſta cognitio: que tenȝ locū obiecti
cauſabit ſpēm: nā ſicut obm̄. ſ. albedo cauſa
bat ſpēm ī oculo vel in aere que cauſauit vi/
ſionem ita viſio cauſat ſpēm in ſenſu cōi: ⁊
ita ſpēs illa cauſabit ſenſationē vel cognitio
nem ī ſenſu cōi: ⁊ illa cognitio cauſabit ī fan
taſiam ſpēm ⁊ ſpēs actum fantaſiādi: actus
fantaſiandi vero ſpēm ī itellectu poſſibili: ſpe
cies vero actū ⁊ iō ſpēs in fantaſia non cauſat
ſpēm ī intellectu vel actū intelligendi: q: tūc
ſine fātaſmate. ſ. nō fantaſiando poſſem⁹ itel
ligere. ꝯn̄s ꝯ̄ ariſt. ſupra: ꝯn̄a pȝ: quia ſi act⁹
fantaſiandi nō requiritur vt ſpēs ſit multo
minus req̄ret̄ vt ipſa opet̄ vel cauſet ⁊ ita de
actu. Utrū āt ſint alie potētie itermedie de q̄
cōmento. 6. q̄ ex cellulis cerebri eliciunt̄: ⁊ v/
truȝ intellectus agens cōcurrat actiue vel ad
cauſandū ſolū actuȝ vel ſpēm ⁊ actū deo dā/
te alibi dclarabo. Quia tn̄ diximus de ſpē cau
ſata a colore vt intelligas ꝙ obiectū in viſio
ne ſe repn̄tat: q̄a eſt notitia ituitiua cōfuſa:
ſcias ꝙ fantaſia aue. z. de aīa cōmēto. 67. n̄
videt̄ eē vera vbi exponit ariſt. ſ. ꝙ color nō
mouet niſi ſȝ ꝙ diaphonū eſt ī actu. ſ. aer vl̄
aqua ⁊c̄. ſ. niſi ſint illumiata: ita ꝙ eē ī actu ī
telligit̄ hēre lumē: ⁊ auenpace ibi tenebat ꝙ
colores nō erāt ī actu niſi ꝑ lumē ita ꝙ reci/
piebāt aliquid ī ſe vt eēt in actu mediante lu
mie: ⁊ prius erāt ī potētia. Hāc opinionē bn̄
iprobat aue. ibi: ſȝ opinio ēt ipius ꝙ ſpēs nō
poſſint cāri a colore ī diaphonū niſi ſit illumi
natū mirabilis videt̄. cū ipm̄ ſit maxie diſpo
ſitū: ⁊ hec ſpēs coloris ſit magis ſpiritualis
ꝗ ipm̄ lumē ⁊ color agat nāliter: ⁊ ꝙ remo/
to lumie ille ſpēs corrūpant̄. vnde mirꝫ eſt vt
hētur cōmēto. 75. ꝙ ab odore ⁊ ſono media
moueant̄ ita ꝙ ſpēs ſūt ibi ēt intētiōales ſal
tem odoris vt ꝓbat aue. ⁊ ēt ſȝ multos ſpēs
ītentionaliſ ſoni: lȝ ſm̄ aliquos nō ſit ſine ſo
no reali: ⁊ ſm̄ aliquos ſic: ⁊ tn̄ ad recipien/
duȝ iſtas ſpēs nō req̄rit̄ lumē: lȝ. n. diceretur
ꝙ nō recipiunt̄ iſte ſpēs ꝑꝑ nām diaphani ſi
cut ſpēs coloris: tn̄ ſufficit ꝙ recipiunt̄ ī dia
phano ſine lumie: vnde maximū videt̄ argu/
mētū ꝯ̄ hoc: ſi oculo exiſtēte ī tenebris a lōge
videat̄ aliq̄d luminoſum certū ē ꝙ in tenebris
erit ſpēs aliter nō videret: ⁊ tamē ibi non eſt

⁊ tamen ibi non eſt lumē: ⁊ lȝ dicens ꝙ non
poteſt agē color niſi mediū ꝓpinqū ſit ꝑus il
illuminatū: hoc nihil eſt: qꝛ ſufficit ꝙ ſi in te
nebꝛis eſt ſpēs mediū erit diſpoſitum ad reci
piendum ſine lumine ⁊ tunc ſolū ſequit̃ ꝙ in
diſpoſitio ſit ex pte agentis ⁊ ſic ſequitur op/
inio Auenpace quia ſi medium eēt indiſpoſi
tum in pꝛincipio in ꝑma pte aeris eēt indiſ/
poſituȝ ⁊ in vltima. Jdeo diceret̃ aliter con/
ſequenter ad dicta mea ꝙ color eſt in actu ꝯ
Auēpace ⁊ ſpēs ſt̃ i diaphano ſine lūieꝯ auē.
tn̄ ſine lūie coloꝛ nō vꝛ: qꝛ in notitia ītuitiua
obiectum debet eſſe pꝛeſens: ⁊ ſe repꝛeſenta/
re: non autem ſe repreſentat nec dicitur pꝛe/
ſens niſi mediante lumine. Et iō uiſus tunc
poteſt ipſum videre: ⁊ tunc pōt dici ꝙ ſpēs
que eſt in aere vel i diaphano oculi cauſat vi
ſionē ſi obiectum ſe repꝛeſentat vel ſit pꝛeſēs
Vel ſm opinionē Franciſci obiectū cauſat
illos duos effectus ꝑmuȝ. ſ. ſpēm ſine lumine
ſm quia eſt notitia intuitiua non poteſt cau
ſare niſi ſit lumen: iſta tamen opinio Franci
ſci eſt ꝯ philoſophum ibi in cōmento. 73. vbi
vult ꝙ viſus mouetur a diaphano ſecum cō/
tinuato: vnde aue. ibi qm̄ cū aer copulat̃ cuȝ
vidente mouetur a coloꝛe qn̄ illuminatur de
inde ipſe mouet uiſum. Nota tamē qꝛ ego in
tua pupilla video me neceſſariū eſt ꝙ in ocu/
lo fiat reflexio: ⁊ ſi fieret ad tunicam oculi. i.
recte ſm aue. de ſenſu ⁊ ſenſato tunc ſpēs nō
tranſiret per oculum: ſi vero magis intrinſi
ce vt videtur fieri in ſpeculo vſqȝ ad plumbū
non dico de calibe ſec̄ē vid̄ aue. d̄ ſen. ⁊ ſen.
vbi dicit: dicamus igitur ꝙ aer mediante lu
ce. ⁊c̄. de humoꝛe grandioſo ⁊ parte vitrea ⁊
vide vbi ariſt. non. n. in vltimo ⁊c̄. Sȝ mani
feſtum qm̄ interius: ſi tamen illa concludunt
non dico nunc: nam pȝ exiſtente oculo in te/
nebꝛis poteſt videre per ipſum rem a longe
vbi eſt lumē: ḡ lȝ viſio eſſet intrinſeca ⁊ non
eſſet ibi lumen non ſequitur ꝙ non poſſet vi
dere: ſȝ bene ſequitur ꝙ oppoꝛtet ꝙ ſit talis
nature ꝙ poſſit ibi cauſari viſio: qꝛ ſi anteꝙ̄
veniretur ad locum viſionis eſſet aliqd̄ opa/
cum nunꝙ̄ fieret viſio. Aliud eſt ergo loqui
de ſpecie: ⁊ aliud de actu: quia cū ſit notitia
intuitiua neceſſario terminatur ad obiectum
pꝛeſens: ꝙ non eſt ſine lumine: aliud eſt er/
go cauſare rem: que cāt actuȝ: ⁊ cauſare actū
qui terminatur ad obiectū: vnde vide in co
loꝛe ⁊ ſono ꝙ ſine lumine ſentiuntur que aūt
fuerit intentio ariſt. taceo: vnde ꝓ expoſitio/
ne aue. facit cōmentum. 67. ⁊ ꝓ ipſo facit il/
lud v̓bum ⁊ hoc eſt ipſius nā: quaſi dicat ꝙ
moueat color diaphanum: qn̄ eſt in actu. ſ.
illuminatuȝ hoc eſt ex natura eius: ⁊ iſta ſen
tentia habetur cōmēto. 73. ſȝ accipiendo di/
cta phi. 7. phiſicoꝝ cōmentis. 17. 18. 19. 20:
in quibus habetur ꝙ intellectio ſit relatio:
lȝ ſcotus ⁊ alij multis modis velint ipm glo
ſare pꝛeſertim in ꝙlibetis: ſȝ mihi videt̃ ꝙ
expꝛeſſe illa fuit ſua intentio vt patet per ſu/
as pꝛobationes: ⁊ per reſponſiōes ad argu/
mēta cōtra ⁊ ita ſētit aue. ibi. Tūc dico ꝙ ſic
relatio terminatur ⁊ reſpicit ſuum terminū
ita actus potentiaruȝ ad ſua obiecta: ⁊ ideo
non poteſt eſſe viſio: ⁊ ideo dicerem ꝙ nō po
teſt per ſpēm cauſari viſio i oculo: quia act⁹
ille non eſt ad obiectū pꝛeſens niſi obiectum
poſſit videri: nō autem poteſt videri niſi me
dium ſit illuminatuȝ: ideo implicat ꝙ cauſet̃
talis actus ſine lumine: ſȝ ꝙ obiectuȝ nō poſ
ſit cauſare ſpeciem que non terminatur ad o/
biectum cum ipſum non repꝛeſentet: nec eſt
quo: vt dictū eſt: videt̃ extraneū nec ab ariſt.
datur ratio niſi quia eſt talis nature: dico
tamen ꝙ aliud eſt loqui in oculo de noticia
intuitiua ⁊ abſtractiua: quia in abſtractiua
lȝ viſio terminatur ad obiectum non tamen
pꝛeſens eſt enim de obiecto non tamen pꝛe/
ſente. Quomodo autē requiratur ibi lumē
cum obiectum non ſe repꝛeſentet intellige ꝙ
dictum eſt ſupꝛa: cum illa notitia abſtracti/
ua determinet illud hic. ſ. vbi eſt reflexio vel
vbi radij reflexi faciunt apparentiaȝ: vl̃ vbi
eſſet obiectum ſi cauſaret illam viſionem ne
ceſſario requiritur lumen vt videatur illud
hic ille locus ſi ille debet videre ꝙ̄modo au/
tem in maioꝛi lumine melius videatur obie/
ctum ⁊ magis a longe dabitur ratio: vnde
poſſet dici contra me ꝙ lumen eſt cauſa ꝙ ſpe
cies intendatur: ergo etiam eſt cauſa ꝙ cau/
ſetur ita ꝙ ſine ipſo non cauſabitur. Jdeo ꝓ
declaratione iſtoꝛum eſt intelligendum ſe/
cundum me: ꝙ ratio quare aliquid multo/
tiens melius videatur eſt ipſa potentia uiſi
ua perfectioꝛ ⁊ melius diſpoſita ſicut vide/
mus ꝙ cum eodem lumine in eadem diſtan/
tia melius videt aquila ꝙ̄ homo: ⁊ puer ſe/
ne ⁊ ita longius vident aliquando vero ſi o
biectum intendatur: vt ſi eſſet albedo vt qua
tuor ⁊ intenderetur ad octo. tertio ſi ſit me/
dium melius diſpoſitum vt ſubtilius: ⁊ ita
poſſunt eſſe alia impedimenta multa vt ven
toꝛum et cetera: Vltimo ad pꝛopoſitum ſi
ſit maius lumen: Nec eſt hoc: quia ſpeci/

es intendatur: licet melius ⁊ magis a longe
videa̅t in maioꝛi lumine. Unde eſt ſcien/
dum ꝙ caloꝛ cau̅at ſuas ſpecies piramidalit̄
ad diuerſa: immo ad oīa puncta medii dia/
phani ſm virtutem potentie. ⁊ q̄to ſpecies ē
pꝛopinq̄oꝛ obiecto cau̅ante angulꝰ eſt magis
obtuſus: ⁊ a longe magis acutꝰ: ⁊ baſis pi/
ramidis eſt totꝰ coloꝛ ⁊ figura ſpeciei pirami
dalis nō eſt ſolū ſuperficialis: ƺ eſt figura in
longū latū ⁊ ꝓfundū: ſicut tracta̅t de figuris
coꝛpoꝛeis in .x. Euclidis. Et tūc dico ꝙ poſi
to coloꝛe ibi ſiue cū lumine ſiue non: ſemper
ſūt ibi ſue ſpecies ⁊ ſūt partes vnīꝰ pꝛime ſpe/
ciei per aggregationem: ſicut eſſet lumen in
toto medio: etiam ſm ꝙ oculꝰ eſt ad angulū
magis acutū: tanto minꝰ videt: q̄a virtus ē
minꝰ foꝛtis. Sed ſi eſt ad angulƺ magis ob
tuſū q̄ eſt magis obtuſus: vt poteſt patere in
figura. ⁊ perſpectiua virtꝰ eſt maioꝛ. ⁊ per cō/
ſequens videba̅t: dūmodo non ſit poſitū ſu/
pꝛa ſenſum: ⁊ ſit in conuenienti diſtantia. q̄
libet ergo punctus habet ſuam piramidem.
⁊ durat ſpecies ſm virtutem obiecti foꝛtio/
ris: latioꝛis: intenſioꝛis: ⁊ plus habentis de
foꝛma ⁊ cetera. ⁊ non creſcit magis in longū
ſpecies pꝛopter maiꝰ lumen. pꝛoba̅t: quia q̄/
cūq̄ꝫ diſtantia data tantū poſſet intendi lu/
men ꝙ obiectū diſtans poſſet videri. conſe/
quens falſū: patet cōſequentia: q̄a ſi lumen
eſt cauſa ꝙ cauſe̅t ſpecies a longe maiꝰ lu/
men erit cauſa: ꝙ magis a longe: non ergo ꝓ
pter maius lumen cātur ſpecies magis a lon
ge: nec magis intendi̅t: ƺ dico ꝙ medio ma
gis illūinato oculꝰ meliꝰ videt obm̄ q: obm̄ ſe
meliꝰ repꝛeſentat. Unde argum̄tū ē cōtra e/
os ⁊ per me: q̄a ſic non eſt viſio niſi obiectū
ſe repꝛeſentet: ꝙ non ſit ſine lumine ita q̄n/
do maiꝰ lumen obiectū per mediū magis illu
minatū ſe magis repꝛeſentet. Et ita patet ad
id quod diceba̅t ꝙ a longe magis ⁊ cetera.
Conceda̅t ⁊ ꝙ hoc eſt: q̄a obiectum magis
ſe repꝛeſentat medio intēſius illūinato: quia
dictū eſt ſupꝛa ꝙ in ſpeculo video abſtracti/
ue: ſi pone̅ret ſi eſſet aliquis mons magnus:
poſſet videri per decem miliaria a longe. ⁊ ꝑ
conſequēs ſpecies veniūt ad oculū: volo q̄ꝺ
ſic a longe de nocte accipia̅t ſpeculū: ⁊ habe
am candelam: tūc patet ꝙ fiet reflexio ad ocu
lum. ⁊ cū obiectum non ſe repꝛeſentet: q̄a eſt
abſtractiua per me: q̄re in nocte in ſpeculo n̄
potero videre illum montem. Ego dico ad
hoc pꝛimo ꝙ dictum eſt ſupra: quod iſta no/
titia abſtractiua determinabat ſibi obiectū:
uel ſuplens vic̄ obiecti ſēp cauſans mediate
vel immediate. Et dixi ꝙ vltra hoc determi/
nabat ſibi locum: vt dictum eſt: ergo nō po/
teſt videre: niſi locus vbi apparebat viſio ſit
perfecte illuminatꝰ. Et tūc dixi ꝙ ſi debet vi
dere in ſpeculo oppoꝛtet ꝙ ſit lumen ſuffici/
ens ad videndum locum. Ulterius dico:
ꝙ hoc argum̄tum ē pro me: q̄a idem ſeq̄tur ī
die: quia in ſpeculo non poſſum videre mon/
tem ita a longe. Et ratio eſt ubiq̄ꝫ: q̄a ſpeci/
es reflexa non habet virtutem cāndi viſio/
nem: niſi obiecto pꝛopoꝛtionato in tanta di
ſtantia: q̄a ſpecies reflexe non ſunt foꝛtes ad
cāndum viſionem ſiue intuitiue ſiue abſtra/
ctiue: ſiue in nocte ſiue in die. Et ex hoc cō
clude ꝙ de directo obiectum ſe repꝛeſentat. ⁊
ſic eſt in notitia intuitiua. Sed in ſpeculo
obiectum non ſe repꝛeſentat: nec ſpecies refle
xe ſunt foꝛtes ad cau̅andum viſionem. ⁊ dic
ꝙ ſi in nocte in ſpeculo vel in illo loco ſit tan
tū lum̄ ſicut in die viderē in ſpeculo in nocte
ſicut in die. Multa ſunt argumenta ad ꝓban
dum ꝙ nō req̄ritur lumen vt cauſe̅t ſpecies:
Sed q̄a non eſt materia ꝑncipalis. ideo di/
mitto. Et ideo reuertendo dico ꝙ argumen/
ta Franciſci: que facit queſtione decima o/
ctaua pꝛologi non bene concludunt: licet cō
cluſio ſit vera. Uolebat enim ibi pꝛobare de
notitia intuitiua ⁊ cetera. Unde arguat ſic:
Suppoſito quod notitia intuitiua ſit alicu
ius ſingularis. Quandocunq̄ꝫ aliqua noti
tia terminatur ad aliquid actuatum vltima
ta actualitate neceſſario fertur in ipſum: vt
in aliquid exiſtens: ſed notitia intuitiua ter
minatur vel fertur in rem ſingularem. Sin
gularitas autem eſt vltima actualitatum. er/
go neceſſario terminatur: vel fertur in exi/
ſtens. Hec concluſio licet ſit vera: tamen ar/
gumentum non concludit: quia differentia
eſt: vt declaraui alibi inter exiſtentiam no/
minaliter: ⁊ exiſtere verbaliter ſiue partici/
pialiter. Concludit ergo argumentum ꝙ eſt
ad ſingularitatem: ⁊ per conſequens ad il/
lam exiſtentiam. ſed non concludit: quod
illa exiſtentia vel ſingularitas exiſtat ver/
baliter: ſiue ſit exiſtens participialiter: vt
ego clariſſime alibi declaraui. Et per i/
ſtam met reſponſionem ſoluitur quartum ar
gumentum: quod habet eundem modum
cum ipſo pꝛimo de eſſentialiter oꝛdinatis.
Concedo enim quod ratio exiſtentie pꝛece/
dit: ſed non ſequitur quod ipſa ſeu ſequētia
exiſtāt ꝑticipialit̄. ⁊ tunc dicere̅t ad ārgumē

tum qđ cognitio intuitiua ē ad exiſtentiam ſed non ad exiſtentiam que exiſtat ⁊ cetera. ſimiliter ad ſecūdum ⁊ tertiū argumentū: q̄ procedūt vno modo dico ꝙ ſi illa cōcluderēt ſeq̄retur ꝙ nō poſſē cognoſcere deū intuitiue: cū deus ſit q̄d neceſſariū. Jdeo dico ꝓmo vt probaui alibi ad longū contra duodecim argumēta Frāciſci vbi ꝓbat q̄ditates eē ex parte rei in ꝓmo di. 42. q. i. ꝙ q̄ditas nō eſt illa q̄ ſit in potētia: vel q̄ poſſit eē: ſed actualitas: exiſtentia ⁊ hecceitas poſſunt eſſe in potentia lȝ actualiter eē: ſeu actualiṫ exiſtere n̄ poſſit eſſe in potentia. Et declaraui tibi ꝙ res in potentia nō eſt neceſſaria: licet ſit neceſſariū ꝙ poſſit eſſe ⁊ plura alia: q̄ ſi videbiſ intelliges vim argumentorū. Et licet entia in potentia eſſent neceſſaria ſicut deꝰ nō eſſet incōueniens ꝙ cōtingenṫ poſſit videri. Unde cōtingentia nō eſt in re viſa: ſed cōtingenter videṫ: ⁊ ex neceſſitate ſua intrinſeca habet ꝙ ab extrinſeco cōtingenṫ videaṫ. Nihil ergo cotingens intrinſece aducit neceſſario. ⁊ tamen cōtingenṫ pōt videri: imo a nullo niſi a ſeipſo neceſſario poteſt videri: ſed omio contingenter. Res ḡ contingētes cōtingenter videntur neceſſariū ⁊ nō neceſſaria. ⁊ cōtingentia nō aduenit neceſſario: ſed eſt in cōtingēte. Dico ergo cōcludendo: q: dictuȝ eſt qđ actus eſt maxie ſimilitudo obiecti: ꝙ cū ſpēs non repreſentet: ⁊ nō ſit ibi niſi obiectū: vel actus q̄ poſſit repreſentare ſi obiectū non ſit preſens: neceſſario actꝰ eſt ille q̄ repreſentat. Sed per cōceptus cōes ⁊ repreſentat vniuerſaliter ⁊ abſtracte: ⁊ iſto mō poteſt repreſentare obiectum ſaltem ꝙ iſto modo cōtinet in virtute: ꝸ actus beatificus ⁊ reſpectu ſubſtātie: q̄a eſt accidens imꝑfectius obiecto: q̄a ē ipſiuſ obiecti vt rei ſingularis vt ſingulariter ⁊ ſub rōne propria: q̄a hoc nō poſſet niſi contineret obiectū in ꝟtute non ſic repreſentare illud in vniuerſali ſi nō ſit ſub ratiōe ꝓpa: q: tūc ēt necāro oȝ ꝙ cōtineat i ꝟtute. ꝸ ut repn̄tat ꝯtinet i ꝟtute. ⁊ iō vnū duoꝝ neceſſariū eſt in cognitiōe intuitiua: aut ꝙ actus contineat obiectū preſens in virtute: aut obiectuȝ ſe repreſentet ſi ſingulariṫ debet cognoſci: vt eſt. ⁊ ideo quando obiectū ſe repreſentat: nota q̄a tale eſt ſingulare: ⁊ repſentat ſe vt ſingulare neceſſario cognitio erit vt eius ſingularis. Sed quādo repreſentatio eſt ex parte actus: cognitio ⁊ repreſentatio erit ſcđm modum quē in ſe habet ipe actꝰ. ergo cū actus intellectus ſit vniuerſaliter ⁊ abſtracte repreſētare: neceſſario talis repreſentatio erit i vniuerſali. ⁊ ideo etiam ſi potentia nō cognoſcit vniuerſaliter vt fantaſia: ſi obiectum non ſe repreſentet: tamē potentia materialis vel actus repreſentabit ſingulariter. Et ſi viſio repreſentaret albedineȝ: tunc repreſentaret obiectum preſens ſingulariter. imaginatio vero obiectum nō pn̄s ſingulariter: ſed potentia q̄ de ſe cognoſcit abſtracte ⁊ vniuerſaliter non cognoſcet modo ſingulari niſi obiectum ſe repreſentet: ⁊ per cōſequens talis actus nō poterit eſſe cau̇ſa repreſentatiōis obiecti niſi vniuerſaliṫ. Et ex iſto ſoluta eſt oīs difficultas q̄re poito illo actu nō pn̄te obō n̄ vʒ obm̄. Et ex iſtis cōclude mirabiliṫ nobilitatē btitudis itellectꝰ ſ actū volūtatis. nā ꝑfectiori mō ē btitudo i nobis ꝑ intellectū ponēdo ꝙ obm̄ ſe repn̄tet mediāte actu ꝙ ꝙ actus ſe repn̄tet q̄ talia nūꝗ inueies i volūtate. Mirabiliſſima ḡ hec ē viſio vbi deꝰ ſeipȝ nobis repn̄tat: ⁊ pn̄s ē viſio ꝑfecto grandis q̄ deus noſter adeſt nobis q̄ a ſolo deo pōt inmediate cāri libere nō ab eētia ſua: ꝸ ad eſſentiā ꝑ volūtatē ſuā. vn̄ vt itelligas diaȝ iſtius viſiōis ſeu cognitiōis ab aliis: ſcias ꝓſuppoſito ꝙ tāgit Scotꝰ i ꝓo di. 3. in z. ꝓncipali. ſ. ſa pte ꝺm ipm i ꝓma. q. maxie. ⁊ ēt i aliiſ tribꝰ. q. ⁊ i 9. di. de locutiōe āgeloꝝ. Unde i illa ꝓma facit argumēta ⁊ ꝯ henricū i q̄libe. 5. ⁊ cōtra. B. T. i ꝓma pte. q. 56. art. ꝓ. tū cōtra opi. B. Tho. i ꝓncipali i hoc nō diſcordat: vide. vnde ibi facit argumēta multa ad ꝓbādū ꝙ āgelꝰ ꝑ eſſentiā ſui pōt cāre notitiā notitiā ſui. ⁊ maxie ſi obm̄ bn̄s eē diminutū poteſt cāre notitiā ſui vt i ſpē tāto magis obiectū ꝓpꝰ ⁊ in eē ꝑfecto ⁊ debite approꝛiato ⁊c. q̄ oīa argumēta ſi cōcludāt nō dclaro nūc q̄a diceret ꝙ cōcurrēte itellectu agēte neceſſario cāt cōceptū vniuerſaliṫ repn̄tātē. Tamē dicaṫ vt dcm̄ ē ꝙ ſi tminaṫ ad obm̄ vt pſens tūc potit eē notitia ituitiua. facies ḡ diam iṫ cāre ⁊ tmiare. Eſt igiṫ ſciēdū ꝙ tria ſūt genera reꝝ itelligibiliū q̄ ſūt i rerū nā. ꝓme res ſūt res māles extēſe ⁊ ꝟſibiles ⁊c. vt dcm̄ eſt ſ. q̄ cānt ſpēm mālē. ⁊ pꝰ cōſequēs cognitiōeȝ ſui. Alia ſūt entia q̄ ſūt limitata ⁊ admixta i ꝑfectiōe: ⁊ nō poſſūt cogſci pꝰ ſenſus: ⁊ talia non cauſant ſpeciem: ſed bene cognitionem ſui ſpēm dico nullo mō repſentantē: ꝸ bene ſui cognitōeȝ ſi n̄ ſeipaȝ res repn̄tat niſi i cōfuſo ⁊ n̄ ſb cōceptu ꝓpo vt dictum eſt ſupra: tamē repreſentando ſe videtur ꝙ poſſint cāre noticiam ſui: vt videṫ velle Aug. de aīa:

q̇a mens nota eſt ſibi ⁊ cetera. Et tūc ſi hoc
eſt verū opportet dicere ꝙ eſſentia rei cauſat
cognitionem ⁊ ſimilitudinem ſui: ⁊ tūc eſt
dicendum ꝙ cauſare iſto modo cognitionem
dicit imperfectionem: q̇a eſſentia ſua nō po
teſt cauſare ſe in eſſe perfecto: ſꝫ in diminuto:
Tamē non dicit tantam imperfectionem:
quantam cauſare ſpeciem. Res igit̄ ſenſibiliſ
per ſui naturam cauſat ſpeciem. res inſſibi/
lis limitata per ſui naturam vel eſſentiā cau
ſat cognitionem. Eſſētia vero diuia per eſ/
ſentiam ſui: q̇a perfectiſſima: neqꝫ cāt ſpēm:
neqꝫ cognitionē: ⁊ hoc q̇a ſua cognitio eſt ſi
bi idem realiter. ⁊ ideo dicit impfectionem:
ꝙ illa nā per ſuam eſſētiam cauſaret extra co/
gnitionem: q̇a non cauſaret perfecte: ſicut eſt
⁊ tame neceſſario cauſaret: cū non ſit a volū/
tate. ⁊ ideo cognitio omis intuitiua: q̄ habe
tur de ipa cauſatur libere ab eius voluntate:
⁊ nō ab eſſētia ei⁹: ſed bene ad cētiam. Et
ideo de⁹ eſt maxime itelligibilis: q̇a ſua intel
lectio eſt idem illi. Scias ergo ꝙ creatu/
ra q̇a per eſſentiam cauſat cognitionē ſui na
turalem: que non eſt idem ſibi. Ideo per vo
lūtatem ſuam hoc nō poſſūt cauſare: ſed ecō/
uerſo eſt in deo: q̇a per volūtatem volūtarie
poteſt cāre cognitionem ſui: nō per eſſētiam
niſi terminatiue ⁊ ſe mediāte illa repreſentā/
do. nihil enim producit naturaliter niſi in/
trinſece ⁊ extrinſece implicat. vnde nihil na
turaliter productū a deo includit impfectio/
nem. Duo ergo cōſidera: ꝙ quia illa eſſen/
tia ē maxime ens ⁊ pfectiſſimum. ideo eſt ma
xime intelligibilis ſꝫ metaphiſyce: ſed q̇a eſt
ens infinitum non ē intelligibile in virtute
tui: aliud: ergo eſt dicere eſt maxime intelli/
gibile ⁊ a te ⁊ dicere eſt intelligiblie in vir
tetui: quia ḡ eſt infinitū non cāt cognitiōeꝫ
ſui naturaliter vt cetera: vt poſſit pfecte cog̊/
ſci naturaliter: nam ſic naturaliter cognoſce
retur. Implicat ergo ꝙ eſſentia cauſet cogni/
tionem ſui: ⁊ tamē eſt maxime cognoſcibiliſ
⁊ volūtarie de⁹ poteſt cāre cognitionem ſui.
Iſta cōſidera. Quattuor ergo ſunt modi in
telligendi ⁊ rei intelligibilis. primū cum ali
q̇d infinitū cognoſcitur infinite: vt de⁹ a deo
⁊ tūc ibi ē maxima cognoſcibilitas ⁊ maxi/
mus mod⁹ cognoſcēdi. Secūdus ē cū cog̊
ſcit̄ res finita infinite vt deus creaturaſ. ⁊ tūc
ē maximus modus cognoſcēdi: ſed nō maxi
ma cognoſcibilitas in re. Tertius ē: cum
res infinita cognoſcit̄ a finito: ⁊ tunc eſt ma/
gna cognoſcibilitas ipius rei: ſed nō maxi/
mus mod⁹ cognoſcēdi. Quart⁹ cū res fini
ta cognoſcitur a finito: ⁊ tūc nō ē maxima
cognoſcibilitas nec maxim⁹ modus cogno/
ſcendi. Licet ergo intellect⁹ noſter ſe habeat
ad manifeſtiſſima in natura ſicut oculuſ noc
tule ⁊ cetera: tamē in ſe ſūt maxime cogno/
ſcibilia: ⁊ poſſūt. ſ. deus habere vel in ſe. ſci/
licet naturaliter maximū modum cognoſcen
di. nel poteſt extrinſece cauſare libere ꝙ cog̊/
ſcatur meli⁹ q̄ꝙ aliqua alia creatura poſſit cau
ſare cognitionē ſui vel alteri⁹: licet ſufficeret
ꝙ ab aliquo vno. ſ. a ſeipo melius intelligere
tur. Et licet deuſ ſit infinitus ⁊ creatura fi/
nita tāta perfecta eſt illa cognoſcibilitas dei
q̄ ſe oſtendit ⁊ repn̄tat: licet cognitio noſtra
ipſi⁹ ſit finita ꝙ melius ⁊ pfecti⁹ ſe oſtendit:
q̄ꝙ alia creatura ſe poſſet oſtēdere. Unde licet
creatura ſit finita. tamē poteſt melius ⁊ me/
li⁹ cog̊ſci loquēdo d̄ mō cognoſcēdi. mod⁹. n.
cog̊ſcēdi pōt eſſe infinit⁹ vt patet in d̄o reſpe
ctu creaturarum. ergo illud obiectum fini/
tum ex me non ita perfecte potero cognoſce/
re ſicut rem infinitam: ſi deus libere ſe vult
oſtendere: mihi itaqꝫ perfectiori modo co/
gnoſcam rem infinitam q̄ꝙ finitam. Sed v/
trum in deo poſſim melius ⁊ perfectius cog̊
ſcere ipſum deum q̄ꝙ creaturam. Hoc eſt grā/
de dubium: Nam cum creatura ſit finita:
videtur quod in deo poteſt ab intellectu no
ſtro comprehendi ſicut eſt: non autem deus
licet apprehendatur tota eius ratio forma/
lis ſub ratione propria: non tamen totali/
ter. In oppoſitum videtur: quia ſi vſio i/
pſi⁹ dei eſt cauſa quod cognoſcam creaturam
tanquam obiectum viſum: tanto magis de/
beo cognoſcere deum: quia propter q̄d vnū/
quodqꝫ tale ⁊c̄. Eſt ergo primo ſciendūꝫ
pro nunc ꝙ deus: vt dictum eſt infinite co/
gnoſcit ſe ⁊ creaturam ita quod ex parte mo
di cognoſcendi eſt infinitas. ⁊ ideo ex parte
noſtri non habemus perfectiſſimum moduꝫ
cognoſcendi rem finitam: quia perfectius. ⁊
cetera. Et per ꝯñs ſolus deus poteſt pfecte
cognoſcere creaturam. differentia tamen eſt
in nobis reſpectu dei ⁊ creature: quia natu/
raliter non poſſumus cognoſcere deum: ſed
bene creaturam vt angelum ⁊ animā non ſe/
paratam: quando obiectum ſe repreſentat:
ſed non d̄itatē niſi libere ⁊c̄. ⁊ tūc ſic de⁹ nō
magis pfcē itelligit creaturā q̄ꝙ ſe deū dicat̄ꝙ
pfcē ꝙ ſi de⁹ libere oñdit ſe mihi ꝓpt̄ ſuā ma
gnā itelligibilitatē i ipo: lꝫ mea itellectio nō
ſit ifinita magis intelligo ipſū q̄ꝙ creaturam

perfectius tamē dico: quia poſſū deū ⁊ nām
⁊ perfectius intelligere poteſt vnam intende
re ⁊ aliam remittere. ⁊ ideo aliquando vnuȝ
aliquando aliud melius intelligetur ex parte
mōi intelligēdi. Et ſi dicatur vt ſupra: q̇a co
gnoſco creaturam per deitatem. ⁊ quāto me/
lius cognoſco deitatem: tāto magis creatu/
ram. Dico ꝙ cum libere etiam cognoſco crea
turam viſa deitate: licet deitas naturalit̄ re/
preſentet: quia viſio illa poteſt libere ꝑ po/
tentiam dei terminari ad deitatem: ⁊ nō ad
id quod relucet in deitate ꝙ deus poteſt face/
re: ꝙ melius ⁊ melius videam deitatem: ⁊ ta
men minus ⁊ minus videam creaturam: q̇a
ſi ſimpliciter poteſt facere ꝙ nō videaȝ illam
tanto magis ꝙ minus videam. Quomō au
tem ſi eſſentia naturaliter repreſentat poteſt
fieri viſio eſſentie ⁊ non relucētium ⁊ cetera
⁊ ꝙ non ſit reſpectus neqȝ idee cōtra Franci/
cum vide quid dixi clare quia viſio poteſt ter
minari ad vnum ⁊ nō ad reliquum. Sed v/
bi uiſio neceſſario terminat̄ ad deitatem. ⁊ ꝑ
conſequēs mediate neceſſario ad ea: que ap/
parent vel ſunt ibi: ſecus eſt. Licet ergo eſ/
ſentia repreſentet naturaliter: ⁊ viſio natu/
raliter in nobis tamen terminari ad iſtud:
⁊ nō ad aliud eſt voluntarium per potentiaȝ
dei: preſertim ꝙ non ſit primum obiectū ipſi
us intellectiōis. ⁊ iſta fuit cauſa deceptionis
qui. viſio nō repreſentat: ſed poteſt termina
ri ad iſtud ⁊ nō ad aliud. Et ex iſtis ſubti
liter cōſideratis poſſemus primo probare ꝙ
intellectio eſt in deo diſtincta formaliter a
deitate ⁊ idem realiter: quia ſi omīs res po/
teſt cauſare intellectionem ſui: neceſſarium ē
cum iſta ſit maxime intelligibilis ꝙ ſit aliq̄ i
tellectio que poſſit comprehēdere tale intelli/
gibile maxime: nulla autem poteſt eſſe niſi in
finita. ergo intellectio infinita datur: ſed nō
poſſunt eſſe duo infinita diſtincta realiter in
eſſentia: ergo neceſſario illa ītellectio erit idē
realiter eſſentie: ⁊ tamen diſtincta formalit̄:
quia prima ratio intelligēdi nō pōt eē quo ꝑ
mum intellectum formaliter. Non dico ſo/
lum diſtinctum ratiōe: quia diſtinctio ratio
nis preſupponit intellectionem. Prima autē
ratio intelligēdi: ⁊ prima ītellectio nō preſup
ponit diſtinctionem ratiōis: quia procede/
retur in īfinitum. ex iſto vlterius poſſem᷒ de/
uenire in notitiam triuitatis: quia cum cete/
re res per ſuam eſſentiam producant ſpeciem
vel cognitionem ſui: ita quod producunt ſe
in eſſe diminuto: ⁊ inmediate cauſant uerbū

ſui: ⁊ producere notitiam ſui conueniat om
nibus naturis: cum illa diuina natura non
poſſit cauſare notitiam ſui: nec intrinſece:
quia eſt incauſabilis. Nec extrinſece: quia
per naturam nihil extrinſece agit: neqȝ neceſ
ſario: vt a Scoto meo alibi ſatis eſt proba/
tum. Ideo neceſſarium fuit ꝙ perſona ītelli/
gens illam eſſētiam vt ſui verbum exprime/
ret: produceret perſonam: cui eadem eſſētia
communicaretur: que eadem intellectione il
lam intelligeret eſſētiam. ⁊ iſto modo habe/
bimus imaginem intelligētis. Quomodo
autem iſta ratio teneat: ⁊ quomodo per co/
gnitiōem producatur filius: ⁊ nō per eſſenti
am cum ītellectu. Et reſpōdeatur ratiōnib᷒
Scoti vbi probat trinitatem: ⁊ vbi probat
productionem nō eſſe per actum: videas ob/
ſecro in meo libro. ⁊ videbis ibi ꝙ primus ter
minus productiōis eſt relatio. ⁊ ideo bene ꝑ
actum intelligendi: ⁊ tamē eſſētia eſt ꝑmus
t̄min᷒ formalis cōicatōis: ⁊ ab ipo t̄mino cōi
cationis ſumitur vniuocatio. Licet in crea/
turis terminus formalis productiōis: ⁊ ita
cōicationis ſunt ideȝ: ſed hoc ē per accidens
q̇a natura talis communicabilis eſt diuiſa.
Sed vbi natura cōmunicabilis non poteſt
diuidi: neceſſario primus terminus forma/
lis productionis nō eſt formaliter primus ter
minus cōmunicationis. ⁊ omne quod cōmu/
nicatur ſi eſt indiuiſibile vt cōmunicatur p̄/
ſupponit illud cui vel quo mediante cōmuni
catur. Et vide ibi ꝙ relatio eſt ſicut via ī na
turam: ſic̄ z.° phiſycorum: Motus uel flu/
xus forme eſt via in naturam: ⁊ via neceſſa/
rio precedit terminum: vt in diuinis pōitur
relatio ſcilicet generatio paſſiua ſine motu
de predicamento paſſionis: vt auferatur om
nis imperfectio. vide ibi multa ⁊ cetera. Ui/
debis etiam ibi quomodo largo modo om/
nis natura producit verbum ſui. Unde ali/
quādo ſumitur pro ſpecie rei: vt. 8. de. t. ſpēs
cuilibet rei eſt verbum eius aliquādo pro co
gnitiōe: aliquādo pro notitia ꝑfecta: aliqñ
pro actu intelligendi producto per actum di
cendi: ita quod omnia aliquo modo produ/
cunt verbum: ex quibus cognoſces verbum
diuinum: ⁊ non oportebit dicere tanta: ſi/
cut dicit Frāciſcus diſtinctiōe. 27. ⁊ etiam
Scotus vltimo. Ergo reuertendo intellige
ꝙ quando obiectum ſe repreſētat: actus nō
repreſētat obiectum ſub ratiōe propria: ſed ē
tunc quo: ſed bene repreſētat ī vniuerſali. ⁊ ē
q̄ ex iſtis dictis ꝙ eēntia ſe repñtat poteris

intelligere facilliter difficultatem: quam tan-
git Franciſcus in primo diſtinctione prima.
queſtione quinta: quomodo in eſſentia diui
na poſſumꝰ de nouo videre aliquid quod pri-
us non videbamus: preſertim rem futuram
non addito nouo actu: neqꝫ corrupto primo
nec opporteret recurrere ad reſpectus: quia nō
ſunt: ⁊ ſi ſūt ſūt minime entitatis: nec dicūt per
fectionem ⁊ cetera. Unde ꝙ eſſentia eſt illa:
que ſe repreſentat ⁊ non ipſe actꝰ. Et ideo be-
ne poteſt deꝰ facere ꝙ iſte actus termineē ad
aliquid: ad quod priꝰ non terminabatē: non
loquendo de primo termino: q̇ eſt eſſentia:
Sed de ſecūdarijs ſiue intrinſece: ſiue extrī
ſece: quia repreſentans ſemper eſt vnum: ſci
licet eſſentia diuina. Illa ergo eſt quo rep̄-
ſentat. ⁊ licet intrinſece omnia ſemper eodeꝫ
modo repreſentet: tamen per volitionem li-
bere extrinſece poteſt non repreſentare om-
nia: ita ꝙ actus non terminabitē ad omnia
illa que eſſentia de ſe repreſentaret. ſed ſi actꝰ
repreſentaret: non video ꝙ ex ſe non repre
ſentaret omnia. Terminatē ergo actus ad re
preſentans primū: ⁊ non ad omnia: que re-
preſentat repreſentans: q̇a per voluntatem
ſuam poteſt facere ꝙ termineē ad hoc ⁊ non
ad illud. Et licet Franciſcus in ſequenti q̇-
ſtione in vltima difficultate arguat ad aliq̇d
termineē ille reſpectꝰ: cū creatura non ſit: ne
qꝫ termineē ad creaturam: vt in deo: quia
ſic eſt deꝰ. Alibi ego reſpondi ꝙ non datē re-
ſpectꝰ: vt etiam ipſe non improbat. Ibi ta-
men ſcias ꝙ poteſt terminari actus ad rem:
que non eſt: q̇ prius non terminabatē: quia
terminatē ad idem repreſentans: ſed non ad
idem rep̄ntatū. ⁊ licet repreſentatū non ſit:
ſufficit ꝙ ꝑ repreſentans poteſt rep̄ſentari.
Unde actꝰ libere terminatē ad repreſentās a-
liquid: qđ prius mihi non rep̄ntabat. ⁊ illđ
repreſentatū non eſt deꝰ: nec idea in deo: q̇a
non datē: vt alibi probaui. Unde nec per ſu-
as ideas fugiet argumentū: q̇a idee non ſūt
illud cognitū: ſi accipianē idee: q̄ ſūt formali
ter in deo ſecūdū ipſū non ſolū obiectiue. vn
de licet per determinationem volūtatis diui
ne cognoſcatē futurum contingēs: tamē poſ-
ſum cognoſcere ⁊ intelligē creaturam futu-
ram ſb̄ ratione propria. ⁊ illa cognitio termi
nabitur ad creaturam futuram: q̄ non eſt de
us: ⁊ non eſt ille idee. Ergo arguatē ſic: Illa
cognitio terminatē ad creaturam futuram ad
quam ante non terminabatur. patet: quia
intellectio eſt iſtius: cuius prius non erat: ꝫ
cognoſcere illđ eſt terminari ad illđ. ergo ſta

bit argumentū. ſicē priꝰ nec valet dicere ꝙ ter
minatē ad illam ideam: q̇a illa idea eſt deus.
Et ſi dicatē: ꝙ ſufficit ꝙ per illam ideam co-
gnoſcatē creatura futura. ita potero dicere de
eſſentia. ſed non querimꝰ quare non repreſen
tat nūc ſicut prius illa cognitio. Et ideo di
catur ꝙ cognitio n̄ repreſentat: ſed terminatē
ad eſſentiam: que prius non repreſentabat:
vel ad ideam: ſi eam ponis: que repreſen-
tat ad quam prius non terminabatē. Sed ſi
cognitio repreſentaret concluderetē argumē
tum: q̇a ſi eſt eadem cognitio: ⁊ intrinſece
nihil ſibi eſt additum: neqꝫ reſpectꝰ nihil re-
preſentabit. ꝙ non priꝰ ſecus ē: ſi eſſentia re
preſentat: quia licet ipa intrinſece repreſen-
tet eodem modo ſemꝑ tamen cognitio po-
teſt terminari ad repreſentās aliquid: quod
prius nō repreſentabat. Et ſi dicatur: ꝙ
intellectio non repreſentat futurum: q̇a de-
us non concurrit: ſicut in camino ignis: ta
men ex ſe repreſentaret contra: ſi diuiſio eſ-
ſentie ex ſe repreſentaret primum futurum. ḡ
ex ſe repreſentaret infinita. cōſequēs ſatis cō
tra ſcotū. ideo non oporteret improbare.
Franciſcus tamen di. 38. ⁊ 39. q. i. in quar-
to principali vult ꝙ deus cognoſcat futura ꝯ
gnoſcendo non eſſentiam ſolum neqꝫ volun
tatem: neqꝫ actū: quia omnia iſta ſunt eſſen
tialia: ſed cognoſcendo determinationē ſue
uolūtatis. ⁊ vult ꝙ ſit q̇dā reſpectus rōis. ⁊
cetera: que in veritate non ſunt bene dicta
nec ſecundum doctrinam ſcoti. licet enim de
us non cognoſcat futura contingentia q̄tuꝫ
ad copulationē extremoꝝ ante determiatio
nem uoluntatis ſue, licet cognoſcat extrema
tamen per eſſentiam ſuam immediate cogno
ſcit futura ⁊ non reſpectus: q̇a nihil ſūt: nec
poſſunt ducere in cognitioneꝫ entis realis:
vt ſatis probaui. Unde eſſentia ipa poſita đ
terminatione volūtatis neceſſario repreſen-
tat intellectui diuio futurū: q̇a non poſſet n̄
repreſētare ſicut poſſet mihi. Et lꝫ poſita de
terminatiōe neceſſario rep̄ſentet: tamē non
rep̄ſentat ꝙ neceſſario ſit futurū: ſed contin
gēter ita ꝙ neceſſario repreſentat. ꝙ neceſſa-
rio ſit futurū: ſed cōtingēter: ſed intellectui
meo cōtingēter rep̄ſentat. ꝙ contingēter ſit
futurū. Et iſta fuit vna cauſa deceptionis:
Quia enim intellectus diuinus eſt ineffa-
bilis ⁊ infinitus neceſſario poſita determi-
natione repreſentat rem futuram: ſicut eſt
futura: ſed contingenter. Sed iſta tu ſatis
manifeſte videbis in ea queſtione de prede-
ſtinatione. Et iđo ſuperſedeatur. ⁊ ſufficit ī

tellexiſſe ꝙ eſſentia ⁊ nõ actuſ rep:eſentat. Et
q̇a actus ẽ quo: licet ẽẽntia rep:eſentet pote/
rit termiari quo ad aliquid rep:eſentatũ in eſ
ſentia ⁊ nõ ad aliud. Unde rep:eſẽtare eſſen/
tie reſpõdet: q̇a actus põt eẽ vnꝰ: licet nihil
addatᷣ actui. ⁊ aliq̇d videatᷣ per illũ actũ tan/
q̃ꝙ quo: quod ꝓus nõ videbatᷣ: q̇a cũ res futu
ra nõ ſit non põt addi reſpetꝰ in actu ad rem
q̃ non ſit. ⁊ ſimiliter: licet ẽẽntia rep:eſentet
naturaliter: tamẽ q̇a actus eſt quo poterit tᷣ/
minari ad aliq̇d ad qđ p:ius nõ terminabatᷣ
ſed ſine actu ip̃a rep:eſentaret eodem modo
⁊ hec p:o nũc ſufficiãt. Si igitᷣ dimiſſis i/
ſtis ad argumentũ ꝓncipale ſup:a velles aliẽ
reſpõdere concedẽdo ꝙ nõ datur ſpẽs reſpe/
ctu viſionis diuine: tamẽ ꝙ intellectus agẽs
cũ deo concurrit ad illã viſionez: vt effugias
perfectionem actus. ſ. ꝙ nõ a ſolo deo cauſatᷣ
Contra: Ad nullũ actũ concurrit intellectꝰ
agens actiue: qnẽ nõ habeat in ꝟtute ſua ali
quo modo: qđ declaro ſic: continere aliq̇d in
ꝟtute põt intelligi dupliciter: vel per ſe ſolus
poſſit in illud: vel cũ alio: ⁊ iterũ cũ alio du
plicitᷣ: vel tanq̃ cuz cã uniuerſali: vel cum cã
ꝑticulari. ꝙ aũt intellectus agens ꝑ ſe ſolum
poſſit in talem actũ. patet ꝙ nõ: q̇a tunc na/
turaliter poſſemus eẽ beati. ⁊ vt dictũ ẽ: illa
notitia intuitiua nõ poteſt eẽ niſi obiectũ ſe
rep:eſentet. ergo cũ liberaliter nõ neceſſario
ſe rep̃ſentet: q̇a nihil agit neceſſario extra ſe.
ergo ĩtellectus ꝑ ſe ſolũ nõ poterit ad illam.
Et ita patet etiam ꝙ ſi deus cõcurret ſolum
tanq̃ cã vniuerſalis: oĩo ſequeretᷣ ꝙ naturali
ter poſſemus eẽ beati ⁊c̃. ergo ſolũ reſtat vi/
dere ſi tanq̃ cã partialis deus cõcurrat vt vi
delicet intellectꝰ ⁊ deus ſimul cauſent intelle/
ctionẽ illã: ita ꝙ licet de ꝑ ſe intellectꝰ nõ poſ
ſit: tamẽ cũ deo poſſet cauſare illũ actũ ita ꝙ
poſita actiõe ex ꝑte dei in intellectu meo re/
ſpectu iſtius actꝰ intellectus agẽs poterit cõ/
currere: vel ſaltem poſſit facere ꝙ cõcurrẽt:
Ƶ. ꝓbo ꝙ nõ ſic: ꝙ nõ eſt educibile de potẽtia
materie nõ eſt in ꝟtute agẽtis naturalis: ita
ꝙ aliquo modo poſſit ad ip̃m ſic ꝙ nõ ẽ edu/
cibile de potẽtia intellectꝰ poſſibilis nullo mõ
eſt in ꝟtute intellectus agẽtis: ſic aĩa intelle
ctiua: q: nõ eſt educta de potẽtia materie ad
illã neq3 ꝑ ſe: nec ꝑtialiter põt concurrere na
turale agẽs: ⁊ ita volũtas non poteſt ad cha
ritatẽ: q: nõ eſt educta de potẽtia paſſiua vo
luntatis. ⁊ ita neq3 intellectus ad lumen glo/
rie: ſi datur: ⁊ ita neq3 ad caracteres in aĩa:
ſiue ſint reſpectus ſiue q̇litates. Unde argui
tur ſic. Deus nõ educit iſtũ actũ đ potẽtia ma

terie: patet: q̇a diceret impfectionẽ in deo.
Unde ſcotus ⁊ bene in. 2.º di. 18. dicit creans
p:ius ꝓducit rem in ſe q̃ꝙ in materia ecõuerſo
agẽs naturale nõ p:ius in ſe q̃ꝙ in materia. ⁊
in 4.º hoc cõfirmat. Licet ergo deus aliq̇d
poſſet agere in materia: nõ tamẽ p:eſuppoſi
ta materia: q̇a hoc dicit impfectionẽ: vt ali/
bi declaraui. ergo cũ deus nõ ꝓducat iſtum đ
materia p:iꝰ ꝓducet illã in ſe q̃ꝙ in materia. ƺ
cũ ſit indiuiſibilis uel ꝓducta in inſtãti. ⁊ ꝓ/
us ſit in ſe q̃ꝙ in intellectu ꝓducta ad illam ñ
poterit intellectꝰ agẽs: q̇a iam erit ꝓducta.
Scias ergo ꝙ licet ꝑ omne ꝓductũ a deo nõ
poſſit oſtendi eius infinitaſ in producẽdo ta
men ex mõ ꝓducẽdi apparet eiꝰ infinitas: ſiũ
creãdo ſiue ꝓducẽdo in materiã: q̇a p:ius ꝓ/
ducit in ſe ſiue trãſmutãdo totũ in totũ: ſiue
cõcurrẽdo vt cã vniuerſalis nõ depẽdenſ ab
alio in agẽdo ⁊c̃. ita ꝙ modus agẽdi eſt ille
q̇ arguit ⁊ declarat potẽtiã infinitã. ſed hoc
alibi melius habebis. Secũda pars mio:is
ꝓncipalis argumẽti ſup:a. ſ. ꝙ ad actũ volũ
tatis. ſ. fruitiõis concurrat volũtas actiue:
patet: aliter ibi nõ eſſet ardo: ꝑ quẽ ſecũduz
dionyſium diſtinguũtur hierarchie. nec ibi
eẽt delectatio in volũtate: nec eẽt verꝰ amo::
⁊ implicat ꝙ ſit ex caritate niſi ſit volũtariuſ
⁊ quomõ amo aliq̇d propter ſe niſi volunta/
rie. Item iſte amo: ẽ eius rõnis cũ fruitione
in via: vt ꝓbabo. ergo ſi potẽtia poteſt ad v
num: ⁊ ad reliquũ. Et l3 Frãciſcus in ꝓ. diſ.
i. q. 7. q̇a neſcit euadre quomõ beati eẽnt cer
ti de ſua beatitudine: ſi volũtas cõcurrerit a/
ctiue: q̇a poſſent ſuſpendẽ actũ ſuũ: ⁊ nõ frui
l3 nõ odire. vnde ibi ponit multas reſponſio
nes ad hoc quas refutat. ideo tenet ꝙ nõ cõ/
currit actiue: ſed dico tenẽdo quod dixi: qđ
etiã poſito ꝙ cõcurrat ſolũ paſſiue: adhuc ñ
eẽnt certi ꝑ te: q̇a deus ſi vellet poſſet ſubtra
here vtrũq3 actũ. ſed dico ꝙ ſunt ſecuri: quia
deus reuelauit ſe nũq̃ꝙ ſubtrahere: ⁊ ita ſe nũ
q̃ꝙ cõcurrere ad illã ſuſpẽſionẽ: ſicut damna/
ti ſciũt p:o maio:i pena ꝙ nũquã concurre/
ret ſecũ ad actũ penitẽtie. Itẽ ad ꝓncipa/
le arguitᷣ ſic: Actus fruitiõis in via eſt eiuſđ
rõnis ⁊ ꝑfectiõis ſecũdum ꝑfectionẽ eſſentia
lem: ⁊ eiuſdẽ ſpẽi cũ actu fruitiõis beatifice
ergo ſequuntur duo. ꝓmum cum p:incipaliꝰ
ſit beatitudo in volũtate q̃ꝙ in intellectu. qđ
in via ero beatus. Secũdo ꝙ iſte actꝰ frui
tioniſ in via ſit perfectio: eſſentialiter q̃ꝙ actꝰ
beatificus intellectꝰ in p̃ria. ãtecedẽs ꝓbatur
quãdocũq3 aliqua qualitas ſuſcipit intẽſio/
nem ſm additionẽ ꝑtis ad ꝑtem vtraq3 ma/

nente ſicut Scotus vult de caritate in pꝛio
⁊ bene. vnde iſta ē opio calculatoꝛis ꝯ Burle
um. eg. de arminio. B. T. vt recitat Jacobꝰ
de fur. tunc dico ꝙ intendendo illam quali/
tatem quantūcunqꝫ vis iſto modo nō variat
rō foꝛmalis: etiam ſi aſcendatur in infini/
tum ſicut ponunt aliqui de caritate in anima
chriſti ⁊ ſicut eſt de intenſione ita eſt ꝺ remiſ
ſione: et idem eſt de ablatione ⁊ adiectione
nam: lꝫ aliquando ſubiecto repugnet maioꝛ
intenſio tamen qualitati in ſe non repugnat
ſic eſt de quantitate ⁊c. Capiatur ꝗ ille actuſ
fruitionis: ⁊ quero vtrum diſtinguat̄ a frui/
tione obiecti non clare viſi: q: non eſt ita in
tenſus ille ſicut iſte: aut diſtinguntᷣ ſpecifice
ſi p̄mo modo: ergo cum intenſio ⁊ remiſſio
ſint differentie accidentales: ꝗ non diſtingū
tur ſpē: ⁊ pꝛeſertim cum idem obiectuꝫ poſ/
ſumus in diuerſis tempoꝛibus magis: ⁊ mi/
nus intenſe amare: ſi vero dicatur ꝙ diſtin/
guntur ſpecie ꝑꝑ diuerſa obiecta. ſ. clare: ⁊ ñ
clare viſa contra: q: nec obiectuꝫ in ſe: neqꝫ
cognitū cōcurrit ad cauſationē actus: ⁊ ma/
xime ſm ipſum qui magis adheret iſti opi/
nioni in. 2.° ꝗ cum ſit amor reſpectu eiuſdem
⁊ ꝑꝑ ſe: ⁊ actus non capit diſtinctionem ab
obiecto: vt declaraui: ꝗ illi amoꝛes non di/
ſtinguntur ſpecie. Item aut iſte amor quem
dicis eſſe diſtinctum ſpē ab alio neceſſario eſt
intenſior illo: aut non. ſ. qñ non clare video
deum ſi non: ſequitᷣ ꝙ qui videret deum in/
tuitiue ⁊ haberet iſtum amoꝛem qui eſt obie/
ctiꝰ non clare viſi: lꝫ iſte amor eſſet intenſior
non eſſet beatus: ⁊ ꝑꝑra neceſſariū erit dicē
ꝙ maioꝛ amor poterit eſſe in nō beato ꝙ̄ bea
to: pꝛobatᷣ q: remittatur ille: ⁊ intendatur
iſte: ꝗ cum quilibet remaneat in ſua ſpē: ſiue
intendatᷣ in infinitum ſiue remittatᷣ: ꝗ cum
minoꝛi amoꝛe ille erit beatus: ⁊ ſi haberet il
lum maioꝛem non eſſet beatus. Item ſi illi a/
moꝛes ſunt intenſibiles ⁊ remiſſibiles non
video quin per potentiā diuinam ſaltē vnꝰ
alio magis intendatur. Scotus viderᷣ velle
fugere duobuſ modis ꝙ ſint amoꝛeſ diuerſa
rum ſpecieꝝ: etiam ſi obiectuꝫ non cōcurrat
actiue: q: preſupponitᷣ obiectū clare viſuꝫ ⁊c.
Uide ibi ſed iſtud non poteſt ſtare vt dixi ſi
non capit diſtinctionem ab obiecto ⁊ dixi ꝙ
circa diuerſa obiecta poteſt eſſe iidem amor
ſpecie. Unde ſi iſti duo amoꝛes differunt ſpe/
tie ponatur ꝙ amor obiecti nō clare viſi re/
maneat: in patria hoc eſt poſſibile ſicut con
cedunt de diuerſis cognitionibus circa idem
obiectum clare: ⁊ non clare viſum. ⁊ circa di
uerſa obiecta non ſunt incompoſſibiles di/
uerſi amoꝛes: obiectum autem clare ⁊ non
clare viſum dicit diuerſas rationes: Aut
ergo ex hijs duobus amoꝛibꝰ fiet vnus amō
⁊ habeo intentum: q: ſunt eiuſdem ſpeciei: ſi
vero dicas ꝙ non ſit vnus amor: ꝗ cum in
patria intelligam eundeꝫ eſſe quem amo cla
re: ⁊ non clare uiſum eodem amoꝛe non ſo/
lum ſpecie poteſto amare illum: ꝫ etiam nu/
mero pꝛobatur hoc: lꝫ ſit claruꝫ: q: cuꝫ in eo
dem inſtanti intelligam illum diuerſis mo/
dis poſſuꝫ ellicere ſolum vnuꝫ actū amandi
⁊ non duos: qui tamē non erit magis ab o/
biecto clare viſo ꝙ̄ non clare viſo: pꝛobatur
q: ſi eligo alium actuꝫ diſtinctuꝫ ſpecie: ergo
cum habeā pꝛimam notitiaꝫ perfectaꝫ: pona
tur: ⁊ ſecundam non ita perfectaꝫ: ergo tan
to magis deberet elicere actuꝫ perfectioꝛeꝫ:
q: habeo pꝛimaꝫ notitiā ⁊ aliquid vltra hoc
ergo elliciens eſt ille qui habendo duas noti
as de re aliqua amabili perfectioꝛem actum
elliciet vel ſalteꝫ non imperfectioꝛeꝫ: ergo ñ
ex obiecto erit illud ſed ab agente ipo: ⁊ ita
non elliciat amoꝛem imperfectioꝛem ꝑpter il
lam notitiam. ⁊ ſi dicatᷣ ꝑpoſito obiecto clare
⁊ nō clare viſo potentia nō poteſt ellicere niſi
actum ſolū voluntatis perfectiōeꝫ ſcilicet cō
tra illō obiectū cognitū ſub ratione confuſa
etiam eſt amabile ſub illa ratione: ꝗ ſi non ē
eiuſdem rationis cū pꝛimo vel nō ſit vnū ⁊c.
Habebitur intentū: vnde etiā ponatᷣ ꝙ pꝛiꝰ
cognoſcam illud confuſe: ⁊ remaneat illa co
gnitio: ⁊ poſtea clare: ꝗ ſequeretur ꝙ p̄mus
amor coꝛrumperetur ꝙ eſt inconueniens: q:
ibi eſt ratio amabilitatis: ꝙ autem in ſimul
poſſint eſſe due cognitiōes tales. pꝫ. de noti
tia matutina ⁊ veſpertina: ſaltem reſpectu
creature ⁊ idem eſt. Item ꝙ iſti actus nō poſ
ſint diſtingui ſpecie: q: obiectum cauſat ali/
quid: neqꝫ vt cognitum neqꝫ in ſe: pꝛobatur
q: circa idem obiectum poſſem habere nol/
le ⁊ velle: ꝗ ſi obiectuꝫ concurrit actiue: ꝗ cō
currit naturaliter: ⁊ erit naturaliter cauſa
oppoſitoꝝ: ⁊ ita natura actiue erit ad oppo/
ſita contradictionis non dico receptiue. Itē
viſo aliquo obiecto poſſum ipſum odire: ſed
incōueniens eſt ꝙ obiectum cauſet odibilita
tem ſui: ⁊ pꝛeſertim ſi teneretᷣ illa opinio: q:
poſſum odire ſoꝛteꝫ: vt ſoꝛtes non habendo
reſpectum ad rationem mali. Unde ſi maluꝫ
loquendo ꝺ malo moꝛis: eſt cauſa odibilitatᷣ
⁊ non ipſa ratio entis vel boni: ꝗ cum illud
malum nihil ſit tale obiectum cognitum ni/
hil aget in voluntatem: ⁊ ſi dicatᷣ ꝙ ens pꝛi/

uatum retitudine debita eſt odibile : ⁊ illud
eſt aliquid : lꝫ illa priuatio nihil ſit cōtra poſ
ſum odire aliquem hn̄tem retitudinem : er-
go obiectum cauſabit odibilitatem ſui : ⁊ ſi
diceres ꝙ nunꝙ̄ odio hēo aliquid niſi habe-
at rationeꝫ mali in ſe : vel appareat habere :
vel ſit : vel appareat malū mihi : ⁊ tunc dice-
retur ꝙ ratio malitie ſic intellecta poterit eē
cauſa actus voluntatis : q: habebit rationē
odibilitatis ꝯ vel talis ratio fit per conſide-
rationeꝫ intellectus : vel ꝑfigitur a volunta-
te : ꝙ talis ratio nō eſt in ipſa re : vel obie-
cto realiter : ꝙ eſt ens rationis : ꝙ nihil cau-
ſat in voluntatem realiter . Immo ſcotus ⁊
bene vult in multis locis : ⁊ in quolibetis ꝙ
tale obiectū ꝙ habet eſſe rationis nō poteſt
cauſare relationē realem : ꝙ tanto magis nō
cauſabit actū in voluntate : q: vltra relatio-
nem dicit qualitateꝫ ſm ipm. Iteꝫ ſcotus in
penultima di. z. li. . q3. vbi querit vtrū volū
tas creata poſſit peccare ex malitia volendo
aliquid non oſtenſuꝫ ſibi ſub ratiōe boni ve-
ri. i. boni ſimpliciter : vel boni apparentis :
⁊ ſm quid tenendo partem affirmatiuā ar-
guitur : q: apprehendit odiū dei ab aliq̄ po-
tentia intellectiua creata nō errante : nec per
ꝯn̄s oſtendente iſtud ſub ratione boni : ſꝫ tm̄
mali : ſi voluntas pōt id velle. pꝫ ꝓpoſitū : q:
nulla eſt bonitas in iſto actu prior ipo actu
volendi . Si nō aſſignat aliqua bonitas ꝓor
actu volendi hoc nō eſt i obiecto vt precedit
actum : ſꝫ eſt in ipſo : vt ſequit actuꝫ volēdi. ſi
ergo non poteſt in iſtud oſtenſuꝫ malū niſi
ſub aliqua ratione boni : ⁊ non mali igit vel
ſimpliciter nō pōt in id vel oꝫ rationē eē ce-
catam pri⁹ naturaliter ꝙ videt inconueniēs
⁊ cōtra iā argumētū. 7. et hi. ſtāti ratiōe vni
uerſali ⁊ particulariter . ⁊c. pōit ergo ibi tria
genera peccati : pp delectationē pp ignorantiā
⁊ inquit. 3m eſt peccatum ipius ſm ſe ex lib-
tate ſua : non ex cōdelectando appetitui ſenſi
tiuo neqꝫ ex errore rationis ⁊ illud eēt ex ma
litia appropriate ꝯ ſpm̄ ſanctū : cui appropat
bonitas ſequit vlterius : ſi tū non ponat vo-
luntas creata poſſe velle malū ſub ratiōe ma
li : adhuc pōt aſſignari peccatū ex certa mali
tia : qn̄ voluntas. ſ. ex libertate ſua abſqꝫ paſ
ſione in appetitu ſenſitiuo : ⁊ errore in ratio-
ne peccat. ibi. n. eſt pleniſſima rō peccati : q̄a
nihil aliud a volūtate eſt efficiens caꝫ ad ma
lum : ſꝫ ex pura libertate ſua ſine alia occaſio-
ne intrinſeca elligit ſibi malū velle : nō tamē
ex malitia : ita ꝙ volūtas ſit peccans tendit i
maluꝫ inquantū malū ; hec ſcot⁹. ex quibus

dictis patet ꝙ obiectū nō eſt cauſa actus : nec
etiaꝫ aliquo modo ponet differentiā in actu
⁊ nota vbi ſcotus dicit voluntas elligit ſibi
maluꝫ velle vult dicere : ⁊ melius ſonat volū-
tas elligit ſibi male velle. Item eſſe odibile ſi
cauſat odiū : ꝙ illa ratio nunꝙ̄ cauſabit ali-
quid : ſꝫ denotat ꝙ aliud debeat illam ratōeꝫ
odire probo : ſit voluntas nō impedita ⁊ illo
obiectū eſt preſens : quero an illud obiectuꝫ
neceſſario facit ꝙ voluntas agat i ipſuꝫ ſoluꝫ
agit : an voluntas pōt nō agere p̄ntato ſibi
obiecto ſi obiectū ſolū : ꝙ nō meremur : nec d
meremur : ſi voluntas neceſſitatur idem ſeq̄-
tur ſi dicas q: . lꝫ. p̄ntetur obiectuꝫ : pōt non
velle : ⁊ non odire ⁊c. cōtra ꝙ ſequit ꝙ cū ibi
nulluꝫ ſit ipedimentū ꝙ obiectū non aget :
q: voluntas nō aget : ꝙ qn̄ obiectū agit cuꝫ
voluntas nō ſit plus diſpoſita ꝙ̄ prius : quia
nihil aliud eſt in voluntate ſequit ꝙ aliquid
impatur a voluntate vel aliquid recipit vt a
gat ſed hoc nō pōt eſſe niſi per actuꝫ volūta-
tis : ꝙ voluntas egit ſuuꝫ actuꝫ circa obiectū
anteꝙ̄ obiectū cauſet : ⁊ per cōſequēs vult vl
odit obiectum : vel vult illud eſſe odiendum
vel odibile prius quaꝫ obiectum cauſet : ergo
ad illum actū odij non concurrit. Unde nos
videmus ꝙ ſi aliquādo voluntas deuiat intel
lectuꝫ ne intelligat auertendo conſideratio-
nem oportetꝙ ſit per aliquē actū voluntatis
ſic precipientis : ꝙ ita erit hic : ꝙ ſi obiectuꝫ
aliqn̄ agit ⁊ aliquādo non : q: voluntas po
teſt ſuſpendere actuꝫ ſuuꝫ : ꝙ cū obiectū agat
naturaliter : voluntas ſuo actu impedit ne a
gat : ꝙ ꝓus habebit actuꝫ ſuum ꝙ̄ obiectum
agat : ꝙ non cōcurret ad actum . Et ſi dices
ꝙ ꝙ̄ primū volūtas agit obiectū agit : nā ſūt
cauſe partiales integrantes vnā cauſam to-
talem : ⁊ effectus nō pōt eſſe niſi ab illis cau-
ſis ſimul : ⁊ ꝙ̄ p̄muꝫ voluntas agit : ⁊ obie-
ctum agit nō ante. ꝯ q2. 3°. de anima obiectuꝫ
eſt mouēs nō motū : ut in appetitu ſenſitiuo
⁊ appetitus motū : ⁊ mouēs : ꝙ primū moues
eſt obiectuꝫ apetibile vel odibile : ꝙ prius a-
git : ꝙ obiectū non agit : q: voluntas agat : ſꝫ
ecōuerſo. vnde ſm ariſt. obꝫ mouet appetitū
⁊ appetitus aīal : ꝙ eſt motū non mouēs : ap
petitus motum ⁊ mouens obiectum mouēs
⁊ imobile. Unde cōmento. 65. p̄mus motor
ſcilicet ſenſibile mouet : ⁊ nō mouet. Itē ne-
ſcio intelligere iſtā concordiaꝫ ꝙ obiectū nō
agat niſi voluntas ꝓus agat : ⁊ ſi prius agit
ꝙ ad effectuꝫ voluntatis non currit obiectuꝫ
cōſequētiam per te intellige p̄terea vt declara
ui alibi ad longum : q: iſta materia non eſt

tractanda hic dicere ꝙ obiectum agat ī vo/
luntatē ſiue in ſe ſiue vt cognitū prouenit
ꝓꝑ neſcire diſtinguere. vnde ſi voluntas vellet
fundamētū aduerſarioꝝ cōcluderet ꝙ neceſ
ſario hēret aliquā ſpēm vel intellectionem⁖
vel motionē ab obiecto ſiue aliquid cauſetur
ab obiecto in ea. vnde eſt ſciendū ꝙ ſicut di
cit ariſt. ꝑmo de aīa cōmento. 65. non eſt aīa
que intelligat⁖ ſʒ eſt q̇ homo intelligit⁖ ⁊ tan
to magis intellectus nō intelligit nec volun
tas vult⁖ ſʒ ſuppᵐ. vel anima ſeperata vt hō
voluntate vult. ⁊ ideo homo etiam intelle/
lectu intelligit. ⁊ ideo non oportet ꝙ intelle
ctus cāet aliquid in voluntatē. ſi debet vel/
le⁖ ſʒ ſufficit ꝙ ſuppoᵐ vnū ſi debet velle ſit
in actu per intelligere⁖ ⁊ ideo per vnam po/
tētiā ītelligit ⁊ ꝑ aliā vult⁖ ⁊ ſufficit ꝙ volēs
ē ītelligēs ⁊ n̄ volūtate ītelligēs. nec aliq̇d re
cipiēs ab intellectu ſeu fantaſmate. vn̄ hō me
diāte intellectu a diuerſis obiectis recipit di
uerſos actus⁖ ⁊ ideo q: cauſantur ab obiectꝭ
differunt⁖ ⁊ ſpecificantur ab obiectis ⁊ hoc
eſt neceſſariū in intellectu⁖ ſʒ q: iam diuerſi/
tas actuū circa obiecta eſt ī intellectu nō op
portet ꝙ voluntas hāt talem diuerſitatem in
ſuis actibus q: iam poſita eſt diuerſitas in ī
tellectu ⁊ non agit in voluntatem ⁊ ideo niſi
voluntas diuerſo modo ſe habeat circa obie
cta⁖ illa non habebit diuerſitatē in ſuis acti
bus q: non recipit ab obiectis⁖ ſʒ tranſit in
illa⁖ ⁊ in veritate valde miratus ſum de mul
tis magnis magiſtris. multa ſunt argumēta
ad probandū⁖ ꝙ obiectū nihil cauſat in volū
tatem ⁊ etiam probātia cōtrariū⁖ vt bene po
tes videre ī. 2°. Scoti tā in lectura oxonien̄.
q̄ pariſien̄. in. di. 25. tamen oīa cōtraria ſol/
uuntur ꝑ diſtinctionē iſtius notabilis quod
poſui nunc. Dimiſſa ergo hac ꝑma parte quā
tangit ſcotus in. 4. vbi dicit quod diuerſi/
tas dependentie poteſt eſſe cauſa diuerſitatis
in ſpecie. vnde obiectum clare viſū ⁊ nō cla/
re viſum dicunt diuerſas rationes formales
⁊ per cōſequēs cum actus voluntatis depen/
deat ab actu intellectus lʒ non cōcurrat acti
ue ad actum voluntatis ꝓpter diuerſitatem
obiectoꝝ a quibus dependent erit diuerſitas
ſpecifica in actibus voluntatis⁖ lʒ iſta mate/
ria non eſſet tractanda hic⁖ tn̄ q̇a vis argu/
menti non intelligeretur niſi remoueatᷣ iſta
inſtantia ideo probo ꝙ non obſtante tali de
pendentia diuerſoꝝ poteſt eſſe actus eiuſdē
rationis⁖ lʒ de iſta dependentia ſit maxima
dubietas⁖ nam de ꝑmo reꝝ principio ſcotus
videtur tenere ꝙ aliquid pōt dependere⁖ ſicᷣ

cauſatum poſteriꝰ ad cauſatū priꝰ⁖ ſʒ alibi
non intelligit que ſit iſta dependentia niſi ſit
ab aliqua cauſaꝝ. 4. que non eſt hic. ⁊ ſi eſt a
lia dependentia non eſt dependentia ex qua
oriatur diuerſitas in effectibus poſterioribꝰ
vnde etiam eſt aduertendum ꝙ⁖ lʒ obiectum
illud videatᷣ cauſa finalis omniū⁖ tamē eq̇/
uocatio eſt d̄ fine vt ſepe dicit ſcotus⁖ aliquā
do. n. accipitur pro cauſa finali aliquādo ꝓ
perfectione optima rei⁖ ⁊ non eſt idem ꝙ pri
mū ⁊ talis finis non dicit cāationē. vnde ēt
ſm̄ ſcotū talem finē pōt ſibi homo prefige/
re⁖ ſʒ dimiſſis iſtis. pʒ. p°. ꝙ diūſitas obiecto/
rum nō eſt cauſa diuerſoꝝ actuum in volun/
tate⁖ q: vt dixi circa diuerſa obiecta poſſum
habere eundem amorem ſpē. Imo volo pro/
bare ꝙ poſſum habere eundem actū nume/
ro⁖ probatᷣ ſic ego poſſū ⁊ debeo amare ens
ad finem ꝓꝑ finē⁖ g̊ poteſt eſſe idē actus fi/
nis⁖ ⁊ entis ad finē. an̄s eſt manifeſtū ex fi
de. ⁊ maxime Gregorii dicentis⁖ amicos iu
bet diligi in ſe ⁊c̄. cōſequentia ꝓbatur⁖ quia
ſi amo hoc ꝓpter hoc⁖ g̊ eodē amore amo hoc
⁊ hoc. probatᷣ iſta cōſequētia⁖ q: ſi amo ens
ad finem aliquo actu⁖ qui nō ſit ꝓꝑ finem⁖ ⁊
ꝑ cōſequēs ipſo nō amo finē. g̊ ille actus quo
amo ens ad finem non eſt rectus nec merito
rius. pʒ cōſequētia q: ſi non reffero in finem
non eſt meritorius⁖ g̊ non pōt eſſe amor me
ritorius entis ad finē niſi ſit finis⁖ g̊ ille actꝰ
etiā eſt finis⁖ q: ſi eſſēt duo actus. ſ. entis ad
finem ⁊ finis ⁊ nō eēt tertius actꝰ. ſ. entis ad
finem ꝓꝑ finē non eſſet actus meritorius cir/
ca creaturā⁖ ⁊ ideo paulus ego te frater fruar
in domino iſta etiam ſententia habetᷣ a fran
ciſco. di. ꝑ. ꝑ. q. 4. vbi probatᷣ per q̈tuor argu
menta ꝙ aliquando idem eſt actus fruēdi ⁊
vtendi non curo tamē ſi debeat dici his duo
bus nominibꝰ ſufficit mihi ꝙ eſt vnus actꝰ
circa vtrunqꝫ. Unde videatur obſecro diffe
rentia inter actus intellectus ⁊ voluntatis
iʒ. n. intellectus iudicet⁖ ⁊ ponat differentiā
inter diuerſa obiecta non ſequitᷣ ꝙ actꝰ vnus
ſit diuerſoꝝ obiectoꝝ⁖ loquor de actibus re/
preſentatiuis vel quibus obiectū ſe repreſen/
tat vt in notitia intuitiua⁖ ⁊ cōceptibus ſal/
tem ꝑmo ⁊ īmediate excepto illo glorioſſimo
actu diuino infinito⁖ q: eſt oīū⁖ lʒ tamē ha
beat vnū ꝑmū obiectum q̈ſi mouēs ꝑmū per
ꝙ omne intelligit⁖ ⁊ actꝰ non repreſentat⁖ ſʒ
obiectū infinitū mediāte actu infinito ita
ꝙ per obiectū oīa etiam infinita repreſentātᷣ
ſʒ per actū infinitū oīa infinite intelligun
tur ⁊c̄. ⁊ hoc⁖ q: ſuus actus eſt idem realiter

cum ſua eſſentia: ꝫ vbi actus diſtinguitur ab
intellectu ⁊ ab obiecto: cū actus accipiat di/
ſtinctioneꝫ ab obiecto neceſſe eſt ꝙ diuerſoꝝ
obiectoꝝ ſint diuerſi actus niſi videant ea in
illa eſſentia in qua omnia continēt ⁊c. vt ſu
pra. dico ḡ ꝙ ſi ſt actꝰ itellectꝰ diuerſoꝝ obꝫꝝ
ſpē: ſt diuerſi actꝰ ſpē: q2 a diuerſis ſpē nō po
teſt eſſe vna ratio formalis: ꝙ vel quo repre/
ſentans: ⁊ ſi dicatur ꝙ pōt eſſe vnus actꝰ con
tinens in ſe formaliter diuerſas ratiōes. lꝫ.
hoc ſit ꝯ phm. 5. metafiſice: q2 que ſunt ideꝫ
numero, ſunt idem ſpē: ꝫ que ſunt idem ſpē
ſunt eiuſdem ratiōis: tamen alibi ip̄robaui
in creaturis iſtas foꝛalitates ⁊ lꝫ dicat. 2°. ꝺ
anima de ſenſu cōmuni qui cognoſcit diuer/
ſa obiecta ſenſuum particulariū ⁊ in. 3. ꝙ in
tellectus ponit differentiaꝫ inter extrema ⁊c.
tamen nō credas ꝙ itellectus vnico actu co/
gnoſcat extrema: ꝫ cognoſcens hominē ⁊ aſi
num: ⁊ cognoſcit hoc eſſe pfectius illo: vel
hoc diſtingui ab illo: ꝫ hic ſunt diuerſi actꝰ
cognoſcit. n. hominē per vnum actū: ⁊ aſinū
per aliū: ⁊ alio actu diſtinguit hoc ab illo
nec iſte actus: vt credunt multi continet no/
tiam extremoꝝ: vel repreſentat extrema: ꝫ in/
telligens p diuerſos actus cognoſcens extre
ma per iſtum tertiū actū in eodē inſtanti po
nit differentiam inter extrema: nā actus non
eſt ille qui ponat differentiā: ꝫ homo hñs di
uerſos actus ponit differentiam: ⁊ iſta fuit
cauſa deceptiōis in multis. Unde p iſtum. 3.
actum negat hoc ab hoc: ⁊ iſte. 3. actus non
repreſentat extrema: q2 ambo his repreſenta
rent: ꝫ intelligens: vel cōparans p iſtum
actum componit. vel diuidit. vel cōpat: ꝫ in
voluntate ſecus eſt: q2 poſita iam differentia
obiectoꝝ ex parte intellectus intelligēs: ⁊ vo
lens ſua potentia libera poteſt haber eundeꝫ
actum ſpē: vel numero circa illa. q2 ſuus actꝰ
non diuerſificat a diuerſitate obiectoꝝ: q2
non repreſentat illa. pp eius igit libertatem
aliquando hēt vnum actum: aliquando ali
um. Unde ſcias ꝙ cōpoſitio: ⁊ diuiſio ⁊c.
non ſunt actus repreſentates obiecta: ꝫ cir/
ca obiecta repreſentata: ⁊ ido ille actus nō re
preſentat multa: ꝫ eſt circa multa ſimul co/
gnita: nā ariſt. ⁊ cōmentator cōmento vltio
dicunt: ꝙ anima ⁊ intellectus ſimul intelli/
git duo oppoſita ſic actꝰ voluntatis ⁊ ſimul
circa multa cognita per intellectum ⁊ in hoc
hñt ſimilitudinē iſti actus: ꝫ differētia ē: q2
in voluntate non ponūt actus repreſentātes
vel quibus aliquid ſe repreſentat: ⁊ iſte actus
diſtinguendi in intellectu preſupponit prio-

res repreſentantes vel ⁊c. pꝫ igit: ꝙ tam in
intellectu ꝙ in voluntate pōt eſſe vnus actꝰ
numero circa diuerſa obiecta: dūmodo non
ſint actus repreſentantes: ḡ tanto magis po
tuerunt eſſe idem actus ſpē. Unde hoc etiaꝫ
poteſt accipi a ſcoto de fine: in pmo de frui
tione, vtrū fine vltimo clare ⁊c. Ex verbis
enim ſuis ibi poteſt hoc elici ꝙ ſit vnus actꝰ
finis ⁊ eoꝝ que ſunt ad fineꝫ: qñ eſt entis ad
finem. ſ. refferendo. lꝫ ibi loquat de ipſa po/
tentia voluntatis tñ iſtud alibi ē iſtiuſmet o
pinionis. Unde etiam in fine illius met opi
nionis dicit q2 volūtas volēs aliq̄d ad finē
ſemper eſſet ſub duobꝰ actibus: aut ſub vno
refferente hec ad id: non ergo credendum ꝙ
actus per quem negat intellectū hominē ab
aſino ſit diuerſus ſpē ab actu per queꝫ negat
leonem a capra. Unde iſte actus ab ariſt. ⁊
commentatore. 3. de aia in multis locis ⁊. 6.
phi. cōmento vltimo vocant compoſitionis
⁊ diuiſionis affirmare: ⁊ negare ſolum: ḡ il
li actus qui ſunt repreſentatiui: vel cant a di/
uerſis obiectis primis ſunt illi qui nō poſſūt
circa diuerſa ſpecie eſſe idem ſpē. Unde ⁊ frā
ciſcus in conflatu. di. 3. q. 2. tangit q̈tuor ar/
gumenta: ad que reſpondet vt de ſuſtiner. ꝙ
vno actu cognoſcimꝰ diuerſa. ⁊ in rei ꝟitate
Aliud eſt loqui de actu compoſitiuo ⁊c. ⁊ ali
ud de actu repreſentāte vt dictū eſt. tangit ēt
ibidem actu reflero vtrum ſit idem actus ⁊
ambas partes dimittit: ꝫ ex dictis facile in
telliges omnia ſi concludūt: vel non: ⁊ de ac
tu reſſexiuo: ſi eſt actus repreſentatiuus: vel
non. ſ. intelligo me intelligere ꝟbaliter: vid
q2 clare de hoc ſcripſi. Iſta ſententia. ſ. ꝙ di
uerſa ratio obiecti nō faciat diuerſitatē actu
um voluntatis ſpē pōt accipi a ſcoto in pmo
in iſta. q. dic. n. ſic diuerſa primatio paſſi ad
agens nō creat neceſſitateꝫ: ꝫ tm̄ intenſioꝛeꝫ
actionē ſic apparet a calido reſpectu calefecti
biliuꝫ plus: vel miuꝰ approximatoꝝ: diuer/
ſa aūt preſentia obiecti cogniti puta viſi: ⁊
non viſi: non videtur eē niſi diuerſa approxi
matio eius circa ꝙ dicitur eſſe actus volun/
tatis ad uoluntatem: ḡ nō diuerſificat neceſ
ſitatem: ⁊ non neceſſitatem: ꝫ tm̄ facit intē/
ſiorem ⁊ minus intēſuꝫ actū: hec ille. dicam
ḡ etiam ita ꝙ oſtenſio obiecti viſi: ⁊ non vi/
ſi multo minus cābit diuerſos actus ſpē: ꝫ
magis intenſuꝫ: ⁊ minus intēſuꝫ: ⁊ ſi dicere
tur ꝙ obiectū viſuꝫ: ⁊ nō viſuꝫ hēt diuerſas
ratiōes obiecti: ⁊ p pñs in ratiōe formali di
uerſum obiectū concedo ꝙ hoc eſt veꝝ: ⁊ iō
dicaꝫ ꝙ argumētū Scoti nō valebit r̄ndeat

ipſe: ꝫ dico pro ipſo: ⁊ pro me ꝙ ratio ſua
valꝫ: q: ſufficit diuerſa ratio in intellectu: ⁊
ideo illi actus ſunt diſtincti: ⁊ q: ille ratiões
nihil agunt i volũtate iõ eſt ſicut diuerſa ap
proximatio: ⁊ circa illas rationes diuerſas
magis vel minus claras vel viſas cãt eundẽ
actuꝫ ſpẽ.lꝫ magis: ⁊ minus intenſum: ⁊ ita
nota ꝙ argm.qꝺ facit ſcotus in illa.q.ſ.ante
iam dictũ.ſ.cõtra.3m.articuluꝫ ibi quando
principiuꝫ ellicitiuuꝫ ⁊c̃.dicam.n.ſic̃ tu di/
cis: ꝙ obiectũ ideo cõcurrit actiue: ⁊ ꝑꝑ hoc
cauſant diuerſa obiecta diuerſos actus ſpẽi
voluntate ita dicam ꝙ q: aliud obiectum in
ꝑ̇ma cõcurrit actiue.ſ.clare viſuꝫ: iõ tũc neceſ
ſario aget: ⁊ non in via: q: ratio concurrit
actiue: que põt artare: ⁊ non altera: g̃ ratio
Scoti nõ valebit. ⁊ ita dicam ꝺ ꝺpendentia
actus: ꝙ q: dependet ab vna ratione obiecti
a qua priuſ nõ dependebat iõ artatur. ⁊ ideo
teriiũ argumẽtuꝫ non valebit: ꝫ ſoluit̃ vt ſu
pra. Jmo magis eſt pro nobis vide alibi ad
litteram. Jteꝫ certũ eſt ꝙ iſte effectus pri⁹ po
ſitus in intellectu nõ poteſt eẽ niſi cauſa ſine
qua non.i.non eſſet ſecum deus niſi ꝑ̇mus ef
fectus eẽt: per cõſequẽs nihil dat cauſe: vt
agat: g̃ non dat vt cãet diuerſos effectus: q:
poſito ꝑ̇mo effectu voluntas põt non agere:
ergo ſi non dependet in agendo: g̃ nec i hoc
agendo: ⁊ per cõſequẽs ꝑꝑ ipſum nõ habe/
bit diuerſitatem in ſuis effectibus: Jtẽ falſũ
eſt ꝙ vbi eſt diuerſa dependentia ſint diuerſi
effectus: vt pꝫ de rebus vniuoce: ⁊ equiuoce
generatis eiuſdem ſpẽi. Jtẽ voluntas fine vl
timo clare viſo põt non frui de potẽtia abſo
luta ꝑ te Scote: g̃ põt illum amare amore:
quo amabat fruens in via.ſ.amans ꝑꝑ ſe.ꝓ
batur cõſequẽtia: q: plus videtur repugnare
ſũmo bono clare viſo ꝙ ſuſpendat actuſ amo
ris q̃ ꝙ aliquo amore nõ amet̃: ⁊ ſi dicas ꝙ
neceſſario ſi amat clare viſuꝫ: amat tali amo
re.lꝫ.ſit i poteſtate ſua nõ amare cõtra i pote
ſtate ſua non eſt ponere iſtos duos effectuſ.ſ.
amores illos: g̃ mi⁹ ꝑfectũ ⁊ magis ꝑfcm̃ põt
ponere aliter non eſt libera ad ſuos effectus
quos ex ſe poterat ꝓducere: nam prius ante
productionem erat libera ad producendũ ta
lem effectum ⁊ nunc non eſt libera: q: non
poteſt producere: g̃ eſt artata. ⁊ ſibi ablata
libertas q̃ prius habebat ꝙ negatis. Unde
ſi eſt eadeꝫ potentia q̃ pri⁹ ſi a cauſa ſuperio/
ri non artat̃ poterit in eundem effectũ ſalteꝫ
ſpẽ in quem ꝑ̇us poterat preſertim cum ipſa
ſola cõcurrat ad cãnduꝫ neqꝫ ſit aucta in po/
tentia; vnde poſito ꝙ poſſit in affectum ꝑfe/
ctiorem in queꝫ ꝑ̇us non poterat: non ſequit̃
ꝙ non poſſit i quẽ prius poterat: vel ꝙ iſte
ſit pars iſtius ſʒ́i in quem nunc poteſt ⁊ ita
erunt eiuſdem rationis: iſtud argumẽtũ ne
ceſſario etiam cõcludit ſi ponant̃ etiam amo
res eiuſdem ſpẽi in patria ⁊ in via: ⁊ ꝙ pona
tur ꝙ maior amor requirat̃ in patria ⁊c̃. q̃ i
via q: ſi poteſt non amare clare viſuꝫ ꝑ̃ns tã
to magis minori amore poteſt amare ⁊c̃. vt
ſupra ⁊ iõ ꝙ ſint eiuſdeꝫ rationis Scotus ñ
accipit. ⁊ arguit ꝯ ſe.nã cũ btitudo conſiſtat
in illo actu ſi ſint eiuſdem rationis: ⁊ eadem
potentia ⁊ idem obiectuꝫ: ⁊ in vna eſt beati
tudo: ⁊ in reliqua. vnde dicit mirꝫ eſt ꝙ tant⁹
gradus faciat beatitudineꝫ ⁊c̃. Unde ſi per
potentiam dei in ꝑ̃ria poneret̃ ꝙ eſſet minor
amor in patria q̃ in via oĩo eſſet beatuſ. Jtẽ
de potentia dei abſoluta: deus poteſt dare
vni in via maiorem caritatem q̃ alteri in pa
tria: patet q: deus eam libere dat ⁊ caritas ẽ
intenſibilis: g̃ poterit ita eſſe de actu. Unde
Scotus in ꝑ̇mo de fruitione dicit cũ ſaltem
potuit eſſe equalis caritas ante raptũ pauli:
⁊ poſt raptum. Jtẽ de potentia dei abſoluta
alicui in patria remittat̃ caritas cũ ſit remiſſi
bilis remittat̃ eẽ amor: ⁊ tãdẽ venietur ad a
ctum minus intenſum q̃ ſit ille qui requirit̃
per te ad beatitudinem. ⁊ tñ erit beatus: q:
habet oĩa requiſita ⁊c̃. Ex his igit̃ pꝫ. ꝙ cũ
in ꝑ̃ria ſit idem habitus ſpẽ qui in via: ꝙ ẽt
erit idem actus: nam ⁊ ſcotus in.14.quoli.
vbi tractat de fide infuſa dicit ꝙ idem actus
põt ellici ſʒ́m inclinationẽ fidei aquiſite ⁊ in
fuſe: tñ ſʒ́m eum non inuenietis ꝙ habitus i/
clinat ad diuerſos actus in ſpẽ reſpectu eiuſ/
dem obiecti ꝑ̇mi. non loquor de habitu vno
per aggregationeꝫ. Jtẽ ad principale arguit̃
ſic per te Scote in.4.ꝺ beatitudine ꝯdictõ ẽ
beatitudineꝫ cõſiſtere in pluribus imediatis
ꝑ̇ma ⁊ omnimoda imediatione ſimpliciter ꝑ
fectiſſima ꝙ non põt eſſe cũ vnius rei nõ niſi
vna ſimpliciter ſit vltima ⁊ ꝑfectiſſima ope/
ratio: qua perfectiſſime ⁊ oĩo vltima cõiũ/
gitur ſuo fini: ⁊ ſic una nã nõ eſt cõiugibiliſ
niſi ſʒ́m vnaꝫ operationẽ ⁊c̃. arguit̃ g̃ ſic: de⁹
eſt perfectiſſime beatus: ⁊ ita ꝑfectiſſime cõ/
iungit̃ obiecto beatifico per intellectũ ſic̃ per
voluntatem: ⁊ econuerſo: cũ ambo ſint infi/
nita: g̃ ſi beatitudo eſt in ambobuſ g̃ vna nã
eque perfectiſſime duab⁹ operationib⁹ diſtin
ctis formaliter attingit ſuuꝫ finem vel habe
bit ſuam vltimã operationẽ: ⁊ beatitudineꝫ
nan lꝫ ꝑ̇us nã vnum attingat q̃ reliquuꝫ de
hoc non curat Scotus: ꝫ de alia imediatiõe

pfectionis: hoc.n. habet ipse p̄o icouenien
ti: ḡ necessario sequitur q̄ in altero istoꝝ n̄
erit ratio formalis beatitudis: nec valet q̄ sco
tus intendit de opationibus finitis: q: quā
to magis operatio est perfectior tanto min⁹
requiritur alia operatio: ⁊ maxime infinita
que magis pōt cōtinere in virtute ⁊c. Item
ad principale arguit̄ sic: pr̄ in p̄mo signo ori
ginis vel nature p̄us habet intellectiōe₃: q̄
velle p uos ⁊ bn̄. ḡ p̄us h₃ btitudinē p intelle
ctū q̄ p volūtatē: ḡ in illo p̄ signo i quo ē bea
tus p intellectiōe₃: l₃ habeat totā beatitudi
ne₃ intellectus. tn̄ nō habet totam ratione₃
beatitudinis. ḡ habet partialem beatitudi
nem: ḡ in aliquo priori habet aliquid ꝑ₃ par
tem ⁊. nō pfecte qd̄ implicat ꝯdictionē. l₃.n.
deus in aliquo signo habeat aliquid ⁊ in illo
signo nō habeat oia. tn̄ q̄ i aliquo signo ha
beat aliquid: ⁊ non habet illud pfecte: ꝫ per
parte₃ ⁊ sit res que dicat pfectionē ⁊ sit vna
ratio in se implicat ꝯdictionē: ⁊ maxie cū ra
tio formalis beatitudis per eos ponat̄ prin
cipaliter in voluntate. Unde l₃ diceret̄ q̄ ha
bet omnē beatitudinē que spectat ad intelle
ctu₃ capio totā rationē formale₃ beatitudis
⁊ arguitur vrū in illo p̄ori pater habeat to
tā beatitudinē aut nō: si n̄. ḡ iperfecte habet
beatitudine₃. si sic: ḡ beatitudo nō est in vo
luntate: vnde dicere q̄ habet beatitudinē in
tellectus est dicere q̄ nō habet totam ratio
ne₃ formale₃ beatitudis ⁊ per ꝯn̄s nō omnē
felicitatem: ⁊ ideo in p̄ signo non erit pfecte
cū felicitate: ne cum perfecta beatitudine: ⁊
l₃ sit differentia dicere habere beatitudinem
⁊ esse beatu₃ simpliciter: vt declarabo infra:
tn̄ habere beatitudinē pfectam ⁊ esse beatu₃
ſm formalem rationē: que spectat ad beati
tudinem nō addendo extrinseca vel fine qui
bus non idem sunt: ⁊ maxime ponēdo vni⁹
nature esse vnum actū pfectissimu₃: ꝫ hoc in
fra. Si vero dicat̄ sicut dicūt aliqui inad
uertenter rn̄dendo aliis argumentis: q̄ pat̄
in p̄mo siḡ est beatus: ⁊ habet omnē beati
tudinem tam intellectus q̄ voluntatis: ꝫ n̄
pro p̄mo siḡ. ⁊ ita dicunt istā esse falsam. q̄ in
p̄mo signo nō habeat omnem beatitudinē:
l₃ nō. p p̄mo. cōtra h̄ arguit̄: nā si prius nā ē
beatitudo intellectus q̄ volūtatis uel p̄us in
tellectus q̄ voluntas: ḡ o₃ dare sua signa: ḡ
si est prioritas non est aliud nisi q̄ hoc est in
vno signo i quo nō est aliud. Unde arguitur
sic: sicut res se hn̄t ad eē ita se hn̄t ad cogno
sci: ḡ si in essendo dat̄ p̄mum signu₃ in quo:
non solum pro quo: ita etiā in cognoscendo

⁊ volendo in p̄mo signo cognoscet: ⁊ nō vo
let: sic est p̄us nā cognoscens q̄ volēs. aliter
in nullo signo esset prius: ḡ si i aliquo signo
est intelligens in quo nō est volens i aliquo
siḡ ē beat⁹ p intellectū i q̄ nō ē beat⁹ p volūta
tē. Unde vt itelligat̄ differētia dicēdo i p̄mo
siḡ ⁊. p p̄mo siḡ: q: i aliq̄b⁹ ē hoc veꝝ. s. q̄ est
differētia vt cōpādo signū rei vise ad signu₃
videt̄: vt si dicā pat̄ i aliq̄ siḡ videt filiū ⁊ nō
p illo siḡ. i. nō videt filiū eē p̄ i illo p̄ siḡ sue
visiōis: ꝫ refferēdo ad se i illo siḡ i q̄ videt fi
liū. pro illo siḡ videt filiū: ꝫ nō filiū eē. p illo
siḡ p̄mo nec i illo siḡ: ꝫ vidt̄ filiū eē i alio siḡ
⁊ id̄ i p̄mo siḡ ⁊. p p̄mo siḡ vidt̄ filiū eē i alio
signo: ⁊. p alio signo: ꝫ q̄ essentia sit prior
voluntate vel existentia nā uel origine: ⁊ q̄
pat̄ i p̄mo siḡ videat essentiā itellectū ⁊ existē
tiā: ⁊ non pro p̄mo siḡ est inauertenter dictū
q: sicut illa hn̄t priorirate₃ nature: vel origi
nis in se: ita pat̄ prius natura vel origine po
test intelligere essentiā q̄ illam existentia₃ si
esset: q: illam nō do distinctam: ꝫ dicamus
de intellectu: q: sic res se habet ad esse: ita se
habet ad cognosci: ḡ in illo p̄ori non intelli
git intellectū. ⁊ ideo falsu₃ est dicere: q̄ in il
lo priori intelligat illam: ⁊ nō pro illo prio
ri: q: sicut habent diuersitatem prioritatum
in se: ⁊ signoꝝ: ita vnum in vno signo po
test intelligi in quo nō intelligeet̄ aliō: vnō
compando signum videntis cū signis reru₃
visaꝝ: q: videns est in vno signo: ⁊ res visa
in alio: l₃ in aliquo signo in quo sum videa₃
aliquā rem: non sequit̄ q̄ videam illam rem
esse in meo signo: ꝫ illam esse in alio: vnde si
in: ⁊ pro refferunt̄ ad videns idem est videre
in ⁊ pro. vnde pater in p̄mo signo videt filiū
refferēdo ad signū: vt vidēs ē in q̄. s. ē videt̄
⁊ pro q̄ ē vidēs: ꝫ nō valet refferēdo signu₃
visi vl̄ visu₃ ad signū vidētis. s. vt sit i siḡ vi
dēd̄. Un̄ pat̄ i p̄mo siḡ videt filiū eē i aliq̄ siḡ
⁊ nō i suo siḡ: ⁊ id̄ n̄. p siḡ suo: ꝫ. p siḡ filii. vn̄
respectu creature pat̄ i p̄mo siḡ. vel i aliq̄ siḡ
uidet creaturā. s. i sua eternitate. ꝫ n̄ videt crea
turā. p eternitate. s. illā eē i eternitate. l₃. p eterni
tate videat illā: ꝫ nō illā eē. p illo siḡ: nec i il
lo siḡ. vn̄ si pat̄ p istos: ⁊ hn̄e p̄us nā est q̄ sit
beat⁹ ondo q̄ nō possum⁹ vti ista distictiōe:
pat̄ i p̄ siḡ ē beat⁹. ⁊ nō. p p̄ siḡ: q: si p̄ ē q̄ sit
beat⁹: ḡ nō i omi siḡ ie sibi beatitudo: ḡ cū
p̄mū signū sit i q̄ ē ni illo siḡ nō est beat⁹: si
dicat̄ q̄ solū sequit̄ q̄. p p̄mo siḡ nō ē beat⁹. ꝯ
ḡ i nullo siḡ ē i quo nō sit beatus vl̄ i quo nō
sit beatitudo ḡ falsu₃ est q̄ p̄us sit q̄ sit bea
tus: quia si in primo signo inest beatitudo:

non eſt prius beatitudine. Vel da tu mihi
iſtam prioritatē. licet enim non habeat pro
primo. hoc tamē non facit quod hoc ſit prius
illo cum in quocunqȝ ſigno ſit vnum: ⁊ ſit
reliquū poſſū ergo cōſiderare ſigna in diuis
compando in ſe que ſūt in deo. ⁊ ſicut hñt or
dinem in ſe: ita ⁊ in videri. ⁊ poſſum compa
re in ſe ſigna vidētis. Et tertio poſſum com
parare ſignū viſi vel ipam rem viſam ad ſi-
gnū videntis. Capiamꝰ ergo ꝓma ſigna in di
uinis. ꝓmū eſt eſſentia. ſo intellectus. tertio
voluntas. 4. intellectio. 5. volitio. 6. paterni
tas. 7. pater. 8. generatio paſſiua. 9. filiꝰ. 10.
ſpiratio paſſiua. 11. ſpūs ſanctus. ⁊ vt proba-
ui alibi: nihil eſt in diuinis ex natura rei ni
ſi predicta. Si tamē nō productiones diuie
ſūt per actus ⁊ nō per potentias fruſtra vidē
tur poni potētie ille. ſ. intellectꝰ ⁊ volūtas di
ſtincte ex natura rei: qa ſola eſſentia cū itel-
lectiōe ⁊ volitione videntꝰ ſufficere. Unde in
q. 9. quā nuꝑ compoſui credo ſatis probaſſe
ꝙ nō datꝰ intellectꝰ ⁊ volūtas diſtincti in deo
ex natura rei. ȝ ſolū ibi eſt eſſentia intellectō
⁊ volitio: ⁊ tres relatiōes ſiue tres perſone.
Unde ſi intellectio eſt inproducta ⁊ non ē fi
nita in itellectu: qꝛ per iſtos fūdatꝰ inmedia-
te in eſſētia: licet ſit ibi ordo: qre reqritꝰ itel-
lectus agēs ſiue operās. poſſū etiā accipe ſig-
gna vidētis vel volūtatis. Unde pater priuſ
eſt ꝙ intelligat: ⁊ priꝰ intelligit ꝙ velit. ⁊ pꝰ i
telligit ꝙ generet. ⁊ ꝓus generat ꝙ vellet. ⁊ ꝓ
us vult ꝙ ſpiret. ⁊ ꝓus vult intriſeca ꝙ extri-
ſeca. poſſū etiam compare ſigna viſa ad ſig-
na videntis. ⁊ tūc licet pater in aliquo ſigno
videat aliqd: nō ſequitꝰ ꝙ videat illud ꝓ illo
ſigno eſſe ſcilicet ꝙ ſit pro illo ſigno. Sed h
poteſt eē tripliciter: aut ꝙ videat i illo ſigno
pro ſigno priori: aut ꝙ videat in ſigno pro ſi
gno poſteriori. Aut ꝙ videat in illo ſigno ꝓ
illo ſigno. Exemplū primi pater in ſecūdo ſi-
gno. ſ. preſuppoſito ſuo eſſe videt eſſentiā: ȝ
nō videt illam pro illo ſigno: ȝ ipam eſſe in
ſigno priori ⁊ pro illo ſigno priori. Item in
aliquo ſigno videt ſe: ⁊ tamen videt ſe eſſe ꝓ
aliquo ſigno. ſ. priori. Exemplū ſecūdi: pater
in aliq ſig videt creaturā: ⁊ tamē non videt
creaturam eſſe in illo ſigno: nec pro illo ſig:
ȝ pro alio ſigno poſteriori. Exemplū tertij:
non poteſt in iſto modo dari. vnde bene poſ
ſum dicere: pater in aliquo ſigno intelligit fi
lium vel aliud: ⁊ pro illo ſigno intelligit. Li
cet nō intelligit illū eē pro illo ſigno. vnde ꝙ-
tum ad eſſe nō datꝰ ꝙ pater in aliquo ſigno i-
telligat aliqd: ⁊ intelligat illō eſſe pro illo ſi

gno: ita ꝙ nō priꝰ ſit aut poſteriꝰ illo ſigno in
quo intelligit. ȝ ſi patꝰ in primo ſigno ſui eē i
telligēt ſe tūc in primo ſig itelligeret patrem
⁊ intelligeret illm eſſe pro illo ſigno. Unde
cum omnia in diuinis prius ſint ꝙ ſint intel
lecta: dico naꝰa: vt declarabo nō poteſt i eo
dem ſigno intelligi aliqd. ⁊ ꝙ in illo ſigno il
la res ſit. Vñ etiā pater in aliq ſigno intelli-
git filiū: ⁊ in eodē ſigno ⁊ ꝓ eodē ſigno filiꝰ
intelligit filiū. ⁊ ꝑ cōſequēs pater intelligit
filiū intelligere in eodē ſigno ⁊ ꝓ eodē ſigno
⁊ ita pater i aliq ſigno ⁊ ꝓ aliquo ſigno ſpi-
rat ⁊ filiꝰ in illo ſigno ⁊ ꝓ illo ſigno ſpirat: ⁊
ita patꝰ in aliquo ſigno itelligit filiū ſpirare
pro illo ſigno: ꝙtū ergo ad opatiōes ⁊ ꝓdu-
ctiōes pōt compari ſignū ad ſignū in illo ⁊ ꝓ
illo: qa non eſt ibi in aliqbꝰ ꝓoritas: ȝ ꝙtuȝ
ad eſſe velꝙ tū opari ad eē nō poteſt fieri ꝑꝑ
ordinē ⁊ prioritatē inter illa. Unde de ordie
⁊ opationū n ꝓductionū eſt notādū ꝓmo: ꝙ
pater in ꝓmo ſigno eſt in ſecūdo intelligit eſ
ſentiaȝ: ⁊ nihil aliud niſi de rōne eēntie. In
tertio intelligēdo ⁊ per intellectionē imedia
te ꝓducit filiū. hoc aūt licet ſit cōtra Scotū:
nec ego ſim opionis henrici. tamen ſm opio
nem meā credo eē ſatis ꝓbatum. Eſt ergo i-
bi in illo ſigno generatio paſſiua. in qrto ē fi
lius. in qnto filiꝰ intelligit eēntiā: ⁊ nihil ali
ud i ſexto pater ⁊ filius amant eam: ⁊ vnuȝ
nō prius reliquo: licet parer a ſe. ſeptimo ibi
amando eſt ſpiratio paſſiua. 8°. ſpūs ſcūs. 9°.
ſpūs ſāctus intelligit eſſentiā ſuam. 10. amat
illam. 11. tres ſimulꝰ nulla prioritate poſita in
ter eos intelligūt eēntialia. 12. notionalia. ⁊ i
iſtis ambobus etiam eſt ordo: intelligendo
ſicut eſt prioritas aliq i eſſendo: ȝ ex pte itel
ligētiū ē ſimultas. ⁊ nulla prioritas: qa exce
pta eēntia q ſpectat ad btitudinē vna pſona
nō intelligit aliqd priꝰ alia. vñ ꝓducēs ēt pꝰ i
telligitꝰ opationē habere ꝙ ꝓductionē pſerti
cū ꝓductio paſſiua oriatꝰ a ſua opatione uel a
potentia cuiꝰ ē opatio. ⁊ iō patꝰ pꝰ intelligi t eſ
ſētiā ꝙ itellectu: vel itelligēdo ꝓducat. ȝ ꝓ-
ductio actiua nō dīt ab opatōe niſi rōe. ſ. diuē
ſis mōis cōſiderata: ⁊ ita ꝓductio paſſiua ꝑ
uolūtatē vel ꝑ actū uolūtatis pſuppōit opa-
tionē uolūtatis. ⁊ ita ꝓma ꝓductio pſuppōit
ꝓmā opationē. ⁊ ſa ꝓductio duas opatōes. ⁊
ita ꝓductio ſpūs ſci pſuppōit amorē ſui obi
qd ē eēntia: ȝ d aliis nō ē ita: nā pr nō pꝰ itel
ligit itellectū ꝙ filiꝰ: nec pꝰ ſe ꝙ filiꝰ itelligat.
nec prius filium ꝙ filius itelligat. nam ſi pri-
us intelligeret filium ꝙ eſſet: tunc filius ui-
detur quodāmodo nō intelligi notitia intui

tiua exiſtens: ſʒ intelligeret p eẽntiã ſuaʒ: vt alias res creatas. tamen videret cognoſcere rem q̃ſi quodãmodo eſſet in potentia ad eẽ. licet .n. hoc nõ dicat impfectionẽ ex parte cognoſcentis. dicit tamẽ impfectionẽ ex pte rei cognite. Et ex hoc patet ꝙ reſpõſiones quas dat Scot⁹ in pmo di. x. ad ultimũ argumentũ ꝙ nihil pducit actu volũtatis niſi precognitũ. Harũ .n. reſpõſionũ pma ẽ vera. Secũda non põt ſtare p iſta que dicta ſũt. Uide ibi de ſpũ ſcõ: q in nullo pori originis põt intelligi anteq̄ intelligat pduct⁹. dico etiam a prie ⁊c. Et ideo ſcot⁹ in q̃libeto. 14. tenet expreſſe ſicut dixi. ꝫ. Unde nota ꝙ ſolũ vbi per opationẽ ſeq̃tur pductio intrinſeca: tunc ibi ſolũ vna pſona in opatõe precedit aliã: ſicut q: pater intelligẽdo pducit filiũ. ideo pri⁹ natura intelligit eſſentiã q̄ fili⁹ ⁊ pater ⁊ filius q̃a amãdo. ſ. eſſentiã pducit ſpũm ſanctũ. Jõ pus natura amãt eſſentiã q̄. ſ. ſ. tamẽ ſi poneretur: quod pater prius intelligit eſſentialia: ſeu notionalia q̄ fili⁹ vel. ſpũs ſ. nõ ſequeret illud incõueniẽs qd ſequit ponendo ꝙ pat p⁹ intelligat filiũ q̄ intelligat illũ eẽ: q̃a hic nõ diceret ꝙ intelligat iſta anteq̄ intelligãt eſſe. tamen q: ita poſſet dici ꝙ pater pri⁹ intelligeret creaturas vel amaret: ſeu velleт creaturas q̄ fili⁹ tũc ſaltem tenẽdo ꝙ creature potuiſſent pduci ab eterno: tũc pat potuiſſet producere pus creaturã q̄ fili⁹: ⁊ tũc vel creatura his pducere in eẽ reali: qd negat Scotus vel fili⁹ nõ produceret illã: vt tenet in di. xii. ⁊ 20. ꝫ. ſ. ſ. ꝙ nõ pri⁹ a patre ⁊c. Unde etiaʒ ſi põis ideas: ita poſſet põi idea vt videret filium: ſic de aliis que nõ exiſtũt. vnde nota bene ꝙ licet fili⁹ nõ ſit in pmo ſigno in q̃ eſt eſſentia: vel eſt pat nõ ſequit ꝙ fili⁹ ſemp ñ ſit: ꝫ nõ ẽ in illo ſigno. ꝫ ſi pat eſt in aliq̃ ſigno. ⁊ in illo ſigno intelligit filiũ nõ eẽ. nõ dico intelligit filiũ nõ eſſe in illo ſigno: vel pro illo ſigno ſi nõ intelligit filiũ eſſe: ſeu meli⁹ intelligit filiũ non eẽ. ergo fili⁹ nõ ẽ: q: nihil intelligit niſi verũ. ſed licet intelligat filiũ nõ eſſe in tali ſigno: nõ ſequit ꝙ nõ intelligat filiũ eſſe. Sed ſi tu das ꝙ in aliq̃ ſigno intelligat filiũ: ãteq̄ ſit intelligeret filiũ nõ eẽ. ⁊ p conſequẽs nõ eẽt. ergo ĩpoſſibile ẽ ꝙ pat in aliq̃ pori pri⁹ intelligat filiũ q̄ fili⁹ ſit. ergo nunq̄ intelligit filiũ ãteq̄ ſit: q: intelligeret filiũ eſſe ⁊ nõ eẽ. De iſto autẽ ordine dicto rogo ne q̃s nos mordeat vſq5 nõ legerit librũ in quo iſta probauim⁹. Uñ in iſto ordine non pono expectationẽ: ſed ppt ordinẽ neceſſariũ oĩa iſta ſequũtur. nã poſito patre neceſſario põitur intelligere. ⁊ per cõſequens intelligere eſſentiã: q̃a pmum obiectũ ⁊ vt ſit beatitudo. ⁊ ſi p intelligẽ pducit filiũ pri⁹ intelligeret fili⁹ eẽ q̄ velit: ꝙ nõ ita poteris benefacere non ponẽdo ꝙ pducat p intellectionẽ: ſed ſufficiat ſatis alibi iſta eſſe pbata. nihil ergo intelligit n diuis ãteq̄ ſit. dico etiã loquendo i illis prioritatibus. Unde ſi i aliquo ſigno pat intelligeret filiũ nõ eẽ: ⁊ poſtea intelligeret filiũ eẽ: intelligeret filiũ incipe eẽ. ſicut ergo falſſum eſt ꝙ filius non ſemper ſit: ita falſũ eſt ꝙ filius intelligat aliquãdo non eẽ. Unde etiã filius iſto modo intelligit patrem. ⁊ pri⁹ intelligit eẽntiam q̄ intelligat patrẽ: ꝫ nũquã intelligit eſſentiã pri⁹ q̄ intelligat patrem ⁊ illũ nõ eſſe: uel ꝙ in aliquo ſigno intelligat eſſentiã ⁊ in illo ſigno intelligat patrem nõ eſſe: nõ dico patrem nõ eſſe in illo ſi gno vel pro illo ſigno. vnde in q̃cũq5 ſigno intelligit patrem intelligit ipm eſſe: ⁊ ita pater filium. vnde bene põt intelligẽ in aliquo pori eẽntiã ⁊ nõ intelligere priem: ⁊ intelligẽ eſſentiã ⁊ nõ intelligere patrẽ: nec ſe eſſe i illo priori eſſe: ꝫ nũquã in aliquo priori intelligit patrẽ aut ſe nõ eſſe: ſed ſe nõ eſſe in illo priori nec pro illo priori. ꝫ ſi intelligunt ſe intelligunt ſe eſſe ⁊ ſi pater intelligit filiũ illum ĩtelligit eẽ ꝫ ñ eẽ i illo ſuo pori: nec p illo pori iſta fuit deceptio illorũ q̃ dicũt ꝙ pri in ꝫ ſigno videt etiam ea que ſunt in ſecũdo ſigno. ſed nõ pro primo ſigno. Unde dimiſſo quod ſupra dictũ eſt dico ꝙ bene eſt verũ ꝙ pat in aliquo ſigno videt filiũ ⁊ videt filiũ eſſe. ſed nõ videt filiũ eſſe pro primo ſigno ſcilicet ſui eẽ: nec in pmo ſigno. ⁊ non oportet dicere ꝙ pater in primo ſigno uidet filium. ꝫ non videt illũ eẽ p illo ſig: q̃ſi intelligẽ: ꝙ p⁹ intelligat illũ q̄ intelligat illũ eẽ. ꝫ ſi dicat ꝙ i aliquo ſigno intelligit filium dicatur ꝙ in eodem ſigno intelligit filium eſſe: ſed non eſſet in ſuo ſigno. ⁊ ideo non pro illo ſigno. Sed cum dico intelligo filium in aliquo vel in aliquo ſigno intelligo filium non ponendo li eſſe nulla differentia eſt preponendo li in aliquo ſigno vel poſtponendo. Uñ cũ dico in aliq̃ ſigno intelligo filiũ vel intelligo filiũ in aliquo ſigno: nũquam vadit niſi ad intellectionem intelligentis. ſed cum dico intelligo filium eſſe in aliquo ſigno notat. q. prima intellecta ſit i tali ſig. ſʒ cũ dico i tli ſig itelligo illũ eẽ ñ ſeq̄t ꝙ pma itellcã ſit in ſigno intelligenti ſ. ⁊ ideo bene dictum eſt quia pater in aliquo ſigno intelligit filiũ eẽ: ꝫ ñ p ſuo ſigno ⁊ ideo ita etiam nõ eſt in illo ſigno: ꝫ dicen-

do pater in p̄mo signo intelligit filium: poſſum etiam dicere: pater p̄ p̄mo signo intelligit filiū. Nota tamen ꝙ qa vt dictum eſt pater non prius intelligit filium ꝙ filius ſit: qd nō poſſumus dicere ꝙ in aliquo signo pater intelligit filiū: non pro illo signo: q2 tūc filius non eēt in illo signo: in quo intelligit filium: nō dico in signo in quo eſt pater: quia hoc eſt verū: ſed in signo intellectiōis filii niſi dicat̄ ꝙ intelligit in signo poſteriori: ita ꝙ pater in aliquo signo intelligit filiū ⁊ non intelligit illū p̄mo eſſe pro illo signo: qa eſt ī signo priori ⁊ non in illo primo: nec in poſteriori: licet ſit poſterius patre non ſimplicit̄ tamen vt dictū eſt: ſed bene verū eſt ꝙ pater intelligit ſe eſſe in aliquo signo: ⁊ intelligit filium nō eſſe in illo signo: nec pro illo signo ſed non dicas ꝙ in aliquo signo pater intelligit filiū vel filiū eſſe: ⁊ non pro illo signo q̄ſi prius ſit in aliquo signo intellectio filii ꝙ filius ſit: quia eſt poſterior: vt dictum eſt: ⁊ ideo eſt notandū ꝙ licet pater vel eſſentia ſit prius filio natura vel origine: tamē non eſt verum ꝙ pater ſit prius filio: vt prioritas ſimpliciter inſequit̄ eſſe. Unde vt etiam intelligas de prioritate non ſolum q̄tū ad cognitione3 ſed etiam q̄tū ad eſſe ſcias ꝙ Franciſcus di.4. q̄ſtione.6. vult probare ꝙ filius non eſt in potentia obiectiua: ita ꝙ ante ſui productionem prius intelligatur poſſe produci ꝙ producatur ⁊ cetera. Dico ergo ꝙ ſemper filius eſt: ⁊ ſemper eſt in ſuo signo: puta in ſecundo. S3 non eſt in primo. Scias tamen ꝙ poſſet concedi ꝙ in primo signo eſt verū dicere: ꝙ filius eſt in ſecūdo signo: ⁊ per conſequens ī primo signo eſt verū dicere ꝙ filius eſt: qa ſi ē in ſecūdo signo: ergo ē: tamen videt̄ nō bene ſonare dicere: in p̄mo signo filius ē: quia ut dixi nō eſt differētia tūc proponere ⁊ poſtponere. Ideo in primo signo nō eſt: nec eſt in p̄mo signo. ⁊ ideo non ē differētia dicere eſt in p̄mo signo ⁊ pro primo signo: ⁊ ideo n̄ eſt in primo signo: nec pro primo signo: ſed in ſecūdo signo eſt pro ſecūdo signo. ⁊ per cōſequēs filius nūquā eſt in potentia obiectiua. nec poteſt incipere eſſe. Si tamen vis intelligere iſtam: in p̄mo signo eſt. ideſt non in primo signo: ſed in ſecundo mihi non placet Unde aliud eſt dicere: in p̄mo signo eſt verum dicere ꝙ eſt in ſecundo signo. ⁊ dicere ī primo signo eſt in ſecūdo signo. Franciſcus enim di.xii. negat iſtam: Filius eſt in primo signo originis. tamen ſi vis p̄ſuire: dicendo ꝙ filius in p̄mo signo eſt in ſecūdo signo: n̄ vult dicere ꝙ filius ſit in primo signo: ſed qd dū primū signū eſt filius eſt in ſecūdo signo: nō curo. ad hoc ergo vt filius eſſet in potētia obiectiua oporteret ꝙ aliquando non eſſet: vel eſſet aliqd signum in quo eſſet verū dicere ꝙ filius ſimpliciter nō eſſet: nō dico nō eſſet in illo signo. nam ⁊ Frāciſcus di.13.q.1. ꝙ licet attributū non inſit eſſentie in primo sig: non ſequit̄ ꝙ ibi ſit priuatio: qa priuatio eſt in aptanato. ⁊ dico etiam ꝙ ſemper eſt ibi: licet nō ſit pro illo signo: quia nō eſt aptanata eſſe in illo signo: intelligas etiam qd eſt differentia compare aliquid ad ſeipm: vel aliqua inter ſe vel tertiū. Unde cōcedo ꝙ in diuinis vnū prius natura vel origine alio. ⁊ p cōſequens pater poteſt prius origine intelligere vnum ꝙ reliquū. tamen quod in diuinis prius ſit: vel intelligat̄ reſpectu alicuius potentie ꝙ actus implicat cōtradictionem. ⁊ licet aliquid nō ſit in prioritate alterius non ſequit̄ ꝙ ſit in potētia. Et ideo quādo arguit̄: aut in illo priori poteſt eē: aut nō: ⁊ ita producibile: vel nō loquēdo de potētia ut diſtinguitur cōtra actum ꝙ debes preponere negationem. ſcilicet nō in primo signo eſt producibilis: vel nō eſt producibilis in primo signo ⁊ nullū ſequit̄ incōueniēs. Unde eſt ſciendu3 ad pfecte itelligēdū iſtā materiā ꝙ ſicut iſta diſtinctio vt vnitas vel identitas ſe hēnt ad ens: ita prioritas ⁊ ſimultas ad eē. Un̄ ſicut diſtinctio loquēdo ſimplicit̄ pōit diuerſa entia ſiue abſoluta ſiue reſpectiua: ita loquēdo ſimplicit̄ pōit diuerſa entia ſiue abſoluta ſiue reſpectiua ita loquendo ſimpliciter p̄oritas ī eſſe pōit prioritatem vel ī eternitate vel in euo vel in tēpore: uel ī inſtāti. ⁊ ita ſicut identitas pōit eādem entitatē. ita ſimultas ſimul eſſe vel ī etnitate vel ī euo: vel tpe vel ī iſtanti. Ubi ḡ nō ſūt plura entia abſoluta vel plura reſpectiua. nota bn̄: q2 nō dico vnū ens abſolutū: ⁊ aliud reſpectiuū. vide alibi: nō pōt ibi eē diſtictio niſi ſcđm qd: nō ſimplicit̄: ſ3 cū adiectiōe. vt dicēdo diſtinctio formalis ſeu diſtiguit̄ formalit̄: vel nō idē formalit̄. ⁊c. De aliis ita ꝙ n̄ pferat̄ diſtictō ſimplicit̄ q2 vbi diſtictō ſeqt̄ p ſuas exponētes ꝙ h n̄ ē illō: vt p3 exponēdo li diſtiguit̄. ⁊ ita ē ī p̄oritate loq̄ndo d̄ p̄oritate n̄ pfectōis ſeu ordīs ſeu loci. q2 iſto⁹ p̄ e nimiſ cōe d̄ qb⁹ hēt̄.5. meta. ſ3 loq̄ndo d̄ p̄oritate ī eē vel exiſtē q̄ reducit̄ ad tps l' iſtās l' etnitatē l' euū. q̄n. n. ſiplr. pfero h ē p̄ illo ut dīc ꝙ h l' tpe l' iſtāti uel euo uel etnitate eſt prius illo loquēdo de p̄oritate in eē ⁊ iō in diuinis ſimpliciter pferēdo vnū n̄ eſt

pͥus alio: quia quantum ad eſſe vnum, prius
nõ habuit eſſe alio tempore inſtãti vel eterni
tate ⁊c. Jmmo om̃ia ſunt ſimul in eternitate
ſic ergo intellect⁹ non diſtinguit a volũtate i
diuinis. ita intellect⁹ non eſt prior volũtate:
nec pater filio: ſed ſicut intellect⁹ formaliter
diſtinguit a volũtate: ita pater eſt pri⁹ origi
ne vel natura filio ⁊ intellect⁹ p⁹ natã volũta/
te: ꝫ non prius ſimpliciter. ⁊ non ſequit: eſt
pri⁹ natura. ergo pri⁹. licet ergo in aliq̃ ſigno
prioritatis ſit pater in quo non ſit fili⁹. tamē
pater non eſt prius filio. non ſequit. ergo in
primo ſigno originis: vel nature eſt pater ⁊
fili⁹: non eſt in illo ſigno: ergo pater eſt ⁊ fi/
lius non eſt: vel pater ē pri⁹ filio: ꝫ ſolũ ſequi
tur ꝙ filius non eſt in illo ſigno: nec pro illo
ſigno. Unde ſcias ꝙ in diuinis ſimultas
inſeq̄tur eternitatem: ſicut diuerſitas eui ta/
tem in angelis inſeq̄tur euũ vel equalens ⁊ ꝙ
dico ponendo diuerſa eua in angelis in alijs
creaturis vero tempus vel inſtans in ſimul/
tate vel prioritate. Et ideo differentia eſt di/
cere: natã eſt pri⁹ in entitate: vel eſt pri⁹ in eſ/
ſe vel exiſtere: nam prima vadit ad perfectio/
nem; ſecũda ad prioritatem: de qua querim⁹
q̃ reducitur ad tempus vel eternitatem: ⁊ ce/
tera. Nota tamen ꝙ licet diſtinctio inſe/
quat ens: tamen intelligitur de ente: qđ rea
liter exiſtit non ſolũ ſcilicet nominaliter: ſed
etiam verbaliter: quia alibi declaraui eſſe
differentiam dicere exiſtentia ⁊ exiſtere: ſcili/
cet nominaliter ⁊ verbaliter: quia ꝙ non e/
xiſtit non diſtinguit ab alio: q̇a nõ eſt ꝺ qđ/
ditatib⁹ aut in eſſe eſſentie declaraui: q̇a ni/
hil ſunt. Et ideo idẽtitas ⁊ diſtinctio inſe/
quit entitatem vel exiſtentiã nominaliter: q̃
tamē verbaliter exiſtit: ita ꝙ non q̃rit vtrũ
ſit proprietas in exiſtere. ſed ſi in illis exiſten
tijs entitatib⁹ vel illis exiſtere ſit diuerſitas:
vel identitas. Quando enim dico illđ exiſte
re ſtat nominaliter ⁊ eſt neutrũ indeclinabi/
le: ſicut exiſtentia eſt nomen: ſed cum dico:
ſortes exiſtit: me exiſtere eſt bonũ ſtat verba
liter. vnde exiſtere poteſt capi nominaliter:
⁊ infinitiue: ⁊ ſemper infinitiue ſtat verba/
liter. Et ideo dico tibi ꝙ diſtinctio inſequit
entitatem: vel illam exiſtentiam entitatis no
minaliter: vel illud exiſtere nominaliter: q̃
tamē omnia verbaliter exiſtũt: ita ꝙ diſtin/
ctio vel identitas determinet ⁊ denominet il
lam entitatem ⁊ illđ exiſtere nominalit: qđ
tamen verbaliter exiſtit: ⁊ non determiat il/
lud verbaliter: ſed in ſimultate ⁊ prioritate
eſt cõtrariũ pri⁹ determinat illđ eſſe verbalit

⁊ infinitiue: ita ꝙ q̃rit ⁊ dicit primo ⁊ inme
diate ſupra illđ eſſe verbaliter: ita ꝙ ſimul ſit
vel pri⁹ ſit uerbaliter: ⁊ non de illa entitate:
vel de illo eſſe vel exiſtere nominaliter. qđ ta
men habet eſſe verbaliter: dico a parte pre/
dicati. Uerbi gratia: ſi dicerem: querendo:
vtrum iſta exiſtentia: vel iſtud exigere ſit: q̃
ro de exiſtere nominaliter: vtrum ſit verba/
liter. ſed dicendm vtrum iſta exiſtẽtia: vel i/
ſta entitas: vel iſtud exiſtere nominaliter: q̃
tamen exiſtunt verbaliter vtrum diſtingua/
tur ab alio: non quero de eſſe verbaliter a p/
te predicati: ſed a parte ſubiecti ⁊ nominalit
⁊ verbaliter preſupponantur. Nota tamē
ꝙ declaraui in. q. de obiecto intellect⁹: ꝺ dif
ferentia inter verbale ⁊ verbaliter nomina/
le ⁊ nominaliter: ṽide ibi. ⁊ ſicut dixi de eſſe
dicas conſequenter querẽdo de ſimul eſſe: ⁊
pri⁹ eſſe: diſtinctio ergo ⁊ identitas non que/
runt de eſſe: nec de prius eſſe: nec de ſimul eſ
ſe: ꝫ prioritas q̃rit de eē q̃tũ ad prioritatem.
⁊ ſimultas de eē q̃tũ ad ſimultatē. Scias ꝗ
ꝙ vbi eſt vnũ ens: ibi eſt unũ eſſe. ⁊ ideo ſi ñ
põt eē diſtinctio in entitate ita nec prioritaſ
in eē. Unde declaraui alibi ꝙ exiſtẽtia noĩa
liter ⁊ exiſtere ṽbaliter nõ diſtiguũtur ab ip
ſo ente ꝙ exiſtit aliquo mõ. Unde lꝫ Scotuſ
dicat: ſortes aliquãdo exiſtit: ⁊ aliquãdo nõ
exiſtit: ergo exiſtẽtia nõ eſt de rõne formali:
negaui ſib cõſequentiã: q̇a ſm ipm in quoli
betis: exiſtẽtia põt nõ exiſtere: ⁊ nõ ſequitur
exiſtẽtia aliquãdo exiſtit. ſ. ſor. ⁊ aliquãdo ñ
ergo exiſtẽtia nõ ē de rõne exiſtẽtie. neget cõ
ſequẽtia. vide ibi ad longũ. Dico vlterius: ꝙ
licet diſtinctio ⁊ identitas inſequãt entitatē
loquẽdo ſimplicit de diſtinctiõe ⁊ identitate
⁊ ita ſimultas ⁊ ꝓritas eſſe. ſ. vel in tẽpore:
vel i eťnitate ⁊c. tamen diſtinctio ſm q̇d: vel
diſtinctio formalis: vel nõ identitas forma
lis nõ inſequit neceſſario diuerſas entitates
ꝫ inſequit ens uel rõnes formales: ⁊ ita ꝓri
tas ſm q̇d vel nõ ſimultas ſimplicit: vel non
ꝓritas nature non inſeq̄tur ſemꝑ diuerſa eē
Nec eſſe: quod eſt illius entitatis ſemper:
quia ſi eſt una non poteſt eſſe prioritas. ⁊ ce/
tera. ſed inſequitur exiſtere vel realiter eſſe
verbaliter ipſius entitatis. vel ipſarum for/
malitatum. ſcilicet que realiter ⁊ verbaliter
exiſtunt. Jnſequitur ergo ñ realitates: q̇a
illud ſpectat ad diſtinctionem ſaltem ſecũdũ
quid. Sed inſequitur exiſtere ipſaꝝ realita/
tum: vel formalitatum. Unde poſui dĩam
inter rē ⁊ realitatem: quam etiam Scot⁹ po/
ſuit: ſed quõ nunq̃ declarauit: hoc autem eſt

quare multe ratiões ſunt que nõ ſũt ens q̃di tatiue: ⁊ tamen habent ſuã ratione formã/lem: que realiter exiſtunt. Sed utrum iſte formalitates in deo: que realiter exiſtunt: ſint plures exiſtentie ſicut plures formali/tates. Uide in q. de quiditate: ⁊ tunc ſi ſunt plures exiſtentie ⁊ tunc plura eſſe. Unde vi/detur φ ſi eẽ inſequitur ens: φ nõ habent plura eſſe. habent ergo vnũ eſſe p entitatẽ eſſentie: q̃ eſt vna. tamẽ videntur habere ſicut ſunt plu/res exiſtentie: ⁊ plures realitates: non res plures exiſtere: itaq; q̃libet hẽt ſuũ exiſtere p ꝓriũ: ſed nõ diuerſa eſſe: q: nulla eſt ens q̃di tatiue inſeq̃tur: etiã iſtas formalitates quaꝝ vna eſt ens q̃ditatiue ⁊ nõ alia inſeq̃tur etiã aliquando plures ratiões formales: aliquã/do etiã vna eſt ens q̃ditatiue: ⁊ alia: ſꝫ vna abſolutũ: alia reſpectiuũ: vel etiam q̃a ãbo ſunt entia reſpectiua: tamen realiter ſũt vnũ ens abſolutũ. Exemplũ pmi: intellectio ⁊ vo litio. exemplũ ſecũdi eſſentia ⁊ intellectio. ex emplũ tertij: eſſentia ⁊ paternitas. exemplũ q̃rti paternitas ⁊ filiatio reſpectu eſſentie. ⁊ ſicut in iſtis eſt diſtinctio ſm q̃d ſaltem i tri bus primis ita poteſt eſſe prioritas ſcõm quid: ſcilicet nature vel originis: nõ tamẽ ſimpli/citer ꝓoritas: etiã ſicut patnitas ⁊ filiatio: q̃a ambo ſunt ens: ſed relatiuũ itaq; diuerſa entia relatia: ⁊ per cõſequens diuerſe res: ſi ſolũ realitates. tamen q̃a ſunt vnũ ens abſo/lutũ: q̃a habet ſuũ eſſe: ⁊ illud eſſe inſequitur ſimultas in eternitate. iõ nõ eſt ibi prioritas ſimpliciter: licet poſſit eſſe ſcõm q̃d. ſ. nature: vel originis inſeq̃tur inde aliq̃do diuerſas re alitates et diuerſas res ⁊ abſolutas: q̃ ſunt ens q̃ditatiue: ⁊ p cõſequens nõ ſũt vnũ ens nec idem realiter: vt teneo de ſbã ⁊ ꝓpria paſ/ſione: et aliq̃do de cã ⁊ ſuo effectu: vt de ſo le et radio et aliq̃do etiã de ſbã ⁊ accidẽte p accidens. ſi ſbm ſit ſimul cũ tali accidente: et tũc licet vnũ ſimpliciter nõ ſit prius reliquo: ſed ſolũ ſcõm q̃d. ſ. nã. tamẽ q̃a nõ ſũt idẽ realiter vnũ poteſt eẽ prius aliquo ſimpliciter: vel natu raliter vel ſupranaturaliter. ⁊ tũc dico φ ſubie/ctum põt ſepari a ꝓpria paſſiõe cõtra Scotũ ⁊ Franciſcũ: q: nõ ſunt idem realiter ⁊ diſtin cta formaliter: vt ꝓbaui cõtra eos et reſpondi argumentis eoꝝ. Uide alibi de nominaliter ⁊ ṽbaliter ⁊ alia multa q̃ req̃runtur nec p hoc tolli tur q̃n ſcia ſit de neceſſariis: q̃a ſepato quo/cũq; accidente hõ eſt riſibilis: fundamẽtaliter id eſt iſtud ſubiectũ ẽ tale φ inclinatur nãliter ad talẽ paſſionẽ: vel ẽ inclinabile: ⁊ tũc eſſe i clinabile nõ dicit niſi reſpectũ rõnis. i. reaũt

nõ niſi ipm obm̃ formaliter ⁊ nõ due formali tates ex natura rei ad accidẽs: aut p accidẽs ẽ poſſibilitas ad recipiendũ: ſꝫ nõ naturalis incliãtio: ita φ plus inclinetur ad iſtud φ ad ali ud. Licet ergo illa inclinatio et inclinabile vt ſit dicat reſpectũ. tamẽ nõ differat niſi rõ ne. vnde tales reſpectus non ſũt reales: vt ꝓba ui. Illa ergo natura abſoluta eſt inclinabilis ad illã paſſionẽ etiã in ſe ⁊ ſub ꝓpria ratõe ac cepta. licet eſſe inclinabile nõ ſit de eius ratiõe formali. hoc ultimũ nõ te decipiat. Et no/ta φ hic nõ facio differentiaꝫ de eſſe exiſtere a ſubexiſtere: quã bene tangit Scotus: ſed loquor ſolũ nũc de eſſe ens q̃ditatiue vel nõ q̃ditatiue ⁊ de ente abſoluto a nõ reſpectiuo q̃cũq; igitur idẽ ſũt realiter vnũ nõ eſt prius alio: ſꝫ ſunt ſimul. ſed ſi diſtinguunt formaliter: ⁊ ſint idẽ realiter eſt ſimultas ſimpliciter ⁊ priori/tas ſm q̃d neceſſario: q̃a neceſſario ibi ordo q̃a ſi non eſſet ibi ordo poſſint eẽ eiuſdẽ rõis et p ꝯñs ibi poſſet eẽ ĩfinitũ: q: q̃n plura eiuſdẽ rõis ꝓueniũt ab itriſeco ñ dico ab extriſeco ñ ẽ rõnable: q̃ magis ſint ibi duo: φ infinita: ⁊ hoc ꝓbaui alibi: ⁊ tãto magis ĩ diuis ſi poſ/ſent eẽ eẽnt. Licet ergo pater ſit prius filio nã vel origine: nõ dicas φ ſit ꝓus ſimpliciter. ſicut er go pater eſt prius origine filio. ita põt intelligi a pře φ ſit prius origine filio. et prius natura intel ligit patrẽ φ filiũ: ſed nõ ꝓus nã φ filius intel ligat. ſ. přem q̃a ĩ eodẽ ſigno pater ⁊ filius intel ligũt přem prius natura φ filium m. ſicut ẽ vnus ẽ ꝓor nãra alio: ita põt intelligi prius nãra. ſed ſicut vnũ nõ ẽ prius reliquo: ita ĩpoſſibile ẽ φ prius intelligat vnũ φ reliquũ: et ſicut nõ eſt prius vnus φ reliquus: ita ipoſſibile ẽ φ ĩtelligatur vnus eẽ: ⁊ ñ alius eẽ. ⁊ ideo bene ſolutũ ẽ argu mentũ cõtra alios a me: q: pater nõ prius intelli git filiũ φ intelligat ipm eſſe. ⁊ ita nec ſpũm ſanctũ. ⁊ ita in illo ꝓori in quo eſt añφ ꝓdu/catur ſpũs ſcũs nõ intelligit ſpũm ſcm̃. quia nõ ſolũ intelligeret illum non eſſe in illo prio ri: ſed etiam nõ eſſe. ſed ſi intelligeret illum antequã eſſet in aliquo ſigno vel primo vel ſe/cundo tunc intelligeret filium nõ eſſe: quod eſt impoſſibile. nunφ ergo intelligit filiũ: ni ſi intelligat illum eſſe in aliquo ſigno: ſed ñ in omni ſigno: nec pro omni ſigno. Ex i/ſtis patet quod Franciſcus in conflatu. di. xii. q. z. incidit in multas difficultates po/nendo quod pater prius ſpiret φ filius: Et ita ſi in illo priori intelligat filium. licet poſ ſet dici ibi prioritas a ſe ⁊ ab alio. Tamen non eſt illa prioritas: quam nos querimus Unde etiam ab ipſo Franciſco in prologo

probatur qttuoꝛ rõnibꝰ: ꝙ non tantũ eſt ibi
ſignũ originis a quo: ſed in quo. Unde Sco
tus.13.di.negat eſſe prioritatem originis in-
ter patrem ⁊ filiũ inſpirando: ⁊ tamen con-
cedit ibi eẽ a ſe ⁊ ab alio. ⁊ in ꝟitate male re-
ſpondet Frãciſcus: arguẽs ꝙ aliqd produ-
cereť poſtꝙ eſſet productꝰ: ⁊ ꝙ bis produce-
retur: ⁊ concluditur Scoto: licet Scotus in
ſecũdo valde laboret de ꝓducto in eẽ cogni-
to: ⁊ nõ recordeť iſtius ſentẽtie quã dixerat
in di.13. Unde licet nõ ſit incõueniẽs ꝙ aliqd
eadem productiõe vel intellectiõe bis produ-
catur in eẽ cognito vel ſm qd: tamẽ ꝙ ꝓdu-
cať in eẽ ſimpliciť bis: hoc eſt incõueniẽs: ⁊
licet clare ꝓbauerim ꝙ pater priꝰ non intelli-
git creaturas ꝙ filiꝰ: ⁊ per cõſequẽs nõ priuſ
produxerit in eẽ cognito ꝙ filiꝰ. tamen ſi eſſe
cognitũ nõ includit ꝙ priꝰ habeat eẽ intelle-
ctum ꝙ ſit: ſed ſolũ eẽ intellectũ ab aliquo:
vt longe diſputaui. tũc cũ eſſentia diuina ꝑus
origine intelligať a patre ꝙ a filio: vt dictũ
eſt: tũc bene nõ incõueẽit ꝙ priꝰ iſto mõ ꝓdu-
catur in eẽ cognito itaqꝫ cognoſcať ab vna ꝑ
ſona: ⁊ poſtea ab alia. ⁊ ita quodammõ vna
cognitiõe bis in eẽ cognito: ſꝫ ꝙ realiť bis ꝓ
ducať aliqd eſt impoſſibile. Licet ergo in ſe-
cũdo Scotꝰ bene fugiat argumẽtũ ꝙ creatu
ra bis poſſet ꝓduci in eẽ cognito. tamẽ loquẽ
do cõſequẽter: tamẽ nõ oportebat dicere qꝺ
priꝰ origine creatura produceret nec in eſſe co
gnito: nec i eẽ reali. ⁊ ſic patet qꝺ dubiũ met
qꝺ mouet Frãciſ. q.1.di.11. facile eẽt ſolutũ.
⁊ ita patet ꝙ difficultas Franciſ. di.6.q.ꝑ-
ma de cognitiõe verbi in ꝑmo ſigno originiſ
facile ẽ ſolũ vbi in ꝟitate Frãciſcꝰ nõ fugit:
ponẽdo ꝑoritatem nõ ſolũ a ſe. ſꝫ.m. Que
aũt dicta ſũt de iſtis ſignis ⁊ ꝑoritatibus. li-
cet Scotꝰ ⁊ Frãciſcus ⁊ alii multa dixerint ad
probãdũ ea. tñ ſi iſta a me ſint ꝓbata: obſe-
cro ne mordeãt nos emuli niſi priꝰ noſtra le-
gerint. vnde neſcio euadere ſi dať in diuinis
ordo: ⁊ ꝑ cõſequẽs ꝑmũ ⁊ ſecũdũ: licet negẽt
priꝰ ⁊ poſteriꝰ. ꝙ etiã ibi nõ ſit priꝰ: ⁊ poſteriꝰ
Unde capiať ꝑſona ꝑma producta. Et arguo
ſic demõſtrãdo filiũ: hoc ẽ ꝑmũ productum
ergo ꝑmũ in ꝓduci. ⁊ ſi ſic: ergo priꝰ ꝓductũ
ꝓbať vtraqꝫ cõſequẽtia. ꝑmo. ꝑma pꝫ in oĩ-
bus per ſingularia: tu es primꝰ locatus. ergo
ꝑmꝰ in loco. hoc eſt ꝑmũ temporaneũ. ergo ꝑ
mũ in tẽpore: ꝑmũ albũ: ergo ꝑmũ in albe-
dine ⁊c. cõſequẽtia pꝫ: qa non poteſt intelli
gi ꝙ ſit ꝑmũ in ꝓduci niſi ſit priꝰ productꝰ. nã
alia ꝑmitas in ꝓduci nõ põt eẽ niſi qa prius
ꝓductꝰ. vel da tu iſtã ꝑmitatẽ. non.n.loqui-
mur de ꝑ in perfectiõe. nec de ꝑ in loco. nec ꝺ
alia ꝑmitate. ergo ſi ẽ ibi ꝑmitas in produci
non põt eẽ alia ꝑmitas niſi ꝑoritas tẽporis:
vel nature vel eui vel inſtãtis ⁊c. Unde cum
ꝓduci dicat actũ per modũ fluxꝰ ⁊ fieri verba
liter: li ꝑmũ adiacet iſti verbo itaqꝫ denomi
nat illũ fluxũ ⁊ fieri: ſicut ſi dicerẽ primuꝫ in
cañari vel tranſubſtantiari denotat ꝑorita-
tem iſtiꝰ fluxꝰ ⁊ in iſto fluxu. Unde ſicut motꝰ
⁊ mutatũ eẽ menſuranť tempore ab inſtanti.
Et ad primũ motũ ſeqtur ꝑoritas temporis
⁊ ad primũ mutatũ vel ad ꝑmũ imutari iſeq
tur prioritas in ſua menſura vel menſura tẽ
poris vel inſtantis: ita ad primũ in produci:
qꝺ ſignificat in fieri vel vt in facto eſſe: licet
abſtrahat a motu ⁊ tẽpore: tamen ſicut ẽ ibi
primitas in ꝓductiõe q̃ abſtrahit a motu ⁊ a
mutatione. ⁊ per cõſequẽs a menſura ⁊ prio
ritate tẽporis ⁊ inſtãtis: cũ ſit ibi primitas i
ꝓductione poneť qſi mẽſura ⁊ prioritas q̃ ab
ſtrahit a tempore ⁊ inſtanti: ⁊ iſta erit ꝑori-
tas ſcꝺm quid: vel nature ⁊c. Si etiaꝫ ne-
getur ꝙ ſit primũ in produci deť in quo eſt ꝑ
mũ. ⁊ ideo ſi dicať ꝙ eſt primũ in ꝓduci. ergo
ſequiť ꝙ eſt primo productꝰ. ⁊ ille ſecũdo. er-
go priꝰ productꝰ: qa ſi ꝑmo productꝰ: ergo ꝑ
marie ꝓductꝰ. ⁊ ſi ſecũdo productꝰ ſecũdario ꝓ
ductꝰ: ꝗ poſteriꝰ ꝓductꝰ. pꝫ ꝯña: qꝛ aduẽbiali
ter: ⁊ aduerbiũ determinat verbũ in fluxu ⁊
fieri: ⁊ cũ aduerbiũ nitať verbo denotat illꝺ
ſecũdario eẽ in produci. Itaqꝫ productio ꝑus
competit vni ꝙ alteri. ꝓbať etiam ꝑma con
ſequẽtia: qa ſequiť: eſt primũ productũ ergo
primũ in productione. ⁊ primũ ex vi produ-
ctionis. ⁊ primũ quod produciť: ⁊ primũ qꝺ
habet eſſe productũ ⁊ primum qꝺ eſt produ-
cendũ. ⁊ tũc ſequiť vt prius. Uide quod ſcri-
pſi de adiectiuis: q̃ reſoluũtur in ſua aduer-
bia ⁊ que non. Item Ariſto. ⁊ aue. 8. meta.
cõmento.16. dicit: ⁊ dĩe aũt ſecũdũ ordinem
prius ⁊c. i. ꝙ illa q̃ exiſtũt inſimul non poſ-
ſint imaginari priora ⁊ poſteriora niſi reſpe
ctu alicuiꝰ poſiti in eis tanꝙ vnũ ⁊ principiũ
ſcilicet conſiderando ſuũ ordinem ꝺ illo ⁊ ſu
um ordinem adinuiceꝫ. dicimuſ.n. in acie ho
minũ ꝙ ſecũdus eſt añ tertiũ in reſpectu pri
mi q̃ eſt in capite. ⁊ ſimiliter dicimus ꝙ tale
neuma eſt añ tale in reſpectu alicuius ꝑmi in
eis neumatibus ⁊c. ergo vult Ariſto. ⁊ auer.
ibi expreſſe vt poteſt videri legendo ꝙ ordo
neceſſario dicit priꝰ ⁊ poſteriꝰ. Unde Ariſto.
⁊ cõmentator ibi dicunt ꝙ ſi ſunt inſimul ni
ſi inueniamus ordinem ibi vel inter ſe reſpe-
ctu tertij vt vnũ ſit prius alio non erit ibi or

do. ⁊ ſi diceret ꝙ pōt eē ibi ordo aliquis vbi nō
ē pus ⁊ poſteri⁹ ⁊ aliqs ſit ꝯ q: ipe qrit hic p
mitatē ordis qſi dicat ꝙ ipoſſibile ē itelligē
ordinē niſi ſit poritas q: habere ordinē inter
ſe ⁊ ad .3ᵐ. ē vna prioritatū ⁊ poſterioritatum: ⁊ iō dicit nō pnt imaginare pma ⁊ poſteriora illa que exiſtunt infimul niſi reſpectu alicuius poſiti in eis tanꝙ vnum ⁊ principium ſcilicet cōſiderando ſuum ordinem ex illo
⁊ ſuum ordinem adinuicem ⁊c. ḡ ex ordine
ad ſuum principium: ⁊ adinuicem vnum poteſt dici prius alio. ḡ lʒ in diuinis oīa dicant
infimul tamen ex ordine ad pmū producens
vnū poterit dici prius alio. vnde ibi Ariſto.
ex illis poritatibus .i. vbi eſt pmitas inueſtigat prioritatē. vnde ibi de ordine ppinqori
pmo eſt ibi ſua prioritas ātterioritatiſ localis
ſcilicet anterioris ⁊ poſterioris. ⁊ ita d̾ pmo
in dignitate ē pus ⁊ poſterius in dignitate.
ergo ita eſt de pmitate in pduci. ⁊ ſ̾o produci erit prioritas ⁊ poſterioritas in pduci. vnde arguit̾ ſic: ſi iſte primū in pduci etiam eſt
primū in originari. ſʒ primū in originari nō
pōt dici per pdicta niſi ſit poritas originis.
Unde Ariſto. etiā ibi cū alijs poritatib⁹ ponit poritatē nature. ⁊ exēplificat: ſicut ſbm ē
pri⁹ ppria paſſiōe. vnde dicit ſic: ⁊ etiā dicūt
āte paſſiua ⁊c. i. ⁊ dicūt ꝙ paſſiua paſſionib⁹
pprijs ſūt āte paſſiones ⁊ accidentia ſicut dicitur ꝙ ſuperficies eſt āte hāc paſſione ppriā
q dicit̾ leuitas. ⁊ ꝙ linea ē āte rectitudinem
q eſt ppria paſſio linee. ergo ſm phm ⁊ cōmētatorem: cū ſubiectū non ſit pri⁹ ppria paſſione: nec linea ſua rectitudie tēpore vel inſtanti. ſequit̾ ꝙ dicit̾ ibi prioritas ſine tēpore vel
inſtāti. ⁊ nō loquit̾ de poritate perfectionis
nec de aliq poritate ibi poita ſʒ d̾ poritate nature: vt dicā nūc. ergo etiā in diuis poterim⁹
ponere poritatē nature ſine poritate tēporis
vel iſtātis. vñ i eod̾ cōmēto ſbdit: qdā igit añ
⁊ p⁹ .i. ſpēꝝ. igit̾ poris ⁊ poſterioris qdā ſūt
iſta q determinauim⁹. ⁊ qdā dicūt̾ pora nālit̾.
⁊ ſt̾ illa q cū fuerit: nō ſeqt̾ vt poſteriora ſint. ⁊
ſi poſteriora fuerit illa erūt. ⁊ iſta ē diſio iqt q
vtebat̾ Plato. ⁊ dicit ꝙ vſus fuit de iſta poritate in libro pdicamentorū ⁊c. ergo ita erit
in diuinis ꝙtū ad itelligē: q: non poſſum⁹ intelligē ꝙ ſit velle ⁊ nō ſit intelligē. ⁊ poſſum
itelligē: ꝙ ſit itelligē ⁊ nō velle. ⁊ licet d̾ ſcō
h nō poſſit eē i d̾o. tñ cū poſſit eē ſimplr. ſ. i a°:
h ſufficit ꝙtū ad intellectionē. vnde etiam d̾
ſubiecto ⁊ paſſione non pōt eſſe per ipſum de
facto de qb⁹ nō exēplificat. vñ ēt loqt̾ ibi ꝙtū
ad conſequētiam q: nō eſt ꝯña bona de forma: vnde ibi dicit nō ſequitur vt poſteriora
ſint ita ꝙ ꝯña nō eſt bona de forma. lʒ de materia forte: ⁊ iō dicit ſe dixiſſe i libro pdicamentoꝝ q: tale eſt a quo non conuertit̾ ſbſiſtendi
cōſequētia vt dicit ibi: ⁊ nō hic Auer. cū dicit ſpecieꝝ igit̾ poris ⁊ poſterioris quedā ſūt
iſta q determinauim⁹ ⁊c. vid̾: q: nō facit differentiam iter pmum ⁊ .2ᵐ. ⁊ pri⁹ ⁊ poſterius.
nec valet dicere ꝙ bene iuenit̾ poritas nē. lʒ
ſit ſimultas temporis ⁊ inſtantis: qñ vnum
diſtinguit̾ ab alio realiter: ⁊ etiā depēdet ab
alio. non ſic ē in diuinis. ſʒ hoc nihil valet p
mo: q: etiā in diuinis ē diſtinctio real̾. ſ̾o qa
depēdere nō eſt illud ꝙ arguit poſterioritatē
ſʒ magis produci. Unde Ariſt. ſenex tūc qui
poſuit intelligentias eternas: ⁊ oēs dependere a pma nō dic̾ ꝙ pma ſit pus nā alijs: ſʒ bene ſbm paſſione: q: producit̾ a ſbo diſtinctio
ḡ aliquo modo requirit̾ ⁊ magis pducto pullulatio emanatio ꝙ depēdentia: vnde depēdētia qſi videt̾ preſupponere ipſam poritatē
⁊ omne depēdēs eſt poſteri⁹: ſʒ nō omne poſteriuſ eſt depēdēs: vnde ſi per ipoſſibile paſſio nō depēderet a ſubiecto ad hūc eēt poſterior: vnd̾ ariſt. in poſtpredicamētis pōit .5ᵐ.
modū de poritate: q: vnū ē cā alteri⁹: vnde
etiā .2. periarmenias i fine q tñ vt iuuenis loquut⁹ ē d̾ itelligētijſ de celo ſʒ mētē alioꝝ ibi
hec q deʒ ſine poteſtate ponit vnā diuiſiōem
entiū. vnde dic̾ ꝙ entiū qdaʒ ſemp ſūt i actu
ſine poſſibilitate precedente ea q poteſtas vl̾
potētia ſit pars eoꝝ ſicut pme ſbe vt itelligētie ⁊ cōpoā ſupceleſtia. q: pmuʒ efficiēs eoꝝ pceſſit ea. ⁊ ppter hoc dicit aue. de ſba orbis ꝙ
aliq ſunt pora tempore: aliq nā vt orbis quē
ſequit̾ temp⁹ ⁊ agēs orbeʒ ⁊c. vnd̾ .3. phiſicorū cōmēto .56. ariſt. pōit de poritate nature:
ꝙ eſt illud qd̾ cū nō fuerit nō erit ſm: ⁊ cum
fuerit nō de necitate erit ſʒ. et iſtō licet ſit cōtra me: ē etiā cōtra pmū modū: qa poſito orbe neceſſario pōit̾ mot⁹ ⁊c. et hoc dictū contra Auicen. et cōtra expoſitionē Scoti quā
impōit Ariſto. de poritate nature in creatōe
mundi. et vt ſalues me intellige dictū Ariſt.
ꝙ primū pōt eſſe ſine ſcd̾o: quādo ſūt diſtincte nature. pma āt ps ē vera ſimpliciter. exēplificat āt hic de vno ⁊ de duob⁹ q: vnuʒ pōt
eē ſine duob⁹ ⁊c. lʒ poſſit gloſari ſimplr ⁊ in
vli. ſʒ iſta omittant̾ p dcā ēt Ariſto. ita ſaluabit̾ p⁹ ⁊ poſteri⁹ i diuis: ſic i alijs ponē pmū
productū ⁊ ſm productuʒ. Unde per potentiā dei deus poſſet producere duo diſticta realit̾ nō d̾pēdētia eo ordie q ſbm ſe hʒ a paſſiōe
⁊ poteſt ſupplere vicē ſbi in genere cauſe effi

cientiis. Sed iſta alibi ad lōgū magis decla/
rauim⁹. Quia tamē dixim⁹ ſupra de priorita/
te nature ⁊ originis. nullus credit ꝙ ego ponā
prioritatē originis in aliq̄ ſine prioritate tpis
inſtātis eui etnitatis vel nature. vnde dico ꝙ fi
lius nō poteſt eē ſimul nā cū patre ⁊ origina
ri ab illo: ita ꝙ ſit prioritas originis cū ſimul/
tate nature. ⁊ q̇a relatiue oppoſita ſūt ſimul
natura ꝑ pħm in p̄dicamētis. ⁊ alibi dico: ꝙ
ſuppoſita diuīa nō conſtituūtur per abſoluta:
nec per relatiões oppoſitas: ſ; per relatiões
diſparatas: vt alibi diffuſiſſime ⁊ lōgo tracta/
tu declaraui. Unde pro nūc tātū ſi pater ⁊ fi
lius eſſent ſimul natura: ⁊ ita patnitas ⁊ fi/
liatio. ⁊ paternitas ſit pri⁹ natura patre: q̇a oē
cōſtituens etiā ſcdm ipos eſt pri⁹ natura conſti/
tuto ex illo. ergo cu; filiatio ſit ſimul natura
cū paternitate: filiatio erit pri⁹ natura patre:
q: q̄cūq; ſūt ſimul natura q̄ vnū eſt pri⁹ natura ⁊
reliquū: vt p; de tēpore ꝙtū ad ſimultatē. ⁊ i
ꝙtitate: ⁊ ꝙtū ad eq̄litatē: quo vnū eſt ma/
ius: ⁊ reliquū ⁊c. ergo ſi filiatio ē pri⁹ natura
patre nō poterit aliquo modo ꝓduci vel ori
ginari a patre. ſ; iſta materia dimittatur: quia
ē nimis lōga. Hec aūt omīa dicta ſūt ꝓpter
fortificationē argumēti predicti. De iſta ſimul
tate nature relationū cōſtituentiū patrē ⁊ filiū
⁊ poſterioritate cōſtitutoꝝ tāgit frāciſcus ad
ſuū ꝓpoſitū di. 4. q. 4. ⁊ di. 12. ſ; vide contra
ipm in libro de trinitate: q: vult rēſpōdere p̄
dicto argumento. Itē ad p̄ncipale arguitur
ſic: Data iſta opione ſequitur ꝙ hō ſit magis ꝑ
ſe cā ⁊ imediata ſue btitudinis ꝙ ipe deus.
cōſequens falſū: q: btitudo datur in p̄mium:
⁊ gratis datur ⁊ volūtarie datur. probatur cōſequē
tia. L 3. n. ꝓpter diuerſa obiecta eſſēt etiā di
uerſi amores ſpē. vel ꝓpter rōnem diuerſam
obiecti: nō curo ad p̄ſens: arguo ſic: Beati
tudo ꝑ te eſt p̄ncipalius in actu volūtatis: ſ;
ad actus volūtatis p̄ncipali⁹ cōcurrit volun
tas ꝙ obiectū: vel obiectū nullo modo con/
currit vel cōcurrit tanꝙ cā ſine qua nō. ⁊ ma
xime ſcdm Scotū q̄ vult ꝙ volūtas obiecto
etiā clare viſo pōt nō frui. ergo nō neceſſitatur
ab obiecto. Unde arguit ipe in quolibeto. 16
ꝯtra eos q̄ pōebāt ꝙ volūtas neceſſario ama
ret ſummū bonū ſiue clare ſiue nō clare viſu;
vnde dicit ꝙ neceſſitas agēdi eſt ab iſto: qd
eſt ꝑ ſe p̄ncipiū agendi: q̇a ſi id nō neceſſario
ſe habeat ad agere: neq; aliq̄d per id neceſſa
rio aget. ſi igitur obm ſit rō neceſſitatis in vo/
lendo videtur ſeq̄ ꝙ obiectū ſit p̄ncipale acti/
uum reſpectu volūtatis. Hoc aūt hēt ipſe: ⁊
bene ꝓ incōuenienti. ⁊ hoc vult in multis lo/
cis. ergo volūtas ad iſtū actū p̄ncipalius cō/
currit ꝙ obiectū per cū. ſ; ꝙ p̄ncipali⁹ cōcur/
rit vel ſolū cōcurrit eſt magis ꝑ ſe cā ḡ ſeq̄tur ꝙ
ꝙ volūtas creata erit magis per ſe cā btitudi
nis noſtre intrīſece ꝙ obiectū diuinū. Con/
firmatur iſta rō q̄ſi beatitudo eſt donū ⁊ p̄mi
um nobis. ſ; donū ⁊ p̄miū nos reddit magis
gratos ⁊ magis obligatos datori ⁊ p̄miāti
ſi ab ipo ſolo eſt. ergo nō erit ꝑ actū volūta/
tis noſtre. nā beatitudo eſt vltimū qd datur
ḡ eſt a dāte ſimpliciter. nā opatiōes noſtre me/
ritorie q̄ preceſſerūt: ad quas cōcurrim⁹ actiue
vt oriatur meritū habent hoc donū vltimū in
p̄mium. ita ꝙ de congruo eſt finis meriti. ḡ
nō eſt ꝑ optionem noſtrā aliq̄ modo: ſ; ab ip
ſo gratis largitore. ꝙ aūt ad actū fruitionis
cōcurrat volūtas actiue dictū eſt. Itē; ad
p̄ncipale argumentū ſi chriſtus habuit bea/
titudinē perfectā in intellectu: pater ⁊ in vo
luntate per te etiam q̇a habebat amorē eiuſ
dem ſpeciei cum amore beatorū: ⁊ etiam per
fectiorē ſaltem intenſiue. ergo in voluntate
chriſti erat principali⁹ beatitudo ꝙ in intel/
lectu. ſ; chriſtus habet triſtitiā in volūtate
per te aūt Scote ⁊ bene in. 3°. di. 15. triſtitia
eſt proprie paſſio volūtatis. ⁊ diſtiguitur a do/
lore: q̇a eſt in corpore. ſ; impoſſibile eſt ꝙ in
vna potentia ſit principaliter beatitudo. ⁊ ve
ra ⁊ perfecta beatitudo: ⁊ in illa ſit triſtitia.
vnde. 7. ethi. delectatio vehemens expellit tri
ſtitiā non tātū oppoſitam ſed etiam cōtin/
genter. Iſta ratio licet videatur cōtra omnes:
tamen nō eſt niſi q̄ tenentes btitudinē in vo
lūtate. ſed nō ponendo btitudinē ſoluitur ar/
gumentū: vt uideatur infra. ⁊ modo ipoſſibi/
le mihi videtur ꝙ in illa potentia ſit beatitu/
do ⁊ ibi ſit triſtitia. vnde non eſſet incōueni
ens ꝙ eēt beatitudo in volūtate ⁊ in intelle
ctu. ⁊ eſſet dolor in appetitu ſenſitiuo: vel in
carne: q: beatitudo nō eſt in illis. tn̄ hō cō/
poſitus nō ē btūs cū dolore i illis. ⁊ iō nō ſi
ne illis ſicut dicit ariſt. de ſanitate ⁊c. ſ; hoc
īfra clare. Itē ad p̄ncipale arguitur ſic: phi
poſuerūt felicitatē alii i diuitiis: alii i hono
re: alii i voluptate: alii i v̄tute: alii i ſpecu/
latiōe. certū ē āt ꝙ ſi ſpeculatio eſſet felicitas
hoīs p̄ncipali⁹ erat in ſpeculari: uel in habē
do ſpeculationē ꝙ i amādo illā. ⁊ p̄ncipali⁹
erat in habere honorē ꝙ in amare illū. ⁊ ita
in oīb⁹ aliis reb⁹ q̄s appetim⁹ ꝑꝑ felicitatem:
vel ꝑꝑ bonū deſideram⁹ habere illā rē: ⁊ ex il
la re hita quam credim⁹ eſſe noſtrā felicitatē
credim⁹ eſſe cōtempti. ⁊ nō q̇a amamus illā
ſed q̇a hēm⁹ illā: l; hita illa inſeq̄tur amor. Ec

ꝫ iſtud videat̄ foꝛtaſſe magis vti ꝙ̄ frui. tam̄
in ſe felicitas eſſet in habēdo illud: lʒ diuer/
ſis actibus poſſim appetere habere illō. vnō
certū eſt ꝙ poſſuʒ appetere obiectū felicitatiſ
refferendo in me vel in obm: ſi reffero habe/
re obm felicitatis ꝓꝓ cōmodū meū vtor obo
ſi ꝓꝓ ſe fruor. Vn̄ phi vtebant̄ obiecto ſue fe
licitatis differentia: ğ' eſt de re hn̄da ꝓꝓ frui
⁊ ꝓꝓ vti ⁊ n̄ ꝓꝓ habere frui: ⁊ qꝛ vna ſola res
hn̄da eſt qua debemus frui. ſ. deus glorioſus
iō phi non fruebant̄ in ſua felicitate. ⁊ iō non
eſt differentia ꝙ in hn̄do rem non ſit felici/
tas: ꝫ differētia ē inter frui ⁊ vti ⁊ ideo cer/
tum eſt ꝙ in illa potētia ꝑ quaʒ habem⁹ fi/
neʒ noſtrū erit beatitudo nr̄a ⁊ nō ꝑ ꝙ̄ ama/
mus illuʒ hituʒ qꝛ pꝛeſupponit̄ hitus: ⁊ hoc
eſt meo iudicio: ⁊ bene ꝙ dicit. B. T. in. 4.
di. 49. q. i. in reſponſiōe ad. 2. q. de beatitu/
dine dicit enim ſic nec ēt pōt dici ꝙ aſſecutio
finis exterioꝛis ſit per actū voluntatis ime/
diate intelligit̄ eniʒ eſſe actus voluntatis an/
te aſſecutionē finis vt motus quidem in fine
poſt aſſecutionē ꝓo: vt quietacio quedam i
fine nō pōt aūt eſſe ꝙ voluntas non quietet̄
in fine in quē ꝑus tendebat niſi qꝛ voluntas
alio modo ſe habet ad finē ꝙ̄ pꝛius vel econ
uerſo. illud ğ facit ꝑ voluntateʒ hoc modo
ſe habet ad finem ut voluntas q̇etetur in ipo
eſt vltimus finis interior qui ꝑ cōiungit exte
rioꝛi fini ſicut ſi finis alicuius ſit pecunia fi/
nis iterior erit poſſeſio pecunie per ꝙ̄ homo
ſe habet ad pecuniaʒ vt voluntaſ in ea q̇etet̄
cum ğ vltimus finis q̄ſi exterior humane vo
luntatis ſit deus: non pōt eſſe ꝙ aliquis act⁹
voluntatis ſit interior finis: ꝫ ille actus erit
vltimus finiſ interior quo ꝑmū hoc modo ſe
habebit ad deum vt voluntas q̇etet̄ in ipſuʒ
hoc aūt eſt viſio ſm intētuʒ qui per hanc fit
quaſi ꝯtactus dei ad intellectū cum omne co
gnituʒ ſit in cognoſcēte. ſm ꝙ cognoſit̄: hoc
idem vult. B. T. ibi. q. 12. Lʒ igit̄ clare ex di
ctis phi. x°. ethi. pateat felicitateʒ eē in ſpecu
latione tn̄ quia aduerſarij dicerēt ꝙ illa non
eſt vera felicitas: iō videamus. 12. metafiſice
cōmēto. 39. in quo ponat beatitudineʒ dei ⁊
noſtrā. ꝑ. n. dicit ſic ⁊ iō vigilia ⁊ ſenſus: ⁊ i/
tellectus ſunt voluptuoſa. i. qꝛ cā voluptatis
eſt compꝛehēſio: ⁊ q̄ſi dicat ⁊ d̉lectatur quia
ꝯpꝛehēdit: ⁊ ſignū ꝙ cōpꝛehēſio eſt cā volu
ptatis eſt: qꝛ vigilia ⁊ ſenſus ⁊ intellectus ſ̄c
in nob⁹ voluptuoſi. ponit. n. differentiā inter
actum ⁊ potentiā. Unde actuʒ in iſtis ſequi
tur voluptas: ꝫ potētia magis inducit dolo
rem vel triſtitiā; ſequit̄ ibi voluptas que eſt
maior ⁊ illius ꝙ eſt maioꝛis intellectus ſeq̇t̄
in illo cōmēto manifeſtum eſt ꝙ intelligere ꝑ
intellectū qui ē in nobis eſt valde voluptuo/
ſum: ⁊ nobilius omnib⁹ rebus exiſtentib⁹ in
nobis: deinde dicit: ſi igit̄ deus ⁊c̄. i. ⁊ ideo
videmus ꝙ ſi voluptas dei ꝑ cōpꝛehēſionem
ſui ipſius eſt equalis ⁊c̄. noſtre ꝙ̄ noſ in aliq̄
hoꝛa hēmus. hoc ſm textuʒ in deo aūt ſemꝑ
eſt valde mirabile: ⁊ ſi illa voluptas que ſem
per eſt: in eo eſt multo magis nobilis ꝙ̄ i no
bis eſt magis: ⁊ magiſ mirabile ⁊ dic̄ Alexā
der ꝙ non eſt intelligēduʒ ꝑ voluptateʒ: vo/
luptatē cōſequēteʒ paſſionem que opponitur
triſtitie voluptas aūt que eſt i itellectu nō eſt
paſſio neqꝫ habet oppoᵐ. cū iſta cōpꝛehēſio
non ooponit̄ ignoꝛātie; voluptas. n. iſta cō/
ſequit̄ cōpꝛehēſioneʒ ſicut vmbꝛa coꝛpus ⁊c̄.
Vide ğ ꝙ loquitur de beatitudine que eſt in
intellectu que diſtingut̄ a voluptate qꝛ imme
diate an̄ dicit ꝙ itellectum ſit intellect⁹ ꝑ in/
tellectionē ꝙ nō contingit vołūtati neqꝫ cō/
pꝛehēſio cōtingit uolūtati in qua dicit conſi
ſtere beatitudinē. Iteʒ in cōmēto inmedia
te an̄. ꝫ. 38. locut⁹ ē de amāte ⁊ amato que ꝑ/
tinēt ad voluntateʒ ⁊ in illo etiā loquit̄ de i/
tellectu. vn̄ dicit itelligētia. n. agēs inꝙ̄tuʒ eſt
abſtracta: ⁊ ē ꝑncipiū nob̄ neceſſe eſſe vt mo
ueat nos ſm ꝙ amatū amās: in. x°. āt ethi.
dicit ſepe expꝛeſſe ꝙ cōſiſtit i ſpeculatiōe. vnō
in caplo. 2°. 2. tractat⁹ dicit qm̄ aūt ſpecula/
tiua dictū ē. ⁊ infra dicit ꝙ illa opatō ꝑfecta
eſt ſapiētia. ⁊ totū illō caplum legat̄ vbi vult
ꝙ ꝑfecta felicitas ē ſpeculatio veritatis. Itē
ad ꝑncipale arguit̄ ſic Scot⁹ i quolibet ⁊ in
2°. ſentētiaꝝ ponit ꝙ poſſum⁹ cognoſcē deūʒ
ſb rōe ꝓpꝛia noticia abſtractiua: qꝛ per ſpēm
repꝛeſentatiuā ⁊c̄. vt Franciſcuſ. lʒ hoc alibi
dixerim tn̄ ad hoīeʒ arguo ſic beatitudo cōſi
ſtit ꝑncipalit̄ in fruitiōe ſequit̄ ꝙ talis ſit vi/
dens aaſtractiue ꝑfecte hūit ꝑfectaʒ beatitu
dineʒ volūtatis pꝛobat̄ qꝛ cuʒ iſta fruitio ſit
reſpectu eiuſdeʒ obiecti ſb eadē ratiōe foꝛma
li: ⁊ eadē potētia ⁊ hitu ⁊c̄. ğ iſta fruitio nō
diſtinguet̄ ſpē a fruitiōe beati ⁊ pōt eſſe intē
ſior in caſu ꝙ̄ illa: ⁊ maxie ſi obm nō cōcur/
rat actiue cū nō concurrat niſi vt cognitū nō
poterit cāre diuerſitateʒ i actu cū eadē ratio
foꝛmalis cognita occurrat: nec valebit fuge/
re de diuerſis rōibus in obo clare: ⁊ nō clare
viſo. ⁊ vt facit in. 4. nec valebit fugere vt i q̇
libetis de noticia intuitiua ⁊ abſtractiua: q̄
ſunt diſtincta ſpē ꝓꝓ obm. pn̄s ⁊ nō pn̄s reſ/
pectu act⁹ intellectus. ꝫ reſpectu actus volun
tatis ſi obiectū nō cōcurret niſi vt cognitum

⁊ ſit vna ratio formalis: non poterit age/
re niſi vt vnum preſertim cuȝ ſit agens natu
rale non liberum neqȝ illimitatum. lȝ. n. ille
due cognitiões diſtinguant̃ ſpē ꝙ tñ eſt im/
probatũ: tñ ſi obm̃ vt cognitũ ē illud ꝙ agit
⁊ nõ ille cognitiões: ⁊ eſt vna rõ: ⁊ ſm̃ vnaȝ
ratione ageret: ḡ vt sic nõ cañabit diſticta. ha
buit ḡ beatitudinē talis que ſpectat ad volũ
tateȝ ⁊ nõ beatitudinē q̃ ſpectat ad itellectũ
per te ḡ poterit habere ſecũdaȝ beatitudinē
que ē ꝑncipalior non habẽdo ꝑmaȝ que ne/
gat̃ ab oibꝰ: ⁊ ſa ꝑſupponit ꝑmã. ponat̃ vl/
terius ꝙ aliquis videat deũ intuitiue. ſ. obie
cto pñte ⁊ de potentia abſoluta ſuſpendatur
actus ſuus voluntatꝫ: tũc videret̃ ꝙ hñs no/
ticiaȝ abſtractiuã de obiecto ſb ratione ꝓpria
erit beatior iſto q̃ ſuſpẽdit actũ: ꝙ ſi conce/
deres ſecunt̃ multa plura icõuenientia que tu
ipſe deducas. Alia eſt oppinio ꝙ beatitudo
ſit i ambabꝰ potētijs ꝫ ꝑncipalius imediate
ꝙ in voluntate. Cõtra iſtaȝ oppinionē ſunt
multa argumēta facta ſupra ꝓbando ꝙ non
poſſit eſſe beatitudo i duabꝰ potentijs tñ ar/
guit̃ argumentis ſpecialibꝰ ſic erũt argumen
ta cõtra vtrãqȝ opinionem nihil ꝑtinẽt ad ra
tionē formalē beatitudinis: eſt niſi i vna ſo/
la potētia: ꝓbat̃ q: aut ꝑ vnũ actũ vnius po/
tentie hẽtur tota beatitudo aut ꝑs beatitudi
nis ſi tota: ḡ ſi etiã ꝑ aliã hẽtur tota beatitu
do bis habebit̃ beatitudo ꝙ ē incõuenient̃ q̃a
ſi ꝑ primã fruſtra ſa. Unde. lȝ aliꝗ eēt dicere
tota beatitudo ⁊ dicere tota beatitudo q̃ ſpe
ctat ad iſtã potētiã tñ ipoſſibile ē ꝙ tota bea
titudo ſimpliciter ſit in duabꝰ potētijs: ſic ḡ
dicas ꝙ ꝑs per vnã ⁊ ꝑs ꝑ aliã ꝫ añt ſunt par
tes eiuſdeȝ rationis ⁊ tũc ſeq̃t̃ vt ꝑus argui/
tuȝ eſt ſupra ꝙ tm̃ poſſet intẽdi vna ⁊c. Si
vero ſũt ꝑtes diuerſaꝝ rationum itegrãtes
vnaȝ beatitudinē ꝫ obiectũ beatitudis ē eſſē
tia vt infinita: ḡ ſi nõ hẽo totã beatitudinē
ꝑ itellectũ ſequit̃ ꝙ illud obiectũ nõ ſit ꝑfectiſ
ſimuȝ obiectũ beatitudis q: cũ ꝑ itellectũ ha/
beã illud obiectũ ſb ꝓpa rõe: ⁊ ſub rõe infi/
niti: ⁊ ſit ſolũ obiectũ beatitudinis ſi nõ dat
totaȝ beatitudinē iſufficiēs ē ad dandũ bea
titudinē: q: hito illo ꝙ ſoluȝ dat beatitudi/
neȝ ſi ꝑfecte hẽtur hẽbo totã beatitudinem.
Uñ ēt in deo ſi beatitudo itellectꝰ diuini cõ/
prehẽdit obiectũ beatitudis ꝑ illũ hẽbit om
neȝ beatitudinē vt ſi diuinꝰ itellectꝰ includit
omnē ꝑfectiõeȝ itellectus i deo non poterit
eſſe niſi ille vnicꝰ itellectꝰ. ⁊ ita de volũtate.
Unde ēt Scotꝰ. lȝ dicat ꝙ poſſimꝰ ꝓbare in
finitã potētiaȝ dei naturaliter intẽſiue tamē

nõ poſſimus ꝓbare omnē potētiã: ꝫ vlteriꝰ
dicit: ⁊ bene ꝙ in re ideȝ eſt ifinita potentia
⁊ oipotētia. ſ. illa volũtas ifinita. Dimitta/
mus nunc vtrũ poſſit ꝓbari oipotētia. q: cre
do probaſſe ꝙ ſi ſufficit mihi ſm̃ eũ ⁊ bene
ꝙ omnipotētia nõ eſt diuiſa ꝙ vna ꝑs ſit in
vna potētia ⁊ alia in alia: ita dico ꝙ ſi bea/
titudo hẽt vnaȝ ratiõeȝ formaleȝ q̃ dicat ꝑ/
fectiõeȝ ipoſſibile eſt ꝙ vna ꝑs ſit in vna po/
tentia ⁊ alia i alia: ⁊ ſi dicat̃ ꝙ beatitudo nõ
dicit vnã rationē formalē ſpecificã ꝫ generi/
cam vel q̃ſi: ꝫ in ſpeciali ſunt due ratiões ſpe
cifice ſicut intellectio vl̃ volitio ⁊c. ꝫ oio ſtat
arm̃. primm̃. q: vna rõ ſola finis ⁊ obiecti bea
titudinis ſi de ſe ē cõtētatiua ⁊ beatificatiua
ſi eſt ifinita põt ſufficere: ḡ fruſtra hẽbit̃ per
aliaȝ. lȝ. n. ſint diuerſe potētie: ſi per vnã vt
dictũ eſt attingit̃ ꝑfecte obiectũ ois beatitu
dinis ſb rõe ꝓpria hñdo omnē beatitudiēȝ. ⁊
ſic alia erit ſuꝑflua. dicere. n. ꝙ diuerſis modiſ
hãs obm̃ betitudis ē dicere ꝙ vnus illoꝝ eſt
ſuꝑfluus. Uñ ãt intelligis ꝙ iſta beatitudo
ſuſcipiat cõplectiõeȝ ꝑ actũ volũtatꝫ ⁊ ſit ma/
gis ꝑfecta: ⁊ tũc beatitudo oio i ambabꝰ eēt
eiuſdeȝ ratiõis ꝙ iplicat i diuinis. ⁊ ſic nõ be
ne dicēt. B. T. ö cõplectiue. ſi vero dicas ꝙ
actus nihil cõplet ad beatitudinē alteriꝰ. tũc
quero aut hñs beatitudinē ꝑ actũ itellectꝰ ha
beat beatitudinē aut nõ ſi nõ ḡ nec ꝑ actum
volũtatꝫ. ḡ nullaȝ ſi ſic aut totalē aut ꝑtialem
vt ꝑus. Unō ſi dicerē ꝙ beatitudo eēt i illo
actu itellectꝰ ſolñ tũc dicereȝ ꝙ tota beatitu/
do eēt ille actꝰ: ḡ ſi beatitudo dic̃ iſta duo ne/
ceſſario aut ꝑmus actꝰ nõ dicet aliquã beati
tudinē aut dicet totã beatitudinē aut partē
beatitudis ⁊ ſi totã ſa fruſtra ſi ꝑtē ḡ nõ ꝑfe
ctaȝ vl̃ oȝ dicere ꝙ ſũt due beatitudies diuer
ſe q̃ nõ itegrãt vnã beatitudieȝ ⁊ ſic due bea/
atitudies totales q̃ nõ itegrãt vnã vl̃ ꝙ idē
bis beatꝰ: Uñ certũ ē ꝙ cũ ſit vna rõ ſola o
biecti beatitudis nõ põt dici ꝙ cũ ꝑ vnã po
tētiã hẽaȝ illã rationeȝ obi ⁊ nõ diminutam
⁊ diminute ꝙ nõ hẽaȝ totaȝ beatitudineȝ ⁊
tãto magis ſi non ponãt̃ diuerſe rões i obõ
beatitudis: nã ⁊ ſm̃ eos qui ponũt nõ diſti
guũt̃ niſi ratiõe ⁊. ens ratõis nõ ſic beatifi/
cat vt ens rõis. Uñ lȝ ꝙ diuẽſas potãs atti
gã illõ obm̃ ꝙ ē ſolũ obm̃ btitudis. ⁊ ꝑfcē at
tigã illõ nccr̃io ꝑ illã potētiã hẽbo totã bea
titudinē: ḡ ſequit̃ ꝙ ſi ꝑ aliã potētiaȝ attin/
go ꝑfecte illaȝ rõneȝ ⁊ illõ obm̃ ꝙ hẽbaȝ du/
as totales ⁊ perfectas beatitudies vl̃ meliuſ
dicendo ꝙ bis hẽaȝ beatitudinē q̃ oia ſt in/
cõuenientiſſima: Uide ḡ ꝙ ponere iſto modo

beatitudines partiales eſt ponere duas beati tudines et non quod una perficiat vel compleat aliam Item ad principale argumentum. si beatitudo conſiſtat in ambabus potentijs: ergo cum ad actum voluntatis qui dicitur fruitio concurrat voluntas active: ſequitur quod non potero habere perfectam rationem beatitudinis nisi etiam concurrat creatura ad candum partem rationis beatitudinis. consequens autem eſt inconveniens quia deus potest creare omnem rationem beatitudinis intrinsecam nobis. probatur quia continet solus omnem rationem formalem beatitudinis extrinsecam: ergo per ſe ſufficiens est ad dandum omnem rationem intrinsecam sed ut attingamus illam extrinsecam. Unde licet non poſſemus esse beati nisi amemus tamen quod deus non poſſit dare nobis totam rationem beatitudinis: et ſe falſum est. deceptio ergo rei iſtius eſt propter non diſtinguere inter habere beatitudinem et eſſe beatum ut dixi et declarabo infra pulchre. Unde concedo quod non concurrente nostro actu voluntatis nos non ſumus beati tamen quod non habeant totam rationem formalem beatitudinis adeo intrinsece: hoc est impoſſibile ſic habito obiecto clare viſo parte de potentia absoluta voluntas potest non frui: et ſic obiectum clare viſum est tota ratio formalis extrinseca beatitudinis: ita cognitio clare viſi est ipſa tota intrinſeca cum attingat totam extrinſecam: et tamen per te nisi amarem non eſſem beatus: et tu quod ponis quod non poſſum non amare est quia cum attigeri totam rationem formalem beatitudinis extrinſece: per intrinſecam neceſſario oportet me amare: et per consequens esse beatum preſuppo nit me iam habuiſſe beatitudinem ex qua inſurgit me amare et per conſequens me esse beatum: et illud potest dici beatitudo completiva non quod aliquid addatur rationi beatitudinis ut ſit perfecte beatus. licet habuiſſet perfectam beatitudinem ante. quia iſte actus amoris conſequitur beatitudinem et iſto non poſito non eſſem beatus. licet intelligeretur ratio beatitudinis et ſi. B. T. poſuit hoc modo beatitudinem complectivae bene poſuit: ſi aliter: male. videtur autem ſic poſuiſſe quia dicit quod est completive in voluntate quaſi conſecutive ſicut pulchritudo inſequitur iuventutem: et quod actus voluntatis preſupponit iam primam beatitudinem etc. amare igitur inſequitur ipſam beatitudinem iam habitam vel eſſentialiter. vel tanquam obiectum et finis etc. et ideo amare ſpectat ad beatum: et non ad beatitudinem: et ideo deus non esset perfectiſſime beatus nisi infinite amaret et creata nisi infinite. Unde ſi amare est requiſitum tanquam conveniens vel debitum obiecto beatitudinis et fini habito: et beatitudine habita: ergo non est ipſa beatitudo nam quod preſupponit iam habitum non est illud habitum. Unde certum est quod ſi tu pones beatitudinem in intellectu ſolum teneteris tamen omnino amare tale obiectum beatitudinis illud: ergo amare non est illa beatitudo: sed ſequitur ad ipſam. Unde ſi beatitudo est recta a voluntate cum prius intelligatur

beatitudo quod rectitudo quia ſua paſſio et reſpectus adveniens: ergo beatitudo est ante actum voluntatis Unde rectitudo debet esse in homine habente beatitudinem ita quod recte beatus: ergo non est rectitudo de ipſa eſſentia beatitudinis sed in homine habente beatitudinem. Unde ſi videns eſſentiam: amat propter ſe et fruens: et est actus rectus: et debite circumſtantionatus: est ergo rectitudo in actu amoris: ſive in amante. et quia huius illam rectitudinem amat: et dicitur ob beatitudinis. ideo est recte beatus et ideo rectitudo est in beato non in beatitudine eſſentialiter nisi denominative et conſecutive: sed non in ratione formali beatitudinis ſicut ergo meritum vel demeritum est in voluntate vel volente ita ipſa rectitudo. Unde arguitur ſic: rectitudo est in actu voluntatis: sed parte in actu voluntatis est et beatitudo. et principalius accipio illam beatitudinem vel illum actum voluntatis. Certum est quod illa beatitudo non est formaliter illa rectitudo. sed rectitudo preſupponit illam: ergo ille actus beatitudinis non conſiderata rectitudine erit beatitudo. ergo non propter illam rectitudinem ponetur beatitudo magis in voluntate quam in intellectu ut arguebat ſcotus de magis volente etc. ergo magis meritorium vel demeritorium. vel magis appetendum ex debito non facit ut ſit actus beatificus vel non. Ideo ſequitur .3. oppinio quod beatitudo conſiſtit in actu intellectus qui est videre deum intuitive: et hoc quia unius nature est unius finis ultimus et per conſequens una ultima aſſecutio finis. et per conſequens unus modus aſſequendi finem vel habendi ultimate et perfecte. Unde ſic dicit Ariſt. . ethicorum quod multe ſunt vie recedendi a ſigno et una ſola ad attingendum ita est una ſola via vel unus ſolus modus quo poſſimus attingere finem: licet ſint multi modi quo non attigimus finem: non loquor de medijs nunc ad acquirendum finem: sed quo mediante habetur finis: et licet ſint multa media quibus poſſimus nos habere circa finem. tamen est ſolum unus modus habendi finem: loquor de habere finem perfecte: licet ergo per voluntatem poſſim me habere circa ipſum: vel amando vel ſuſpendendo actum vel propter ſe: vel propter aliud: vel odiendo ſi non est clare viſum. tamen iſtud non est habere finem ſuum: sed cum est in nobis per ipſam intellectionem ſic est quia per eſſentiam non poſſimus habere illum ita quod ſit eſſentia nostra. Iſta oppinio reprobando alias oppiniones ſatis videtur eſſe probata. immo ad declarationem iſtius oppinionis est notandum quod alio modo intellectus attingit obiectum. et alio modo voluntas. intellectus. enim. attingit obiectum recipiendo ab obiecto ſeu deum obiectum ſe oſtendit potentie ſeu ſit preſens: ita ut cognoſcatur ſicut est: et cum cognitum ſit in cognoſcente vel quodammodo fiat ipſum. ſicut habetur commento. 38. tertij de anima ubi dicit intellectus est intellectum et ſenſus ſenſatum: ideo obiectum beatitudinis dicetur esse in nobis et ideo obiectum iſto modo dat ſe nobis: et per

conſequēſ cū ſit ꝑfectiſſimū pōt ſe ꝑfecte da/
re nobis q: ḡ ad hoc cōcurrimus ſolū paſſiue
cū agēs ꝑ ſe ſit ſufficiēs: poterit ſe ſufficiēter
dare nobis volūtas aūt attingit obm̄ tale nō
illō hn̄do: ſ; i illud ſe trāſferēdo: ⁊ cū ſua po
tētia qua ſe trāſferet ſit finita nō pōt ſe niſi fi
nite trāſferre: ⁊ iō nō attingit obm̄ ꝑfecte: ⁊
l; volūtaſ diuia ꝑfectiſſime ſe trāſferat i obm̄
tm̄ nō dicit̄ hēre obm̄ ſic itellect⁹: ⁊ l; ambo
ſint idē; realr̄ obō: tm̄ loquēdo de ipſis vt at
tingūt obm̄. l; amor volūtatiſ ſit īfinit⁹ ⁊ ita
ꝑfect⁹ ſicut act⁹ intellect⁹ tm̄ trāſferre ſe i obm̄
nō dicit actū beatificū vt meli⁹ declarabit̄: ſ;
p̄ſupponit illū q: trāſferre ſe i obm̄ non di
cit neq; facit obm̄ btitudinis eſſe pn̄s beati/
ficabili vel eſſe ībeatificabili: ⁊ iō act⁹ trāſfe/
rendi ſe i obm̄ non hēt rationē; btitudinis. ſ;
bene act⁹ mediāte q̄ obm̄ ē mihi pn̄s: vel co/
gnoſcit̄ eſſe pn̄s. Vn̄ ſi ꝑ diuerſas potentias
attingit̄ obm̄ certū eſt ꝙ nō modis eiuſdē ra
tiōis: q: hoc ſupflueret: ḡ ſi aliquis mouēs ē
q̄ obm̄ dat ſe mihi. ⁊ ꝑfecte dat: ⁊ nō querim⁹
de modo q̄ iꝑfecte ſe dat nec de noticia cōfu/
ſa: neq; aquiſita ꝑ diſcurſu; ſiue abſtractiua
q: in illa beatitudīe nō ita ſe dat nobis certū
erit ꝙ nō poterit eē alius modus diuerſus ni
ſi trāſferēdo nos i illud ⁊ vt videbit̄ i reſpon
ſionib⁹ vt ꝑ vnā potētiā ipm̄ bonū habeat̄:
⁊ ꝑ aliā bene habeat̄: ſ; cu; nō poſſimus nos
trāſferre i illud niſi hēam⁹ iſtud. ḡ ꝓus hūi/
mus obm̄ btitudinis ꝙ nos trāſferam⁹ i iſtō
⁊ iō ꝓus bonū ꝙ bene: ſ; hito obō btitudiniſ
hēt ꝑfecte btitudo. ḡ ꝓus hēt btitudo ꝙ volū
tas ſe tranſferrat: ⁊ iōo ꝓus bonū ꝙ rectitu
do ⁊ bene. Scōo notādu; ē ꝙ aliud ē dicere
beatitudo ⁊ beatū eē. Vn̄ dico ꝙ btitudo in
ſuo eē abſoluto: ⁊ i ſua ratiōe formali nō dic̄
niſi actum illius viſſionis ītuitiue itellectus
ſ; beatū eē plura dicit ſeu cōnotat. Vn̄ ariſt.
x. ethi. beatitudo cōſiſtit i ſpeculatōe: ⁊ tam̄
ſm̄ ipſu; multa ſunt circūſtantia btitudinū
ideſt ſine qb⁹ nō ē hō beatuſ. Vnō allegat ipē
de amiticia ſanitate ⁊ diuitijs ⁊c̄. ⁊ ſūt ſicut
circūferentia ad pūctū mediu; circuli beati/
tudo: ḡ ſm̄ ipm̄ nō eſt in illis: ſ; nō ē hō bea
tus ſine illis. Vn̄ ē intelligēdū ꝙ hō beatus
nō eſt ſine ipa btitudine q̄ ē in intellectu nec
ſine illis ſine qb⁹ nō dicit̄ beat⁹: ⁊ iō non eſt
ſine actu fruitiōis ⁊ ꝑ cōſequēs nō ē beat⁹ ni
ſi beatitudo ſit ordinata ⁊ ꝑ conſequēs niſi
ſit ſecurus ō ſua beatitudīe ⁊ ꝑ cōſequēs ſi ha
bet corpus niſi ſit ſanus ⁊ oēs potētie ſenſiti
ue hēant ſibi cōuenientia ⁊ non cōtraria: ⁊ ꝑ
cōſequēs q̄ habet dolorē ⁊ triſticiā nō ē bea

tus: ⁊ ꝑ cōſequēs nō ē dicēdu; ꝙ chriſtus an
te mortē ſimplr̄ eēt beat⁹ vl̄ melius dicendo
humanitas chriſti q: chriſt⁹ cū denotet ſup/
poſitu; diuinum ſemꝑ ſimplr̄ ēt loquēdo fuit
beat⁹ ſ; loquimur de chriſto ſm̄ humanitatē
l; ſemꝑ frueret̄ ⁊ hēret viſionē ītuitiuā cum
hūit dolorē; ⁊ triſtitiā hebat tm̄ omnē rōne;
beatitudinis ⁊ erat beat⁹ ſm̄ itellectū: ⁊ ha/
bebat beatitudinē ordinatā ⁊ recta;. Vnō ſi
q̄s vidēs deu; ⁊ amās illū cōbureret̄ cōtinue
non diceret̄ beat⁹. l; haberet ipſa; btitudinē
Vnde ⁊. 7°. ethi. in capitulo. 3°. ſecūdi tracta
tus dicit felicitas aūt ꝑfectorꝝ ꝑꝑ ꝙ indiget
felix his q̄ i corpore bonis: ⁊ his q̄ exteriuſ ⁊
fortuna vt nō īpediāt hec rōcinatio aūt ⁊ in
fortunis magnis īcidēte; felice; eſſe dicētes
eē ſi eſt bon⁹ vl̄ volētes vl̄ nolēteſ dicunt ⁊c̄.
ſcilicet q: aut ſi credūt ꝙ ſub rota infortunij
poſiti ſint beati: aut ſi nō credūt: tam̄ coacti
ita dicūt mentiunt̄. ſ. ⁊ in ꝓ dicit ꝙ felicitas
nulli optime ita eēt. vnō ⁊ de priamo narrāt
talibus aūt vſu; fortunijs: ⁊ finiēte; miſera
biliter nulluſ felicitat. ⁊ vide ibi: ⁊ in decimo
ꝙ non ſolū vt credit Linconiēſis de beatitu
dine policita. ſ; ſimplr̄ nō vult Ariſt. ēt ꝙ ſit
felix ſine iſtis iterioꝛib⁹ bonis: ⁊ exterioꝛib⁹
⁊ ex iſto p; quomō ſecuritas ꝑtinet ad bea/
titudinē ⁊ facilr̄ ſoluit̄ q̄ūo q: non ꝑtinet ad
ipſa; beatitudinē nec intrat rationē forma/
le; beatitudis. ſ; ꝑtinet ad eē beatū ſicut recti
tudo: ⁊ ordinata nō ſpectat ad beatitudinē
ſ; ad beatū eē. Vnde nō ē btitudo ordinata
niſi ſit actus volūtatis: ⁊ iō q: nemo ē dicen
dus beatus niſi ſit ordinate volēs: ideo bea/
titudo ordinata req̄rit̄ ad eē beatū: non ad
btitudinē ſimplr̄: ⁊ ita dico de gaudio ſeu ō
lectatiōe. l; igit̄ ſecuritas dicat̄ q̄d accidēta
le reſpectu beatitudiniſ. tam̄ ē de eſſētia bea
ti eē vel neceſſario req̄ſitū: ⁊ iſta diſtictione
itellecta: bēn itelliges q̄d ſit benedictū. ⁊ ma/
ledictū vbi loquūt̄ doctōeſ ō ſecuritate ⁊ gau
dio. Scias igit̄ ꝙ aliq̄ ſt̄ req̄ſita tāꝙ ſeqnen/
tia ad beatitudinē ſ; mag̃ ⁊ min⁹: ſiue mag̃
ꝓpinq; ⁊ min⁹ ꝓpinq; tam̄ illa q̄ ꝑtinēt ad vo
lūtatē ſt̄ mag̃ ꝓpinq̄: ⁊ mag̃ req̄ſita vt fruitio
⁊ ꝓus act⁹ ꝙ paſſio vt ꝓus amor ꝙ delecta/
tio ⁊ ꝓus ea q̄ ſt̄ volūtat̄ ꝙ ea q̄ ſt̄ i appetitu
ſenſitiuo ⁊c̄. q: ꝓma poteſt req̄ri ſine. z. vt in
angelis iſta videt̄ eē ſnīa Aug. ꝑ retractatio/
nū: vbi retractat aliq̄ dicta i libro ō beata vi
ta ibi l; ponat btitudinē i contēplatione dei
tam̄ dicit ſ; aplm̄ vbi ē corp⁹ incorruptibile
atq; imortale ſpiritui ſuo ſine vlla moleſtia:
ſe reluctatione ſbdet̄; ⁊. 13. de trinitate. c. 8°. i

ſine immortaleſ eē volūt q̄cūq̧ vere beati vel ſūt vel eſſe cupiūt: ſequit̄ vllo mō eē poterit vita veraciter beata niſi fuerit ſempiterna. ⁊ ita accipit boeti⁹ cū dicit felicitaté ſtatū eſſe omniū bonoꝝ aggregatiōe pfectū. Et ſi ar/guat̄ ꝯ hoc oīs forma denoīat ſuū ſubm: ḡ ſi beatitudo ē ī aliquo. lȝ nō ſint alia req̄ſi/ta dicet̄ beat⁹: ⁊ ita nō erit differētia iter ha/bere btitudinē ⁊ eē beatū ſic nec iter hēre al/bedinē ⁊ eſſe albū: naȝ q̄cūq̧ ps hēt albedi/nē ē alba: ⁊ ita ſi beatitudo nō pōt eē niſi in intellectu: ḡ poita illa ī itellectu erit beat⁹. Di co ḡ reſpōdēdo ꝓ ē notādū ꝙ aliquid eē ī aliq̄ pōt eē dupliciť: vl' ꝙ ſit in illo tanq̄ id ꝙ eſt q̄ vl' ꝙ ſit ī illo tāq̄ id ꝙ ē ꝙ ꝑ̄bi gr̄a in itellectu ꝓ ē ip̄a intellectio: ⁊ nō itelligit̄ eē ī hoīe niſi mediāte itellectu ⁊ itellect⁹ ē quo hō itelligit erᵐ. Si. ſi albedo ē imediate ī ſupficie vl' q̄ti tate vl' ī hoīe tūc eſt ī illo tanq̄ id ꝙ ē ꝙ dico ḡ p̄mo ꝙ q̄n aliq̄d ē in aliq̄ quo imediate nō oȝ ꝙ denoīet ipſuȝ: ⁊ iō itellect⁹ nō intelligit ſi aīa que ē ī corpore nō intelligit. 2°. de aīa ꝫ ip̄m ſuppᵐ. vl' idiuiduū: ꝫ ip̄m ſuppᵐ. ꝙ erit illud qđ denoīat̄. Vñ dicim⁹ hō intelligit ſi ꝑ̄o ſit in aliq̄. 2°. mō tūc denoīat illud ī quo ē imediate vt ſi albedo ē in aliq̄ imediate dicē albuȝ: ꝫ hoc pōt eē dupliciť: aut ꝙ ſit in aliq̄ imediate vl' mediate vt pōt colligi a Scoto ī quolȝ. veꝝ de potētia dei angelus pōt īfōma re maȝ ꝑ̄bi gratia capiat̄ vnum totū album tūc illa albedo ē in illo imediate: ⁊ iō illđ eſt albuȝ q: ē ꝙ imediatū ſi ꝑ̄o ponat̄ ꝙ ſit al/bedo ī. 4. pte iſti⁹ toti⁹ ſolū. tūc nō oȝ. ꝙ illđ totū ſit albuȝ: vt puta ſortes ⁊ albedo q̄ ē in pte ſortis eſt ēt in ſorte: ꝫ mediate ſclȝ in illo toto: ⁊ imediate in pte illa. lȝ ḡ illa ps ſit al/ba nō ſequit̄ ꝙ ſortes ſit albus: q: nō ē inme diate ī ſorte: ꝫ mediate illa pte alba. ⁊ hoc eſt q: tam illa pars q̄ ſortes ſūt qđ. ſecus ḡ eſt đ quo. q: lȝ imediate ſit ī q̄ nō denoīat ip̄m ī cō creto: q: tūc q̄ eēt ꝙ nā ſi ē quo itelligit non pōt eē ꝙ itelligit: ⁊ iō denoīat ip̄ȝ. ſ. ip̄m ſup poſitū vl' idiuiduū: ⁊ iō. lȝ beatitudo ſit in in tellectu nō oȝ ꝙ itellect⁹ ſit beatus: ꝫ ip̄ȝ ſup poſitū tūc dicat̄ vltī⁹: ſi arguit̄ intellec° ī itel lectu imediate: tāq̄ quo: tñ poſita itellectiōe ī ipſo quo ſuppoſitū itelligit: ḡ poſita bea/titudīe ī intellectu aliq̄s erit beatuſ: ⁊ tñ act⁹ amoris vl' alia req̄ſita ī aliȷ̄s potētiȷ̄s nō erūt in illo beato imo ꝓcedēdo vlteri⁹, dico ꝙ bea titudo q: ē ī abſtracto ſignificat ſolā beatitu dinē ⁊ nihil cōnotat: ꝫ ī cōcreto. ſ. beatus ſi/gnificat vl' cōnotat aliq̄d ꝙ nō cōnotat vl' ſi gnificat beatitudo verū āt ꝯcretū ſignificat

vnū vl' duo: vid' ī libro meo vbi loq̄r đ vnio ne ipoſtatica: q: ḡ ꝯcretū cōnotat ſuppoſitū ī quo ſupp̄. ſc̄ mlt̄e potētie q̄ ſi nō hñt qđ ſibi ꝯuenit nō dicet̄ beat⁹: nā ſi btitudo poſſet i/mediate denoīare ī ꝯcreto illđ in quo ē ime/diate tūc fortaſſe eēt veꝝ ꝙ hñs btitudinē im mediate eēt beat⁹: ⁊ iō q: ſuppoſitū nō hēt ī mediate iō ñ oȝ ꝙ hñs btitudinē mediate ſit beat⁹ ſi nō ſint cetera req̄ſita ꝓ potētiȷ̄s ſup/poſiti ſine q̄b⁹ nō. Vñ albedo q̄ ē in illa pte imediate q̄ ē ꝙ dat ip̄aȝ albū eē: ꝫ q: ē in to/to mediate ñ dat ip̄aȝ eē albū. lȝ ſit qđ ⁊ hēat albedinē: vñ opōteret ꝙ maior ps illi⁹ toti⁹ hēret albedinē: nō oȝ ḡ ſolū ſi hēt mediate ꝙ hēat illud ī concreto ꝫ requirit̄ ꝙ alie ptes nō ſint ſine albedine. ⁊ iō dicit̄ ꝙ etiops ē al bus dētes. ⁊ ñ ē alb⁹. ita dico ī ꝓpoſito ꝙ cum ſuppoſitū hēat mediate beatitudinē non oȝ ꝙ ſit beat⁹ niſi in ſuppoſito ſint illa ſine q̄b⁹ non. Vñ ſi ⁊ illa ps q̄ ē in illo toto q̄ eſt alba hēret oēȝ albedinē poſſibilē adhuc iſtud to/tū non diceret̄ albū: ⁊ ita ſi iſtud ſuppoſituȝ hēret oēȝ btitudineȝ poſſibilē: ⁊ in aliȷ̄s po/tentiȷ̄s nō hēret ſine q̄b⁹ non eēt beat⁹: quia eē beatū non ſolū dīc btitudinē: ꝫ ēt req̄rit il la ſine q̄b⁹ non. Vñ lȝ intellectio ſit imediate in intellectu ⁊ mediate in ſup̄ tñ poīta intelle ctiōe ſuppoſitū dicit̄ intelligē q: ad intelligē ſuppoſiti non req̄rit̄ niſi ip̄a intellectio ⁊ h̄ ē gr̄a matie: Vñ ſi ad itelligē req̄reret̄ ꝙ hō videret non dicet̄ intelligē niſi videret. ⁊ idō q: ad beatū eē req̄runt̄ illa ſine q̄b⁹ non idō non diceret̄ beat⁹ ſine illis nā mlt̄a req̄rūtur ad eē beatū: q̄ non req̄rūtur ad intelligere lȝ illa beatitudo ſit illa intellectio: ⁊ ideo q: beatitudo ip̄a vl' ratio tota beatitudīs eſt in intellectu idō poſſum⁹ dicere ꝙ illud ſuppo/ſitū ē beatū ſ̄ȝ illā potētiā ſi non ſimplr̄ bea tuȝ. Vñ q: beatitudo ē in illa pte imediate: ⁊ tñ q: ē quo dicim⁹ ꝙ ſuppoſitū ſ̄m illam pteȝ ē beat⁹ q: illa ps non pōt eē beata cum non ſit ꝙ ⁊ ideo cū eē beatū ſimplr̄ loquēdo reſpiciat totū ſuppoſitū cū in ip̄o ſupp̄. ſint a liqua ꝯ̄ria vl' repugnātia beato illa beatitu/do non poteſt dare ſuā denoīationē ipi ſup/poſito in quo ē mediate ⁊ non ē inꝯueniēs ꝙ repugnātia aliquo modo ſint in vno ſup/poſito ſ̄m diuerſas ptes vl' potētias. ſ̄ȝ bene ē in ꝯueniēs ꝙ ꝯ̄ria dēt denoīationes ꝯ̄riaſ ī vno ſupp̄. vt ꝙ ſit albū ⁊ non albū: beatuȝ ⁊ non beatū: ⁊ idō albedo in vna pte: ⁊ nigre do in alia non contrariant̄ ſimpliciť in illo. licet ergo beatitudo ſit in illo ſuppoſito: q̄a eſt mediate. vnde in illo ſuppoſito ſunt aliq̄

repugnantia beatitudini vel beato: vt tri/
ſticia: ⁊ dolor vel non amare·imo illa beati/
tudo que ē in illa pte imediate ⁊ ī toto ſupp̄.
mediate non pōt dare ſuam denominatiōeꝫ
ſuppoſito ſimpl̃r ꝫ bene ſupp̄ ſm illaꝫ pteꝫ: ⁊
ex hoc patꝫ ꝙ dictuꝫ eſt ſupra de xp̄o q̄ erat
beatus ſm intellectū vl̃ meliꝰ de beatitudīe
xp̄i vt̄s dictū ē q: xp̄s ſemp ſimpl̃r loquēdo
fuit beatꝰ: ꝫ q: ibi erat dolor ⁊ triſticia non
poterat dici ſimpl̃r beatꝰ: ⁊ ex hoc bene intel
telligis ꝙ beatitudo i pte i q̄ eſt īmediate ex/
pellit oēm triſticiā ⁊c̄. ꝫ non oꝫ ꝙ a toto ſup
poſito expellant̃ oēs actꝰ cōtrarij: ⁊ iō de tri/
ſticia q̄ erat ī xp̄o in voiūtate ⁊ btitudīe i in/
tellectu nō oꝫ facere tot alteratōes ſicut fit a
doctoribꝰ q: iā facil̃r eſt reſponſuꝫ: ⁊ ex iſtis
intellige dcm̄ Ariſt·x° ethi. ꝙ aliud ē i q̄ cō
ſiſtit btitudo ⁊ aliud ſine quo nō ē btitudo·i
beatū eſſe. ſ. ꝙ oꝫ beatū hēre circūſtantia ad
beatitudineꝫ vel ſequētia: ⁊ in ill̃ nō eſt rō
beatitudis ſic dic̄ ip̄e de ſpeculatiōe tm̄ ſine il
lis nō eſt aliquis beatꝰ vt dicit ip̄e de ſanita
te ⁊c̄. aliud eſt g̃ dicere beatitudinē ⁊ beatuꝫ
eſſe: q: alia requirunt̃ ad beatum eſſe que nō
reqrunt̃ ad btitudinē ⁊ iſtud i tota iſta ma/
teria ē valde ⁊ ſepe notandū. Tertio eſt no
tandum vt intelligatur iſtius rei ꝙ q: actus
intellectus capit diſtinctionē ab obo: ⁊ actꝰ
beatificus eſt circa infinitum vt infinitum ē
aliter non contentaretur beatus· Unde dic̄
Ariſt·x°. ethicoꝝ caplo.4· ſenſus aūt omnis
ad ſenſibile operantis perfecte: ⁊ bn̄ diſpoſi
ti ad pulchritudinē ſub ſenſu iacētiū·tali·n·
maxie videt̃ perfecta opatio ip̄m aūt dicere o
perari: vl̃ in q̄ ē vel differt ſm vnūqdq̄ꝫ op/
tima ē opatio optie diſpoīti ad potētiſſimuꝫ
eorum q̄ ſb ip̄a hec āt vtiqꝫ pfectiſſima: ⁊ dle
ctabiliſſima·ſm.n·omēm ſenſum delectatio·
ſimil̃r āt ⁊ intellectū ⁊ recordatiōeꝫ delectabi
liſſima āt pfectiſſima· pfectiſſima āt que non
habēt̃ ad ſtudioſiſſimū eoꝝ q̄ ſub ip̄a: g̃ cōti
nuādo ſeqtur ꝙ p illaꝫ viſionē intuitiuā ha
bet̃ beatitudo totalis. lꝫ nō total̃r: nā vidēs
īfinituꝫ īfinite ē beatus total̃r. ⁊ hēt beatitu
dinē totaleꝫ: ꝫ creatura q̄ vidꝫ infinitū fini
te hēt totalē ⁊ non total̃r niſi .n. videret ſub
ꝓpria rōe nō eēt beatꝰ. ⁊ p conſequēs eſt total̃
beatitudo q: non videt ptem obiecti nec ſb
confuſo ⁊ ideo īpoſſibile eſt ꝙ aliquis ſit bea
tus niſi hēat totaleꝫ beatitudinē: ⁊ ſi habet
totalē ſiue totā fruſtra requirit̃ alia. Unde i
telligas ꝙ nō aliud ē dicere hēt totā beati/
tudinē ītellectꝰ ⁊ p ītellectū hēt totā btitudi
nē ſiue totaleꝫ: nā falſum ē ꝙ p intellectū nō
hēat totā btitudinē q: p ītellectū vt dixi nō
pōt hēre pteꝫ ꝫ hēt totā: ⁊ iō di ꝙ hēt totaꝫ
btitudinē itellectꝰ p itellectū ⁊ nō totā btitu
dinē ſimpl̃r q: nō illā volūtat̃ q: cū p intelle
ctuꝫ attingat ꝓpriū obm̄ btitudis ſimpl̃r ſit
cuiuſcūqꝫ potētie volueris neceſſario p intelle
ctuꝫ hēat totaꝫ beatitudinē ſimpl̃r: ⁊ nō ſo/
luꝫ btitudinē itellectꝰ ſi alia eēt: q: illa ratio
obi formalis ē ſimpl̃r rō btitudis ſecūdū illā
rationē attingit̃ ab itellectu: g̃ p intellectuꝫ
hēt totā btitudinē ſimpl̃r. Uñ arguit̃ ſic q̄/
cūqꝫ hēt obm̄ btitudinis ſimpl̃r ⁊ nō ſolum
obm iſtꝰ potētie hēt btitudinē ſimpl̃r: ꝫ vi
dēs deū hēt obiectū btitudis ſimpl̃r: g̃ hēt
btituinē ſimpl̃r g̃ nō ptialē· Uñ ē ſciēdū ꝙ
i volūtate nō poſſimꝰ ita ponere q: ille actuſ
uolūtat̃ nō ſpecificat̃ ab obo nec repn̄tat o/
biectū: nec obm̄ p ip̄m ſe repn̄tat: ⁊ iō·lꝫ ten
dat i illud obm̄ repn̄tatuꝫ itellectui tendit p
actū p quē nō poſſuꝫ dici hēre beatitudinē
totalē q: cū p ip̄m obm̄ nō ſe repn̄tet tm̄ atti
git de obō ꝙtū ip̄e actus ē i ſe intēſus vel re/
remiſſuſ· ⁊ iō neqꝫ btitudinē totalē: neqꝫ par
tialē hēo p ip̄m. Uñ impoſſibile eſt ꝙ ſit bea
titudo totalis niſi obm̄ ſe repn̄tet: ⁊ ideo p
volūtatē hēmꝰ reqſita ad beatitudinē ⁊ ad
bene beatitudinis ⁊ nō ipſaꝫ beatitudinem:
vñ vt dixi nulla res ē creata que repn̄tet infi
nitū ꝫ ip̄m infinitū ſe ipſuꝫ repn̄tat mediāte
intellectiōe: ⁊ ſic hēmꝰ beatitudinē totalē ⁊
cū mediāte actu volūtat̃ ñ ſe ip̄ꝫ nobis repn̄
tet p illū actū nullo mō hēꝰ beatitudinē: ⁊ q̇
ſbtil̃r cōſiderabit iſta v̄ba remota omni paſ
ſione intelliget v̄itatē. ex iſtis pꝫ ꝙ lꝫ in pa/
tria ⁊ via caritas ſit eiuſdē ſpēi: ⁊ ita amor
nulluꝫ ſequit̃ inconueniēs q: in ip̄is non eſt
beatitudo: ⁊ iō in actibus intellectus circa
obm̄ clare ⁊ confuſe cognitū pp diuerſas rō/
nes formales occurrētes bene ē diſtinctio ſpe
cifica. Quarto ē notādū ꝙ ſuſcipere magis
⁊ minus vl̃ intenſius: ⁊ remiſſius poteſt con
ſiderari: vel ex pte obi btifici vel ex pte actꝰ
vel intellectus primo modo eſt impoſſibile
cum ſit vna ſola ratio formalis indiuiſibilis
infinita que ſi tota non videtur nō dat bea/
titudinē. Unde ex pte obiecti eadē rō forma
lis ⁊ ita perfecta· ⁊ infinita repreſentat̃ intel
lectui meo ⁊ diuino ſꝫ ex pte actꝰ bene eſt ibi
ītēſio: ⁊ remiſſio: ita ꝙ iſta tota rō formal̃
infinita ſub ratione infiniti intenſius ⁊ cla
riꝰ videtur ab vno ꝙ ab alio· ⁊ ideo ab intel
lectu diuino comprehēditur per actum in
finitū q̄ ēt ē iō realit̃ infinito. ⁊ ita obm̄ bti
tudinis idē realiter ſibi ⁊ ideo beatꝰ p eſſen/

tiam. Quinto eſt notanduꝫ ꝙ: licet actus
intellectus in deo ſit īfinitusītēſiue: ⁊ ēt act⁹
volūtatis. tamē ꝑ actū volūtatis nō h̃z btit⁹
q꞉ ꝑ illā obm̄ n̄ ſe repūtat vt dcm̄ ē. vū ēt in-
tellect⁹ ⁊ volūtas ſ꞉t infiniti ē tū in illis poten
tiis vt potētie ſ꞉t ſine actib⁹ nō btitudo. vñ cū
illi duo act⁹ ſint idē realit̄ ⁊ ſuſceptiui pfecti
onis. vana eſt ꝗſtio q̄ q̄rit de nobilitate coꝝ
inter ſe ſicut dicit ſco. de potētiis aīe ſi ſūt idͦ
realr̄. ſūt. n. ābo in deo pfectiones ſimplr̄. vel
vel ſuſceptiui pfectiōis ſimplr̄. vnde declara
ui alibi ꝙ ꝓꝑe loq̄ndo in deo nō ē niſi vna ꝑ-
fectio ſimplr̄. ſ. deitas q̄ ē ip̄a infinitas foꝛ̄a
lit̄ in re: lꝫ rō infinitatis in ſe nō ſit rō deita
tis: relatiōes āt nō ſūt pfectōes ſimplr̄ nec ſu
ſceptiue pfectiōis: neqꝫ denoīari pn̄t a pfecti
one q꞉ ſūt ens q̇ditatiue. ⁊ ꝑ ꝯn̄ſ hꝫ rōeꝫ ſpe
cificā: vel q̄ſi. ⁊ nulla ſpēs pōt denoīare alia
denoīatione de q̄ loq̄mur intrinſeca dādo. ſ.
ſibi ſuā pfectionē. ſūt tn̄ ille relatōes realiter
idē illi pfectōi. attributa ꝟo nō ſūt pfectōes
ſimplr̄ foꝛ̄alr̄: q꞉ tūc eēnt plura infinita ī dͦ
ꝑꝑ plures infinitates ꝙ ꝓbaui eē ipoſſibile:
lꝫ ſco. duob⁹ modis velit illud ſꝭſtētare ꝫ im
poſſibile ē. tn̄ ſūt ſuſceptiue pfectōis infinita
tis deitatis: ⁊ poſſūt denoīari ab alia: q꞉ ha
bent rōnē gnēicā nō ſpecificā neqꝫ trāſcēdē-
tē vt intellcūs ⁊ volūtas q̄ repiūt̄ in plurib⁹
⁊ nō ſūt iſta ens q̇ditatiue. ⁊ idͦ poteſt deno-
minari a deitate entitas ⁊ talia q̄ſi generica
ſpecificari q̄ſi ab illa. ⁊ idͦ ſolū in abſolutis
vna rō ſpecifica vel q̄ſi: ⁊ vna ētitas. ⁊ idͦ cū
vna pfectōe ⁊ infinitate ⁊ entitate remanent
plures rōes foꝛ̄ales ex nā rei. atrbuta ꝟo trā
ſcēdētia vel q̄ includūt in ſua rōe foꝛ̄ali reſpe
ctū ꝓuationē vel negationē vt ꝟitas vnitas
⁊ē. nō diſtinguūt̄ niſi rōe: q꞉ talia in ſua rōe
nō includunt pfectionē: nec ſūt ſuſceptiua ꝑ
fectiōis: q꞉ ſi relatio ēt cōſtituēs ꝓmā nō di-
cit pfectionē: tāto min⁹ alii reſpect⁹ ⁊ negatō
nes ⁊ ꝓuatiōes. illa ꝟo q̄ ꝑdicāt̄ q̇ditatiue de
deo ſeu deitate non dicūt in ſe ēt pfectionem
ſimplr̄ foꝛ̄alit̄: ꝫ neqꝫ includūt impfectionē
vt ſb̄am et ens: q꞉ oē qͦd ē cōe diuidētib⁹ ab-
ſtrahit ab illis: ꝫ ens ē cōe pfecto ſimpliciter
⁊ impfecto: ⁊ ei qͦd nō dicit pfectionē nec im
pfectionē vt relatōi. g̃ in ſua rōe foꝛ̄ali nō in
cludit alteꝝ mēbꝛoꝝ. ergo nō includit perfe-
ctionē ſimplicit̄. ꝙ vt dicit̄ cōit̄a ſanctis ꝓſer
tim Damaſceno ⁊ Aug. de pfectiōe ſimplicit̄
loquūt̄ largo mō. i. ꝑdicāt̄ de aliq̄ ꝙ dicit per
fectionē ſimplicit̄: vel in ſuo cōceptu nō iclu-
dūt impfectionē: ⁊ ſimplicit̄ talia in q̄cū qꝫ:
vt ſuppoſitū ē ſūt melioꝛa ꝙ nō ip̄a: ꝫ nō ſe

quitur quod in ſua ratione foꝛmali dicant
perfectionem ſine imperfectione: quia tunc
non eſſet in ipſa creatura. Unde in conceptu
non includūt impfectionē tamē nō excludūt
ꝫ non dicunt perfectionem ſimpliciter intel
ligēdo ꝙ includūt pfectionē nō includendo
impfectionē ⁊ excludēdo illā: q꞉ ꝫ vltimū ē
falſū: vt dixi. ꝫ q꞉ in re neqꝫ realiter neqꝫ foꝛ-
maliter non ſūt niſi ipſa eſſentia. idͦ in re ſūt
foꝛmaliter pfectio ſimpliciter. ſ. in dͦ lꝫ in ſe
rō foꝛmalis entitatis ſiue ſb̄e non ſit rō eē. ⁊
ex iſtis habes contra mentē Frāciſ. ꝫ de mē
te ſcoti nihil reale eē cōe deo ⁊ creature: ut a
libi credo ſatis ꝓbaſſe. alia ꝟo abſoluta q̄ re
ꝑiunt̄ in deo q̄ non ꝑdicātur q̇ditatiue d̄ di-
tate non ſūt pfectiones ſimplr̄ foꝛmaliter:
vt dictū ē ꝫ identice. ⁊ nō ſolū hoc ſed deno
minatiue: q꞉ hn̄t ſuā rōnē foꝛmalē diſtin-
ctā formalit̄ a deitate q꞉ intellect⁹ formaliter
non ē eēntia: non ſic entitas ⁊ ſb̄a: q꞉ illa dei
tas foꝛmaliter ē illa entitas: ⁊ illa ſb̄a ēt ſm
ſco. in ꝓ lꝫ non ſm Franc. ⁊ ideo non dicas
ꝙ in deo ſb̄a vel entitas denoīet̄ infinita uel
pfcā a deitate: q꞉ ē una rō foꝛmalis ſola ī re.
ꝫ bene intellcūs qui capit ſuam entitatē in-
finitā ⁊ ſuā rationē ſpecificā vel q̄ſi a deita
te. ⁊ ideo lꝫ ratio foꝛ̄alis intellect⁹ poſſit in ſe
intelligi non intelligēdo deitatē. tn̄ ille intel
lect⁹ non pōt intelligi niſi pꝛ⁹ intelligat̄ dītaſ
q̇a illa eſt ſua entitas ⁊ ſua ratio ſpecifica: l
q̄ſi. ⁊ ideo dicat̄ diuin⁹ intellcūs meli⁹ ꝙ intel
lect⁹ diuin⁹ loq̄ndo d̄ illo ſingulari. ꝫ ad lon
gū vide in lib. meo. ꝫ āt poſui ne credas ꝙ di
cā actū volūtatis diuinū non eē infinitū ꝑꝑ
ea q̄ dicā nūc. ⁊ ideo ponatur exemplū nota-
bile. Sexto igitur eſt notandum: quod
licet volitio ſit infinita: ⁊ dicat perfectio-
nem ſimpliciter denominatiue tamen ē diffe
rentia inter velle ⁊ amare verbaliter ⁊ ipſuꝫ
velle nominaliter: licet in re ſint idem omni
no. Unde dico ꝙ deus per intellectionem in
finitaꝫ intelligit ſe infinitum ⁊ infinite. crea
turam vero intelligit actu infinito ⁊ infinite
ſed finitum. ipſe etiam deus actu infinito uo
luntatis amat ſe infinitum infinite. Creatu
ras vero finitas amat actu infinito: ſed fini
te: ita quod non ſolum amat creaturam fini
tam: ſed etiam finite amat illam. vnde plus
amat ſe ꝙ creaturam: quia ꝑꝑ quod vnūqͦd
qꝫ tale ⁊ illud magis ꝓ poſterioꝝ: nam ſi in
telligeret creaturam finite ſua cognitio eſ-
ſet imperfecta: quia aliqua res finita po-
teſt cognoſci ab aliq̄ tāta cognitōe: ⁊ ita a ꝑ
fectioꝛi intellcū pfectioꝛi intellectōe. ⁊ ſic in in

finitū · ğ ꝑfectiſſime intelligas illā infinite in telligēt rē finitā. no crit ğ intellcūs ꝑfect⁹ ni ſi intelligat rē ꝗ̄ᵐ intelligibil̄ ē. ꝫ in actu vo lūtat̄ ſec⁹ ē: q: amare finite ꝺ̄ ſe nō dicit impfe ctionē · nec ſp̄ res tm̄ ē amāda ꝗ̄tū poſſꝫ ama ri imo h̄ inſcotiēs dicēr impfectōcꝫ. q: tūc q̄ pl⁹ amaret creaturā bn̄r maiorē ꝑfectionē · ğ ꝑfectio ē in amādo obm̄ ꝗ̄tū dꝫ amari: imo Sco. in. 3°. di · 32 · dicit ꝙ ē ineq̄litas ꝺ̄i intel° omnia compādo actū nō ad agēſ · ꝫ cōpando ad connotata ſiue ad ea ſuper q̄ remāſit non tm̄ q: iſta volita ſint ineq̄lia ⁊c · ꝫ ēt q: ordic q̄dā trāſit ſup iſta ⁊c · vtvbi dic vlti⁹. nō tam̄ iſta ineq̄litas ē ꝓp bōitatē ſuppoſitā i obiſ q̄ buſcūq; aliis a ſe q̄ ſit q̄ſi rō q̄a ſint ſic vel ſic volēda: ſed ratio eſt in ipa voluntate diuina vt ipſa acceptat aliqua in tali gradu vt ipſa ſint bōa in tali ğdu n̄ ecōuſo: vel ſi dic̄ ꝙ i eis vt oſtēſa ſī ab intllcū oſtēdat aliq̄s ğd⁹ boni tat̄ eēntialis ſm̄ ꝗ̄ rōnabilit̄ dꝫ ordiare com placē volūtati ſaltē h̄ certū ē: q: beneplacen tia coꝝ ꝗ̄tū ad actualē eriſtētiā mere ē ex vo lūtate diuina abſq; alia rōne determinare ex ꝑ te coꝝ. hec ibi ſentētia vltima colligit̄ a dcis ſuis ēt in ꝓ · Scot⁹ igit̄ ⁊ bene dicit reſpōden do ad argum̄tū impoſitū vbi arguebat̄ om nia intelligit eq̄lit̄: q̄a ꝑ vnā rōnē formalit̄. ğ a ſimili de diligere ex caritate: reſpōdet ꝙ in volūtate nō ſeq̄t̄ ꝙ cōcludat eq̄litatē: niſi ut act⁹ ē opantis non vt trāſit ſup obiecto ex q̄ bus dictis Scoti hēs ꝙ act⁹ volūtatis nō ca pit ſuā ꝑfectionē ſeu bōitatē ab obiecto cau ſante: imo ecōuerſo · Unde ēt in · 4 · de anima in illa: vtrū corpora celeſtia poſſint agere in intellectū noſtrū dicit: ꝙ dilectio ē a volun tate: ꝫ delectatio ab obiecto, ꝓbat de delcā tione ex odio ⁊ triſtitia iſtis cōtraria: quia odiū cāturi a volūtate: q: bene cōplaceret: ſi odiū non triſtitiā: q: eſt cōtraria voluntati. licet ego magis credā ꝙ triſtitia cauſatur ab actu odii cū certis circūſtantiis ꝗ̄ ab obie cto: ſed de hoc nō curo nunc · Ex iſtis igitur volo inferre ꝙ bonitas in actu volūtatis in ſurgit a modo amādi obiectū ⁊ non ab obie cto. Unde ſi amarē deū propter aliū non ha berē bonitatem propter hoc in ipſo actu · li cet ſit circa tale obm̄. ergo bōitas in actu ꝓn cipalius eſt a potentia ꝗ̄ ab obiecto · licet. n̄ · obiectum preſupponatur tanꝗ̄ primum ſcili cet conueniēs. tamē poſito illo non ſequitur bonitas moris vel meriti in actu niſi poſitiſ modis ⁊ circūſtātiiſ. Unde obiectū eſt tanꝗ̄ materia circa quā neceſſario acq̄ſita ſūt. exē plificat ipſe Scot⁹ in quolibeto. 18. ꝙ lapis nō

eſt obiectū conueniēs actui cōmedendi · ſꝫ ci bus reſtaurariuus deꝑdit̄. Unde dicit: Iſta determinatio obiecti eſt prima ꝺ̄terminatio pertinens ad gen⁹ moris non tanꝗ̄ differen tia determinās ad aliq̄d in iſto genere: ſꝫ tā ꝗ̄ potentiale receptiuū determinatiōis mo ralis, ꝓpter qꝺ̄ quando actus habet obiectū conueniens agendi ⁊ actioni tūc ē capax det̄ minctionis moralis ſm̄ circūſtātias ordina tas · ꝓp ꝙ dr̄ act⁹ habere ex obiecto bonitatē ex gnē: q: ſicut gen⁹ ē potētiale reſpcū drīaꝝ ſic bonitas iſta ex obiecto ē prima in genere moris p̄ſupponens ſolā bonitatē nat̄e: ⁊ ca pax omnis bonitatis ſpecifice in gnē moriſ ponit poſtea ꝺ̄ circūſtātiiſ · vnꝺ̄ dicit. In iſta āt bonitate ſpecifica q̄ dr̄ bonitas ex circūſtā tia taliſ ē ꝓceſſ⁹ · ꝓ videt̄ eē bonitas ex circūſtā tia finis ⁊c. vide ğ q̄ūo bene ex iſtis dictis n̄ hꝫ act⁹ volūtatis ſpecificationē aliꝗ̄ ab obo ⁊ ꝑ ꝯn̄s neq; ꝓncipalit̄ ꝑfectionē. et iō ꝓclare Scot⁹ in ꝓ optime concludit ꝙ ſcientia ſit pra ctica ab ipo obo. ⁊ ſpecificat̄ ab illo · ⁊ h̄ eſt: q: ē ex actib⁹ intellcūs. ꝫ ꝺ̄ actib⁹ volūtatiſ ſe cus ē. vn̄ ſiue ꝩtutes morales ſint in appeti tu ſenſitiuo ſiue in volūtate: q: n̄ ſpecificant̄ neq; ſūt actiue ab eo. iō ab illo non capiūt ſu um ee ſpecificū: lꝫ p̄ſupponat illud ſicut mā̄ꝫ conueniētē circa ꝗ̄ trāſeat ille act⁹ ⁊ opatio · ⁊ lꝫ dicat̄ ꝙ odire deū: ⁊ aliq̄ alia ſint mala ex gnē. Scias ꝙ drīa eſt int̄ bonitatē ⁊ ma litiā · nā nulla ē bonitas in creat̄a ex gnē: lo quor de bonitate morali, ꝓꝓe: vt nūc audiui ſti ſcotū. q: ad talē bonitatē plura req̄runt̄ ꝫ malitia pōt ex gnē, ꝓꝓe: q: ſufficit ꝙ act⁹ trā ſeat ſupra tale obm̄ ſupra qꝺ̄ n̄ deberet trāſi re: vt odire deū · tamen obiectū non dat ſibi iſtā malitiā. pꝫ: q: abſit oppoſitū. ꝫ q: act⁹ trāſit ſup talem materiā: nulla poſita circun ſtātia immediate eſt mal⁹ · Et ideo Scot⁹ in ſcꝺ̄o di. 7 · dicit ꝙ malitia ex genere trāſit ſu pra obiectū diſconueniens: puta ſi odire trā ſeat ſupra deū · ⁊ dicit ibi ꝓpter hoc ꝙ mali tia ex genere contrarie accepta ⁊ ꝓuatiue con uertent̄ · ſed hoc paulo poſt declarabo · ⁊ q̄ūo duob⁹ modis pōt dici malitia ex genere ob iecto. ğ non cābit illā malitiā: ſed malitia ē in actu q: tranſit ſupra obm̄ ad qꝺ̄ non ꝺ̄be ret trāſire · ſed ſi bōitas eēt ex gnē n̄ req̄reret̄ aliqua circunſtantia. ⁊ ideo non ſufficit. ꝙ ſit circa talē mā̄ꝫ ꝫ ꝙ ſit cū circūſtācijs ſuis ⁊ ideo bene dicit Scotus ꝙ non preſuppo nitur aliud genus. ⁊c. vt dictum eſt. Unde etiā Scotus in ꝓo di. 40. dicit ꝙ bōitas act⁹ moralis ē ex aggregatiōe oium cōuenientiū

actui nõ abſolute ex ma͠ria act⁹: ſed q̄ cõueni
unt eis ƺm rõnem rectaꝫ. q̇a ergo actui recta
ratio dictat determinatũ obiectũ cõuenire ⁊
detminatũ modũ ⁊ alias circũſtantiaſ nõ eſt
bõitas cõpleta ex ſolo fine. ꝫ ꝓma rõ bonita
tis eius ē ex cõuenientia act⁹ ad efficiēſa qua
act⁹ dicit̃ moꝛalis: q꞉ libere elicit⁹. ⁊ iſtud eſt
cõe ⁊ actui bono ⁊ actui malo. neqꝫ. n. ē lau/
dabilis neqꝫ vituꝑabilis: niſi ſit a volũtate.
Secũda conditio eſt ex obiecto: ita ꝙ ſi cõ/
ueniat tũc eſt act⁹ bon⁹ ex genere: ꝫ iſtud ē in
differens ad bonitates vlterioꝛes: que ſumũ
tur ex circũſtãtiis ſicut gen⁹ eſt indifferēs ad
multas differẽtias. Scot⁹ accipit gen⁹: vt in
quolibe. dcõ. vnde ſi elicio actũ amoꝛis libe/
re circa deũ habeo duo ꝓma: q꞉ obiectũ con
ueniēs amoꝛi ē de⁹. ⁊ põt uocari bon⁹ ex gene
re. tamen nõ eſt bon⁹ ſimpliciter: niſi ſit cuꝫ
aliis circũſtãtiis. ꝟbi gratia: de fine ſi amo
deũ pꝛopter ſe. vnde ſi amarē ꝑpter aliõ non
eſſet bon⁹. ⁊ iõ non ē bon⁹ ex gnē ſimpl'rita ꝙ
ñ poſſit eē mal⁹ ꝫ ex ſe ex gnē ē bon⁹: q꞉ ſibi ñ
repugnat. imo ſtat ⁊ ꝯuēit ꝙ eliciat̃ õbitiſ a
liis circũſtãriis. ⁊ iõ Scot⁹ dicit imediate p⁹
illud ꝓma circũſtãtia eſt ꝓm⁹ finiſ. nec iſta ſuf
ficit ſine aliis: ſicut circũſtantia foꝛme: puta
ꝙ debito mõ fiat qõ ꝑtinet ad q̃rtã circũſtã/
tiam foꝛme. ⁊ ſequunt̃ circũſtãtie magis ex/
trinſece. ſ. quãdo ⁊ vbi. ⁊ ita dicit in q̃liber ꝑ
dicto ſimplicit̃ Scot⁹ ibi reſpõdẽdo aug. di/
cit ꝙ ⁊ ſi finis ſit nobilioꝛ cõditio ꝑtinēs ad
bõitatē act⁹: nõ tam̃ ē ſufficiens ſimplicit̃. ⁊
loquit̃ ibi de fine. ſ. ꝑpter quē finē eligatur
act⁹. hoc ãt eſt a volũtate. ḡ ꝓncipaliſ bõitaſ
moꝛalis ē a volũtate. vnde ſeq̃t̃ ibi ſimplicit̃
loquendo de bonitate: q̄ addit ſupꝛa bõita/
tē moꝛalē. iſta eſt ꝓncipalit̃ ex fine: q꞉ ſuppo
ſita vel cõpleta bõitate moꝛali ſupaddit̃ bõi
tas meritoꝛia ex relatõe debita iſti⁹ act⁹ in fi
nem: q̄ relatio debita fit ĩꝙtũ elicit̃ a carita
te. ⁊ q̄ ad hoc poſſũt auctoꝛitates de fine ex/
põi ꝙ. ſ. bonitas meritoꝛia eſt ex fine. ꝭ ſcot⁹
ex q̇b⁹ intellige ꝙ bonitas in actu meritoꝛio
eſt a voluntate vel a ſuppoſito volente hñte
caritatē referentē in finē. Unde etiã in diſ.
41. ſecũdi dicit ꝙ act⁹ etiã habēs bõitatē vo
lũtatem moꝛalē põt eſſe indifferēs ad meritũ
⁊ demeritũ. ⁊c. q꞉ non peccabit ꝑ illũ actũ:
⁊ erit moꝛalis: ⁊ nõ erit meritoꝛi⁹: q꞉ actua
liter vel ꝟtualit̃ nõ refert i deũ. vide ibi⁹ ⁊ mł
ta bona q̄ occulte dixerat in vltia. q. i. ꝓmi li
bꝛi. Scot⁹ tam̃ in ƺo di. 7. clari⁹ ad ꝑpoſitum
noſtrũ de actu bono ex genere malo ⁊ ex gñe
claro. ⁊ multa bõa dicit. vñ dicit ꝙ vltra bo

nitatem nãlē volitõiſ q̄ conueit̃ ſibi inꝙtũ ē
ens poſitiuũ: q̄ etiã cõperit cuicũqꝫ enti po/
ſitiuo ſcõm gradũ ſe hũs ē triplex bõitaſ. q꞉
ꝓma dr̃ bõitas ex gnē. ſcõa põt dici bõitas ꝟ
tuoſa ſiũ ex circũſtãtia. tr̃ia ãt bõitas meri/
toꝛia: ſiue bonita gratuita ſiũ bõitas ex ac/
ceptatõe diuia in oꝛdīe ad ꝓmiũ. ꝓma tãtum
conuenit volitiõi: ex ꝭ ꝙ ipa trãſit ſup obm̃
cõueniens tali actui: ſed in dictamen recte rõ
nis. ⁊ nõ ſolũ q̇a cõueniens tali actui nãliter
ſicut ſol viſiõi. ⁊ ꝭ ē ꝓma bonitas moꝛał q̄ iõ
põt dici ex gnē: q꞉ ē q̃ſi mãlis reſpcũ oĩs bõi
vlterioꝛis in gnē moꝛis. nã act⁹ trãſiēs ſupꝛa
obm̃ ē q̃ſi foꝛabilis ꝑ quãcũqꝫ aliã circũſtan
tiã moꝛalē: ⁊ ita q̃ſi potẽtialē nõ oĩo ex gen⁹
moꝛis: ſicut fuit ipe act⁹ in gnē nat̃e: ſed ē in
gnē moꝛis: q꞉ iã hẽt aliq̇d de iſto gnē puta
obm cõueniēs actui. ſcõa bonitas cõuēit uo/
lũtati ex ꝭ ꝙ ipa elicit̃ a volũtate cũ oĩb⁹ cir/
cũſtãtiis dictatis a recta rõe debẽ ſibi ꝯperē
in eliciẽdo ipm. bonũ. n. ē ex cã integ̃ ƺm dio
nyſiñ de diuis noib⁹. ⁊ iſtõ q̃ſi bonũ ē in ſpē
moꝛis q̄ hẽt iaꝫ oēs dr̃ias moꝛales ꝯ hñtes
bonũ ex gnē. tr̃ia bõitaſ conuēit actui ex hoc
ꝙ ꝓſuppoſita duplici bonitate iã dcã ipa eli/
cit̃ confirmet̃ ꝓncipio merẽdi ꝙ ē caritas vł
gr̃a ſiue ſcõm inclinationē caritatis. exẽplum
õ ꝑ dare elemoſynã. Exẽplũ ꝑi õ ꝑpo paupi q̄
eget ⁊ in loco in q̄ ſibi meli⁹ pẽcõpetē ⁊ ꝑpter
amoꝛē dei. exẽplũ tertiũ facẽ id op⁹ non tam̃
ex inclinatione nãli ſicut potuit fieri in ſtatu
innocẽtie: vł foꝛte adhuc poſſet fieri a pecca
toꝛe ſi ad ꝭ pccõꝛ erĩs. tam̃ pẽitēs ex pietate
nãli mouerẽt̃ ad primũ: ſꝫ ex caritate ex q̄ fa
ciēs fãct⁹ aic⁹ dei inꝙtũ reſpicit oꝑa ei⁹ ſeu ca
ritat̃. ꝭ ãt triplex bonitas ē ita oꝛdiata ꝙ ꝓ/
ma ꝓſuponit̃ ſcõo ⁊ ñ ecõ. huic triplici bõita
ti oppõit̃ tripł' malitia. ꝓma q̇õ ē malitia ex
gnē qñ. ſ. act⁹ q̄ tm̃ hẽt bõitatē nē ex q̄ debẽt
ꝯſtitui i gnē mõis hꝫ malitiã q꞉ trãſit ꝯ obꝫ
diſcõuēiēs: puta ſi odire trãſeat ꝯ deũ. ƺa eſt
malitia ex aliq̃ circũſtãtia õ oꝛdinãte actũ. lꝫ
trãſeat ꝯ obm̃ ꝯueniēs ſcõꝫ rectã rõnē actui.
Tertia ē malitia ex õmerito. ꝭ ſco. ex q̇b⁹ pꝫ
ꝙ lꝫ bõitaſ ex gnē eēt ab o bo. ñ tũ illa ꝙ q̇ri
m⁹ õq̃ē q̇o. Seq̃t̃ vlti⁹ ſco. ibi q̄liber ãt iſtaꝝ
malitiaꝝ pt̃ accipi ꝓuatie ł ꝯrie ſue bõitati:
⁊ vt ꝓuatie accipit̃ ipaꝫ tm̃ ꝓuat bõitate vt ãt
ꝯrie ponit aliquid vltra carentia iſta repu/
gnans tali bonitati: ⁊ hec diſtinctio appa/
ret per Boetium ſuper pꝛedicamenta. c. de q̄
litate: ſed malitia ex gnē contrarie accepta ⁊
ꝓuatiue conuertũt̃. ⁊ ideo ſicut int̃ ꝓuationē
et habitũ imediatũ ñ eſſe mediũ. ita bonum

ex genere et malum ex genere ſunt contraria
inmediata· ratio eſt q: actꝰ nõ pt eẽ qn trã/
ſeat ſupra obm̃. ⁊ id neccãrio ẽ cõueniẽſ vł diſ
conueniẽs actui· ⁊ ita neceſſario actꝰ bonꝰ ex
genere ex obiecto cõuenienti vel ĩ aliis exigẽ
ex obiecto diſcõueniẽti· Malitia ꝑuatiue ac
cepta in ſcđo mõ ⁊ ꝯtrarie nõ cõuertũť. põt
enĩ aliq̃s actꝰ carere circũſtãtia req̃ſita ad ꝑ/
fectionẽ actꝰ ṽtuoſi: ⁊ tamẽ nõ elicił cũ circũ/
ſtãtia repugnãte q̃ reddit actũ vitioſuȝ ⁊c. ⁊
ita dicit de tertia malitia· vide ibi ⁊ bene cuȝ
exẽplis. Dico ergo ꝙ bonũ ex genere ⁊ bonũ
naťe ſe hñt ſicut materia ꝑma ⁊ maťia ſa:
nã ſicut nõ poſita mã ſcđa: materia ꝑma nõ
eſt diſpoſita ad recipiendũ formã vltimã ita
non poſita natura cõuenienti circa quã non
poſſũ habere actũ elicitũ vel impatum ſcđm
rectã rõnem non vocať bonũ ex genere· tamẽ
illa non ẽ vera bõitas nec moralis nec meri/
toria. ⁊ tũc dico tibi ꝙ ſi capis malũ ex gene
re vt actꝰ trãſit ſupra obm̃ diſcõueniẽs ſicut
bonũ ex genere ſupra obiectũ cõueniens: tũc
Scotꝰ bene dixit: ⁊ malitia ex genere neccãio
ponit cõtrarie: q: actꝰ trãſiens ſupra obiectũ
diſconueniẽs eſt ſimiliť malus: ita ꝙ non ꝑ/
uat ſolũ bonitateȝ ꝫ põit malitiã vel actum
malũ· ⁊ tũc vt dixi ſupra veruȝ ẽ ꝙ nõ eſt ita
de bonitate in genere moris: ⁊ malitie ĩ ge
nere moris: q: nõ accipio ſolũ ꝑuatiue ꝫ cõ/
trarie ponẽdo actũ ſupra obiectũ diſcõueni/
ens: q: iſto poſito nõ indiget alio vt ſit vere
malꝰ: vel ſimpliciter malꝰ: ſicut indiget bõi/
tas ex genere vt ſit vera bõitas. ſ· vel mora/
lis vel meritoria. Tamẽ videť ꝙ aliter poſſit
dici de malitia ex genere· Unde ꝑ ẽ ſcienduȝ
ꝙ aliud eſt loq̇ de obiecto bõitatis in genere
⁊ aliud de ipſa bonitate in genere. vñ lȝ bõi/
tas naťe dicat neceſſario aliq̇d poſitũ. tamẽ
obiectũ bõitatis ex genere. ſcilicet ipſius a/
ctus boni ex genere non dicit ſimpliciter po
ſitiuum. lȝ ipſa bonitas ſit q̇d poſitiuũ: ſi ẽ
ĩlle actꝰ vnde cõe poſitiuo ⁊ ꝑuatiuo nõ ſim
pliciter: ꝫ vt circa tale põt eẽ opatio elicita
vel impata cũ recta rõne eſt obiectũ bõitatiſ
in genere. ⁊ ita vt circa tale poteſt eẽ actꝰ eli
citꝰ vel impatꝰ: non cũ recta rõe ẽ obm̃ mali
tie ex genere: ⁊ nõ dicas ꝯtra rectã rõnẽ: q̇a
ſic verũ diceret Scotꝰ· vnđ cũ ꝯtraria hñt
fieri circa idẽ vnũ erit obiectũ vel ſbm vł ma
teria circa qđ põt eẽ bonitas ex genere. ⁊ ma
litia ex genere. ⁊ ita potero ponẽ ordineȝ in
malitiis ſicut in bonitatibꝰ. habeť igiť actũ
elicitũ vel impatuȝ circa aliquid non ſm re/
ctã rationẽ; qđ tamen eſſet eligibile ſm re/
ctam rationem: dicit malitiã iſto mõ ex gene
re· vnde ita poſſum habere actũ bonum cir/
ca malum ſicut circa bonum: ſicut odire ma
lum: ⁊ amare bonum: ſicut econuerſo ama/
re malum ⁊ odire bonum· ⁊ ideo ſubiectum:
vt dixi tibi tam in bonitate q̈ꝫ in malitia eſt
cõmune priuatiuo ⁊ poſitiuo· ⁊ ſi iſto modo
capis malitiam ex genere: tũc ſecũda mali/
tia que eſt moris non debȝ accipi priuatiue
ſed contrarie: ⁊ ita tertia. ⁊ ſic erit ordo in/
ter iſta: quia tertia preſupponit ſecundam. ⁊
ſecunda primam· ⁊ prima erit ſolum priuati
ua: ſed Scotus capiebat malum ex genere
quando ipſe actus tranſit ſupra obiectum
diſconueniens. ⁊ illo modo dicebat verum·
Sed nos capimus malũ ex genere ita com
mune ad ſuas malitias: ſicut bonum ex ge/
nere ad ſuas bonitates. Unde malum ex ge/
nere ſcđm me non ponit malitiam ſimpliciť
ſed bene modo Scoti· Ex his igiť intellige
ꝙ perfectio in actu meriti non eſt ab ipo ob/
iecto ⁊c. Lȝ ergo ſcotus in· 3º di. 32· dicat de
primo actu diuĩe volũtatis ꝙ reſpectu eẽ ſo
lũ ex ꝑfectione illius actus: cum ſequitur ꝙ
perfecte tendat in primum terminũ· ⁊ ex hoc
tendit in alia ⁊c. ibi enim vult: quod actus
perfecte tendit in obiectum· Unde actus in
finitus ⁊ potentia infinita neceſſario tendit
perfectiſſime in obiectum infinitum. tamen
ex hoc non credas: quod cauſeť ille actus ab
obiecto: ⁊ habeat perfectionẽ ab illo ut ob/
iectum eſt: quia non poſſet tendere in illđ in
finitum infinite: niſi iam intelligeretur in/
finitum. ⁊ per conſequens iam haberet per/
fectionem ſuam. ⁊ tanto magis de aliis· ſed
eſt infinitus ille actꝰ: q: eſt idem realiť illi eſ
ſe ſcilicet illi obiecto infinito· ⁊ ab illo deno
minatiue: vt dictum eſt habet infinitatem:
⁊ quia iam intelligitur infinitum idem ſi re
aliter neceſſario tendit ⁊ infinite in obiectũ
infinitum. Et declaraui alibi adiuãdo ſco/
tum in quolibetis: quod illa potentia licet
ſit libera: non tamen libere agit reſpectu ꝑ/
mi obiecti· eſt enim potentia libera: quia nõ
agit per aliquod receptum· ⁊ cetera: tamen
non libere in illud: ita ꝙ non debet dici po
tentia naturalis: ſed libere capiať: vt oppo
nitur neceſſario. dñia eſt ergo dicere libera et
libere· Et Scotus dixiſſet libenť ibi in illo
quolibeto: vbi multa percurrit: tamen nõ di
xit. Uide etiam Marſilium inguem in que
ſtionibꝰ de generatiõe ⁊ corruptiõe ꝙ natu/
rale capiať octo modis ibi utrũ omnis mi/
xtio ſit naturalis. ⁊ vide ibi de violẽto tripli

citer : ⁊ de cõtingenti ⁊ libero ⁊ volũtario·
tamen nõ devit iſtam diſtinctionẽ. non ha/
bet ergo ille actus ab obiecto : q̃a non cauſa
tur ab illo : q̃a eſt incauſabilis : ⁊ improducti
bilis. ſ; quia in nobis potẽtia intellectiua ha
bet intellectionem ⁊ veritatem ab obiecto. ⁊
ideo illa potentia eſt naturalis : ⁊ per conſe/
quẽs naturaliter ⁊ neceſſario repreſentat ob
iectum : vel obiectũ per illam ſe repreſentat. ⁊
ſi obiectũ eſt infinitũ ⁊ actꝰ ⁊ potentia infini
te repreſentabit. ſed voluntas diuina : licet ne
ceſſario tranſeat in illud obiectũ non eſt : q̃a
obiectũ cauſet. nec ſi actus eſſet : producibilis
eſſet ab obiecto. ſ; q̃a illa potentia eſt idẽ rea
liter actui ⁊ obiecto. ſed in omne aliud quod
non eſt idem ſibi trãſit liberalit̃. ⁊ poſſet ha/
bere diuerſos actꝰ a ſe libere : non ab obiecto
cauſetur illos circa illa obiecta. ex his igitur
ꝙ finite trãſit ſuper obiecta ſecũdaria per ac
tum volũtatis ⁊ infinite ſuper obiecta ꝑ actũ
intellectꝰ potes habere ꝙ actꝰ volũtatis ſi eẽt
producibilis nõ eſſet ab obiecto. ⁊ in nobis
q̇ eſſet producibilis nõ eſt ex obiecto· ergo ẽ
ab ip̃a potẽtia libera in obiectũ·nam licet di
ceres ꝙ uolũtas concurrit etiam· tamen cu;
voluntas nõ poſſit impedire infinitam actõ
nem : q̃ obm̃ nãliter ageret omio tranſiret ſu
pra obiecta ſecũdaria. neceſſario ergo beati/
ficabimur magis per actũ : qui eſt ab obie/
cto vel a ſupplente vicem obiecti q̃ per actũ
q̇ eſt a me in tale obiectum· Nota tamen ꝙ
dico de actu vt eſt ab obiecto : quia licet actꝰ
eſſet ab obiecto : nõ vt obiectum : vel non vt
ſupplens vicem obiecti nihil eſſet. Septi/
mo igitur propter iſtud eſt notandum ꝙ ſco/
tus in ſecũdo di. 37. ſi· q· vltima vbi tenet ꝙ
actus voluntatis ſit a deo concurrente parti
aliter inmediate : licet multa argumenta fa/
ciant cõtra ſe· tamen propter duo dicit ſe te/
nere illam opinionem : quia aliter deus non
eſſet omnipotens· nec poſſet ſcire futura con
tingentia· probat ibi conſequẽtias· Dico er/
go ꝙ poſito ꝙ illa opinio ſit vera· tamen il/
le actus non eſſet a deo vt ab obiecto : vel vt
a ſuppplente vicem obiecti : ſed eſſet a deo :
ſicut alii effectus naturales a cauſa efficiente :
nõ vt ab alio obiecto· licet alibi probauerim
ꝙ ad talem actum deus concurrat ſolum : vt
cauſa vniuerſalis. ⁊ declaraui ibi ſi deus põt
cõcurrere ꝑtialiter cũ aliquo vel nõ. ⁊ decla/
raui ibi : quõ non dicit̃ cauſa vniuerſalis ſeu
ꝓmaria : quia plura cauſet ⁊ dicatur cõcurrere
ad ſecũdos effectꝰ : q: produxit ꝓmos vel cãs
illorũ· hoc. n. eſt falſu;. nam cauſa ſecũda cãt

nõ ſolũ effectũ· ſed in v̓tute ꝓme cãt : ⁊ depen
dent cauſat. ⁊ dedi exemplũ ſicut dat Scotus
de creatiõe ⁊ conſeruatiõe : q: nihil aliõ cãt
per cõſeruationem ⁊c. ⁊ dixi tenendo : quod
contingentia ſit in rebꝰ. ⁊ ꝙ deus cognoſcat
futura per detminatione; actꝰ uolũtatis ſue
diſtinxi ꝙ ad aliquos effectꝰ deus cõcurrit in
mediate : vt creare celũ ⁊ cetera· Et ꝙ i iſtis
veru; ẽ ꝙ volũtate efficaci ⁊ totali deꝰ ꝑ actũ
ſue volũtatis determinauit iſta fore. ⁊ cogno
ſcendo illam detminationẽ cognoſcit rẽ fu/
turam. Et licet deus concurrat contingen/
ter ad iſtos actꝰ. tamen per creaturas nõ poſ
ſunt impediri : ne ſint alii actus ad quos nõ
concurrit niſi tanq̃ cauſa vniuerſalis. ⁊ ideo
illos nõ determinauit volũtate efficaci. ⁊ iõ
per creaturam poſſunt impediri. ⁊ cognoſcit
iſtos effectus futuros : quia cognoſcit ſe vel/
le concurrere ad illum actũ tanq̃ cauſa vniuẽ
ſalis non volũtate efficaci : quia cum ſint ali
qui actꝰ mali ex genere vt odire deũ ſi ad iſtũ
actum concurreret neceſſario ſequitur defor/
mitas. ⁊ deus voluntate efficaci determina/
uit iſtum actum fore. ſ. quantum ad ſubſtra/
ctum neceſſario ſequeretur illa deformitas· ⁊
per conſequens peccans excuſabitur. Unde
ſi volũtate efficaci vult aliq̃d neſcio quõ põt
ſtare ſi ille nõ volet illõ qõ ẽt ip̃e ñ volet· vñ
l; velles dicẽ ꝙ detmiauit cõcurrẽ tecũ tãq̃
cã ꝑtialr. ⁊ cõtigẽt̃ h̃ ñ fugitarm· q: q̃ro ſi vo
lũtate efficaci ⁊ ſimplr ⁊ tõli dtmiauit ɔcurrẽ
ꝑtialr· ⁊ ꝙ cõcurrã ꝑtialr vel nõ. ſi nõ· g; inci
dis i meã opionẽ. ſi ſic ſeq̃t̃ vt dcm̃ ẽ ꝓ. Jõ ẽ
dicẽdũ ſicut ego dixi. ⁊ oĩa argumẽta q̃ faci/
as cõtra me quõ deꝰ ſcit futa cõtigẽtia facia;
cõtra te : quod deus ſcit pccã futa· nã cũ deus
nõ ſit cã pcti nõ põt ſcire illõ pccm̃ futuꝝ : ni
ſi q: ſcit ſe nõ datuꝝ rcitudinẽ actui. ⁊ tũc itẽ
rogabo te q̃re nõ dabit rcitudinẽ actui nõ ẽ
alia ꝛnꝰ niſi q: ille nõ dabit. alit̃ pccõ : excu/
ſaret̃· ⁊ tñ nõ ſcit h̃ niſi ꝑ detmiatõe; uolũta
tis ſue ⁊c· ut alibi declaraui. ⁊ ita dico de re
futa q̃tũ ad tmiatõe; uolũtat̃ nõ efficacẽ. ſ;
ſi tu facias faciet : ⁊ ſcit te factuꝝ : q̃a ſcit te
cõcurrẽ ⁊c· ⁊ iõ dixit ꝙ ſolũ dtmiauit ad iſta
cõcurrẽ vt cã vlis· ⁊ nõ detmiauit cõcurrere
niſi q: iſte cõcurret· ⁊ ꝑ ɔñs nõ volũtate effi
caci· ⁊ tñ ſcit illõ futuꝝ q: ſcit ſe cõcurrẽ. ⁊ l;
nõ cõcurrat niſi ille agat nõ ſeq̃t̃ ꝙ nõ ſciat.
vno aliõ ẽ loq̃ d̃ ſcire ⁊ agẽ· vñ cõcedo ꝙ ſcie
te agẽ : q: ip̃e cõcurret ⁊ nõ aget : q: tu ages
⁊ ſi nõ agẽs nõ aget. ⁊ h̃ nõ ẽ aliq̃ ꝓritas ſi
cut dicit ipſe hic de pccõ futo quõ deꝰ ſcit. ⁊
tale argumentum fecit in primo diſtin. 41·

Et ideo talis voluntas fugit omnē malitiā
a deo. nec ſequitur ꝙ non poſſit ſcire futura
⁊ peccata non tollit contingentia a rebus.
Unde ego concedo etiam: quod ea que fa/
cit deus mediate: ſcilicet tāꝗ cā vniuerſalis
poteſt effectiue inmediate in oīa. ⁊ ideo eſt
omnipotēs. ⁊ ideo ſi opinio quā ponit Sco
tus in ꝑmo di. 38. ⁊ 39. de cōtingentia in re/
bus. ⁊ de ſcientia futurorū contingētia ſit li
mitata: hoc modo fugiet maxima argumēta
que poſſūt fieri contra ipum. ſed obſecro iſta
videas in mea qōne de predeſtinatiōe: ⁊ de
creatione ſiue eternitate mūdi. Dico ergo re
uertendo ꝙ ille act⁹ volūtatis nō eſt infinit⁹
ab obiecto vt obiectum eſt: licet ab eſſētia: q̄
eſt obiectū. Immo nec etiam act⁹ intellectus i
deo: q̇a nō eſt productus. ſed ſi eſſet product⁹
bene haberet hoc ab obiecto: ⁊ potentia: nō
autem actus volūtatis aliquo modo ab ob/
iecto. Unde ex iſtis patet patet: quod actus
intellect⁹ non eſt product⁹ in deo: quia ſi eēt
product⁹ eſſet ab obiecto ⁊ potētia vt infini
ti. ergo bis infinitū vt infinitum cōcurreret
in genere cauſe efficiētis vel productiui ad ꝓ
ducendū aliq̇d. cōſequens falſum: q̇a vnum
ſuperflueret. vnde ſi Scotus: ⁊ bene vult cō
tra philoſophos ꝙ infinitū poſſit in genere
cauſe efficiētis immediate in oē poſſibile: ⁊ n̄
req̇rit ſecum aliquod finitū propter eminen
tiam oīum quā hꝫ in ſe ⁊ ꝟtutē: tanto magiſ
non requiret aliud infinitū: q̇a adhuc videre
tur pl⁹ indigere. Unde nō valet dicere ꝙ ſint
cauſe diuerſarū rōnū: q̇a ſi cā eſt infinita: ⁊
ſolū req̇rit in genere cāe efficiētis potit ſup/
plere vicē omis alteri⁹: q̇a in ifinito ꝟtualit
cōtinebunt oīa in genere cāe efficiētis. Et ex
hoc ꝓbaui: vt dixi ſupra cōtra Scotū ⁊ Frā
ciſcū: ꝙ nec filius ꝓducit a memoria fecunda
neqꝫ ſpūſſcūs a volūtate fecūda immediate:
q̇a cū illa cōcurrant. ſ. itellect⁹ ⁊ eſſentia tāꝗ
ꝑncipiū q̄ vt infinita ad generationē filii. ḡ
bis in illa ꝓductiōe cōcurrit infinitas. ⁊ ꝑ cō
ſequēs vna ſupfluit. Et licet Frāciſcus in cō
flatu in ꝑ diſ. 4. q. 3. tāgat nō hoc argumētū
ꝫ aliter. vnde dicit arguēdo cōtra ſe ꝙ i crea
turis nō req̇runt plura ꝑncipia niſi ꝓpt imp
fectionē alteri⁹: ſed in diuinis nihil ē impfe/
ctū. ergo iſta pluralitas ꝑncipioꝝ nō ē ponē/
da. reſpōdet ꝙ nō ſemꝑ pōit ꝑncipiū aliud ꝓ
pter impfectionē alteri⁹. ꝫ aliq̇ndo ꝓpter de
terminationē. cōtingit. n. cām aliquādo eſſe i
determinatā: q̄ nō exiret in actuꝫ niſi ꝑ aliq̄
ꝑticularem cām ⁊ determinatā: q̄ determia/
ta determinaret: ſicut intelligim⁹ ſolā cōcur/
rere ad cāndum calorē cū igne: nō ꝙ ſol poſ/
ſit nō cāuare ꝑ ſe. ꝫ q̇a nō eſt īdeterminatus ad
iſtos effectus ⁊ ad alios opꝫ ꝙ determinet ſi
debeat cāuare contra ꝑ. Exemplū eſt contra
ipm: q: cōcedit ꝙ ſol poſſet per ſe cāuare. er
go ita eſſentia ſola poterit. ergo cauſabit. ſed
dico ꝙ propter hoc argumentū non eſt ſolu/
tū: q̇a ſi cōcurrit inmediate in genere cāe ef/
ficientis vel producentis. ⁊ eſt infinitū. ergo
cōtinet in ſe omne quod req̇ritur: vt poſſit ī
mediate cāuare: aliter non eſt infinitum. vn
de ſi eſt infinitum ſatis eſt a ſe determinatuꝫ
nam infinitum vt infinitum includit omnē
perfectionem ⁊ modū requiſitum ad agēduꝫ
ſi eſt agens: ⁊ agit vt infinitum inmediate:
nam poſſe agere dicit perfectionem. ergo ſi il
lud eſt infinitū includet illam perfectionem.
ergo ſi non habet terminū actiōis aget. ⁊ ꝑ/
terea ſi intellectus eſt infinitus: ⁊ eſt detmi/
natus. ergo ſine eſſentia poterit agere. Item
intellectus nō agit niſi vt infinit⁹: ſed infini
tatem: vt infinitatem habet ab eſſentia. er/
go magis determinabitur ad agendū ab eſ/
ſentia ꝙ econuerſo. vnde non agit niſi vt hic
intellect⁹: ſed eſt hic a deitate: vt declaraui
alibi. ergo ⁊c. ⁊ ideo cōcedo ꝙ act⁹ intellectuſ
habet ab eēntia ꝙ poſſit agere quia infinita
tem: ⁊ eſſe hic habet ab illa. Licet ergo actuſ
inmediate producat: vel ſcit quomodo pater
producit. tamen nō producit niſi vt infinitus
⁊ ideo cum eſſentia: quia non eſt alia infini/
tas niſi illa eſſentia. ⁊ iſto modo bene ambo
concurrunt: ſed non dicas ꝙ eſſentia vt infi
nita: ⁊ intellectus vt infinitus ambo concur
rant vt inmediate ita ꝙ infinitas ſiue vna:
ſiue plures ſit modus amborum: quia tunc
vt duo infinita concurrerent. Sed ſi eſſentia
eſt illa infinitas formaliter: que denominat
intellectum non concurrunt iſta vt duo infi
nita: ꝫ vt vnum infinitum. Nam ſi infini/
tas denominaret ambo: argumentum con/
cludit ſi inmediate concurrūt. ⁊ ſi bene intel/
lexiſti argumētum intelliges ꝙ infinitas nō
eſt modus diſtinctus ab eſſentia. ⁊ intelliges
ꝙ eſſentia vt eſſentia ſimpliciter non concur
rit inmediate ad illam productionem: quia
ſic per ſe poſſet producere: vt dictum eſt: ſed
actus denominatus ⁊ infinitatus ab eſſen/
tia eſt quo in productione non concurrit. er
go eſſentia niſi inquantum per eam intelle/
ctus eſt hic ⁊ infinitus: vel actus intellectio
ḡ de ſe nō pōt: q̇a de ſe nō ē infinita. nec eēn
tia d̄ ſe ē actia l ꝓductia imediate. ⁊ ꝑ ꝯñs ex
ſe n̄ ꝯcurrit imediate: quia ꝑ ſe ſolam poſſet

ſed actus qui eſt actiuis reſpectu relationis:
vt alibi declaraui denominatus ab eſſentia
infinitus ⁊ hic eſt principium producendi:
⁊ intellige ergo ꝙ ſi eſſentia concurret imme
diate ⁊ ita intellectus neceſſario per ſe ip/
ſam ſolam poſſet: ſed concurrere mediate be
ne requirit cauſam determinantē: q: imme/
diate ipſa non poteſt: ꝫ ꝙ primum ponis ꝙ
immediate agat non requiritur cauſa deter/
minans: vt agat. ⁊ ideo dico ꝙ eſſentia con/
currit mediate ⁊ intellectio immediate ⁊ ſint
cauſa vniuerſalis que non īmediate concur/
rit: principalius cōcurrit ꝙ particularis: q:
oīs cauſa primaria plus influit in effectū ⁊c.
⁊ ideo eſſentia principalius concurrit ꝙ itel
lectio: q: intellectio non agit niſi vt infinita
⁊ non ſequitur ꝙ īmediatius ſicut guberna/
culum īmediatius mouet nauem: ⁊ tamē nau
ta principalius: ⁊ ita de cauſa vlī que princi
palius: ⁊ plus influit ⁊ cauſa particularis im
mediatius: ⁊ iſtud fuit vnum ſecretoꝝ. ⁊ iō
nota ꝙ ſi ambo īmediate producerēt cū ſint
infinita eſſentia non indigeret intellectione
ꝫ eſſentia de ſe non eſt productiua īmediate:
ꝫ bene intellectio. ſ. relationis que non dicit
perfectionem ſicut intellectio creata produ/
cit relationem rationis: iſta vero q: infinita
circa obiectum infinitum producit ens rea/
le non de ſe infinitum tanꝙ terminum for/
malez ꝑmuz productionis non communicatio
nis a quo ſumit̄ vniuocatio: ꝫ hec alibi vide
ad longum ⁊ intellige ꝙ actus iſte intellectuſ
⁊ voluntatis eſt productus actus: ergo intelle/
ctus ſi producitur neceſſario habet ſuam per
fectionez ab obiecto vl̄ ab obiecto: ⁊ potētia
non ſic actus: ⁊ bonitas obiecti in volunta/
te ⁊ ideo aliter eſt veritas obiecti in intelle/
ctu ꝙ bonitas obiecti in voluntate ⁊ ideo ali
ter attingit obiectum intellectus ꝙ voluntaſ
⁊ ideo cum obiectum ſit beatitudo extrinſe/
ca: magis intrinſece habebimuſ obiectū bea
titudinis per intellectum ꝙ per voluntatem.
vnde ſcotus inquolibe°. 18. vbi videtur tenē
ꝙ aliqua bonitas moralis ſit in actu exterio
ri impato a uoluntate ⁊c. arguit ꝯ ſe: q: eadē
eſt veritas actus intelligendi: ⁊ ipſius obie/
cti intellecti: ergo eadem eſt bonitas actus vo/
lendi ⁊ obiecti volūtati. probat añs: quia ſic
veritas principij eſt īmediate ita eius noti/
tia īmediata ⁊ ſicut veritas concluſionis me
diata ita ⁊ notitia mediata ſimiliter notitia
principioꝝ eſt notitia ex terminis: ⁊ notitia
concluſionis eſt ex principijs: ⁊ ſicut eſt de
veritate in illis: quia. ſ. veritas principioꝝ
eſt ex terminis concluſionis vero ex principijs
lꝫ Scotus ad hoc videatur concedere aliq̄/
liter ſimilitudinem: ⁊ concedat antecedens.
Unde dicit eſto ꝙ eadem veritas que eſt ipſi
us actuſ intelligendi formaliter ſit quodāmo
do. ſ. obiectiue ipſius obiecti intellecti ⁊ hoc
inquantum obiectum debet eſſe in ipſo in/
telligi. ⁊ concluditur bonitas que eſt forma
liter ipſius actus volendi ſit quodammodo
denominatiue ipſius obiecti voluntati in/
quantum volitum ⁊c. Dico ꝙ cū reuerentia
in intellectu dicit verum: ꝫ in voluntate non
quia ille actus voluntatis lꝫ ſit erga illud o/
biectum: ⁊ haberet aliquam bonitatem ex o
biecto vt obiectum tamen nullo modo debꝫ
dici habere bonitatem obiecti niſi improprie
quia non habet niſi ꝙ participat de bonita
te obiecti ⁊ iſto modo intelligitur iſta aucto
ritas: qui adheret deo ⁊c. ⁊ illa deuſ caritas
eſt ⁊ id Aug. 8. de trinitate: ⁊ quo niſi deo
plenus eſt: qui plenus eſt dilectione: talis. n.
eſt diminuta bonitas obiecti veritas vero ē
totius obiecti vt in ſe preſens eſt: ⁊ ſpeciali/
ter quando eſt notitia intuitiua: q: obiectū
eſt preſens: ⁊ ſe ipſum repreſentat: ⁊ eſt in
nobis ſicut dicit ariſt. ſi lapis eſſet in anima
licet non informet: ⁊ hoc eſt per accidens: ꝫ
amor. licet ſit circa totum obiectum. tamen
illud tranſire in illam bonitatem totam nō
dicit habere totam illam bonitatem. Unde
terminari ad illud: non eſt habere bonitatē
illius: ꝫ bene intelligere illud eſt habere ve/
ritatem illius. non dico eſſentialiter: ſed q̄a
intelligo rem ſicut eſt. Unde. 3°. de anima cō
mento. 27. ſcientia que eſt in actu eſt ipſum
ſcitum: ⁊ commento. 14. potentia quodam/
modo eſt intelligibilia intellectus: ſed actu
nihil anteꝙ intelligat: ⁊ ita in commento.
15. vide de intellectu materiali: ⁊. 12°. metafi
ſice commento. 36. balneum habet duplicem
formam in anima: ⁊ extra animam: ⁊. 39. in
tellectum cum intelligitur fit idem cum eo. ſi
licet intellectui: ꝫ habere actum circa bonuꝫ
non habet bonitatem obiecti ſicut eſt: ⁊ iō
videtur ꝙ intimiori modo intellectus attin
gat obiectum ꝙ voluntas ⁊ per conſequens
in eo magis ſtabit beatitudo. Unde dicit A
riſt. 2°. metafiſice in fine commento vltimo
non eſt verum ⁊ falſum in rebus. vt ꝙ quid
bonum verum ꝙ autem malum falſum: ſed
ꝙ in mente vult dicere ꝙ bonitas in re extra
non eſt veritas. Nec malitia falſitas:
Sed veritas eſt in ipſo intellectu ⁊ boni/
tas in ipſa re extra. ergo licet actus intellect9

erga deū ſit finitus·tamen eſt quedā veritas
eius in itellectu: ſʒ bōitas ei⁹ eſt in ipo obie/
cto.ergo nō ē bōitas ab obiecto in volūtatē
q̇a ſic eēt ſicuti intellectu nō recipit̄.ergo bōi
tas obiecti in volūtate: ſicut veritas in itelle
ctu·lʒ aliq̄ bōitas ſit in actu volūtatis: ſed ē
ſicut aliq̄ bōitas moralis: ſed nō uocat̄ boni
tas obiecti: ſicut veritas obiecti. Et Scot⁹
ibi allegās iſtū textū cōcedit ſm vnā respon
ſionē ꝙ veritas nō cōuenit alicui extra itelle
ctū: ſʒ tātū actui intellect⁹ vel obiecto: nō vt
eſt in actu in re: ſʒ vt obiectū act⁹ intelligēdi
Et negat ꝙ ſimile ſit in volūtate ꝓpter iſtuʒ
textū allegatū ariſto· Ex his cōclude ꝙ obie
ctū magis dat ꝑfectionē actui intellectus q̄ꝫ
obiectū volūtatis actui volūtatis. Modus
ergo volēdi obiectū dat bōitatē actui. ⁊ non
ꝑncipaliter obiectū. vide ergo ꝙ obiectū nō
vt actiuū: ſed vt finis dat denoīationē actui
Unde ſi de⁹ ex obiecto actiue amaret vel ha/
beret actū volūtatis circa creaturas: tūc infi
nite amaret illas: q̇a cū obiectū moueat nāli
ter ea v̄tute tēderet amor ex obiecto in crea/
turas q̄ tendit in ꝑmū: ſicut obiectū ꝑmum
ſi moueret intellectū ad vidēdū deū infinite:
moueret ad vidēdū alia infinita infinite. Et
lʒ diceres ꝙ volūtas cōcurret q̄ libere ageret
tamē licet fortaſſe poſſet nō agere· nō ſequit̄:
ꝙ ſi obiectū agat· ⁊ nālit̄ agat ꝙ nō agat ſm
ſuā potētiā· ⁊ ita infinite aget· nō pōt· n. vo
lūtas limitare actionē obiecti infiniti nālit̄:
⁊ nō libere agētis· licet ſi ſecū cōcurrat· ⁊ req̄
ritur ad agēdū: ⁊ nō ageret: obiectū nō agēt
Scot⁹· n· in multis locis arguit: ꝙ ſi ꝑmum
neceſſario ageret vel moueret ſm cām eandē
neceāio ſo moueret t̄tio: ⁊ ita ea infinite qua
moueret̄ ad volendū deū infinite ea de neceſ
ſitate moueret̄ ad volēdū alia infinite· Et rō
eſt: q̇a ſi iſte act⁹ eſt ab aliq̄ neceſſario vt in/
finite trāſeāt ſupra aliq̇d: ſi illō tale neceſſa/
rio ꝓducit illū actū: ⁊ eſt vnus act⁹ neceſſario
habebit ab illo ꝓducēte vt tranſeat eadē ne/
ceſſitate ⁊ infinitate ſupra alia· licet ordīe q̄/
dam tranſiret. ⁊ hoc ſi iſte act⁹: vt eſt illoruʒ
eſt ab illo producēte· ſecus ē ſi eſſent duo act⁹
vel ſi actus eſt improductus: quia licet neceſ
ſario tranſeat in aliquid propter eē idem ſi/
bi realiter non ſequitur quod in alia neceſ/
ſario tranſeat: q2 nō neceſſitat̄ ab aliq̄ agēte
neceſſario: ⁊ ideo in hoc bene dicit Ariſt· ⁊
Aue. i2. metafiſice ꝙ ꝑmus finis mouet vt a
matus· i· ꝙ volūtas diuia nō mouet̄ ab obō
ſuo actiue: ſʒ vt finis ⁊ iō q2 eſt primus finis
meret̄ vt voluntas infinita eū infinite amet:

⁊ q2 alia ordināt̄ ad ipm alia debēt amari ꝓ/
pter ipm· ⁊ iō non infinite ⁊ ideo obiectuʒ n̄
mouet niſi methaforice· ſ. vt amatuʒ: ⁊ iō nō
neceſſitat volūtatem: amat g̃ voluntas res
creatas vt dixit ſupra Scotus. ſ· q2 bonitas
ſui ipius eſt infinita ⁊ idem realiter ſue voli
tioni infinite iō infinite amanda· Notate g̃
cariſſimi differentiā inter actū volūtatis: ⁊
intellectus in attingendo diuinū obm beati
tudinis: ⁊ ſcietiſ quid erit tenendū· Octauo
eſt notandū ꝙ eadē eſt rō formalis obi beati
fici in uiſione ⁊ ad quod nos transferimus ꝑ
volitionē: quia cum obiectum beatitudinis
extrinſecum ſit noſter finis: ⁊ beatitudo ex/
trinſeca ad hoc ꝙ beatitudo ſit recta: ⁊ ordi
nata: debeo me traſferre amando in illud vl̄
in illam rationem: que eſt beatitudo mea:
q2 illud tale eſt amabile· vnde arguit̄ ſic. volū
tas vel neceſſario ſe tranſfert in obiectū cla/
re viſuʒ vel non poteſt odire: g̃ ſi neceſſario
ſe trāſfert: neceſſario ſe trāſfert in illā ratōeʒ
cognitam: q2 iſta ratio cognita eſt illa q̄ tra
hit illū· vnde ſi eſſet alia ratio in quā ſe tranſ
ferret neceſſario: cū ſibi non occurrerit niſi il/
illa ꝑma ratio ſe tranſferret inmediate in reʒ
non cognitā: vel non ipſuʒ trahentem ⁊ per
cōſequēſ ſi illa non fuit ꝑma que traheret ipʒ
non tranſibit neceſſario in illā: ⁊ ita dico ſi
illa fuit ꝑma ratio que neceſſario nō potuit
odire: erit ꝑma ratio ꝙ debet amare: q2 ſi il
la ꝑma ratio nō eſt odibilis: ſequit̄ ꝙ ſit pri
ma amabilis: q2 ſi alia rō eēt primo amabil̄
iſta nō eſſet ꝑmo non odibilis. vnde aut in il
lo ꝑ ꝙ eſt obiectuʒ intellectus video aliaʒ ra
tioneʒ amabilem q̄ꝫ illā: quaʒ apprehendo ꝑ
itellectū aut nō ſi nō: iſta ē ꝑma amabilis· ſi
ſic: g̃ non vna ratio formal̄ obiecti beatifici
imo aut ꝑma ratio nō amabit̄ aut due ratio
nes īmediate offerent̄ actu btifico. ⁊ rō vlon̄
tatis offeret̄ intellectui ꝯ illos· Et ⁊ ideo val
de miror de illis qui ponūt: q2 vna ratio of
ratur intellectus vt veritas ⁊ in aliā ſe tranſ
ferat voluntas vt bonitas: ⁊ per cōſequens
falſum eſt ꝙ veritas ſit obiectū intellectus ⁊
bonitas voluntatis ⁊ ex iſto intellīe: q2 beati
tudo non poteſt eſſe niſi in vno actu: per quē
illa ratio formalis obiecti beatifici que tan/
ta perfectiſſima eſt vt mereat̄ amari ꝑp ſe· Jā
igitur preſupponit̄ bita beatitudo ⁊ nō acq̄/
ri: vnde actus ipſius voluntatiſ in tanta bea
titudine hita magis ⁊ minus ſe tranſferūt ſʒ
illam rationeʒ: magis ⁊ minus cognitam: ⁊
⁊ ex hoc pʒ ꝙ actus cognitionis ē nobilior
actu voluntatis ⁊ maxime ꝑ eos qui ponunt

ꝙ cõcurrat actꝭ: q꞉ maioritas in vno ē cauſa
maioꝛitatis in alio· charitas| ergo ⁊ ardoꝛ ſcꝫ
in volũtate: ⁊ maioꝛ ardoꝛ inſeq̄tur ex debi
to maioꝛē beatitudinē iam hitam: ⁊ non ſit
beatitudo maioꝛ: q꞉ ameꝛ vt aliq̄d addatur
ad beatitudinē: ſꝫ ſeq̄tur ad beatitudinē tā
ꝙ debitũ ⁊ neceſſariũ: vt hõ ſit recte beatus
rectitudo ergo p̄ſupponit btitudinē: ⁊ com-
plet eē beatũ. Cõcludas ergo vt arguiꝛ con-
tra platonē ꝙ viſio nõ eſt ꝑ extramiſſionem
ſꝫ intermiſſionē ita beatitudo nõ eſt ꝑ volun
tatē in obiectũ. ſꝫ obiectũ intellectũ: q̄a ſicut
ꝑ extramiſſionē viſus nõ hēt obiectũ i ſe: ita
ꝑ actũ volũtatis nõ habemus ip̄m obiectũ:
niſi metaphiſice: ſicut dicimꝰ ꝙ ſpũſſanctus
ē in nobis: q̄a caritas ⁊ fruitio eſt in nobis
⁊ opa noſtra ſũt deo accepta ⁊ meritoꝛia: ⁊
alia ⁊c̄. q̄ dicũtur a ſanctis ⁊ bene. Unde ſci
as ꝙ deus dedit nobis duas potētias: vnā:
ꝑ quā poteſt ſe trãſferre in nobis ⁊ dare bti-
tudinē aliā ꝑ quam eēmus grati deꝰ dicta bti
tudine: ⁊ ꝑ quā poſſemꝰ acquirere dictã bti-
tudinem. ⁊ iõ poſuit coadiutoꝛiũ. ſ. caritatē:
cũ ex nobis nõ eſſemus ſufficiētes. alia ergo
ē potētia in q̄ cõſiſtit btitudo: ⁊ alia in qua
ē meritũ beatitudis vel gratuitas btitudis.
Unde in nobis vide ꝙ triplex ē genus potē
tiarũ: vnũ in quo cõſiſtit beatitudo. ſ. intelle
ctus: ſcḋm in quo cõſtat meritũ ⁊ rectitudo be
atitudis ꝓ eſt inmediate. 3ᵒ. in q̄ eſt meritum
btitudis ſꝫ inmediate ⁊ nõ p̄mo: vt potētie
ſenſitiue ⁊ appetitiue obediētes volũtati re-
cte ⁊ caritate infoꝛmate. In p̄ma ergo poten
tia ē btitudo. in ſcḋa ꝑꝑ p̄mũ meritũ ē rectitu
do. In tertia q̄a nõ ē p̄mo meritoꝛia: nec re
ſpicit obm̄ infinitũ nõ hēbit verã btitudinē
nec rcitudinē vꝛe btitudis: ſꝫ hēbit bonũ ſui
obiecti cõuenientis. ⁊ iõ ꝑ p̄mã hēbiꝛ verũ bo
nũ ⁊ vꝛa btitudo. ꝑ ſecũdã, cũ ipa ſit p̄mo me-
ritoꝛia. ⁊ mereri p̄mo ſtet in bene opari ⁊ ex
caritate ꝑ illã hēbiꝛ bene beatitudis: bñ vꝛi
bõi ⁊ nõ ip̄m bonũ. In tertia vꝫo nec hēbiꝛ
ip̄m verũ bonũ nec ip̄m bene reſpcũ p̄mi bõi
q̄a bene nõ põt eē niſi reſptcũ illiꝰ p̄mi bõi. ⁊
ideo hēbit bonũ aliq̄d ſibi cõueniēs. licet er-
go in creaturis nõ rõnalibus poſſint eē mul
ta bõa. tamē nõ ibi bene inueniꝛ in illis ex ꝑte
ipoꝛũ. bonũ igiꝛ a dõ bene acceperũt: ſed nõ
bñ opanꝛ lꝫ bonũ: ⁊ ſi nõ bñ nec ēt male. ⁊ iõ
rõnalis creaꝛa ſolũ q̄ bene põt opari ēt male
põt opari niſi ⁊c̄. ad hꝫ eē hoiem beatũ req̄riꝛ
hr̄e ipam btitudinē ꝑ intellectũ. ſ. habere ſũ-
mũ bonũ ⁊ ꝑ volũtatē bñ hr̄e illõ ſũᵐ boᵐ ⁊ ꝑ
aliaſ potētias nõ habere ſibi cõtraria ſꝫ cõue
nientia ꝑꝑ famulatũ: quem habuerũꝛ reſpe-
ctu pꝛimi bene operantis. p̄mũ. n. bene ope-
rans reſpicit p̄mũ bonũ ſꝫ ſcḋm operãs non
in virtute ſui: ſꝫ ꝑꝑ pꝛimũ bene operans: q꞉
non põt conſequi bene nec p̄mũ bonum aſſe-
quetur bonũ ſecundariũ ſibi conueniens: ⁊
iſta omia reddũt hominē beatũ. lꝫ vera ra
tio beatitudinis ſit ſolũ intuitiue intelligen-
do obm̄ beatificũ. põt tñ diſtingui de bene
ſimpliciter ⁊ ſcḋm quid ſicut eſt diſtinctũ d̄ bo
no. Unde diceretꝛ vt dictũ eſt ꝙ in potētijs
ſenſitiuis cognitiuis eſt bonũ ſcḋm quid: ſꝫ i
potentijs ſenſitiuis appetitiuis eſt bene ſecũ-
dũ quid: ut. ſ. obediũt volũtati bene operãti
ſimpliciter ⁊c̄. ¶ Ad argumēta pꝛo opinione
doctoꝛis ſubtilis ad pꝛimum: pꝛeſuppoſito
pꝛo nũc ꝙ voluntas ſit nobilior potētia itel-
lectu. lꝫ Scotus dicat i multis: ꝙ ſi ſunt idē
realiter. vana ē illa queſtio: que querit q̄ era-
rum potētiaꝝ ſit nobilior tñ q꞉ vt alibi pꝛo-
baui teneo ꝙ licet in diuinis detur diſtinctõ
foꝛmalis: ⁊ ex natura rei non tñ in creaturis
ideo nõ opꝫ hoc dicere. ⁊ ideo dico ꝙ dubiũ
eſſe põt pꝛo nunc que potētia haꝝ ſit nobiloꝛ
cuiꝰ deciſionē deo dante alibi ponam: nam
poſſet dici ꝙ. lꝫ volũtas imperꝛ itellectui tam̄
intellectui regulat volũtatē ⁊ foꝛtius q꞉ il-
lud iperiũ voluntatiſ ſupꝛa itellectũ niſi ſit re
gulatũ nihil valet: ⁊ ſi dicaꝛ ꝙ bene ſequitur
ꝙ in genere moꝛis ꝙ regula ſit nobilior nõ
ſimpliciter ꝯ ꝑ vos q꞉ nobilitatē moꝛis poni
tis pꝛincipaliter in volũtate. lꝫ poſſit diſtin-
gui de bonitate moꝛis ⁊ meriti vide in quoli
beto. 17. Scotũ: vnũ eſt ꝙ intellectus reſpe
ctu volũtatis ⁊ aliaꝝ potētiaꝝ habet domi-
niũ regale ſcḋm phm̄ volũtas vꝫo dñium diſpo
ticũ ſcḋm aũt eũdem phm̄ in libꝛo politicoꝛũ
dominiũ regale eſt nobilius dominio diſpo-
tico: ſꝫ iſta dimittãꝛ pꝛo nũc. Euſtatius tam̄
cõmētator. 3ᵒ. ethicoꝝ dicit ꝙ intellectus eſt
honoꝛabilior eoꝝ que ſunt in nobiſ dico hꝫ ꝙ
intellectꝰ ſicut hētur. 3ᵒ. de aia diuidiꝛ in itel-
lectũ agētē ⁊ poſſibilē: ⁊ ita põt dici d̄ vo
luntate ꝙ datur voluntas agēs: ⁊ poſſibiꝛ
videꝛ. n. aliquibus extraneũ quod idē ſecũ-
dũ eãdē rationē foꝛmalē ſit actiuũ ⁊ paſ
ſiuũ: vel quo agiꝛ: ⁊ quo patiꝛ: q꞉ tũc ſimul
eſſet in actu ⁊ potētia. lꝫ Scotus in multꝭ lo-
cis reſpondeat: ⁊ pꝛeſertim in quolibetis q̄d
non ſequitur: ꝙ ſit in actu foꝛmaliter ⁊ i po-
tentia foꝛmaliter: ſꝫ ſolum eſt in actu virtua-
liter ⁊c̄. Unde etiā cõcedit ꝙ intellectus poſ
ſibilis ſit actiuus ac receptiuus reſpectu actꝰ
etiam qui diciꝛ verbum. tamen intellectus

poſſibilis non eſt actiuus ſi eſt actiu⁹ niſi vt
habet vel actū aliuꝫ: vel ſpēm: ⁊ iō non eſt ca
deꝫ ratio in agente: ⁊ poſſibili totalis: ꝫ in
voluntate nō ſic eſſet q: ipſa nihil recipit ab
obō vt agat: vel ſit quo agaꝭ: ⁊ iō niſi velis
dicere: ꝙ propter ſuaꝫ libertatē: ⁊ q: eſt po/
tentia illi mutata pōt eſſe actiua: ⁊ paſſiua
ſm idē erit danda volūtas actiua. licet videa
tur extraneū: ⁊ nouū ponere volūtatem agē
tem q: intellectus agēs ponitur ꝑꝑ fantaſ/
mata: vt faciat. ſ. potētia intellecta actu itel/
lecta ⁊c. 3.° de aīa ad longū que nō requiruntꝭ
in volūtate tñ q: ſm cōeꝫ opinionem theolo
goꝝ: ⁊ maxie Scoti in angelis: ⁊ in aīa ſe/
perata eſt itellect⁹ agens: ⁊ iſti non itelligūt
per fantaſmata: iō ſi vis ponē volūtatem a/
gentē dico ꝙ multis modis pōt compari in/
tellectus ad voluntatem ī perfectione ꝓ com
parando intellectū poſſibileꝫ ad volūtatem
poſſibilē: ⁊ tūc ſunt duo cōſideranda in vo/
luntate libertatē in itellectu vo nālitatē: ⁊
q̄tum ad iſtud voluntas q: eſt libera videtꝭ
minus indigere voluntate agente q̄ intelle/
ctus intellectu agente. 2.° cōſideraꝭ ꝙ poniꝭ
ſpēs vel fantaſma quo agēs intellectu in vo
luntate vo nō poniꝭ aliquid ⁊ iſto modo vi/
detꝭ magis voluntas indigere volūtate agē/
te: q̄ intellect⁹ agente. lꝫ aut dicat ꝙ poniꝭ ī
tellectus agēs ꝑꝑ fantaſmata: vt ſit. ſ. tranſi
tus de ordine ad ordinē ⁊c. eſt igiꝭ pmū du/
biū ꝙ eſt nobilius intellectus poſſibilis an
volūtas poſſibiꝭ. 2.° pōt comparari intellect⁹
agens ad voluntatem agentem. 3. poteſt cō/
parari volūtas agens ad intellectū poſſibilē
4. intellectus agēs ad volūtateꝫ poſſibilē. 5.
poſſunt compari inſimul intellectus agens
⁊ poſſibilis ad volūtatē agentem: ⁊ poſſibi/
lem in ſimul ⁊ de iſtis poſſit reſpōderi diuer
ſimode: ⁊ dubiū eſſet: de intellectu poſſibili
⁊ voluntate agente: q: ad actū intellectus vi
ſionis beatifice nullo modo cōcurrit intelle/
ctus agens vt alias ꝓbaui volūtas aūt con/
curritꝭ ad omneꝫ ſuuꝫ actum actiue. Ideo di
miſſis oībus iſtis preſuppoſito ꝙ volūtas ſit
nobilior intellectu dico ꝙ ꝯña nō valet. iſta
potētia eſt nobilior illa: ḡ aliquis actus iſti
us nobilioris eſt nobilior omni actu ignobi
lioris: ⁊ tūc ad argumētū reſpondeo ꝙ nobi
litas potētiaꝝ concluditꝭ ex actib⁹ qñ ad illoſ
actus ambe ad ſuos cōcurrunt actiue. Vñ cō
cedo ꝙ ille actus eſt nobilior omni actu volū
tatis. Vñ dixi ſupra ꝙ iſte actus erat cātus
īmediate a deo: ⁊ quod ad illum non poterat
concurrere: neqꝫ intellectus agens neqꝫ ſpēs

⁊ ꝙ ñ erat ab eſſentia. lꝫ terminaretꝭ ad ipſam
ꝫ a volūtate diuina īmediate: q: eſſentia di/
uina non erat creatura: ⁊ ꝙ nullū finitū po/
terat repreſentare īfinitū ⁊ ꝙ eſſentia mediā
te iſto actu ſe ipſam repūtabat: ⁊ iō infinitū
ſub ratione īfiniti poterat cognoſci: ⁊ iō ad
iſtum actū nec intellectus agēs nec aliq̄ po/
tentia creata pōt cōcurrere actiue volūtaſ vo
q: ꝑſnum actuꝫ non apprehēditꝭ. nec compre
henditur eſſentia: ꝫ eſt ad ipſam: iō pōt eſſe
ille actus a potētia: ⁊ a cauſa creata: ⁊ iō q:
meritū: ⁊ demeritum eſt volūtariū: ⁊ ꝑꝯſis
nobis cōcurrentib⁹ actiue iō conueniens fuit
ꝙ voluntas ad ſuuꝫ actū cōcurrerit actiue:
tñ vt declarabo infra fuit requiſitus hītus:
vt actus eſſet meritorius: q: hītus eſſet a ſo
lo deo. Dico ḡ ꝙ non ſequiꝭ iſte actus iſtius
potētie puta intellectus eſt nobilior omni
actu illius potētie. ſ. volūtatis ḡ itellect⁹ ē no
bilior voluntate: nego ꝯñaꝫ q: itellectus vt
dixi nō concurrit actiue. Imo hoc prouenit
ex nobilitate actus: ꝙ non pōt cauſari a ſua
potētia ꝫ ſolū ſupnālitꝭ. Vñ mā pma eſt rece
ptiua aīe itellectie: ꝫ potētia āgeli itellectia
ſeu ſua eſſentia non poteſt recipere animā in
tellectiuam: ḡ materia nobilior angelo vel
eius eſſentia. Vnō eſſentia angeli recipit ſuā
potētiam ſi eſt accñs: vel ſi emanat ab ipſa ē
ḡ ex perfectione ipſius anime intellectiue ꝙ ñ
detur agens nāle ꝙ poſſit ipſam cauſare. lꝫ
detur receptiuū: ſi ſufficit agens naturale vꝭ
ſupra naturale ꝙ poſſit ipſam cauſare vid̄ tu
ſcotum in pmo q: argumētuꝫ eſt pro me: ⁊ ñ
cōtra me: ⁊ lꝫ diceres ꝙ Ariſtoteles in iſtis
potentijs eiuſdem generis ſemper poſuit no
bilitatem ex voluntate actuum dico ꝙ ariſt.
non ponebat in ipſis potentijs aliquē actum
ad quē ipſi non concurrerent actiue: ꝫ ſi po/
ſuiſſet ſic nos ponimus de actu beatifico alr
dixiſſet. Unde videte in decimo ethicorum
vbi dicit ꝙ nullus poteſt continue operatio/
nem habere ex quo ſequitur delectatio: ⁊ iō
hic non eſt vera beatitudo ſicut ponim⁹ nos
in patria. Unde componamus actum viſio/
nis diuine intuitiue eſſe a deo immediate q̄
clare viſo neceſſario ſequitur amor bene iſto
modo neceſſario ſequitur delectatio beatitu
do ⁊ felicitas: ⁊ ideo quia actus intellectus
a deo immediate ⁊ voluntas neceſſario ten/
dit noſtra beatitudo continua: ⁊ ideo non
vera beatitudo phoꝝ: ⁊ ſi actus voluntatis
poteſt ſuſpendi: non neceſſario cōtinua bea
titudo. Unde loquamur in genere ſubſtan/
tie de potentijs: capiamus materiam primā

⁊ materiam ſecundaꝫ certum eſt ꝙ̄ materia
prima recipit formaꝫ ſbſtantialem. materia
vero ſꝫa accidētalem: ⁊ tamen certū eſt ꝙ ma
teria ꝑma habet actum nobiliorem actu ma
terie. 2ᵒ. ſ. formaꝫ ſbſtantialem ⁊ hoc q: ma/
teria ꝑma non concurrit actiue ad ſuuꝫ actū
in potentijs vero cognitiuis: ⁊ ſenſitiuis te
net argumentum gratia materie: q: ad ſuos
actus concurrit actiue. Si ergo volumꝰ po
nere: ꝙ actus fruitionis ad quem voluntas
con currit actiue ſit nobilior oī actu ad queꝫ
intellectus concurrit actiue: poterit dici ꝙ
voluntas erit nobilior intellectu: ſꝫ pp hoc
non tolleꝭ quin actus iſte beatificus ad quē
intellectus non concurrit actiue non ſit nobi
lior omni actu voluntatis. B. L. inducit ar
gumentuꝫ ꝯ ſe hoc modo ſicut anima impat
corpori: ita voluntas impat intellectui: ⁊ ꝑ
ꝯñs eſt eo ſuperior: ſꝫ beatitudo magis ſe po
nit in bonis anime ꝙ̄ corporis: q: anima eſt
ſuperior corpore: ḡ eadem ratione magis de
bet poni in voluntate ꝙ̄ ī intellectu. ad iſtud
reſpondet ꝙ actus corporis nō poteſt pertin
gere: vt aſſequatur bonū, anime: ſꝫ bene actꝰ
intellectus ad aſſequenduꝫ bonum ꝙ volun/
tas appetit: ⁊ iō non eſt ſimile. lꝫ. B. L. be/
ne dicat ꝙ̄ᵐ ad ſimilitudinē tamen non reſ/
pondet argumento īplicito: q: omne ꝙ preci
pit alteri videtur eſſe nobilius illo: ⁊ ideo a/
nima eſt nobilior corpore: ḡ a ſimili ſi volū
tas precipit intellectui: erit illo nobilior: ḡ
ſi potentia nobilior actus eius erit nobilior
⁊ ideo reſponde pro ipſo: ⁊ pro me vt ſupra.
lꝫ ipſe velit ꝙ intellectus ſit nobilior. vlteriꝰ
etiam magis īdagando dico ꝙ non ſequitur
voluntas eſt nobilior intellectu ⁊ actus vo/
luntatis omni actu qui ē ab intellectu: ḡ bea
titudo non eſt in intellectu. dico. n. preſuppo
ſito ꝙ ad illum actum intellectus poſſit vir
tus naturalis ſiue. ſ. intellectus agens: ſiue
poſſibilis: q: diceres ꝙ cum actus ex ſe abla/
to obiecto repreſentaret vniuerſaliter: ⁊ per
conſequens videtur ꝙ ad illum talem poſſit
intellectus agens: dico ꝙ etiam omnibꝰ iſtis
preſuppoſitis: argumentum nullum eſt:
quia cum obiectum ſe repreſentet: ⁊ actus
non ſit ille: qui repreſentet: non ſequitur
quod beatitudo non ſit in illa potentia: cui
obiectum ſe repreſentat: ⁊ in illo actu mediā
te quo obiectum ſe repreſentat ſufficit enim
ꝙ obiectum ſit illud ꝙ habet talem virtuteꝫ
licet ergo non ſine intellectu: vel intellectu
⁊ mediāte actu tamen repreſentatio eſt ad o/
biectum: qui tamen actus fortaſſe eſſet impꝰ/
fectior ipſo velle: ⁊ ita intellectus volunta/
te ⁊ ſi dicatur nos loquimur de beatitudine
intrinſeca: non extrinſeca: reſponſio: ⁊ ego
loquor de illa: ⁊ non de obiecto beatitudi/
nis beatitudo enim mihi intrinſeca eſt: quia
obiectum ſe repreſentat mihi mediante illa
intellectione: ſed intellectio non repreſentat
obiectum beatificum beatitudo igitur mea
intrinſeca eſt videre deū ītuitiue. nota tñ ꝙ
meliꝰ dī btitudo ē videre deū verbaliter ꝙ̄ no
minaliter ſcilicet in illa viſione: que eſt ſci/
licet dei: nam ſicut alibi declaraui ad Fran/
ciſcum ꝙ in deo intellectio que eſt ſortis eſt i
tellectio que eſt Platonis: tamen intelli/
gere ſortem: non eſt intelligere Platonem
verbaliter propter cōnotatuꝫ ⁊c. ita hic iſta ī
tellectio que ſcilicet eſt dei nominalis eſt que
dam qualitas cui addo ꝙ ſit ad deum ita ꝙ
proprie per ſe ⁊ eſſentialiter non dicitur reſ/
pectiue: ſed intelligere verbaliter īcludit reſ/
pectū vel reſpectiue: ⁊ hoc forte voluit dice/
re Ariſt. 7ᵒ. phiſicoruꝫ ⁊c. ⁊ ideo q: illā qua
litas in ſe non cōnotat obiectum inde eſt ꝙ
proprie non eſt dictum de beatitudine vel vi
ſione: ſicut de videre deum. Unde illud vide
re connotat verbaliter obiectum beatificuꝫ
ſcilicet beatitudinem extrinſecā: ⁊ ideo ē bea
titudo intrinſeca ⁊ ſine illo non eſt beatitu/
do intrinſeca: nec extrinſeca: ⁊ ideo q: vir/
tute obiecti ſit repreſentatio ipſius mediāte
tamen intellectione hic eſt ꝙ non oportet tan
tam perfectionem eſſe in actu. Et ſi dicatur
ꝙ ſi dico nominaliter viſio dei includo reſpe
ctum ad eum omnino. dico ꝙ iſti actꝰ qui in
ſe ſunt qualitates nunꝙ̄ includunt tales reſ/
pectus in re: quia non ſunt: ⁊ ideo niſi acci/
piantur verbaliter: quia tunc dico reſpecti/
ue: ideo proprie connoto obiectum: ⁊ non ē
quia in re ſit iſta relatio. Uide quid dixi ali
bi: ⁊ propter iſta nō intellecta orti ſunt mul/
ti errores. Uñ ſi accipio duas albedines ibi
ſine actu intellectus non hēs aliquid de rela
tione: ſed dicendo hoc eſt ſimile huic ſimile
bene dicit relationem: vel relatiue: ſed fun/
damentaliter ipſe in ſe non hñt relationem
niſi vt compantur. ⁊ lꝫ diceres ꝙ ante omnē
operationem intellectus hoc eſt ſimile illi vi
de in queſtione de quiditatibus: quia non ē
ſimile formaliter ꝙ includit relationem: ſed
bene fundamentaliter vnde arguebam con/
tra hoc ante iſtas relationes que intelligun
tur aduenire: quero an. a. ſit ſimile. b. vel nō

vide ibi: ⁊ in queſtiōe de relationibus ſi igit̃
ad propoſitum cū dico viſio dei niſi accipiat̃
verbaliter: ⁊ reſpectiue non nominaliter ⁊
qualitatiue nihil habeo: eſt igitur actus cō/
cretus qui ſe transſert vel quo ꝑ operationē
verbaliter ſuppoſitū ſe transſert in obm̄: vt
ipſum intelligere q: actus ex ſe ſine ſuppoſi/
to actualiter operante vel potente actualiter
operari non ſe transſert in obiectū realiter
⁊ reſpectiue ⁊ terminatiue: q: non dat̃ rela/
tio realis: vide alibi ⁊ in queſtione de trini/
tate. Ex his patet reſpōſio Scoti ī quolibet̃
vbi querit ſi actus itelligendi eſt relatiu⁹ ⁊c̃.
in .2.° articulo dicit ꝙ in operatione neceſſa/
rio eſt aliqua relatio realis: ⁊ facit argumen
tum ꝙ perfectio vel beatitudo noſtra non eſt
in illa qualitate: g̃ eſt vt dicitur ad obm̄ ⁊c̃.
Sꝫ iam reſponſū eſt q: verbaliter dicit̃: nec
tamen eſt realis: ⁊ in uerbali ſtat beatitudo
⁊ tu Scote ponis ꝙ ī deo non eſt taliſ relatio
g̃ argumentū nullum. concedo, g̃ ꝙ habitio
verbaliter ⁊ beatitudo includunt reſpectum
ſꝫ non illa qualitas mediante qua habetur
beatitudo ad Ariſt. 7.° phiſicoꝝ magis eſt ꝯ
ipſū. Unde Ariſt. gloſent quomodo velint
vult ꝙ ſit ſolum relatio. vide Aue. ibi ⁊ glo.
poſtea. Unde dicit nec itellectiua parte eſt al
teratio: q: ponebat illam in fantaſia: g̃ nul/
lo modo ibi qualitas. ad ariſtotil̃. de. 5.° me/
tafiſice. ⁊c̃. concedo ꝙ ſi ariſt. poſuit relatio/
nes reales ſic debebat dicere: ſꝫ non ponēdo
ſolum per ens rationis ſaluabuntur omnia
ſicut tu ponis nō eſſe ī deo: nam dicam ꝙ in/
telligibile verbaliter dicet̃ ad intellectū ſic̃
intellectus dicet̃ ad intelligibile: ſꝫ nō ꝙ rea/
liter ſit ibi relatio. lꝫ verbaliter dicat̃ relati/
ue ꝑꝑ ipſum intellectū vt intelligit ſequunt̃
omnia hec de intentione etiam Ariſt. hẽtur
10. ethicoꝝ: vbi dicit ꝙ operationes ⁊ dele/
ctatio per quas beatificamur nō ſunt quali/
tates. Ad argumentum principale quādo
dicebatur illud eſt nobili⁹ qđ eſt eligibili⁹ ⁊c̃.
nego hoc loquendo de nobilitate ꝑfectionis
in nã. Unde dico ꝙ licet actus voluntatis ſit
eligibilior: tamen eſt iperfectior in nã actu i
tellectus vnde in actu voluntatis poſſumus
conſiderare ꝑfectionē illius qualitatis ⁊ il/
la eſt ignobilior qualitate actuſ intellectus ſꝫ
ſi conſideremus ipſam vt meritoriā: vel ma
gis ordinatam: vel magis moralē: tūc ē ma
gis eligenda ꝙ̃ actus intellectus. lꝫ illa qua/
litas ſit minus elligibilis quã qualitas intel
lectus. Unde Scotuſ in quolibe. 17. tenet ꝙ
actus dilectionis nãlis ſi differat ſpẽ ab actu
meritorio: ⁊ dicit ipſe ꝙ abſolutū per reſpe
ctus additos non differt ab alio: ⁊ ſubdit ꝙ
lꝫ poſſit dici: ꝙ differet per reſpectus reales:
tamen non per reſpectus ratiōis: quos autẽ
reſpectus rationis dicit ſolū addẽ actū: vt
ſit meritorius dicitq; vlterius ꝙ etiam actuſ
naturalis ⁊ moralis meritoriuſ reſpectu eiuſ
dem non differunt ſpẽ. vide ibi: g̃ cum dicat
non eſt differentia ſpecifica ⁊ hoc intelligen
do inquit per ſe de dr̃ia ꝙ̃ importat ratio na
turalis: ⁊ ratio meritoria non autem per ac
cidens ⁊c̃. g̃ cū ꝙ̃tū ad dr̃ntiã ꝑ ſe tractet̃ h̃ de
nobilitate act⁹ ⁊ ꝑfectiōe ſi in ſpẽ ⁊ ꝑfectiōe a/
ctus naturalis dilectioniſ vel moralis nō dif
fert ſpẽ a meritorio: ſequit̃ ꝙ non teneat̃ elli
gere magis actum dilectionis naturalis ꝙ̃
actū intellectus beatificū: g̃ ſi teneor mag̃
elligere illum vt meritorius eſt ſiue ordinat⁹
ꝙ hoc non erit ꝑꝑ eius nobilitatem ſiue per/
fectionem cum ſit eiuſdem ſpẽi cum naturali
dico g̃ ꝙ ſi hoc argumentum concluderet va
leret ẽt in actu fruitioniſ in via. pꝫ eſt igitur
intelligendum ꝙ eſt elligibilius amare deū
ꝙ̃ omnia creata mundi ⁊ ꝙ̃ me eſſe ⁊ tm̄ per/
fecta creatura mundi ⁊ ergo ſumus nobilio/
res illo amore qui eſt quoddā accidēs teneō
ergo elligere amare deū ex ratione debiti: ⁊
quia deus eſt talis ꝙ eſt amandus ꝑꝑ ſe: ⁊ nō
ſequitur ꝙ beatitudo ſit in illo amore. Unđ
dico ꝙ ⁊ ipſam beatitudinē ⁊ omnia debeo
poſtponere honori dei: q: teneor hoc velle:
nam ſequitur īmediate eſt deus: g̃ eſt aman/
dus: ⁊ eſt đ iure nature: ⁊ in ꝑma tabula ſꝫ
Scotū: nec circa hoc deus poſſet diſpenſa/
re. non ſic de viſione diuina: ſꝫ ex iſtis non ſe
quitur ꝙ beatitudo non ſit in aliquo alio ꝙ̃
in illo actu quem teneor ex debito loquor đ
beatitudine intrinſeca non ſequitur: g̃ mag̃
volo hoc: vl̃ magis debeo velle hoc mihi eẽ
intrinſece: g̃ iſte actus eſt perfectior oī actu:
quem poſſum habere intrinſece. Unde ego
teneor magis me velle amare deum: ꝙ̃ velle
ꝙ beata virgo: ⁊ tota celeſtiſ curia: ⁊ omniſ
creatura rationalis amet deum: ⁊ tamen me
um amare eſt imperfectius illis amoribus:
ratio autem eſt: q: eſt ex debito. Unde nō te/
neor amare res ſicut ſe habent in perfectio/
ne: ita ꝙ perfectius debeam magis amare
ſic̃ tenet Scotus in primo ⁊ in quarto: ſꝫ ſo/
lum teneor amare perfectiſſimū p̊. lꝫ petrus
de candia dicat ꝙ hoc ratione naturali non
poſſet probari. Unde dicit ſi perfectiſſimum

eſſet ſuper omnia amandū. ḡ magis perfectū
magis amandum: ſ; petrus non recordatur
ꝙ Scotus in. 4. dat huic argumento duas
reſponſiones: vnam autem tertiam addidi i
meo libro ſacro: magis ergo eligibile nō fa/
cit hēre maiorem ratione beatitudinis loq̄r
intrinſece. Unde etiā non odire deū eſt eli/
gibilius q̄ꝫ videre deū ⁊ odire: ⁊ tamen in il/
lo actu non eſt beatitudo ſʒ ipſū: ſ; bene ve
rum eſt ꝙ maxime elligibile: ⁊ primū eligi/
bile extrinſece: eſt nobilius: ⁊ obm beatitu/
dinis: ſ; de intrinſeco nota bene non ſequit
ꝙ magis eligibile ſit nobilius: ⁊ beatitudo
extrinſeca ſolum: ḡ de obiecto extrinſece ſup
premo: ⁊ infinito tenet argumētum ⁊ non i
in alijs: ſ; intrinſece nihil eſt q: non teneor
beatitudini intrinſece ſic extrinſece: nec fini
quo ſic gratia cuiꝰ: ⁊ ratio eſt: q: beatitudo
intrinſeca: ⁊ finis quo non eſt vltimū ſim/
pliciter: ⁊ perfectiſſimū: ſicut eſt beatitudo
extrinſeca: ⁊ q: per actū voluntatis magis
facio id ꝙ teneor reſpectu finis extrinſeci q̄ꝫ
per actum intellectus ideo debeo magis ama
re q̄ꝫ intelligere: q: per actum intellectus cō
ſequor vtilitatē meā. ſ. beatitudinē extrinſe
cam: ⁊ per voluntatem facio id ꝙ teneor: de
beo autem poſtponere vtilitatē debito. Unū
debeo citius velle me non eſſe: q̄ꝫ non amare
deū: ⁊ tū meū eſſe eſt nobilius illo amore:
⁊ ideo ⁊ nos: ⁊ oīa nobis commoda ⁊ ipam
beatitudinem debemus poſtponere honori
dei vel citius q̄ꝫ non amare deum. vel non fa
cere ꝙ teneris erga deū: ḡ amor n̄ ē illa bea
titudo: q: poſito etiam ꝙ amor non ſit illa
beatitudo oīo tu teneris citius non velle illā
q̄ꝫ non amare deum: ḡ magis eligibile nō cō
cludit eſſe beatitudinem intrinſecam: nec ma
gis nobilitatē. Et ſi dicatur omne mag̃ vo
lendum eſt maius tibi bonum: ḡ cum amare
deum ſit a te magis volendū: erit maius tibi
bonum: ſ; in maius tibi bono ſtat beatitudo
ḡ amare deū erit tua btitudo. Rn̄deo. lʒ poſ
ſet diſtingui d̄ bono intrinſeco ⁊ extriſeco. ta
mē dico ꝙ duplex eſt mihi bonū. ſ. meriti ⁊
bonū cōmodi. lʒ ḡ amare ſit maius bonū me
riti tamen bonum intellectus eſt maius bo/
num commodi: tamen etiam tibi diſtinguā
infra de bono: ⁊ bene. lʒ tamen poſſum di
cere ꝙ ꝑ bonū moris vel meriti aſſequor bo/
num commodi non de condigno: ſ; de con/
gruo: ⁊ datur in premiū: ⁊ plus datur bo/
ni q̄ꝫ fuerit ille actus amoris: q: premiat vl/
tra condignum: dixi autem de congruo: q:
deus dat ſe gratis: ⁊ vltra condignum ne ar
guas actum amoris eſſe perfectiorem actu in
tellectus. lʒ ſit magiſ meritorius: ⁊ magiſ bo
nus iſta bonitate. Unde ꝓ iſtam bonitatē
meritorij mereor habere de congruo actum
beatitudinis mihi cōmodiſſimū ſolum: ḡ il
le actus voluntatis ut meritorius eſt eligibi
lius. pʒ q: ſine caritate non eſſet eligibilius:
⁊ ſi arguatur: tu debes velle intelligere deū
vt ames per aug. ḡ illa intellectio ordinatur
ad amorem: ſ; beatitudo non ordinatur ad il
lud: q: eſt vltimum: ⁊ ꝙ ordinatur ad illud
eſt imperfectius eo ad quod ordinatur. Itē
ſic iſta ſcientia eſt pratica. ſ. illa cognitio dei
ḡ ordinatur ad praxiꝫ tanq̄ꝫ ad finem. Und̄
2.° metafiſice cōmento. 3. finis ſpeculatiue ve
ritaſ practice vero opus ⁊ etiam ꝑ metafiſice
vult ꝙ practica ſit minuſ nobilis q̄ꝫ ſpeculati
ua: q: ē gratia vſus: ḡ vult ꝙ vſus ſit per ſe
finis illius habitus practici aliter argumen
tum nihil valeret: ⁊ in. 3. de anima cōmēto.
49. ꝙ intellectus practicus differt fine a ſpe
culatiuo: qui ſit practicus ſua extenſione. mō
certum eſt ꝙ finis eſt nobilior hijs que ſunt
ad finem: ⁊ ꝙ ordinatur ad illō eo ad quod
ordinatur. Ad iſtā lʒ fortaſſe dicerent aliq̄
ꝙ non eſt inconueniens ꝙ aliquid perfectiꝰ
in genere nature ordinetur ad aliquid minꝰ
perfectum in genere nature: q: habet magiſ
rationē meriti. tamen q: iſtud non videtur
bene dictum ꝙ perfectum aliquo modo ordi
netur ad minus perfectū. ideo ſaluando di/
cta ſanctoꝝ. ꝙ homo ſit creatus: vt intelli/
gat deum: ⁊ vt intendendo amet: ⁊ vt amā/
do fruatur ⁊c̄. Dico ꝙ aliud eſt loqui de acti/
bus ⁊ aliter de habentibus actus. ſ. in con/
creto: ⁊ in abſtracto: vt dictum eſt ſupra de
beatitudine ⁊ de beato. Unde dico primo ꝙ
homo intelligens eſt nobilior homine exi/
ſtente ſolū: ⁊ ꝙ homo exiſtens ordinaẗ ad
ſe ipſum intelligentem: ⁊ tamen eſſe homi/
nis non ordinatur ad illam intellectionem:
nec illa intentio que eſt accidens ē nobilior
homine exiſtente: ⁊ nō ſequitur homo vt exi
ſtens ordinatur ad ſe intelligentem: vt intel
ligēs eſt: ḡ illud exiſtere ordinatur ad illā i
tellectionē: ⁊ ratio eſt: q: intelligere vt itel
ligere etiā cōnotat ⁊ includit ipſum homi/
nem exiſtere: ⁊ nobilius eſt exiſtens: ⁊ intel
ligens: q̄ꝫ exiſtens ſolum: ⁊ tū ipſe homo eſt
nobilior iſta intellectione: ⁊ lʒ ſequatur ho/
mo vt albus eſt nobilior ſe ipſo: vt nigro: ḡ
albedo eſt perfectior nigredine: bene ſequit

q: eſſe nigrum non includit eſſe album: vel
econuerſo ꝙ non eſt ĩ pꝛopoſito q: eſſe intelli
gentem includit exiſtentem: ⁊ ideo non eſt ſi
militudo: ⁊ ideo qſi .zᵐ. includit pꝛimum ⁊
aliquid vltra. non ſequit̃ ſimpliciter: vel de
foꝛma. hoc vt ſic eſt nobilius illo: vt ſit in cõ
creto loquendo: ğ illa foꝛma eſt nobilior il/
lo in abſtracto: ⁊ ideo nõ ſequitur homo vt
volens: eſt nobilior ſe intelligente ſolum: ⁊
homo intelligens deũ: oꝛdinatur ad ſe amã/
tem deum: ğ voliti o eſt nobilior intellectiõe
ſeu intellectio oꝛdinatur ad volitioneꝫ. nege
tur ꝯña: homo igitur hñs bonum nature: ⁊
bonum cõmodi: ſeu vtilis oꝛdinatur ad bo/
num debiti: ⁊ tamen illa bonitas non oꝛdi/
natur ad illaꝫ: ꝫ ſunt due bonitates: que am
be oꝛdinãtur ad deum. Unde homo hñs bo
num oꝛdinatur vt bene habeat: q: non ẽ be
ne niſi ſit bonum debiti: vel meriti: vel recti
tudinis: ⁊ iõ lꝫ habeat alias rationes boni. ſ.
nature ⁊ cõmodi ⁊c̃. ſi nõ bene hãt: ⁊ ita or/
dinate ⁊ recte: non eſt perfecte bonus: ⁊ iõo
ipſum: vt tale oꝛdinatur ad ſe ipſum vt tale:
⁊ vt hñs bonum ad bene. Et ideo tñ illa bo/
nitas naturalis vel cõmodi nõ oꝛdinatur ad
illam bonitatem meritoꝛiam: vel ad illud be
ne. lꝫ ğ ego fruens ſim nobilior me intelligẽ
te tamen non ſequitur ꝙ fruitio ſit nobilior
intellectione ego igitur videſ oꝛdinor ad me
amantem ex debito. ⁊ quanto maius donum
tanto magis debeo: ⁊ tamen non ſequit̃: ꝙ
iſte actus debiti ſit nobilioꝛ omni dono da/
to: ſicut ſi quis feciſſet me regem mundi: te/
neor ex debito amare ipſum: vel feciſſe per ĩ
poſſibile me beatum: ſi odirem talem eſſeꝫ in
gratus: ⁊ ex debito teneor magis velle: non
odire illum: ꝙ̃ velle eſſe regem mũdi. lꝫ eſſet
nobilius ꝙ̃ amare illum: vel non odire: q: ñ
tm̃ poſſuꝫ reddere deo ꝙ̃tum accepi ab eo:
⁊ licet meus amor ſit cum caritate queꝫ ex d̃
bito rependo in deuꝫ: non ſequitur ꝙ ſit ita
ꝑfectus ſicut eẽ ⁊ intelligẽt: ⁊ beatitudo quã
accepi a deo: ⁊ hoc eſt q: plus poteſt impen/
dere: ꝙ̃ ego rependere: teneo igit̃ ea que vel/
lit oꝛdinate velle: ⁊ ideo volo ipſuꝫ ꝓꝓ ſe: ⁊ a
lia ꝓꝓ ipm̃: ⁊ ſi hoc non facerem eſſẽ inoꝛdi/
natus: ⁊ ingratus. nec illa bona. que hẽo be
ne haberem: ⁊ ideo non eſt beatitudo oꝛdi/
nata niſi ſit bene: ⁊ ideo non eſt beatus niſi
ſit oꝛdinatus: ⁊ ideo niſi ſit bene: ⁊ ideo nõ
eſt bonꝰ bonitate meriti: ſeu caritatis niſi ſit
bene. Ex debito igitur tenetur ad beñ: ⁊ ha
bens alia bona oꝛdinatur: vt bene habeat ⁊
non ſequitur ꝙ in genẽ nature: vel perfectiꝰ
illud bene velle ſit nobilius alijs bonis datis
lꝫ ſit eligibilius: ⁊ magis habeat rationem
meriti. Intellige igitur ꝙ videre deũ: ⁊ frui
ſunt duo quo vnum ex parte dãtis: ⁊ vltimũ
in illa ſimpliciter eſt deus. aliud ex parte aliꝙ̃
tulum reddentis ⁊ eſt fruitio volũtatis hoc
ğ quo non oꝛdinatur ad illud quo: ꝫ ambo
rum quo eſt vnus finis gratia cuius: ⁊ lꝫ ſũt
duo quo: non ſunt due beatitudines: quia ꝓ
duo quo finis non dat ſe nobis: ꝫ per vnum
habemus bonum: ⁊ per aliud bene: ⁊ iõ bea
titudo. ſ. ratio foꝛmalis eſt in bono rectitu/
do beatitudinis in bene: ⁊ ideo beatum eſſe
in bono: ⁊ in bene: ⁊ iõ duo quo ad eſſe bea/
tum: ⁊ non ad habenduꝫ beatitudineꝫ: ꝫ ad
recte: vel bene habendum. Diuerſitas ğ iſto/
rum duoꝝ: quo diuerſo modo requiſitoꝝ cir
ca idem obiectum beatitudinis ⁊ finem no/
ſtrum decepit multos: ⁊ varias fecit queſtio
nes inter magꝛos. Sciatis ğ ꝙ intellectio ⁊
volitio eſt quo: ⁊ obm̃ finis qd̃ nego: ğ ꝙ vo
litio ſit finis: neqꝫ ꝙ neqꝫ quo ipſius intelle/
ctõis. ⁊ ſi dicatur datus ẽ tibi ille actus beati
ficus: vt tu habeas actuꝫ amoꝛis: ğ ille actꝰ
intellectus oꝛdinat̃ ad voluntatiſ. neget̃ ꝯña
ſic̃ non ſequitur do tibi hoc magnum libere
vt ex debito facias hoc paruuꝫ: ğ hoc ma/
gnum oꝛdinatur ad illud paruuꝫ. Jmo quã/
to libere creſcit maioꝛitas in dato: tanto ma
gis erit debitum: ⁊ ideo non: q: illud ſit ma
ius illo. Unde ſi minus dediſſet adhuc tene/
reris vt pꝫ per cognitionem confuſaꝫ in via
⁊ ꝙ̃to perfectius cognoſcitur tãto perfectius
debet amari: vt pꝫ in beatis: ğ poteſt refle/
cti argumentum. q: ſi obiectum concurreret
actiue: ſiue ſit cauſa: ſiue qua nõ: ſiue ſaltem
ꝑm te magiſter ſit aliqua depẽdentia: q: hoc
ponis: vt fugias ꝙ amor in via: ⁊ ĩ pꝛ̃ia ſint
eiuſdem ratiõis: ğ ꝙ dependet ab aliquo vi/
detur eſſe imperfectius eo a quo dependet: vl̃
a quo eſt: ⁊ lꝫ fugeres ꝙ non eſt totailter ab
obiecto: vt cognito: ꝫ pꝛincipalius a volun
tate dixi tibi ſupꝛa: ꝙ ſequeret̃ omio ꝙ obm̃
eſſet pꝛimũ mouẽs: ⁊ pꝛeſertim ſequeret̃ hoc
cum maior: ⁊ minus perfectio inſurgat ab
obiecto clare: ⁊ non clare viſo ꝙ. n. dat ma/
iorem: vel minoꝛem ꝑfectioneꝫ: videtur eſſe
cauſa perfectionis ꝙ autem eſt cauſa perfe/
ctionis: ſi equiuoce agat videtur eſſe perfe/
ctius. Ad ꝑm argumentum dico ꝑmo vt dic
Scotus in pꝛimo dimiſſis alijs ſcientijs pꝛa
cticis: q: ꝑmo methafiſice habetur ꝙ oi pꝛa

etica aliqua ſpeculatiua eſt nobilior: q: pra/
ctica eſt gratia vſus ⁊c̄. vnde huic auctorita/
ti in p̄. ⁊ in quolibe. oxonie tenendo ꝙ theo/
logia noſtra de neceſſarijs ēt in patria ſit pra
ctica. Unde ibi dicit practica non eſt gratia
vſus vt per ſe finis: tn̄ aliquam habitudinē
haber ad vſū ſic ꝙ vſus eſt per ſe obiectum
huius: vel aliquid virtualiter includēs vſū
qualē non poſuit ph̄us eſſe niſi ens ad finē
⁊ omne tale obiectum eſt ignobilius obiecto
ſpeculabili ſaltem aliquo: ⁊ ideo talis ordo
ad praxim concludit ignobilitatem practice
reſpectu ſpeculatiue: ⁊ in quolibetis dicit ꝙ
ph̄s non poſuit ſciētiā practicā reſpectu di
lectionis: ʒ ſolum reſpectu praxis: que eſt in
virtutibus inferioribus: que eſt reſpectu ope
rabilis contingentis: ʒ non d̄ praxi reſpectu
obiecti vltimi: iō dimittendo nunc de alijs
practicis ſciētijs veniendo ad theologiā bea
torum de neceſſarijs: de qua eſt ſm̄o ⁊ argu
mentū factum eſt: q: querimus de actu bea
tifico ⁊c̄. dico ꝙ praxis non eſt finis vltimuſ
illius intellectionis practice vt dixit Scot⁹:
ʒ finis vltimus eſt deus. Unde cum ille act⁹
intellectus reguler illum actum voluntatis n̄
eſt credendū ꝙ ille ſit finis ſuus ad quem vl
timate ordinetur. l3 aliquā habitudinē hāt
ad illum: ⁊ dicas vlterius: vt dictū eſt ſupra
poſſet etiam ad oīa iſta ſm̄ ipſum met reſpon
dere. Unde in p̄mo vbi tractat a quo ſcia di/
catur practica vel. ſ. a fine: vel ab obiecto cō/
tra opinionem henrici qui tenebat ꝙ ex fine
dicebatur practica: ⁊ vna illaꝝ oppinionum
ſcilicet ocham: ⁊ aliqualiter ipſius henrici:
que tenebat ꝙ finis ſcientie moralis erat act⁹
virtutis moralis ad quem ordinatur ⁊c̄. Ar
guit Scotus: ⁊ deducit ꝙ cum aliqua ſit in
tellectio practica reſpectu praxis potentie in
ferioris puta que eſt appetit⁹ ſenſitiui: vl' mo
tiue potentie ꝙ tunc ille actus eſſet finis act⁹
intellectus ꝙ eſt falſum: q: nihil ignobilius
eſt per ſe finis nobilioris: ⁊ tamen certum ē
ꝙ actus intellectus eſt per ſe nobilior omni
actu potentie inferioris ⁊c̄. Scotuſ ibi dat' v
nam reſponſionē que poſſet adduci pro op/
pinione: ꝙ l3 intellectio ſit nobilior' i eſſe na
ture: q̄ꝫ operatio potentie inferioris. non tn̄
in genere moris: q: melius eſt fortiter agere
q̄ꝫ cognoſcere fortiter ꝯ arguit Scotus quia
dicit ꝙ falſū preſupponit: nam actus potē/
tie inferioris non eſt bonuſ. niſi q: confirma
tur rationi vt regule ſue: igitur rectitudo ra
tionis ē̄ſt cauſa bonitatis talis in actu iſto ⁊
non econuerſo: ʒ actum rationis eſſe ſicut re
gulam ⁊ ipſum eſſe bonū moraliter ſicut itel/
lectio pōt eſſe bona moraliter ⁊c̄. Addit vltē
rius ꝙ probatio de cognoſcere fortiter agere
non valet: qn̄. n. queritur excellentia vni⁹ ad
alteꝝ non debet optimum ad infimum: ſed
optimū ad optimū: vel ſimpliciter ad ſim
pliciter compari: ſic ꝗ eſt accipere optimum
ibi puta fortiter agere: ita eſt accipere in itel
lectu dictare ſm̄ prudentiam fortiter agere.
Hoc ſm̄ eſt meli⁹ etiā moraliter: q: vt regu
la habet bonitatē formalē que eſt rectitu/
do propria aliud eſt tm̄ bonum materialiter
q: ex ſe non eſt bonum circūſcribendo ordi/
nem ad regulā: ⁊ voluntatē imꝑantē: hēt
Scotus: ꝗ ſi reſponſio ſcoti eſt bona: q: ille
actus voluntatis non eſſet bonus neqꝫ mo/
raliter. neqꝫ meritorie niſi etiam ſm̄ regulam
intellectus ⁊c̄. ꝗ etiam ſm̄ ſcotū de illo actu
in voluntate diceꝛ ꝙ non ſolum in genere na
ture: ʒ etiam in genere moris vel meriti ꝙ
erit ignobilior actu intellectus ⁊ maxime ſi
in patria non ſit meritum: nec demeritum eſ
ſentiale. tn̄ q: in via meritum videtur eſſe p̄n
cipalius in actu voluntatis coniuncto carita
ti ſuper hoc nolo inſiſtere: ʒ ſufficit mihi ꝙ
ſiue ſit nobilius in genere meriti ſiue ignobi
lius argumentū non concludit: ſufficit. n. ꝙ
ſit magis debituſ ſi ſit magis volendus. Un̄
per iſta dicta ipſius poſſet reſponderi vbi ar
guendo dicebat ꝙ eſt magis volibile amare
deum: q̄ꝫ intelligere deū: q: diceretur ꝙ poſ
ſum magis eligere videre deum: vt illa viſio
eſt regulatiua amoris in deum: ʒ hec dimit/
tantur: ſi ꝗ theologia beatorum ſit practica
tunc bene ſequitur ſm̄ Scotum ꝙ illa intel/
lectio dei erit nobilior illo actu fruitionis cū
ſit regula ⁊c̄. reſpondet ꝗ ſcotus ipi ſi actus
voluntatis noſtre eſt ignobilior actu intelle
ctus inquantum eſt regula tam in genere na
ture q̄ꝫ moris ⁊c̄. q: eſt magis volendus. Un̄
ego reſpondi pro ipſo: ⁊ pro me: ⁊ in verita/
te tenendo theologiam beatoꝝ eſſe practicā
de neceſſarijs habeat p̄dictis ꝯn̄ter dicere. l.
illi qui ponūt ꝙ non ſit practica: ʒ ſpeculati
ua faciliter. ſoluant argumētum. Jmo ſit ma
gis ꝓ ipſis. Preterea ſcotus ibi ī illa queſtio
ne. ſ. vtꝝ theologie ſit practica ſm̄ vnam viā
ad quā videꝛ magiſ declinare: ponit ꝙ theo
logia dei ī illo ſit ſpeculatiua: ⁊ hoc q: actus
volūtatis ſue nō eſt regulabilis ꝑꝑ perfectio/
nē actuſ ⁊ potentie: ꝗ videꝛ ſibi ⁊ bene ꝙ re
gulare actiue dicat ꝑfectionē regulari ī per

fectionem ideo in nobis actus voluntatis q̄ regulatur: dico etiam in theologia beatoꝝ de neceſſarijs per ipſuȝ actus regulās erit nobilior actu fruitionis regulato. Jteȝ lȝ ibi probabilit̄ ſbſtentet illas duas oppiniones ꝙ theologia dei poſſit dici practica: ⁊ ſpeculatiua: tam̄ in fine vbi dixi tenet magis ꝙ ſit ſpeculatiua: q: lȝ illa notitia ex ſe illius obiecti hāt ꝙ ſit regulatiua: tñ voluntas diuina ꝑp eius pfectionē: non hēt ꝙ ſit regulabilis ⁊ hoc requireret̄ ad hoc ꝙ eſſet dicenda practica: ꝫ cum theologia nr̄a ſit practica ex ſe ēt de neceſſarijs: ⁊ p ꝯñs ex obo: ⁊ ēt per ipȝ theologia in ſe ſit practica: q: ex obiecto hēt ꝙ ſit directiua: ⁊ theologia dei nō ſit practica: ꝫ ſpeculatiua cū theologia in ſe debeat ſequi optimā parteȝ: que eſt theologia dei de neceſſarijs. Sequit̄ ōīo ꝙ theologia dei q̄tū eſt ex ratiōe obī eſſet practica: aliter cū theologia per ipm̄ hāt ex obiecto de nominatiōeȝ ſꝫ eadem ratiōe formali theologia nr̄a ⁊ beatoꝝ neceſſario: ⁊ in ſe hēt ex obiecto: ⁊ ꝑ ꝯñs per ſe ꝙ ſit practica. ꝫ etiā theologia dei hāt ex obiecto ꝙ ſit practica: aliter ex obiecto eodem ſꝫ eadeȝ ratione vna diceret̄ practica: ⁊ alia non contra ipm̄: iō dicendum ſm̄ eius fundamenta ꝙ q̄tuȝ eſt ex obiecto eēt practica. lȝ neceſſario ratione potētie nō ſit practica: ꝫ per ſe ex obiecto hēret ꝙ ſit practica: ꝫ illa pma notitia dei quantum eſt ex ſe eēt practica: ꝫ regulatiua: ꝫ actus q̄tuȝ poteſt ex ſe eēt regulatiuus ⁊ per ꝯñs q̄tum pōt ex ſe ſi eēt diſtinctio actus ab actu: actus intellect⁹ regulās eſſet perfectior actu regulato: ⁊ per ꝯñs ſi ſic eſt in nobis: vbi potentia pōt regulari: ⁊ per ꝯñs cum Scotus ponit iſtos act⁹ nobiliſſimos practicos in nobis: ⁊ in beatis circa neceſſaria etiam ⁊ in deo etiam q̄tum ē ex ratione obiecti ſcotus meus non bene ſibi conſentit: niſi ponat illos actus intellectus eſſe nobiliores actibus voluntatis ⁊ maxime ſi tenet ſcientiam video eſſe practicam tanto melius. vide tñ in .q.ō. praxi vtrū theologia ſit ſcientia ſpeculatiua vel practica: q: ibi nō omnia bene dicta a Scoto. Ad iſta tamen ō actu: ꝙ in q̄tuȝ ſit nobilior actu intellectus vel non poſſet dici diſtinguendo vt prius ꝙ aliud eſt lo qui de illo actu: ⁊ de eo ꝙ meretur mediante illo actu. Unde ille actus in ſe non eſt niſi quedam qualitas: ⁊ intelliguntur ibi due relationes rationis: ⁊ ille nihil ſunt: ⁊ ideo ſi compo actum ad actum nobilior eſt ille actus regulans: ꝫ ſi comparo intelligenteȝ

ad fruentem vel ad eum: qui meretur: tunc ille qui meretur eſt nobilior intelligente vt dictum eſt ſupra de amante: ⁊ intelligens ordinatur ad ſe vt meretur: ⁊ tamen ille actus: q̄ dicitur meritorius non eſt nobilior illo per quem intelligit intuitiue in nullo genere: ⁊ ſi dicatur ille actus voluntatis eſt in quo cōſiſtit meritum ꝓpter libertateȝ: ⁊ caritatem a qua prouenit dico ꝙ ille actus eſt meritorie ꝓductus: ⁊ illa rectitudo ⁊ illa ratio meriti in ſe nihil ſunt: q: entia ratiōis: ⁊ relōnes rationis: vel negatiōes vel priuationes: vel reſpectus: nihil ſunt vt probaui alibi expreſſe ⁊ ſi aliquid ſunt non dicunt pfectioneȝ aliq̄ ꝫ in illo actu vltra ſuam qualitateȝ nihil ē ꝙ poſſit dici nobilius in aliquo genere: ꝫ vt dixi alibi. lȝ negatio non ſit aliquid: nec hāt aliquam rationeȝ formaleȝ intelligibilem: q: tunc aut intelligeret̄ per modum hitus ⁊ quietis: vel per modum fluxus: ⁊ fieri: ⁊ ſi eſſet vel nomen: vel verbum: vel participium: ⁊ ſic non eſſet aduerbium: negare igitur verbaliter aliquid eſt: ꝫ negatio nominaliter nihil eſt: niſi capiatur māliter: vt li negatio nō in ſuppoſitione perſonali: ⁊ ita dico de reſpectiuis: que tñ hñt rationem formalem intelligibilem ⁊ ideo ſunt entia rationis cum non poſſint eſſe non ſint negatōes ⁊ iſta res multos decipit: vide in libro de quiditatibus: ⁊ dixi ibi ꝙ dici relatiue non concludit relationem eſſe in aliquo: tamen non pono vt termiſte vide ibi ita dico ꝙ ille qui meret̄ verbaliter: vel participaliter ē aliq̄d ⁊ itelligēs ordinatur ad illō: q: dicit itelligenteȝ: ⁊ aliq̄d vltra ⁊ tamē ille relationes rōis que intelliguntr̄ in illo actu vltra actuȝ nihil ſūt: ⁊ ſi dicat̄ an ille actus dicat̄ meritorius poſſet dici ꝙ eſt meritorie elicitus: ⁊ in ꝓprie dicitur meritorius: ꝫ homo eſt: qui meretur nō p actū in quo ſit meritum formaliter: ꝫ per actum meritorie electum: ſic albedo dicitur ſimilis alteri albedini: nō propter ſimilitudinē q̄ ſit i albedine formalr̄. vnde homo libere eliciēs actū non dic̄ ꝙ aliq̄d vltra ipaȝ q̄litatē actus ſit in actu: ꝫ potētia vl̄ ſuppoſituȝ p illā potentiā eſt illō qō ē liber: q: libere elicit actuȝ nō eſt ꝫ act⁹ liber q: aliq̄d ſit i ipo: neqꝫ meritorium: neqꝫ gratuitum: ꝫ q: meritorie: ⁊ gratuite elicitur ⁊ tunc cōcedo ꝙ itelligēs ordinat̄ ad fruētē: vl̄ gratuite: ſiue meritorie eliciēteȝ: ⁊ qō fruēs ſiue meritorie eliciēs ē nobilior: ⁊ tñ act⁹ iſte nullo mō ē nobilior viſione beatifica: ⁊ ſi dicatur iſte actus meritorie

electꝰ ē nobilioꝛ ⁊ eligibilioꝛ illo. Dico ꝙ ſi ca
pis actū ſine habēte actū. ⁊ per cōſequens ſi/
ne ꝑmo actu eſt negandum. ⁊ implicat con/
tradictionē. ⁊ ideo ſemꝑ notatur ſuppoſituȝ
meritoꝛie eliciēs vel libere. ⁊ cōcedo ⁊ vt dixi
ꝙ intelligens oꝛdinaṫ ad ſeipm̄ fruentē. Un
de itellige ꝙ gratuite ⁊ meritoꝛie elicit vnuȝ
paruū actū ⁊ imꝑfectionē actu intellectus. ⁊
ideo ſuppoſitum qꝺ mereṫ eliciēdo iſtuȝ actū
imꝑfectioꝛem ē nobilius ſeipo intelligente. e
liciēs ergo actū ē nobiliꝰ etiam. nō qnia actꝰ
ſit nobilioꝛ: ſed quia reſpectꝰ ſui nobilioꝛi mo
do ſiue modo gratuito elicit ꝙ modꝰ non eſt
in actu. nec aliqꝺ eſt vltra ipſuȝ elicientem ꝟ/
baliter: ꝫ denotat ipm̄ taliter eliciētē. ſ. libe
re: ⁊ nō talem modū. nō elicit ergo moduȝ: q̇
ſit in actu denoīans ipm̄: ꝫ tali modo ⁊ taliṫ
⁊ nō talē modum: ſicut libere elicit ⁊ nō libe
rum: ꝫ ad longū ſi viſ intelligere iſta vide in
meo libꝛo: ⁊ cōcedes omnia. differētia eſt er
go dicere bonū ⁊ bene meritoꝛiū: ⁊ merito/
rie gratuitū: ⁊ gratuite moꝛalis ⁊ moꝛaliter
ꝟtuoſus: ⁊ ꝟtuoſe liberū ⁊ libere. Unde ad/
uerbialiter ꝑticipialiter vel ꝟbaliter vaduut
ad ſuppoſitū eliciens noīaliter autē ad actuȝ
per modum habitꝰ ⁊ qetiſ. ⁊ per hoc ſolui dif
ficultatē. 16. quolibeto de volūtate in ꝓducē
do ſpūm ſanctū ⁊ in amādo deum qūo ſem/
per eſt potentia libera: vt oppōitur natura/
li: ꝫ non ſemꝑ libere ꝓducit vel opaṫ vt op
poniṫ neceſſario: nō vt opponiṫ coactioni. ⁊
cetera. Ad pꝛimā confirmationē ꝙ eſt ar
gumentū tertiū in oꝛdine dico ꝑmo ꝙ mere/
ri ⁊ demereri eſt in hoīe volēte ⁊ nō vt in in/
telligēte. ⁊ ſicut nō debemꝰ facere mala vt eue
niant bōa. ita nō debemꝰ velle ꝑponē illam
beatitudinē vt citiꝰ velim illam: ⁊ peccare ꝙ̃
non illam: ⁊ nō peccare. Unde ſi argumētū
cōcluderet: ſequiṫ ex hoc ꝙ beatitudo ꝑncipa
lius eēt in fruitiōe in via ꝙ̃ inuidere diuinaȝ
cētiam clare patet qꝛ idem eſt. nam magis
odibile eſt odire deum ꝙ̃ non videre ipm̄ in/
tuitiue. Dico ergo ꝙ ſicut vituꝑabilitas inſe
qṫ libere agētē. ſ. cū nō facit ea q̄ ſūt in ſua li
bertate: que tamē teneṫ facere. Jta laudabili
tas ſibi oppoſita ē ecōtra. ⁊ iō diciṫ: que in/
ſunt nobiſ a natura nō ſunt laudāda neqȝ vi
tuperāda. alia ē laudabilitas largo modo q̄
inſequiṫ ipam ꝑfectionē vel ipam bonitatem
⁊c. ⁊ tūc magis ꝑfectū iſto mō ē magis lauda
bile. ⁊ tūc cōcedo ꝙ ꝑmo ē magis laudabile
amare ꝙ̃ videre. tamē ſimpliciter ꝙ̃tū ad ꝑfe
ctionē viſio ē nobilioꝛ: vt dictū ē. ⁊ ſicut dixi

de vituꝑio: ita ē de odibilitate: ⁊ nō ſequiṫ:
debeo magis velle nō videre deū: ꝙ̃ habere
actū oppoſitū fruitiōi. ergo uidere deū nō eſt
ipa btitudo. Dixi ēt ꝙ aliud ē loq̇ de btitudi
ne ⁊ de btō eē. ⁊ citiꝰ debeo appetē habē bea
titudinē oꝛdinatā ꝙ̃ nō oꝛdinatā: ⁊ citiꝰ eſſe
beatū ꝙ̃ non beatū. ꝫ ſi nō haberet oꝛdinatā
nō eēt btūs. ergo magis debet appetē ꝙ fru
atur fruitiōe ſequēte btitudinē ꝙ̃ ꝙ habeat
btitudinē: q̇a ſi hēt ſecundā habet ꝑmā. ſed
ꝙ̃tū ad illos actꝰ ſiue loq̇mur ꝺ fruitōe in via
ſiue in patria. q̇a idē ſeq̇tur magis debeo vel
le habere amoꝛē erga deū ꝙ̃ ipm̄ intelligere:
ꝫ ex h̄ nō ſequiṫ: ergo hoc ē mihi magis bea
titudo: qꝛ nō ſemꝑ quod ē mihi cōmodum ē
magis volēdū: ꝫ ꝙ teneoꝛ velle: ⁊ per conſe
quens plus deū ꝙ̃ vtilitatem meam: ⁊ teneoꝛ
magis amare deum ⁊ cōburi ꝙ̃ nō amare de
um: ⁊ nō comburi. Et dixi tibi ſupꝛa ꝙ de/
beo magis velle oēm creaturā ⁊ me ⁊ meaȝ
beatitudinē nō eſſe ꝙ̃ ipm̄ odire debeo. ergo
velle quicq̇d deꝰ vult me velle: ⁊ ꝑ cōſequens
beatitudinē oꝛdinatā. ⁊ ꝑ conſequēs poſtpo
nere vtilitatē debito. Unde arguo pꝛo opio
ne mea ſic. ego poſſum appetē beatitudinem
recte ⁊ nō recte. vel velle habē btitudinē vel
nō recte: ꝫ ſi beatitudo ē ꝑncipalius ī amā/
do deū ꝑꝑ ſe nō poſſū appetē habere beatitu
dinem nō recte: ſi intelligo q̇d ē beatitudo:
⁊ ꝑ̄ſupponā ꝙ illa ſit beatitudo. ⁊ ꝙ velim:
ꝙ illa q̄ ē beatitudo ſit btitudo: qꝛ implicat
qꝺ tñ concediṫ eē falſum: ⁊ ſpālit in angelis
dānatis q̇ intelligebāt in quo eēt beatitudo
Unde ſi voluiſſent amare deū ꝓpter ſe: etiaȝ
ſi hoc citius uoluiſſent ⁊ ꝑncipaliꝰ. qꝛ in hoc
ſtat rectitudo nō eſt credēdū ꝙ ꝓpter h̄ erūt
damnati. imo magis habuiſſent actū meri/
toꝛiū btitudīs. ⁊ ſi h̄ ꝯcedis: ꝯ̄dicis tue opio
ni ⁊ alioꝛū q̇ ponūt ꝙ āgeli dānati appetie/
rūt citiꝰ hr̄e btitudinē ꝙ̃ deberēt maxie ſcōm
te o ſcote in 2°. ⁊c. Ad ſecūdā cōfirmatio
nē pȝ ꝑ ꝑ̄dcā: ⁊ ita tertiā cōfirmatiōem ⁊ ad
q̃rtā vt faciliṫ potes vidē. Nō tñ ꝑꝑ vnū ar
gumētū qꝺ facit. B. T. cōtra ſe. Uñ arguit
Btitudo hoīs cōſiſtit in ꝑfecta cōiūctiōe ad
deū: ſed hō ꝑfectiꝰ cōiūgiṫ deo ꝑ volūtateȝ ꝙ̃
ꝑ intellcm̄. vñ dicit Ugo de ſcō victoꝛe in ſe/
primo capitulo celeſtis hierarchie ſuꝑ illud
nobile ⁊ actū ⁊c. dilectio ſuꝑeminet ſcientie.
⁊ maioꝛ ē intelligētia. Plus enim deus dili/
gitur ꝙ̃ intelligatur. intrat dilectio vbi ſci/
entia foꝛis eſt. Ergo beatitudo magis con/
ſiſtit in dilectione: quam in cognitione: ⁊

⁊ in volũtate magis ꝙ̄ in intellcũ·reſpondet
ꝙ ꝑ affectum homo perfectius cõiungit̃ ꝙ̄ ꝑ
intellectum inq̄ꝫtum cõiunctio que eſt per af
fectum ſuperuẽit perfecte coniũctioni que eſt
per intellectum perficiens ⁊ decorans eam.
Sed tamen oportet ꝙ prima cõiunctio ſit ſẽ
per per intellectum. Dilectio.n·priꝰ inclinat ĩ
cõiunctionem perfectã appetẽdam ꝙ̄ intelle
ctus perfecte coniũgatur: ꝙ̄uis non prius ꝙ̄
ĩtellectus quoquo modo cognoſcat: eo ꝙ ap
petitꝰ nõ poteſt eſſe incogniti oĩo. ⁊ ideo dicit
Ugo ꝙ ſcientia foris manet vbi dilectio in/
tereſt. licet. B·Tho·velit dicere ꝙ prima cõ
iũctio perfecta que eſt perfecta beatitudo ꝑ ĩ
tellectũ iam eſt facta: q̄a volũtas per affectũ
ſe coniũgens ſupuenit ꝑfecte cõiunctioni: ita
ꝙ illa ẽ vera cõiũctio: vt dixi in corpore que/
ſtiõis ⁊ bene: ⁊ dicat de ſecũda cõiunctione.
que ꝑficit ⁊ decorat ꝓmam: ita ꝙ cõiũctus ꝑ
volũtatem preſuppõit cõiunctum per intelle
ctum: ⁊ ita q̄ſi includat illa duo. tamẽ preſup
põit veram cõiũctionem: ita ꝙ dicat̃ magis
aduẽire vere cõiunctioni: ſicut dixit de pul/
chritudine in iuuẽtute. ⁊ iſta preſuppõit qua
ſi iam ꝓbata in corpore q̄õnis: ⁊ ad auctori/
tatem videat̃ reſpondiſſe: ⁊ bene de cognitio
ne impfecta ſcilicet in via tamẽ q̄a pars oppo
ſita negaret illõ fundamentũ. Dico ad argu
mentũ vt dictũ eſt ſupra ꝙ dupliciter homo
ẽ cõiũctus deo. ſcilicet vel ꝙ deꝰ cõiungat̃ mi
hi ſe dãdo mihi ꝑ intellectionẽ·vel ꝙ me per
amorem transferam in deũ·⁊ tunc dico ꝙ ſi ĩ
tuitiue deꝰ dat ſe mihi ꝑfectius ⁊ immobiliuſ
cõiũgitur deus mihi ꝙ̄ ego illi. patet: quia ꝑ
illam coniũctionem vel neceſſario amo: vel ñ
poſſum odire·ergo mea immobilitas ⁊ con/
iunctio dependet ab illa·⁊ propter qõ vnum
quodq; tale ⁊ illõ magis. Sed ad propoſitũ
Ugõis ex parte mei poſſum me duplicit̃ con/
iũgere deo·vno modo amãdo: alio mõ intel
ligendo. Et cõcedo ꝙ ex parte mei ꝑfectius
me cõiungo deo ꝑ voluntatẽ ꝙ̄ ꝑ intellectuꝫ
ꝫ ex hoc non ſeq̄tur ꝙ deus non poſſit ſe per
fectius cõiungere mihi ꝙ̄ ego illi ſiue per in/
tellectũ ſiue ꝑ voluntatem. Et ideo. B·T. õ
dilectione ꝙ prius inclinat ad appetendaꝫ ꝑ
fectam cognitionem. ⁊ iſtam precedit aliq̄lis
cognitio dei ĩpfecta. ſ. ipfcã· ſ. abſtractiua vel
ꝑ diſcurſum·⁊ iſta eſt ex parte noſtri: vt dixi
⁊ reſpectu iſtius perfectius coniungimur per
uoluntatem. Sed quando eſt in nobis per/
fecta coniũctio per notitiam intuitiuaꝫ: que
eſt ab ipſo deo; tunc ſuperuenit ſm beatum
Tho. Cõiũctio volũtatis: q̄ eſt q̄ſi perficiẽs
⁊ decorans primã tamẽ dicat̃: vt ſepe dictuꝫ
ẽ: qõ ad eẽ beatum nõ incõueniẽs eſt duas co
gnitiões diuerſarũ rõnum quaꝝ vna ſit ꝑfe/
ctior reliq̄: ꝫ btitudo nũꝙ̄ erit ꝑ duas cõiũ/
ctiones licet beatũ eſſe. Ad ꝓmum argum̃
tũm ⁊ cõfirmatiões: quod eſt tertium in or/
dine: cũ dicebat̃ ꝙ volũtas eſt ſimplicit̃ meli
or ꝙ̄ intellectꝰ: dimiſſo nũc de voluntate po/
tẽtie in ſe ⁊c. vt ſ dico ꝓmo negãdo ꝙ volũ/
tas nobiliori mõ hẽat i ſe rõnem bõi amabil̃
⁊ nego ꝙ in viſiõe btifica ſit ſpẽs q̄ repreſen
tet: imo ẽ ſolũ ibi intẽtio in intllcũ mediãte
q̄ eẽntia ꝑſens repũtat ſeipam: vt ad lõgũ di
ctũ ẽ ſupra·nego ergo ꝙ magis inmediate at
tingat ꝙ̄ intellcũs·imo oſtẽdi magnã diffe/
rentiã ⁊ argumẽtũ ⁊ ad oppoſitũ. Ad ali
ud quãdo dicebat̃ ꝙ poſteriora gnãtiõe ſunt
ꝑfectiora ⁊c. Dico ꝓmo aut loq̄mur de effecti
bus cãtis ab eodẽ agẽte aut diuerſis agenti/
bus. ⁊ iterũ ſi ab eodẽ agente aut naturalit̃ ſi
ue neceſſario aut libere agẽte. ⁊ ita de diuer/
ſis: ſi ſecũdo mõ patet ꝙ ẽ falſũ: nã libere a/
genſ ſi effectꝰ nõ ſunt ordinati in ſe neceſſario
ita ꝙ vnũ ꝓus req̄rat reliquũ: tũc ſicut liber
agit: ita põt ponẽ vnũ ⁊ nõ aliũ ſicut deꝰ hũ
dictꝰ ⁊ volũtas noſtra libera reſpcũ ſuoꝝ ac/
tuũ·Unõ deꝰ ſiue nat̃a ſiue tẽpore ꝓus ꝓduxit
angelos ꝙ̄ aĩalia·vnde aliquãdo ꝓducit ꝑfe/
ctius quãdo impfectiora indigẽt ꝑfectiori ut
ãgelos q̄ mouerẽt celũ q̄bꝰ multe creature im
ꝑfectiores indigebãt·aliquãdo ecõtrario q̄ñ
ꝑfectiora indigẽt impfectiori: vt piſces aq̄s.
⁊c. Ita ꝙ ꝓducit libere ⁊ ſm ordinẽ quẽ ha/
bent effectꝰ inter ſe nõ ꝑfectiõis ꝫ neceſſitatiſ
ad eẽ·Si ṽo ſit agẽs nãlit̃ aut agẽtia plura:
⁊ tũc aut ordiata aut nõ ordiata: ſi nõ ordia
ta·pꝫ qõ falſum ẽ: ſi ordiata idẽ hẽo ſicut pro
vno agẽte: q: aliq̄d ordiate nãlit̃ agit. ⁊ idõ
iſtõ agẽs aut agit vna actiõe vel motu: aut a
git diuerſis actõibꝰ ſi ẽ vna actio ſeu vnꝰ mo/
tus q̄ denoiat̃ ab vltio ẗmio vltiate inducen
do: tunc dico quod eſt verum quod poſteri/
ora ſunt perfectiora: quia natura tendit de
imperfecto ad perfectum: quia non eſt po/
tens inducere terminum primo intentum im
mediate propter indiſpoſitioneꝫ materie ⁊ ꝑ
fectius non diſponit ad imperfectius: ⁊ na/
tura non intendit ad imperfectius ſꝫ ad per/
fectiꝰ ꝓ. aliter nã eẽt impfecta. Si ṽo ſint plu
res productiones: ⁊ in ſe ordinante: quia
de ipſis inordinatis non opportet loqui:
tunc etiam dico ꝙ non oꝫ neceãrio qõ ẽ ĩ ſcõa

coordinatione poſteriꝰ productũ ſit perfectiꝰ
eo qđ eſt productum in prima coordinatione
patet in productione ſbe ⁊ accidentis alicuiꝰ
Unde priꝰ producit̃ ſubſtãtia aliquo accidẽ/
te: vel ſm bonã loycã aliquo accidẽte ⁊c. vñ
vñ Auer. de ſubſtantia orbis vult ꝙ q̃titas
interminata priꝰ ſit in mã. cetera vero accidẽ
tia ⁊ q̃titas terminata p̄ſupponũt formam.
licet ergo forma vel ſubſtãtia priuſ generet̃ q̃
accidẽs: non loquor de accidẽtibꝰ diſpoſiti/
uis: ȝ de his q̃ conueniũt forme vel inſequũ/
tur formam: nõ ſequit̃ ꝙ accidẽs poſteriꝰ ge
neratum ſit perfectiꝰ forma ſubſtãtiali. ⁊ in/
telligo etiam in generatiõe vbi req̃rit̃ diſpo/
ſitio: nam ſepe Scotus in q̃ſtionibꝰ đ anima
⁊ alibi probat ꝙ obiecto debite approxima/
to ⁊ cetera. p̄mꝰ conceptus cãtus ẽ conceptus
ſpẽi cõfuſus ⁊ cetera. Si ergo argumẽtũ iſto
rũ concluderet ſeq̃retur ꝙ delectatiõ ſiue gau
dium in voluntate eẽt perfectiꝰ amore ⁊ ĩtel/
lectione: q̃a poſteriꝰ generatũ. Et ita accidit
multotiens ꝙ in generatiõe diuẽſorũ accidẽ/
tium ſunt diuerſe coordinatiões inter ſe or/
dinate: ſicut inter ſubſtantiã ⁊ accidens. nã
in vno motu vt in caliditate certũ eſt ꝙ vlti/
mũ inductũ eſt perfectiꝰ ſaltem accidẽtaliter:
q̃a intẽſius lȝ illa propoſitio intelligat̃ ꝓprie
in genere ſubſtantie: vbi multe forme ſucceſ/
ſiue introducũtur propter vnam primo inten
tam: ȝ etiam ſi ſint diuerſi motꝰ in accidenti
bus ordinati: non oportet ꝙ poſteriꝰ produ/
ctum ſit perfectiꝰ: vt ſi acquirat̃ quantitas ⁊
qualitas ordinate per diuerſos motꝰ: vt ſi a/
liquod corpꝰ per calefactionẽ rarefiat poſito
ꝙ q̃titas ſit imperfectior. Ad propoſitũ di/
co ꝙ ſi capiamꝰ hominem vel canẽ: productõ
vel motꝰ dicitur vnus: ⁊ vltima forma ẽ per/
fectior: ⁊ potẽtie ordinate ſm ſub ⁊ ſupra ita
ꝙ ſint eiuſdem generis: vel denoĩationis. x̄/
bigratia: vt omnes cognitiue tunc poſſumꝰ
dicere in iſtis ſiue ſit vna coordinatio ſiũ plu
res vel vnꝰ motus vel plures: ꝙ poſteriꝰ gene
ratum eſt perfectiꝰ. ⁊ ſi ſint diuerſi motꝰ tan/
to magis erunt diuerſi in alia coordinatiõe
puta capiẽdo omnes potentias appetitiuas:
ſcilicet naturalem: ⁊ que ſeq̃tur fantaſiaȝ im
perfectam: ⁊ que perfectam vſq; ad volunta
tẽ. Iſta enim omnia tanto minus poterunt
intelligi vnꝰ motꝰ cũ prima coordinatione:
q̃a iſta ñ ſbordinat̃ ad illã licet ſint inordina
te. ȝ ſi ſecunda etiam dicat̃ vna: tunc vltimo
ꝓductum in iſta que etiaȝ ſe habẽt ſm ſub ⁊
ſupra erit p̄fectiꝰ. ⁊ q: anima noſtra vẽit đ fo

ris eſt differẽtia de intellectu ab aliis cogni/
tiuis: ⁊ ita de volũtate ab aliis appetitiuis.
⁊ tũc cognitiua ſenſitiua in vno ordine: ⁊ ap
petitiua ſenſitiua in alio. ⁊ tunc patet clare:
cum iſte ſint due coordinatiões nõ ordinate
ſm ſub ⁊ ſupra: nõ opportet ꝙ vltimũ iſtoꝝ
productum ſit perfectius: ſed vltimũ in ſua
coordinatiõe ſm ſub ⁊ ſupra. aliter ſeq̃ret̃ ꝙ
appetitꝰ ſenſitiuus ſequẽs cognitionem perfe
ctam eſſet nobilior fantaſia p̄fecta: qđ nõ au
diui concedere. ⁊ ſicut de potentiis: ita dico
de actibꝰ multo magis. ⁊ licet ſit ordo inter
actꝰ ⁊ actum diuerſe coordinatiõis: quia ſe/
cundꝰ non poteſt eſſe ſine primo: non tamen
ordinat̃ p̄mus ad ſecũdũ tanq̃ ad p̄fectiorē;
q̃a nõ ordinãtur ſm ſub ⁊ ſupra: ſicut in eađ
coordinatiõe. imo ſecũdꝰ videt̃ magis ſuſci/
pere p̄fectionẽ a p̄mo vel ſaltẽ a volũtate ſu/
ſcipit maiorem p̄fectionẽ poſito p̄mo ſaltem
magis intẽſiue: lȝ ipſi ponãt ſpecifice. vnde
ſm nõ poſſe eẽ ſine p̄mo dicit imp̄fectionem
⁊ iõ deꝰ nullo ĩdiget. ⁊ ideo magis videt̃ voli/
tionẽ ordiari ad intellectionẽ. lȝ intelligens
ordinat̃ ad volẽs. Iſta reſpõſio põt colligi a
Sco. in. 4. di. 48. q. de gaudio vbi arguit:
q̃a poſteriora generatiõe ſũt perfectiora ſim/
plicit̃. ergo cũ delectatio ſit poſterior p̄ te ſe/
q̃tur oppoſitũ. reſpõdet dico ꝙ maior ẽ vera
in eodẽ gñe: ȝ quãdoq; eũdo ad aliđ genus.
x̄bi g̃. accidẽs eſt poſteriꝰ generatione q̃ ſub
ſtantia ⁊ tamẽ non ẽ perfectiꝰ ſubiecto ſuo:
ſic ẽ in propoſito. Aliter poteſt dici ad ar
gumentũ ꝙ intelligit̃ de his que req̃runt̃ q̃/
tũ neceſſaria ad eẽ: ⁊ ſunt de eẽntia totius:
⁊ ſic ſemp̄ poſteriora ſũt p̄fectiora. aut loqui
mur de his: q̃ req̃rũtur ad op̄ationẽ ſiue ad
bene eẽ. ⁊ tũc dico ꝙ ĩ iſtis aut ſint op̄atiões
ſiue potẽtie mediãtibꝰ q̃bꝰ aliq̃d acq̃rit̃ nobis
ĩ nobis vltra ipȝ actũ potẽtie. ⁊ tũc dico ꝙ ĩ
illis poſteriora ſũt p̄fectiora. ⁊ iſto mõ intel
lectꝰ ẽ nobilior vel intellectio: q: mediãte actu
acquirimus nobis obiectum intellectus:
quia intellectum eſt in intelligente ſecũdum
philoſophum. Si uero ultra iſtas potenti/
as ⁊ actus: quibus acquirimus: vel melius
recipimus noſtrum bonum: ſint alia medi/
antibus quibus nos transferimus in illud:
vel illa bona habita nõ ſequit̃ q̃uis iſta ſint
poſteriora q̃ ſint p̄fectiora. imo ẽ totũ oppo
ſitum: quia iſta de ſecunda coordinatione
ſunt imperfectiora ſaltẽ vltimo p̄me coordi/
nationis: quia quodammodo cum gaudent
bono iam acquiſito ⁊ quodãmodo famulan

tur illi opãndo in ꝓ̃ncipio vt illa ſuũ bonum
⁊ bonũ ſuppoſiti habeat: que ergo ſequũtur
bonũ iam habitũ nõ poſſũt eẽ perfectiora. ꝫ
in iã hito ſe bene trãſferũt. nobilior ergo po
tentia q̃ bonũ tenet ⁊ poſſidet ꝙ̃ illa que iaꝫ
habito ſe trãſfert. habito. n. illo nihil ſupeſt
niſi vt bene in habitum ſe transferat: qua/
ſi regratiãdo de bono ſibi dato ac habito: ⁊
nõ vt ingratitudine: ⁊ illud magnificare: ⁊
⁊ ſup oĩa amare oĩa. n. iſta tã p̃ſupponũt finẽ
habitũ eſſe ⁊ poſſideri. Poteſt etiam alit̃
reſpõderi ꝙ lꝫ hoc argumẽtũ probaret ꝙ vo
lũtas eẽt nobilior intellectu. nõ tamẽ ꝙ actꝰ
volũtatis ſit nobilior actu intellectꝰ vt ſupra
q: actꝰ ille nõ ẽ ab intellectu: ꝫ ſolũ receptiue

Ad aliõ reſpõdet. B. T. ad ſuũ argumẽtũ
q: reducit̃ ad iſtud ꝙ delectatio reqritur ad
beatitudinẽ q̃ſi forma cõpletiua beatitudis:
q̇a delectatio ꝑficit opationẽ vt q̇dã finis ſu
ꝑueniẽs: velut iuuenibꝰ ſuꝑuenit pulchritu/
do: que iuuentutẽ decorat: ut dicit̃. x. ethico.
Iſta reſpõſio cõtinet v̉itatẽ: ſi accipiat̃ beati
tudo pro beato: ⁊ opatio ꝓ opante: vt decla/
raui ſ̃: aliter non valet, vt ꝓducta ſ̃ poteſt in
telligi. ſed tamẽ adhuc nõ euacuat argumen
tũ perfecte: q̇a per argumẽtũ videtur ꝙ i ea/
dem potẽtia vbi ẽ beatitudo ibi debet eẽ de/
lectatio. nam ſi delectatio inſeqtur btĩtudinẽ
ergo vbi beatitudo ibi delectatio: iõ reſpon
dẽdo pro ambobus dico ꝙ vbi eſt beatitudo
ibi eſt delectatio loquẽdo de ſuppoſito vel in
diuiduo beato nõ de potẽtia ip̃a. ⁊ ideo ideꝫ
ẽ: q̇a eſt beatꝰ ⁊ delectat̃. ⁊ ideo dixi tibi ſu/
pra ꝙ aliõ ẽ dicere beatũ eẽ ⁊ beatitudinẽ: ſi/
cut etiã dixi de volẽte ⁊ intelligẽte. Et idem
erat volẽs ⁊ intelligẽs. Et ꝙ ſufficiebat ꝙ a
liq̇s poſſet velle aliq̇d: licet nihil reciperetur ĩ
volũtate ab intellectu vel obiecto: ſed ſuffici
ebat ꝙ ſuppoſitũ intelligẽs vellet: ita ꝙ per
vnã potentiã haberet intellectionẽ: ⁊ ꝑ aliã
vellet: q̇a volũtas nõ eſt illa q̃ velit: q̇a ſi vel
let neceſſario oporteret ꝙ aliq̇d haberet ab ĩ
tellectu: quia non fert̃ in incognitũ. ⁊ ita di/
co ꝙ beatus ꝑ vnã potentiã hꝫ beatitudinẽ.
⁊ ꝑ aliã delectationẽ. vnde certum eſt quod ſi
habeo vnã ſciam in intellectu delector me ha
bere illam: ⁊ tamẽ illa ſcientia ẽ in intellcũ:
⁊ delectatio in volũtate. Unde dicit Ariſto.
in lib. de celo cõmento ꝙ hẽt mirabiles d̃
lectatiões ip̃a philoſophia: ⁊ tamẽ delecta/
tio eſt in volũtate ſeu appetitu: ſi tamen ali/
qua delectatio ẽ in potẽtia propria reſpectu
ſui obiecti cõuenientis: nõ curo nũc vtrũ eſſet
neceſſario ſequat̃ delectatio in aliis potẽtiis
poſita beatitudine in intellectu: non dico ad
p̃ſens: poſito. ſ. ꝙ nõ redundet ⁊c. tamen re/
ſpectu ſue potẽtie videt̃ neceſſario vt dixi ſ̃ d̃
Ariſtotele. Ad aliud vel ſimile vbi argu/
it. B. T. in. 4. di. 49. q. i. arguit. n. ſic: bea/
titudo eſt ſũmũ bonũ: ꝫ bonũ eſt obiectũ uo
lũtatis inq̃tũ huiuſmodi: non aũt intellectꝰ
ergo btĩtudo magis cõſiſtit in actu volũta/
tis ꝙ̃ intellectꝰ. Reſpõdet ꝙ ratio illa oſten/
dit ꝙ beatitudo ſit in volũtate ſicut ſuũ ob/
iectum: nõ autẽ q̃ſi actus eiꝰ. Sed iſta reſpõ
ſio ſi bene intelligo eã non ſatiſfacit: nã ipſa
fundat̃ in deciſione. q. ſcõe: vbi põit ꝙ beati
tudinem eẽ in volũtate põt intelligi dupliciẗ
⁊ hũ. ⁊ ꝙ ꝓ̃ma beatitudo nõ eſt in actibꝰ eius
ꝫ in obiecto extra nos: ⁊ vt ibi dicit: beati/
tudo ẽ obiectũ voluntatiſ. ⁊ ſic beatitudo cũ
ſit vltimus finis. et ex fine ẽ ratio boni qd̃ ẽ
volũtatis obiectũ oportet ponẽ beatitudinẽ
eſſe in volũtate hoc mõ ꝙ cõcedo ſibi. ſ. ſicut
obiectũ. Et idẽ reſpõdet i libro. 3.º cõtra gẽti
les. cap. 24. Et talem reſpõſionẽ recitat Sco
tus: ꝫ iſtud nõ fuit argumentũ: licet. n. obie
ctũ volũtatis ſit ipſa beatitudo volũtatis. ⁊
⁊ iſtd̃ eſt bonũ vel finis ꝑ te ⁊c. tũ capio actũ
per quẽ attingo obiectũ tã intellectꝰ ꝙ̃ volũta
tis: q̇a aliq̇s ẽ finis quo ⁊ aliq̇s gratia cuiꝰ
⁊ intrinſecus ⁊ extrinſecus vt ſupra dictuꝫ ẽ
arguit̃ ſic: ille actus ꝑ quẽ attingo uel magiſ
rõnem btĩtudinis obiectiue vel rõnem finis
ẽ magis oſtenſiuꝰ finis uel attingẽs finẽ ꝙ̃ il
le ꝑ quẽ nõ attingo rõnẽ formalẽ eius. vnde
ꝓpriũ qd̃ hẽt ꝓpriũ q̃ tã mediatũ ꝙ̃ inmedia
tũ. ergo ꝙ btĩtudis hꝫ ſuũ quo btĩtudiſ. ꝫ qd̃
btĩtudinis ꝑ te ẽ rõ boni uel finis. ergo ſuuꝫ
quo proprium erit ublũtas mediate ⁊ actꝰ vo
lũtatis inmediate: q̇a iſta ſola fert̃ ꝑte i illd̃
quod ⁊ nõ quo intellectus ⁊c. ergo magiſ aſ
ſequemur finem per quo volnntatis quã per
quo intellectus contra ipſum ibi qui dixit
⁊ bene: quod aſſecutio finis immediate non
poteſt eſſe per actum voluntatis: vt de/
claraui ſupra de philoſophis. Ideo ad hoc
argumentum reſpondeo: ⁊ in hoc teneo cuꝫ
Scoto quod obiectũ uolũtatis ⁊ intellectus
ẽ unũ: ⁊ id ſub ead̃ rõe formali: ⁊ illd̃ ẽ ens. nã
oẽ intelligibile ⁊ tale ꝙ circa ipſũ poſſũ hr̃e
ꝉ actũ affirmatm̃ ꝉ negatm̃ volũtat̃. ⁊ oẽ no
bile ẽ itelligibile. ⁊ intllcectus poteſt ponere
differentiã inter vex̃ ⁊ bonũ ⁊ v̉itas ẽ paſſio
entis ⁊ ita hõitaſ. ⁊ ſicut alia ſcia ẽ pꝰ d̃ ſbo ꝙ̃
de paſſione. ⁊ iõ non ponit̃ paſſio entis ſbm

mera phiſice. Unde aliud ē loq̄ ꝺ obiecto cōi
⁊ aliud ē loq̄ ꝺe obiecto cōueniēti vel ꝺe ob/
iecto complacenti: vel ꝺe obiecto affirmatiue
attingibili vel negatiue ſiue ſit mediate vel i/
mediate: ſiue placēte ſeu ꝺiſplicente: ſiue per
ficiente potētiam ſiue non perficiēte ſiue in/
trinſece ſiue extrinſece ſeu obiectiue ſiue ifoꝛ/
matiue. Unde licet foꝛtaſſe volūtas omnia:
que appetit ſint bōa vel appareant bona. ta
men poteſt non appetē malum ⁊ illō odire. ⁊
ideo poteſt habere act⁹ circa bonū ⁊ maluꝫ: ⁊
ideo aliq̄d erit cōmūe iſtis ſcilicet ens largo
modo loquēdo ⁊ capiēdo malū ꝺiuerſis mo
dis. ⁊ cetera. ⁊ ita intellect⁹ licet perficiať per
verū: tamē falſe poteſt itelligere: q̄a pōit ꝺif
ferētiam inter verū ⁊ falſum: ergo cognoſcit
exempla ⁊ cōtraria habēt fieri circa idem: ⁊
ſicut intelligo aliq̄d eſſe verum poſſū intelli/
gere aliq̄d non eſſe verum. ⁊ lꝫ hoc intellige/
re ex parte intelligētis eſt veruꝫ: tamē ex pte
obiecti nō eſt verum. ⁊ ideo terminatiue nō
eſt verū: quomodo aūt nō ſit falſitas in intel
lectu intelligēdo ꝺe intellectiōe ſimplici ⁊ nō
componēdo ⁊ ꝺiuidendo credo ſatis alibi ꝺi
xiſſe adducēdo illum textum Ariſtotelis cō/
mēto. zi. 3. ꝺe anima ſcilicet ibi indiuiſibiliū
igiť quedam intelligētia ⁊ cetera. Unde po/
ſui ibi ꝺifferētiam inter intellectū ⁊ fantaſiā
ad mentem philoſophi: vide ſi intelligas eti
am ꝙ non ſolum ratio foꝛmalis veritatis: vt
veritas eſt nō ē obiectum intellect⁹ ſolū: quia
nullam aliam rōnem intelligeret: licet nō in
telligeret niſi verū. ⁊ ita ꝺico ꝺe bonitate: li
cet nihil vellet niſi bonum vel apparens bo/
nū. Dico ergo ꝙ ipa eſſentia ꝺiūa ſub pꝛopa
ratiōe foꝛmali eſt obiectū vtriuſqꝫ potentiē
ꝫ ꝺiuerſo modo attingibilis. Unde nō ē in/
cōueniens etiam ſm Scotum ꝙ ꝺiuerſarum
potentiarum ſit idem obiectū ſub eadem rōe
Unde ſi potentie ſint oꝛdinate obiectum ſe
habet ſm magis ⁊ minus cōe. ſed ſi ſint eq̄
vniuerſales eſt idem obiectū ſub eadem ratio
ne foꝛmali. Sed addo ꝙ aliud eſt ꝺicere idē
⁊ eadē ratio. ⁊ aliō ꝺicere eodē modo. Unde
eadē ratio foꝛmalis vtriuſqꝫ eſt obiectū: ſed
nō eodē modo: quia hoc eſſet incōueniēs: qꝛ
fruſtra vna illarum potētiarū. ꝺiuerſ⁹ ꝫ mo/
ꝺ⁹ attingēdi eādem rōneꝫ foꝛmalē nō variat
rōnem foꝛmalē: q̄a ꝺiuerſ⁹ modus attigēdi
nō ē in rōe foꝛali attingēda: ꝫ in attingente
pꝛicipialiť nō noialiter: vt alibi ꝺeclaraui. ⁊
iſta fuit vna alia ꝺeceptionū in multis: ergo
ꝑfectioꝛ ē mod⁹ attingēdi obiectū ꝑ intellcm̄

ſiue intellectionē ꝙ ꝑ volūtatē: vt ſupꝛa ꝺcm̄
ē iō ⁊c. Frāciſc⁹. n. ⁊ Sco. multa argumenta
faciūt ad ꝓbādū ꝙ vītas ē ꝑmū ⁊ adequatuꝫ
obiectū intllcūs. ⁊ ita bōitas nō ē volūtatis
tamē ꝺeo ꝺāte ꝺeclarabo. vnde ꝯtra ē iſta ꝺif
ferētia: ⁊ videb̄ ex illis: ꝙ cū oē qō appetim⁹
vel amam⁹ ſit bonū vel appens ꝓ nobis bo͞m
ꝙ bōitas nō ē in re nec realiť neqꝫ foꝛaliť ꝺi/
ſtincta ab ipa re bōa. vū ipa res ē ſua bōitas
eēntialis realiter ⁊ foꝛaliter. lꝫ rō bōitatis in
cōi nō ſit rō illi⁹ rei bōe: vtputa eēntia. ⁊ iō
ſi volo aliq̄d vel cupio velle illam bōitatem.
q̄a illa res foꝛaliter ē illa bōitas in re: ſicut
ꝺixi ꝺe infinitate alibi fūdamētali: lꝫ foꝛte ra
tio infinitatis in ſe ꝺicat negationē: ⁊ nega
tioni nō cōpetat infinitas: ⁊ ita bōitas foꝛ/
taſſe reſpectū. licet reſpectui non cōpetat bōi
tas eēntialis. ⁊ ideo ille rōnes in ſe ſunt ens
rōnis: ꝫ in re fundamētaliter ſūt realiť ⁊ foꝛ/
maliter ipa eēntia. ⁊ ideo nō appeto illā rem
niſi appetam bōitatē: ꝫ nō rōnē bōitatis ſb
pꝛopꝛia ratione. Sꝫ iſta ſic poſita ſunt ꝺiffi/
cilia. iō nūc ſupſedeo. Ad aliō ꝺe caritate
B. T. ꝺicit ꝙ caritas ꝓ tāto ꝺiciť eē altioꝛ vir
tus ceteris q̄ ſūt in viā: q̄a ipa ē q̄ oꝛdiat ho
mines in ꝺeū: ipa ē eē cui⁹ erit in pꝛia vltima
q̄etatio in ꝺeū: hoc tamē nō ꝺat ei: qꝛ act⁹ ei⁹
ſit ſbā ipi⁹ btitudis: ꝫ vel incliatio q̄dā i ipaꝫ
ſicut in ſtatu vie vľ q̄etatio in ipa ſicut i ſta/
tu pꝛie: lꝫ iſta ſint vere ꝺcā: nō tamē ſatiſfaci/
unt argumēto: qꝛ ſiue accipiāt ſbam btitudi
nis pꝛo obiecto beatitudis: ſiue ꝓ actu intel/
lect⁹ nō curo nūc. arguiť ſic: ꝑfectiſſim⁹ hitus
ꝺꝫ habere ꝑfectiſſimū actū: ⁊ ꝑfectioꝛ ꝑfectio
rē. ergo ſi hit⁹ caritatis ē ſupꝛa oēs habitus.
⁊ act⁹ ſibi coꝛreſpōdēs erit ꝑfectioꝛ oīb⁹ acti/
bus. Itē ex habitibus ꝺenoīatur q̄s ſciens ⁊
pꝛudens ⁊ virtuoſ⁹. ergo ſaltē habitualiť iſte
per caritatem erit ꝺicēd⁹ magis btūs. vnde lꝫ
in ſpeculatione. x. ethicoꝝ ſit felicitas. tamē
habitualiter eſt in habitu. ⁊ lꝫ ꝺares lumen
gloꝛie illud: nō hitus per ipos. ⁊ ſi ꝺareť nō
eēt ita ꝑfect⁹: ſicut caritas. iō ꝺico aliť ꝙ qū
hit⁹ ē cāt⁹ ex actib⁹ tūc ibi ē nobilioꝛ: hit⁹ ē no
bilioꝛ act⁹. ꝫ h̄ magiſ ē ꝯ. ⁊ lꝫ ad actū itelle
ctus nō cōcurrat actiue ita ꝑfect⁹ hit⁹: tamē
eſt a ꝺeo inmediate: qui eſt perfectioꝛ ipa cha
ritate creata. Unde ſciendum: vt ꝺixi in
via: vt actus eſſet meritoꝛius ꝺuo fuerunt re
quiſita: vt concurreremus actiue: ⁊ ipſa cha
ritas: quia non ſumus ſufficientes ex nobis
⁊ cetera. Sicut ergo ex actu non ꝺebet cōclu/
ꝺi nobilitas potentie niſi concurrat actiue:

ita non poteſt concludi nobilitas actus ex
habitu: ſi ille habitus non eſt cauſatus a ſu/
is actibus. Dico ergo tibi mirabiliter: ꝙ
quia ad actū intellectus concurrit ſolus de/
us actiue non indiguit habitu ſupernatu/
rali: nec lumine glorie vt diſtinguuntur ab a
ctu: ſiue diceres ꝙ diſponeret potentiam ſeu
ꝙ faceret ipſam habilem ad recipiendum: ⁊
cetera: ꝫ quia eſt a ſupernaturali agente: nō
indiget alio niſi potentia receptiua: que ex
ſe ſatis eſt diſpoſita: vt bene ⁊ preclare in di
uerſis locis ⁊ libris probat Scotus. Sed
quia actus voluntatis eſt ab agente finito:
erga infinitū vt actus eēt meritorius cū neceſ
ſario voluntas concurrat actiue: aliter non
eſſet meritorius: fuit datum coadiutorium:
ſcilicet charitas a ſolo deo: ita ꝙ maxima ē
differentia loqui de agente infinito in rem
finitam: ⁊ de agente finito erga rem infini/
tam. Et ideo vide quia in intellectu ſolus a/
ctus a deo inmediate ſine habitu in volunta
te non ſolus habitus a deo immediate ſine
actu qui ſit a deo ſolum. Et quia in Clemen
tinis videt̄ eſſe declaratum: ꝙ detur lumen
glorie: ne videar contradicere terminationi
eccleſie: cui ſemper me humiliter ſubiicio. di
co ꝙ illud decretum non eſt contra me: imo
pro me: licet aliqui dicant: ꝙ licet detur in
patria lumen glorie: tamen non eſt neceſſa/
rium. Sed quia ſi poteſt dare beatitudinem
ita perfecte ſine lumine glorie: ſicut cum lu/
mine fruſtra forte videretur poni illō lu/
men. Ideo dico ad declarationem eorum:
que ſunt ibi ꝙ papa primo recitat octo erro
res illius ſecte begardorum ⁊ beginarum: ⁊
illos octo poſtremo damnat: inter quos eſt
quintus error qui ſic affirmat quinto quod
quelibet intellectualis natura ſeipa naturali
ter eſt beata. ꝙ quia anima non indiget lu/
mine glorie ipam eleuante ad deum videndū
⁊ eo beate fruendum. Iſta ſunt verba forma
lia ⁊ ſancta: talis error eſt improbatus: naꝫ
prima intentio eſt ibi oſtendere ꝙ homo na
turaliter ex ſe non poteſt eſſe beatus. ⁊ ideo
per intellectionem ſuam ſiue potentiam non
poteſt attingere ad beatitudinem. ⁊ ideo il/
la intellectio intuitiua: mediāte qua video
deum non poteſt eſſe niſi a ſolo deo: qui non
per ſpeciem: ſed ſeipm inmediate repreſentat
Et ideo proprie mediante tali lumine: ſcili
cet intellectione videtur: ⁊ bene debet voca/
ri lumen: quia actus non repreſentat in no/
ticia intuitiua: vt dictum eſt: ſicut etiam ne

ꝙ lumen in aere eſt repreſentans. ⁊ ad tale lu
men nos nō poſſumus peruenire naturali/
ter: ſed ex hoc non habetur: quod vltra illaꝫ
intellectionem detur aliquod lumen diſpo/
nens vel preparans ſubiectum: quia paſſiue
eſt ſatis diſpoſitum. Unde nō dicit textus:
quod lumen illud eleuet ad viſionem: ſed ad
deum videndum. ⁊ ideo mediante ipo vide/
mus deum: qui eſt preſens. Uult ergo dice/
re ꝙ eſt influxus ſpiritualis a ſolo dō ſid' ō
beat videri. ⁊ hoc eſt verum: quia ſolus po/
teſt cauſare illam intellectioneꝫ. Et quod ſua
intentio ſit hec patet per gloſam ibi: que de
nullo alio facit mentionem ibi. Unde gloſa
ſuper verbo non indiget. ſ. non indiget: id/
eſt quaſi hoc poſſit virtute ſua naturali: hoc
expreſſe eſt hereticum vt reprobatum de con.
di. 4. c. vltimo. ⁊ ibi ſoluit ꝙ opponitur de li
bertate arbitrij: ⁊ contra doctrinam apoſto
li ad romanos. 6°. Gratia dei vita eterna. i.
beatitudo perfecta: huius ratio eſt: quia il/
lud quod eſt proprium ſuperioris nature nō
poteſt natura inferior aſſequi niſi per actio/
nem ſuperioris nature: cuius illud eſt propri
um: ſicut nec aqua non poteſt fieri calida ni
ſi per actionem ignis. videre autem deuꝫ per
eſſentiam in quo perfecta beatitudo conſi/
ſtit: ſoli deo eſt proprium. Nulla ergo natu/
ra intellectualis poteſt deum per eſſentiaꝫ vi
dere niſi deo hoc faciente: propter quod Io
annes. 14. Qui diligit me: diligetur a patre
meo: ⁊ ego diligam illum: ⁊ manifeſtabo ei
meipm. Hec ibi ergo ex iſta gloſa nihil aliud
habes: niſi quia ex nobis non ſumus ſuffici
entes habere illam viſionem per quam deus
cognoſcat. Unde arguitur contra iſtos per
iſta verba ſic: ſi ex iſtis verbis ſequitur ꝙ de
tur lumen eleuans ad viſionem. ergo habito
illo poſſet poſtea videre deum: qa iam eſt ele
uata per te per aliquod: quod non eſt in ipſa
viſione ⁊ ante viſionem. Ergo ex v̄bis vide
tur ſeq̇ ꝙ habito illo lumine eleuante qō po
ſtea ex ſe poſſet vidē deū. cōſequēs falſum. ꝫ
ſolū dato lūie viſiōis ē eleuata vt poſſit vidē
deū ⁊ n̄ ꝑ aliō: ⁊ nō ꝙ dicit ad deū vidēdū: ⁊
eo btē fruēdū. viō ꝙ dic̄ btē fruēdū. ꝫ videt̄
ꝙ btitu° eēt i fruitōe ꝑncipalr ⁊ n̄ i itellcū eſ
ſētialit̄. Itē dicaſ ꝙ diſtictō ſuphita de btitu
dine ⁊ btō v̄a ē. vn̄ frue s ē btūs: ⁊ ſi n̄ fruit̄
n̄ ē btūs i cōcreto ⁊c. ⁊ iō bn̄ dr̄ l glo. i abſtra
cto. ſ. vidē deū ꝑ eēntiā i q̇ pfcā btitu° ꝯſiſtit
ſi illō i q̇ vadit ad illō vidē. Iſta ſcia pt̄ colli
gi ex. ſco. i. 3. di. 14. lꝫ i mltis alijſ lociſ tractet

de hac mã. Unde dicit ſi obiiciat̃ cõtra iſtud
q: tũc poſſʒ intellcũs ex puris nãlibꝰ videre
v̓bũ: q: ſine lumie gloꝛie ⁊ ſine hitu p̃cedẽte
viſionẽ. rñdʒ ſco. ⁊ reflectit argumẽtũ: ſicut
ego feci. vnde dic̃: ꝯdictõ videt̃ aliq̃ mõ ſeq:
ponẽdo lumẽ ſiue hitũ p̃cedẽtẽ viſiõnẽ: ita ꝙ
ſit nccãria vel ſufficiẽs rõ reſpcũ viſiõis. ⁊ ſi
eñi cecus miraculoſe illũinat̃. tamẽ illũinatꝰ
nãlit̃ videt: q: hʒ foꝛmã creataʒ: q̃ nãlit̃ põt
vti ad opationẽ iſtã: ita ſi det̃ intellctui: a q̃
dato p̱ foꝛmã ſufficiẽtẽ intellcũs põt videre
deũ alicui creato ſm ꝙ perfcõ p̱ aliquã foꝛ/
mã creatã poſſibile eſt videẽ deũ: ꝫ nõ ſequit̃
ponendo tale. a. p̃cedẽs: ſiue dicat̃. a. ſiue ha/
bitus nõ curo: q̇a in q̃libʒ inſtãti p̄oꝛe nãlit̃
ip̃a viſione nulla ẽ cã nãlit̃ p̄oꝛ ip̃a viſione vſ
qʒ. n. ad id iſtãs nat̃e nihil hʒ intellcũs crea
tus p̱ qȏ poſſit i illã viſionẽ: ſed cã tm̃ p̃cedit
nãlr intllcũs ip̃e in ſcip̃o. ⁊ obm̃ qȏ nõ põt e/
licere illã viſionẽ: q: nõ ẽ motiuũ ꝓpoꝛtiona
tũ huic paſſiuo natũ nãlr mouẽ ipm tunc ad
foꝛmã nõ ſequit̃ ꝙ viſio poſſit ſibi ineẽ ex nã
libꝰ ſuis: ſiue ex cã alia nãli: q: nõ põt ſibi in
eſſe niſi a v̓bo imediate creãte: q̇a q̃ndo creat
ſupnat̃alr creat: hec Sco. Et tãto magis ſʒ
viã meã ꝯponẽdo ꝙ intẽtio non repñtat ſed
eẽntiãˢ ſcip̃am repſentat. Ad argumẽta cõ
tra opionẽ meã. Ad p̄mũ dico ꝙ attigẽ obie
ctũ eſt duobꝰ modis: vno mõ vt obiectum ſe
det nobis. alio mõ vt noſ trãſferamur in illȏ
p̄mo mõ habet̃ btitudo non ſo modo. vnde
date ſũt due potẽtie circa obiectũ btitudiniſ
vna vt hẽamꝰ illud bonũ. alia vt bene habea
mus illud. p̄ma ẽ ex p̱te dãtis. ſa ex p̱teᵉ recipi
entis cũ adiutoꝛio tamẽ dãtis. beatitudo ꝫ
ſtat in bono hito q: ſummo bono. ſ. illi rõni
foꝛmali nihil ãplꝰ boni põt addi: alit̃ nõ eẽt
p̱fcẽ bõa. ꝫ q̇ hʒ illã hʒ oẽʒ btitudinẽ alit̃ im
p̱fcẽ hẽt illã l' ip̱fcẽ eẽt i illo bono. p̱ vnã ꝫ hʒ
bonũ: ⁊ p̱ aliã bñ. ⁊ cũ bene p̃ſupponat bonũ
rõ beatitudinis nõ dicit bene: q: rõ beatitu
dinis ſtat in bono. tamẽ eſſe btm̃ dicit, bonũ
⁊ bene. ⁊ iõ ambe potentie req̃rũtur ad btm̃
eẽ. vna ꝫ potẽtia reſpicit donãtem: alia re/
ſpicit debentẽ: vna reſpicit beatitudinẽ alia
modũ hñdi beatitudinẽ. vna bonũ: alia be/
ne. ⁊ intelligas vt dictũ eſt ſupꝛa ꝙ potentia
nõ eſt qȏ attingat: ꝫ eſt q̃ ⁊ ideo ſi ip̃a attin
geret: non ſolũ bene attigeret: ſed ẽt bonuʒ
ſcilicet habẽdo. ꝫ hõ vel angelꝰ duabus potẽ
tiis bene põt p̱ vnã habere bonũ ⁊ obiectuʒ
btitudinis ⁊ p̱ aliam bene circa obm̃ btitudi
nis. Ad ſm pʒ p̱ p̃dicta ſatis. Ad ter
tiũ dico ꝙ finis extrinſecus tam intellcũs ꝙ̃
voluntatis eſt illud obiectũ. ſed non ſequit̃ ꝙ
illud det beatitudinem vel ip̃m bonũ quod ẽ
beatitudo intrinſeca in ambabꝰ potentiis: ꝫ
in vna datur bonũ: in alia habet̃ bene: ſicut
una recipit ⁊ alia ſe trãſfert. ⁊ concedo ꝙ ſi/
cut intellectus nõ cõtentat̃ in alio obiecto:
nec in alio bono niſi habendo illud. ita nec
volũtas niſi iubeat i bñ volẽdo illȏ. ſ. oꝛdi
nate in amando: ⁊ tale non dicit ꝙ ſit beati/
tudo: ſed bene habere beatitudinẽ. Et vltei i
us dico ꝙ intelligẽſ ⁊ volens nũꝙ̃ cõtentãt̃:
niſi hẽat illud ſũmum bonũ: ⁊ bene velit il/
lud ſũmũ bonum. ⁊ per cõſequẽs ſequitur: ꝙ
non ſit beatꝰ niſi habeat bonũ: ⁊ bene hẽat:
ſed nõ ſequit̃ ꝙ ratio beatitudinis ſit in vo/
luntate: ſicut nec rectitudo beatitudĩs ſeu be
ne habere beatitudinẽ nõ eſt in intellectu p̱
vnã ergo potentiã hẽtur beatitudo: ⁊ p̱ ali
am bene beatitudinis: nõ dico bene beatitu
dinem. Nota q: hẽt beatitudinẽ: ⁊ p̱ ãbas
beatũ eſſe. Si v̓o eẽt hõ cum coꝛpoꝛe: dicat̃
de duabus potẽtiis: vt dictũ eſt. ſed vlterius
dicat̃ ꝙ p̱ alias potentias ſenſitiuas cogniti/
uas non habet bonũ ipſius obiecti p̄mi: ſed
bonũ per p̱ticipationẽ ⁊ diminutũ ⁊ p̱ appe/
titum ſenſitiuũ hẽt bene diminutum dimi/
nute: quia non pꝛopꝛie bene. q̇a non libeꝝ. ⁊
ideo non bene: niſi quia bene imperatum:
vel q̇a confoꝛme pꝛimo bene volũtatis ſue:
⁊ ideo in oĩbus iſtis nõ ẽ ip̃m verũ bonum:
nec ip̃m vere bene. tamen q̇a ſine iſtis in ha/
bente appetitũ ſenſitiuũ non ẽ beatitudo: lʒ
non ſit in illis. Ideo ñ dicet̃ beatus niſi ha/
beat omnia illa. tamen quia pꝛimuʒ bene vo/
luntatis attingit obiectum beatificum. ⁊ per
conſequens magis requiſitum ad beatititu/
dinem ſcilicet ſine quo non eſt beatitudo. mľ
to minus poterit dici homo beatus ſine illo
bene ꝙ̃ ſine aliis bonis diminutis ⁊ ſine ſuo
diminuto bene.

Explicit liber de beatitudine impꝛeſſus vin/
centie per henricũ libꝛarium. Mcccc. lxxxv.
die. xxix. nouembꝛis. Laus deo.

Finis.

REAL ACADEMIA
BIBLIOTECA
DE LA HISTORIA